Gregorian Bivolaru

Andrei Gămulea

Aurora Nicolae

MARI INIȚIAȚI AI TRADIȚIEI AYURVEDA

volumul 1

Tradiţia divină

EDITURA SHAMBALA

Tehnoredactare computerizată: GABRIELA POPA
OMAR TEODOR TOPOLICEANU
Coperta: GABRIELA POPA
Procesare text: PAULA PRISECARU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
BIVOLARU, GREGORIAN; GĂMULEA, ANDREI; NICOLAE, AURORA
Mari iniţiaţi ai tradiţiei Ayurveda / Gregorian Bivolaru, Andrei Gămulea, Aurora Nicolae. -Bucureşti : Shambala, 2002-
vol. ; cm. - (Spiritualitate)
ISBN 973-8279-03-8
Vol. 1 : Tradiţia divină. - 2002. - p. - ISBN 973-8279-04-6

294.527

Toate drepturile asupra acestei ediţii aparţin Editurii SHAMBALA.

ISBN 973-8279-03-8
ISBN - vol.1 973-8279-04-6

GREGORIAN BIVOLARU
profesor Yoga

ANDREI GĂMULEA
lector Ayurveda

AURORA NICOLAE
lector Ayurveda

MARI INIŢIAŢI AI TRADIŢIEI AYURVEDA

volumul 1
Tradiţia divină

INVOCAŢIA UNUI ÎNŢELEPT AYURVEDA-IC

Plin de umilinţă şi dragoste faţă de Tine, îţi mulţumesc Ţie, Doamne Dumnezeule, Stăpân Atotputernic al Celor trei Lumi (Lumea fizică, Lumea astrală şi Lumea cauzală) pentru Graţia Ta infinită, prin care Tu îmi oferi acum prilejul de a descoperi tainele Ştiinţei Divine a Vieţii (AYURVEDA). Cu sufletul deschis, mă îndrept acum, plin de o nesfârşită adoraţie, către contrapartea Ta Divină (SHAKTI),

Supremă Mamă Divină a înţelepciunii, Cea prin a cărei Graţie întreg Universul se poate oglindi permanent în acele rare fiinţe umane care sunt înţelepte şi pline de puritate, în sfera inteligenţei lor superioare, care este atunci trezită. Oferă-mi, Te implor, darul divin al înţelegerii superioare a tainelor Creaţiei şi Susţinerii Vieţii, a căror revelare este permisă, pentru cei care o merită, de către DUMNEZEU.

*Cu o totală stare de puritate a intenţiei Te implor, Doamne Dumnezeule, să mă ajuţi să pătrund în mod intuitiv tainele ipostazei Tale Divine de Creator al Universului (*BRAHMA*).*

*Revelează-mi Te rog realitatea tainică a Voinţei Tale creatoare (*DAKSHA*), ce trezeşte în fiinţă energia profund benefică, realizatoare a oricărei acţiuni care este în mod divin integrată.*

*Permite-mi, Te implor, să pătrund tainele îngemănării spirituale desăvârşite a aspectelor Tale creatoare complementare (*ASHVINI*), prin care orice intenţie bună, ce este divin integrată, este în final încununată de succes.*

*Oferă-mi, Te implor, după marea milă a Ta, forţa Ta divin transformatoare (*INDRA*), prin care să pot contribui şi eu la ocrotirea şi ajutorarea eficientă a acelor fiinţe care merită aceasta şi către care Tu în mod divin mă ghidezi.*

CUVÂNT ÎNAINTE

Lucrarea de faţă "Mari iniţiaţi ai tradiţiei Ayurveda", care urmează să apară în mai multe volume, este o iniţiativă unică în lume, la ora actuală, prin viziunea spirituală, amplă şi profundă, pe care ea o oferă asupra tradiţiei AYURVEDA.

Studierea atentă a surselor scrise, autentice, tradiţionale, din domeniul AYURVEDA, ne-a permis în final să descoperim că celebra Ştiinţă a Vieţii (AYURVEDA) era la origine o veritabilă cale spirituală.

Tocmai din acest motiv am solicitat colaborarea atentă a profesorului Yoga GREGORIAN BIVOLARU, care a furnizat acestei lucrări informaţiile de natură spirituală, aşa cum ele sunt profund integrate în Ştiinţa YOGA, care la origine era inseparabilă de Ştiinţa Vieţii (AYURVEDA).

Lect. Ayurveda ANDREI GĂMULEA
Lect. Ayurveda AURORA NICOLAE

INTRODUCERE

AYURVEDA reprezintă un sistem complex de vindecare naturală care provine din India. În limba sanscrită, cuvântul AYURVEDA înseamnă "Ştiinţa vieţii". "AYUS" înseamnă "viaţă" şi se referă la energia fundamentală a vieţii, iar "VEDA" înseamnă cunoaştere sau, altfel spus, ştiinţă. AYURVEDA reprezintă prin urmare un inestimabil tezaur de cunoştinţe teoretice şi practice care ne ajută să aflăm care sunt cele mai bune indicaţii pentru îmbunătăţirea stării vieţii fiinţei umane.

Sistemul tradiţional AYURVEDA a apărut şi a fost practicat în mod curent în India, încă de acum 5000 de ani. Sursele scrise ale acelor timpuri atestă faptul că AYURVEDA reprezintă cea mai veche ştiinţă tradiţională de vindecare şi de menţinere a stării de sănătate. Cunoscută şi răspândită mult dincolo de spaţiul geografic al Indiei, AYURVEDA a oferit, de-a lungul timpului, baza teoretică şi practică pentru constituirea celorlalte sisteme tradiţionale de vindecare, cunoscute în prezent ca ramuri ale medicinii alternative. La ora actuală, AYURVEDA reprezintă cel mai cuprinzător şi totodată cel mai uşor de înţeles sistem de vindecare naturală. Aceasta a făcut ca în ultimul timp, în majoritatea ţărilor din Occident, cunoaşterea AYURVEDA-ei să trezească un viu interes, simultan cu o preocupare din ce în ce mai mare pentru aplicarea practică a metodelor terapeutice revoluţionare pe care această ştiinţă milenară le include. Tocmai de aceea, în prezent, unele lucrări contemporane afirmă despre AYURVEDA că aceasta va putea în scurt timp să devină, datorită simplităţii şi accesibilităţii sale, medicina naturală a acestei planete.

În Ştiinţa milenară a AYURVEDA-ei, starea de sănătate a fiinţei umane reprezintă o stare de echilibru şi de armonie care se stabileşte atât între diferitele forţe subtile vitale care animă fiinţa umană, cât şi între MICROCOSMOSUL fiinţei umane şi ambianţa exterioară (MACROCOSMICĂ) în care ea trăieşte. În viziunea înţelepciunii milenare a sistemului AYURVEDA, echilibrul individual şi armonia fiinţei umane cu Universul (MACROCOSMOSUL) prezintă atât o dimensiune verticală, ascendentă şi evolutivă, cât şi o dimensiune orizontală, de interacţiune relaţională. Starea de sănătate reprezintă o condiţie dinamică a fiinţei umane. Ea este o expresie a echilibrului şi armoniei trăite la toate nivelurile fiinţei. Or, pentru fiinţa umană care aspiră din toată inima către atingerea stării de comuniune extatică cu DUMNEZEU, care presupune o deplină libertate interioară, echilibrul şi armonia reprezintă condiţiile de manifestare a acesteia. Este prin urmare uşor de înţeles de ce pentru fiinţa umană care urmăreşte în mod sincer să trăiască în mod plenar starea de libertate spirituală

este atât de necesară atingerea şi menţinerea unei cât mai bune stări de sănătate. O stare de sănătate fizică, psihică şi mentală cât mai bună de-condiţionează fiinţa umană şi îi oferă o viziune clară asupra Realităţii lui DUMNEZEU. Înţeleasă astfel, ca expresie a echilibrului interior şi a armoniei cu exteriorul, starea de sănătate reprezintă condiţia de bază pentru atingerea perfecţiunii spirituale şi a fuziunii ultime cu DUMNEZEU TATĂL.

În acest sens una dintre lucrările celebre de AYURVEDA "SUSHRUTA-SAMHITA" menţionează: *"Ştiinţa vieţii (AYURVEDA) este veşnică şi conferă merite, prestigiu, fericire, longevitate, mijloace de trai şi oferă fiinţei umane accesul la Cerul divin (DUMNEZEU)"*.

La începuturile AYURVEDA-ei, în India antică, acum câteva mii de ani, oamenii se bazau în mod preponderent în actul de cunoaştere pe capacităţile lor intuitive excepţionale şi totodată explorau realitatea manifestată prin intermediul unor capacităţi de percepţie mult superioare celor pe care noi le utilizăm în mod obişnuit astăzi şi care în prezent sunt numite capacităţi de percepţie paranormale. În plus, datorită faptului că oamenii acelor timpuri trăiau chiar în mijlocul Naturii, cunoşteau mult mai bine efectele tainice ale plantelor de leac, ale arborilor sau ale mineralelor, ale căror părţi constitutive le foloseau în prepararea feluritelor remedii naturale sau a unor elixiruri aducătoare de vigoare, armonie şi fericire.

Înţelepţii din timpurile trecute dispuneau de un tezaur inestimabil de cunoştinţe pe care îl aveau prezent în propria lor fiinţă, transmiţându-l prin iniţiere fiinţelor pregătite şi dornice să acceadă la această cunoaştere fundamentală (AYURVEDA). Pentru aceste fiinţe excepţionale din trecut AYURVEDA reprezenta o veritabilă artă a vieţii pline de armonie, al cărei scop esenţial constă în realizarea stării de nemurire spirituală ce survine prin revelarea Spiritului Nemuritor Divin (ATMAN). Cunoaşterea AYURVEDA-ică ne revelează faptul că atât perfecţiunea spirituală, cât şi perfecţiunea minţii sau cea a trupului reprezintă condiţii la fel de importante pentru atingerea stării de nemurire spirituală. Dezvăluind unele dintre tainele laturii secrete ezoterice a Ştiinţei Vieţii (AYURVEDA), lucrarea celebră "CHARAKA SAMHITA" afirmă:

"Deoarece Ştiinţa sacră a AYURVEDA-ei este benefică umanităţii atât pentru viaţa ce se desfăşoară în această lume fizică, cât şi pentru viaţa ce va urma într-una din lumile (sferele subtile sau tărâmurile) în care fiinţa spirituală va continua să existe după părăsirea planului fizic, din acest motiv ea (AYURVEDA) este considerată de către înţelepţii cunoscători ai scrierilor sacre (VEDA) ca fiind cea mai sacră şi mai onorată dintre acestea (VEDA-e)".

Ştiinţa AYURVEDA-ei are ca obiect atât viaţa din această lume fizică, cât şi condiţiile premergătoare ale vieţii viitoare, desfăşurată după aşa-zisa moarte fizică, într-o dimensiune subtilă, într-una din lumile sau tărâmurile subtile astrale sau cauzale. Ştiinţa AYURVEDA-ei este pentru fiecare fiinţă

umană un ghid nepreţuit pentru sănătate şi acţiuni binefăcătoare. Aşa cum se precizează în tratatul fundamental secret de AYURVEDA, "CHARAKA SAMHITA", ştiinţa AYURVEDA-ică ne indică "*ceea ce este adecvat şi ceea ce este neadecvat, fericit sau nefericit în condiţiile de viaţă ale fiinţei umane, ce este favorabil sau nefavorabil pentru longevitate, precum şi măsura vieţii în sine*". În conformitate cu această viziune tradiţională, viaţa oricărei fiinţe umane poate fi o viaţă fericită, atunci când, prin menţinerea stării de echilibru fiinţa nu este afectată de boli fizice, psihice sau mentale sau o viaţă nefericită, în care fiinţa se confruntă cu suferinţa ce însoţeşte tulburările sau bolile de tot felul. De asemenea, viaţa fiinţei umane poate fi o viaţă bună, în care fiinţa are o orientare spirituală ascendentă, care îi permite să îndeplinească acţiuni bune, aducătoare de virtute şi când ea este devotată ajutorării pline de bunăvoinţă a celorlalte fiinţe sau o viaţă care este rea, în care ea stagnează din punct de vedere spiritual sau chiar involuează, fapt care corespunde cu îndeplinirea unor acţiuni rele, cu efecte negative. Aceste precizări ne indică perspectiva profund spirituală pe care o are Cunoaşterea teoretică şi practică cuprinsă în această Ştiinţă străveche (AYURVEDA). Tocmai de aceea, AYURVEDA este onorată de către cei înţelepţi ca fiind o Ştiinţă Sacră prin excelenţă. Ea este unanim apreciată ca fiind "*Cunoaşterea secretă cea dătătoare de viaţă*".

Ceea ce este însă mai puţin cunoscut în prezent de către cei mai mulţi oameni este latura secretă, ezoterică, a Ştiinţei milenare a Vieţii (AYURVEDA). Scrierile păstrate până în zilele noastre cuprind doar o mică parte din ceea ce în trecut reprezenta cunoaşterea esenţială, iniţiatică, a AYURVEDA-ei. Chiar şi aşa, ceea ce este inclus în scrierile păstrate până în prezent se găseşte consemnat adeseori într-o formă misterioasă, a cărei descifrare bazată pe decriptarea unor simboluri arhetipale este posibilă numai printr-o cât mai profundă introspecţie şi deschidere spirituală.

Toate sursele AYURVEDA-ice scrise existente la ora actuală concordă asupra faptului că transmiterea cunoaşterii AYURVEDA-ice s-a realizat în trecut într-o formă iniţiatică. În decursul timpului au existat două etape majore ale transmiterii iniţiatice a Ştiinţei Vieţii. Prima etapă este numită "Tradiţia Divină" şi cuprinde procesul iniţiatic al transmiterii originare a AYURVEDA-ei ce a avut loc în lumea subtilă superioară a fiinţelor celeste, începând de la BRAHMA, aspectul lui DUMNEZEU de Creator al Universului. Cea de-a doua etapă majoră este numită "Tradiţia înţelepţilor" şi include procesul iniţiatic al transmiterii Ştiinţei Sacre a Vieţii ce a avut loc în lumea oamenilor, odată cu momentul revelării de către INDRA (fiinţa divină ce îndeplineşte rolul de ocrotitor al discipolilor căii spirituale) a Ştiinţei Vieţii (AYURVEDA) înţelepţilor cei plini de compasiune faţă de toate fiinţele umane.

În acest prim volum al lucrării "Mari iniţiaţi ai tradiţiei AYURVEDA" vom prezenta unele aspecte esenţiale despre fiinţele superioare, celeste, care au făcut posibilă transmiterea iniţiatică a Ştiinţei Vieţii iniţiale (AYURVEDA).

TRADIŢIA DIVINĂ

BRAHMA

DAKSHA

ASHVINI

INDRA

BRAHMA

BRAHMA – INIŢIATORUL TRADIŢIEI AYURVEDA

În tradiţia AYURVEDA-ică BRAHMA este iniţiatorul şi sursa Ştiinţei sacre a Vieţii (AYURVEDA). BRAHMA este primul aspect al trinităţii hinduse. El reprezintă aspectul de Creator al lui DUMNEZEU. Conform tradiţiei spirituale cuprinse în VEDA-e, BRAHMA este sursa generatoare (izvorul) oricărei cunoaşteri. Cele patru lucrări sacre ale Indiei (VEDA-ele) precum şi numeroasele ramuri ale lor au fost iniţiate de către BRAHMA pentru beneficiul fiinţelor umane. El este venerat chiar şi astăzi în India ca fiind Fiinţa divină care se află la originea oricărui fenomen existent în Creaţie, fie că este un fenomen abstract sau concret.

Considerând că o bună cunoaştere a naturii fundamentale a vieţii este necesară fiinţelor create pentru a avea o viaţă sănătoasă, lungă şi folositoare pentru evoluţia lor spirituală, BRAHMA a expus Ştiinţa fundamentală a Vieţii (AYURVEDA). El a transmis cunoaşterea divină a AYURVEDA-ei mai întâi lui PRAJAPATI-DAKSHA (emanaţie a lui BRAHMA care manifestă voinţa Sa cosmică). Lucrările vechi indiene, atât cele din domeniul vindecării, cât şi cele din alte domenii ale cunoaşterii, concordă asupra faptului că BRAHMA este primul învăţător şi iniţiator al AYURVEDA-ei. În ceea ce priveşte continuitatea acestei tradiţii sunt unele mici variaţii, care pot pur şi simplu să se datoreze diferitelor nume sub care au fost cunoscuţi înţelepţii din acele timpuri îndepărtate, precum şi faptului că mulţi dintre ei, datorită unei anumite detaşări faţă de orice renume sau recunoaştere în lumea umană, nu au lăsat foarte clar consemnată identitatea lor umană sau aceasta nu a fost consemnată ca atare. O altă cauză care a dus la această variabilitate constă şi în modul particular în care fiecare dintre şcolile tradiţionale formate ca urmare a unei anumite specializări pornind la filonul iniţial,

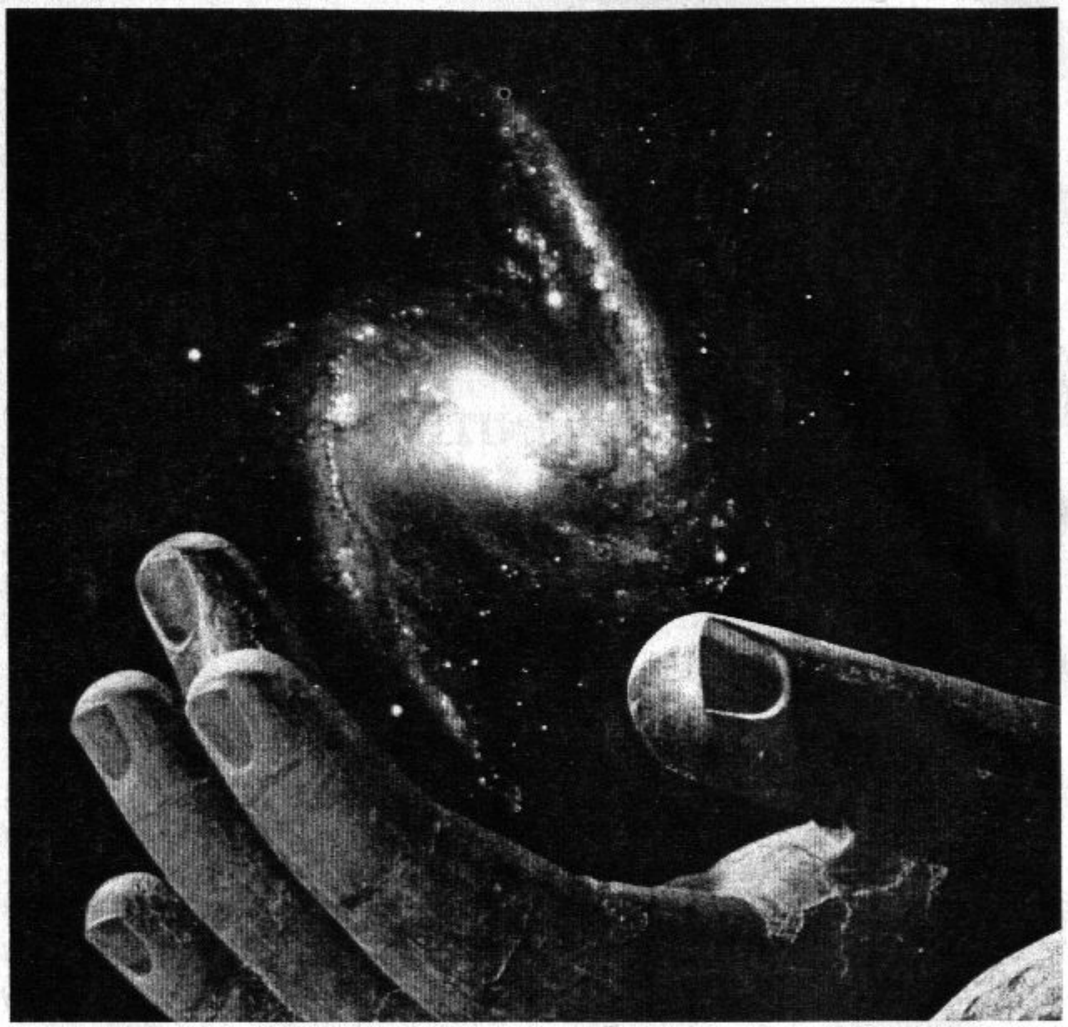

complet, al ştiinţei AYURVEDA-ei, au redat în mod particularizat această transmitere în lumea umană a Ştiinţei sacre a AYURVEDA-ei.

În lucrarea fundamentală "CHARAKA-SAMHITA" înţeleptul CHARAKA indică faptul că transmiterea Ştiinţei Vieţii a pornit de la BRAHMA, care a transmis-o mai departe lui PRAJAPATI-DAKSHA, de la care au învăţat-o cei doi ASHVINII şi apoi, de la ei, INDRA. Mai departe INDRA l-a iniţiat pe înţeleptul BHARADVAJA, de la care cunoaşterea AYURVEDA-ei a ajuns la înţeleptul PUNARVASU-ATREYA, fiind apoi transmisă de către acesta discipolilor săi: AGNIVESHA, BHELA, HARITA, JATUKARNA, PARASHARA şi KSHARAPANI. Fiecare discipol al lui ATREYA a consemnat în scris învăţătura maestrului său, dar nu s-au mai păstrat până astăzi decât lucrările lui AGNIVESHA, BHELA şi HARITA.

Lucrarea "SUSHRUTA-SAMHITA" indică acelaşi mod de transmitere a Ştiinţei sacre a AYURVEDA-ei, de la BRAHHMA la INDRA. Mai departe,

conform acestei lucrări, INDRA îi împărtăşeşte cunoaşterea secretă AYURVEDA-ică lui DIVODASA-DHANVANTARI, care la vremea aceea era rege în KASHI (regiune din India aflată în zona oraşului cunoscut actualmente sub numele de VARANASI), fiind numit tocmai de aceea şi KASHIRAJA ("Regele Kashi-ului"). În ipostaza de rege din KASHI, înţeleptul DIVODASA era de fapt a doua încarnare ca fiinţă umană a fiinţei divine DHANVANTARI, cea despre care se spune că "a extras nectarul nemuririi (SOMA) din adâncurile oceanului primordial al Creaţiei". De la DHANVANTARI (manifestat sub forma fiinţei umane a înţeleptului DIVODASA, regele KASHI-ului) a învăţat apoi înţeleptul SUSHRUTA, iar cunoaşterea primită de acesta din urmă a fost împărtăşită lui NAGARJUNA.

O altă lucrare de AYURVEDA, mai puţin cunoscută, "KASHYAPA-SAMHITA" menţionează următoarea linie iniţiatică a transmiterii Ştiinţei Vieţii: de la BRAHMA, aspectul de Creator al Supremului Absolut (DUMNEZEU), au învăţat direct cei doi ASHVINI (fiinţe divine, aflate în lumea subtilă, celestă), apoi de la ei INDRA (fiinţa divină prin care ştiinţa AYURVEDA-ei, precum şi alte ştiinţe, au fost transmise direct fiinţelor umane pregătite din punct de vedere spiritual şi capabile să intre în stare de comuniune cu el), care a oferit cunoaşterea sacră a AYURVEDA-ei unui număr de patru înţelepţi – fiinţe umane - şi anume KASHYAPA, VASISHTA, ATRI şi BHRIGU. Aceştia au transmis apoi mai departe tezaurul de cunoaştere divină atât fiilor lor, cât şi discipolilor dornici să asimileze cunoaşterea Ştiinţei Vieţii (AYURVEDA).

Una dintre scrierile vechi orientale "BRAHMA-VAIVARTA-PURANA" menţionează pe BHASKARA, cunoscut şi sub denumirea simbolică de "Zeul-Soare", ca fiind cel care a învăţat direct de la BRAHMA Ştiinţa AYURVEDA-ei. În tradiţia orientală BHASKARA este venerat ca fiind divinitatea guvernatoare a luminii, vederii şi căldurii, având drept reşedinţă Soarele. Mai departe BHASKARA a transmis această cunoaştere celor doi ASHVINI.

Oricare ar fi descrierile consemnate în lucrările tradiţionale de AYURVEDA sau în feluritele scrieri vechi orientale, sursa originară a cunoaşterii divine a AYURVEDA-ei porneşte întotdeauna de la Supremul Absolut (DUMNEZEU) în ipostaza sa de Creator al Universului (MACROCOSMOSULUI). BRAHMA (aspectul de Creator al Divinului) este sursa inspiratoare şi originea tradiţiei iniţiatice a cunoaşterii AYURVEDA-ice. BRAHMA este deci primul iniţiator pe linia tradiţiei iniţiatice AYURVEDA.

VASTITATEA CUNOAŞTERII ORIGINARE AYURVEDA-ICE

În conformitate cu afirmaţiile cuprinse în lucrarea secretă de AYURVEDA "SUSHRUTA-SAMHITA", BRAHMA a structurat pentru folosul fiinţelor create cunoaşterea AYURVEDA-ei sub forma unei scrieri inspirate care a fost numită **"BRAHMA-SAMHITA"**. Această sinteză de înţelepciune divină cuprindea iniţial un număr de 100.000 de versuri (SUTRA-e), fiecare dintre acestea conţinând aspecte fundamentale referitoare la tainele Vieţii şi ale Universului, precum şi la modul în care fiinţele create îşi pot menţine starea de echilibru, sănătate şi armonie. Observând însă că era foarte dificil pentru fiinţele muritoare să poată studia complet, sistematic, pentru a putea asimila în mod corespunzător, cunoaşterea extrem de vastă (din punct de vedere uman) care era inclusă în acest tratat cuprinzător, BRAHMA a decis să împartă cunoaşterea secretă originară a AYURVEDA-ei aşa cum era ea cuprinsă în acest compendiu (**"BRAHMA SAMHITA"**) în opt părţi majore. În acest mod au luat naştere cele 8 ramuri aşa-zis clasice ale AYURVEDA-ei şi anume:

1. KAYA-CHIKITSA – ce include mai ales elemente referitoare la cauzele (fizice şi subtile), modul de apariţie şi manifestare precum şi modul în care pot fi vindecate bolile interne ale fiinţei umane.

2. SHALYA-CHIKITSA – ce include mai ales modalităţi de tratare a anumitor boli ale trupului (care nu pot fi tratate prin metodele din KAYA-CHIKTSA) cu ajutorul unor mijloace şi instrumente, care, unele dintre ele, se aseamănă într-un anumit fel celor folosite în chirurgia de astăzi.

3. SHALAKHYA-CHIKITSA – ce include elemente secrete de cunoaştere şi tratare a bolilor aparţinând zonei superioare a corpului fizic al fiinţei umane, cu precădere zona capului şi a gâtului.

4. BHUTA-VIDYA – ce include elemente referitoare la tratarea afecţiunilor generate de factori invizibili în mod obişnuit, cu ochii fizici, pentru fiinţa umană. Aici erau descrise cauzele, modul de apariţie şi manifestare, precum şi modul de vindecare a bolilor fiinţei umane provocate de demoni (entităţi malefice aflate în plan subtil, care pot afecta fiinţele umane impure, care rezonează cu ele prin stările şi gândurile rele pe care aceste fiinţe umane le nutresc), de paraziţi macro- şi microscopici, care erau cunoscuţi cu mult înainte ca ştiinţa modernă să îi "descopere" cu ajutorul microscopului sau a altor mijloace moderne (aceasta ar corespunde cu ceea ce astăzi numim parazitologie şi

bacteriologie), dar şi de diversele tulburări psihice şi mentale (ceea ce corespunde oarecum la ceea ce actualmente este numit psihiatrie).

5. KUMARA-BHRITYA – ce include ştiinţa cultivării energiei fundamentale a vieţii în cazul fiinţelor nou născute şi elemente favorizante ale naşterii, ce poate fi echivalată întrucâtva cu ceea ce în prezent numim pediatrie, fiind însă o ştiinţă mult mai vastă decât ramura modernă restrictivă a medicinii de astăzi. KUMARA-BHRITYA includea, pe lângă elementele referitoare la naşterea fizică, şi multe elemente ezoterice referitoare la viaţă şi moarte, la karma fiinţei umane precum şi elemente fundamentale de astrologie iniţiatică. Cunoaşterea ei completă include de asemenea şi o stăpânire de natură paranormală a energiei timpului (incluzând aici şi vârstele fiinţei umane) precum şi a fenomenelor naşterii şi morţii.

6. AGADA-TANTRA – ce includea cunoaşterea secretă a substanţelor cu virtuţi tămăduitoare, atât din lumea plantelor cât şi din lumea mineralelor, precum şi stăpânirea proprietăţilor lor transformatoare puternice, ramură ce includea elemente de toxicologie şi cuprindea de asemenea alchimia exterioară şi interioară.

7. RASAYANA – ce includea o vastă ştiinţă a metodelor de realizare a reîntineririi şi a longevităţii fiinţei umane, în scopul de a evolua spiritual cât mai mult în respectiva încarnare (viaţă). Ea cuprindea o vastă ştiinţă a substanţelor cu proprietăţi revigorante şi regenerante precum şi tehnici secrete complexe (ce implică atât unele elemente fizice

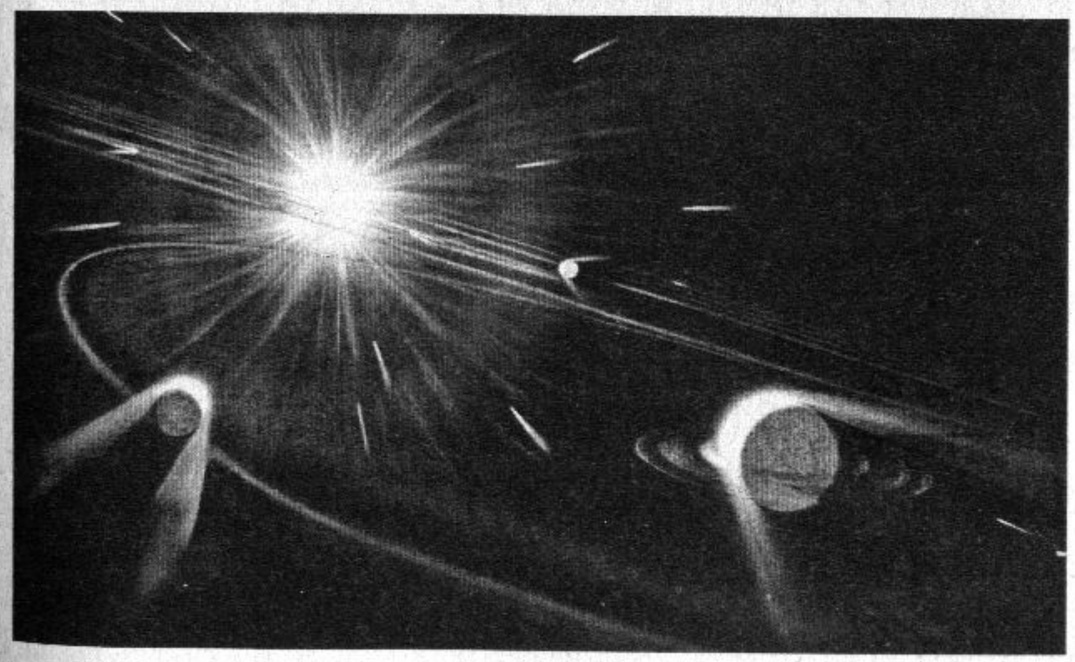

exterioare precum şi anumite procedee spirituale) de reîntinerire şi prelungire a vieţii

8. VAJIKARANA – ce includea cunoaşterea substanţelor naturale cu valenţe afrodiziace, ce au rol de restauratoare ale virilităţi, senzualităţii şi vitalităţii, în scopul atingerii stării de fericire şi beatitudine (ANANDA) prin iubire şi erotism sublimat în stări de conştiinţă elevată.

Acestea sunt cele opt ramuri fundamentale ale AYURVEDA-ei. În sanscrită ele sunt numite ASTHANGA sau altfel spus "optimile cunoaşterii complete a AYURVEDA-ei". Ceea ce le diferenţiază la modul fundamental de orice ştiinţă modernă este faptul că o cunoaştere veritabilă a lor implică nu numai cunoaşterea teoretică, ci şi realizarea de către cel iniţiat, în propria sa fiinţă, a dezideratelor lor.

Cele opt ramuri desemnează opt direcţii fundamentale de cunoaştere, direcţii ce reprezintă raze ale unei cunoaşteri complete asupra tainelor Vieţii. Simbolismul celor 8 raze este de asemenea o ilustrare a capacităţii fiinţei umane de a-şi trezi sufletul prin asimilarea acestor ramuri fundamentale ale cunoaşterii iniţiatice din AYURVEDA.

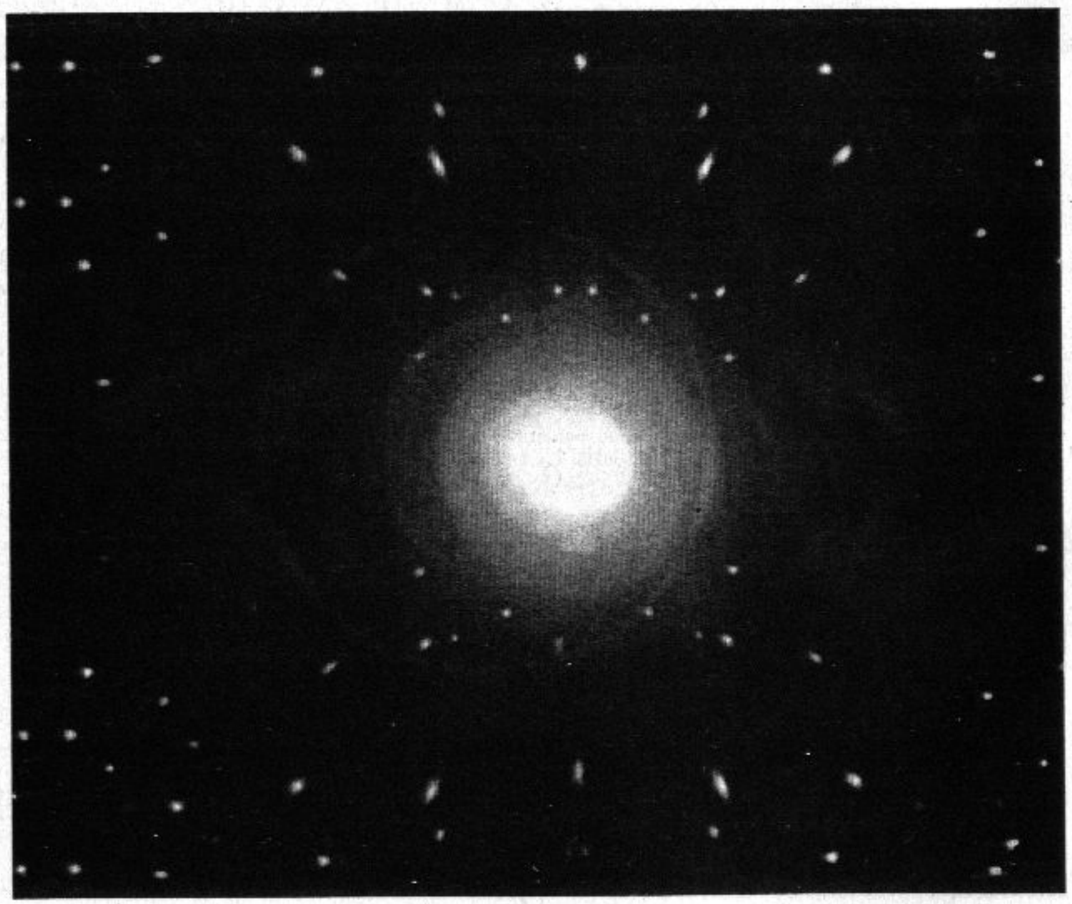

BRAHMA-SAMHITA

BRAHMA-SAMHITA este tratatul fundamental iniţiatic care includea întreaga cunoaştere esenţializată oferită de însuşi DUMNEZEU în ipostaza Sa de Creator al Universului, BRAHMA. Acest tratat ilustrează procesul tainic al Creaţiei universale. El se prezintă întocmai ca un mit, deoarece aspectele pe care le include ţin de realitatea intimă a manifestărilor vieţii. În acest tratat de origine divină au fost incluse aspecte secrete ale manifestării energiei fundamentale a vieţii. În prezent această lucrare excepţională de inspiraţie divină nu mai este disponibilă. Din tezaurul inestimabil de cunoaştere cuprins în el s-au păstrat până în prezent doar un număr de aproximativ 80 de formule terapeutice, toate atribuite lui BRAHMA şi care au fost ulterior incluse în feluritele scrieri AYURVEDA-ice. Existenţa acestor formule terapeutice precum şi alcătuirea lor într-o manieră asemănătoare ca stil şi complexitate ne indică apartenenţa acestor puţine formule păstrate până azi la un tratat extrem de vast. Unele dintre formulele păstrate sub acest nume sunt de asemenea reţete păstrate în timp în tradiţia practicienilor AYURVEDA-ici. Ele au primit numele lui BRAHMA în semn de recunoştinţă pentru Graţia şi inspiraţia primite de utilizatorii lor de la Acesta (BRAHMA).

Dimensiunile acestui tratat sunt impresionante. Ţinând cont de faptul că un vers cuprins într-o lucrare iniţiatică esenţializează o cunoaştere teoretică şi practică extrem de valoroasă şi de asemenea ţinând cont de faptul că spre exemplu lucrarea fundamentală de AYURVEDA cea mai vastă păstrată până în prezent, CHARAKA SAMHITA, conţine un număr de aproximativ 8500 de versuri (SUTRA-e), înseamnă că volumul lucrării CHARAKA SAMHITA este aproximativ a 12-a parte din volumul tratatului iniţial. În tradiţia AYURVEDA-ică pregătirea unui discipol implica o perioadă preliminară care dura minim doi ani, destinată integral numai memorării SUTRA-elor care alcătuiau tratatul fundamental CHARAKA SAMHITA şi abia după aceasta începea pregătirea propriu-zisă, care implica explicarea SUTRA-elor şi a aplicaţiilor lor. Iată ce afirmă în această direcţie înţeleptul CHARAKA, redactorul lucrării "CHARAKA SAMHITA" (al cărei autor este AGNIVESHA):

"Lucrările despre AYURVEDA (ŞTIINŢA VIEŢII) revelate astfel de BRAHMA şi de semănătorii de cunoaştere (RISHI-i, înţelepţii n.r.) dinainte, cu scopul eradicării bolilor, care sunt obstacole dificile în realizarea DHARMA-ei (îndeplinirea îndatoririlor şi a menirii din viaţa pământească),

ARTHA-ei (atingerea bunăstării materiale şi personale), KAMA-ei (realizarea stării de împlinire erotică şi fericire) şi MOKSHA-ei (eliberarea spirituală) sunt atât de vaste încât nu este posibil pentru oamenii epocii prezente (KALI YUGA n.r.), care au o durată mică a vieţii şi inteligenţă scăzută, să înţeleagă pe deplin implicaţiile lor. Ignoranţa în ceea ce priveşte aceste implicaţii constă în omiterea (nerespectarea) prescripţiilor necesare (menţinerii stării de sănătate) şi de aici rezultă răspândirea bolilor.

Gândindu-se la aceasta, înţeleptul AGNIVESHA, într-o stare de imensă compasiune a început să scrie un tratat despre AYURVEDA – nici extrem de condensat, nici prea lung – cu accent în special pe KAYACIKITSA (ramura ce se referă în special la bolile interne ale fiinţei umane), pentru ca însăşi oamenii cu viaţă scurtă şi inteligenţă scăzută să poată să îl înţeleagă."

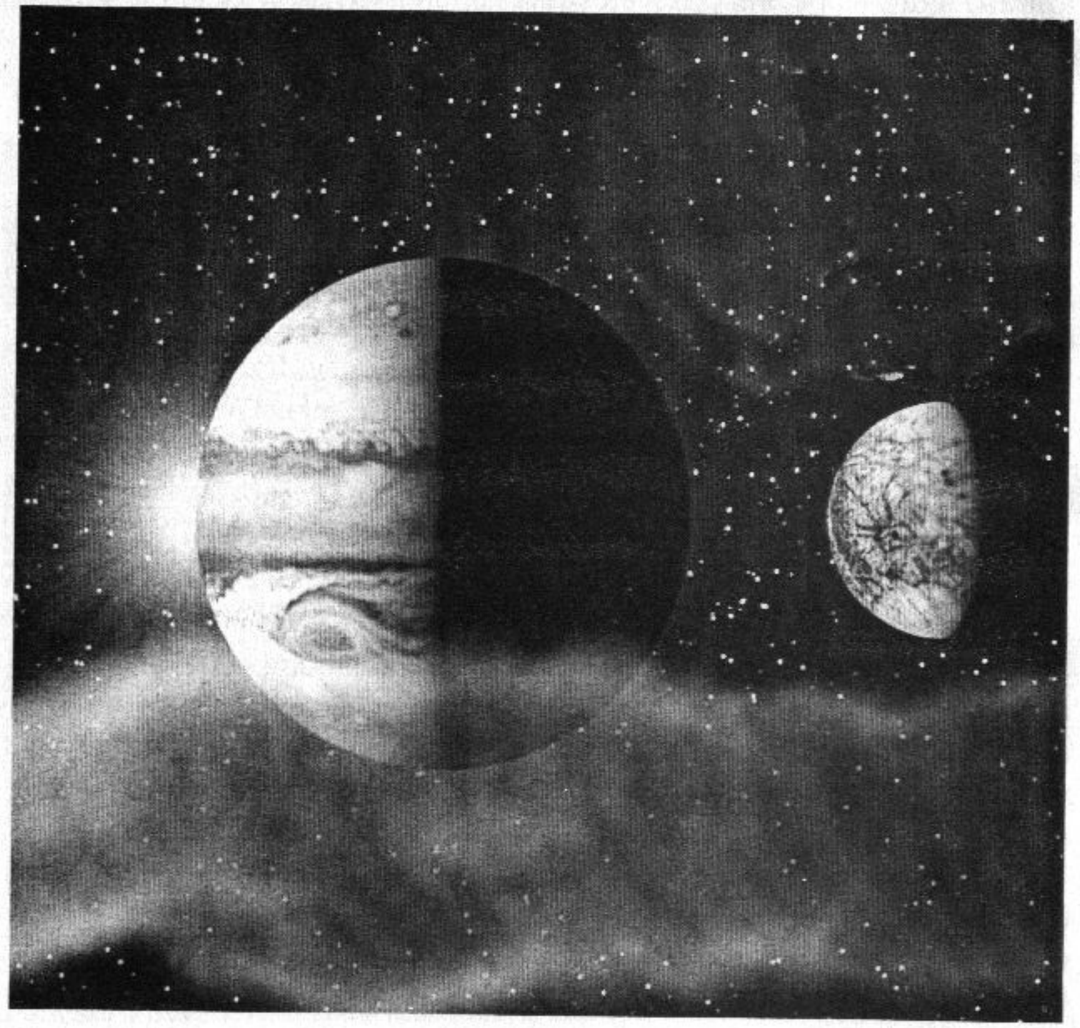

ORIGINEA AYURVEDA-EI DESCRISĂ ÎN LUCRAREA BHAVAPRAKASHA

Cea mai clară referire la originea AYURVEDA-ei o găsim în introducerea lucrării BHAVAPRAKASHA secţiunea 1 (PURVAKHANDA), în care se indică existenţa a două etape, sau altfel spus faze distincte ale transmiterii iniţiatice a AYURVEDA-ei. Prima etapă este numită "tradiţia divină" - DAIVI-SAMPRADAYA. Ea este etapa în care cunoaşterea AYURVEDA-ică a fost comunicată doar în lumea fiinţelor celeste, fiinţe divine supra-umane, fiecare având anumite roluri cosmice în armonia universală. În acest sens, SUTRA-ele introductive din lucrarea citată menţionează: "*Divinul BRAHMA, Creatorul Universului, a făcut cunoscută pentru prima dată Ştiinţa tainică a Vieţii (AYURVEDA) ca un fruct al cunoaşterii spirituale primordiale ce a fost cuprinsă într-una dintre cele patru scrieri fundamentale (VEDA) şi anume în ATHARVA-VEDA. BRAHMA a alcătuit o scriere extrem de cuprinzătoare, pe care înţelepţii au cunoscut-o ca fiind celebra scriere divină în 100.000 de versuri numită "BRAHMA-SAMHITA". După aceea, BRAHMA i-a oferit întreg oceanul de cunoaştere AYURVEDA-ică, în integralitatea sa, lui DAKSHA-PRAJAPATI, care era un excelent realizator al oricărei activităţi şi care atinsese starea superioară de eficienţă spirituală.*

Îndemânaticul DAKSHA a transmis mai departe Ştiinţa Vieţii primită de la BRAHMA celor doi gemeni divini (DARSHA), cunoscuţi ca fiind cei doi ASHVINI, care erau născuţi din Soare şi care erau "cei mai buni dintre zei".

Învăţând de la DAKSHA, cei doi ASHVINI au compus şi ei un tratat care sintetiza cunoaşterea AYURVEDA-ică primită de ei de la DAKSHA pentru a fi folosită în scop divin, pentru ajutorarea fiinţelor create. Tratatul secret care includea această cunoaştere s-a numit ASHVINI-SAMHITA. El a fost de mare folos mai târziu tuturor practicienilor AYURVEDA-ici pentru îmbunătăţirea cunoaşterii AYURVEDA-ei şi pentru cultivarea îndemânării şi calităţilor de practician expert.

Cunoaşterea tainică a celor doi ASHVINI a fost apoi transmisă mai departe, spre folosul ulterior al oamenilor, divinului ocrotitor al discipolilor căii spirituale – INDRA. El a împărtăşit cunoaşterea divină înţelepţilor doritori de viaţă lungă. În acest mod, Ştiinţa secretă a Vieţii (AYURVEDA) a putut să fie cunoscută de către oameni, prin intermedierea divină a lui INDRA."

SEMNIFICAŢIA NUMELUI LUI BRAHMA

Numele lui BRAHMA derivă din cuvântul vedic antic "BRAHM" care provine din rădăcina verbală "BRIH", care înseamnă "*a se răspândi*", "*a creşte*" sau "*a spori*". Existenţa lui BRAHMA este indisolubil legată de expansiunea ideaţiei divine sub forma Creaţiei Universale. Numele lui BRAHMA apare şi în textele numite BRAHMANA sau în UPANISHADA-e.

Prima referire clară la BRAHMA este făcută în al patrulea imn vedic din ATHARVA-VEDA (BRAHMA, XI, 4):

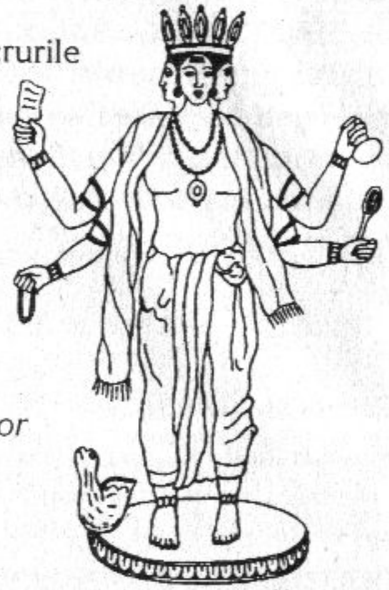

"Cel ce veghează permanent la toate lucrurile
la ceea ce a fost şi la ceea ce o să fie,
Cel ce e stăpân absolut peste ceruri
cu toată slava Celui atotputernic"

.....

"El, în care se întâlnesc fiinţele divine,
fiii spirituali şi toate celelalte fiinţe create
unde sălăşluiesc împreună toate lumile
tot ceea ce a fost şi are să fie
Brahma este sufletul lumii şi al tuturor fiinţelor divine"

REPREZENTAREA TRADIŢIONALĂ A LUI BRAHMA

BRAHMA este reprezentat simbolic ca un bărbat arian frumos, cu trăsături regulate, cu barbă şi mustăţi care îi încadrează faţa şi care sugerează virilitate şi o masculinitate rafinată. Reprezentarea Sa exprimă calm şi maiestuozitate, masculinitate glorioasă şi spiritualizată. Din El este emanat arhetipul sacerdotului ideal, al poetului divin inspirat, al înţeleptului (RISHI) sau al părintelui înţelept. În reprezentarea Sa simbolică, BRAHMA îşi sprijină picioarele încrucişate în poziţia Lotusului (PADMASANA). Poziţia lui BRAHMA este chiar Lotusul Lumii – postura divină care este focarul rezonator din care emană viaţa şi armonia cosmică şi care totodată susţine dezvoltarea spirituală a tuturor fiinţelor manifestate. BRAHMA foloseşte ca vehiculul divin Lebăda (HAMSA) şi locuieşte în BRAHMA-LOKA, numit paradisul lui BRAHMA. Soţia sau, altfel spus, energia Sa divină manifestatoare este SARASVATI, numită şi BRAHMI.

Lebăda simbolizează lumina masculină, solară şi fecundatoare. Ca simbol al energiei-vehicul al lui BRAHMA, ea este considerată feminină în contemplarea apelor luminoase şi masculină în acţiune, ea fiind energia care înalţă lumea ignorantă spre cerul cunoaşterii. Lebăda mai simbolizează, de asemenea "HAMSA care sălăşluieşte în BINDU", adică ATMAN, SINELE SUPREM, în care fiinţa umană care şi-a revelat SINELE îl descoperă şi pe Creator (BRAHMA), SINELE SUPREM (ATMAN) individual fiind astfel purtătorul (vehiculul) lui BRAHMA în microcosmosul fiinţei umane.

BRAHMA-LOKA sau paradisul lui BRAHMA cuprinde 3 lumi subtile numite JNANALOKA, TAPOLOKA şi SATYALOKA. Ele fac parte dintre cele 7 regiuni - BHUVANA - pe care este structurată întreaga Manifestare şi sunt ultimele 3, cele mai înalte, lumi subtile dintre cele 7 existente. În aceste lumi subtile există mai multe clase (categorii) de fiinţe divine, cu un nivel de realizare spirituală foarte înalt şi care au totodată o stăpânire perfectă asupra elementelor subtile (TATTVA-elor) şi asupra energiilor percepţiei (cunoaşterii şi conştientizării) şi acţiunii.

BRAHMA este Cel ce a oferit fiinţelor umane cele patru tezaure ale înţelepciunii divine – VEDA-ele – care reprezintă divina cunoaştere a tradiţiei hinduse. VEDA-ele au fost transmise direct de către BRAHMA poeţilor înţelepţi clarvăzători (RISHI). Tocmai de aceea, BRAHMA mai este numit şi ADIVAKI, adică primul dintre poeţi şi inspiratorul tuturor poeţilor veritabili. El este cel care prin puterea vibraţiei primordiale a făcut posibilă manifestarea întregii Creaţii, ca o infinită poezie cosmică alcătuită din vibraţii energii. Cele patru capete ale lui BRAHMA simbolizează cele patru sedii ale cunoaşterii divine fundamentale şi corespund celor patru VEDA-e. Tradiţia orientală indică faptul că cea mai sugestivă reprezentare tradiţională pentru BRAHMA este cea cu patru capete, deoarece fiecare scriere sacră (VEDA) a fost manifestată din câte unul dintre cele patru capete ale sale.

În mod tradiţional, el are întotdeauna patru chipuri (CATURMUKHA), care sunt împodobite cu podoabe regale şi de asemenea el are în mod invariabil patru braţe. Pentru alte fiinţe divine

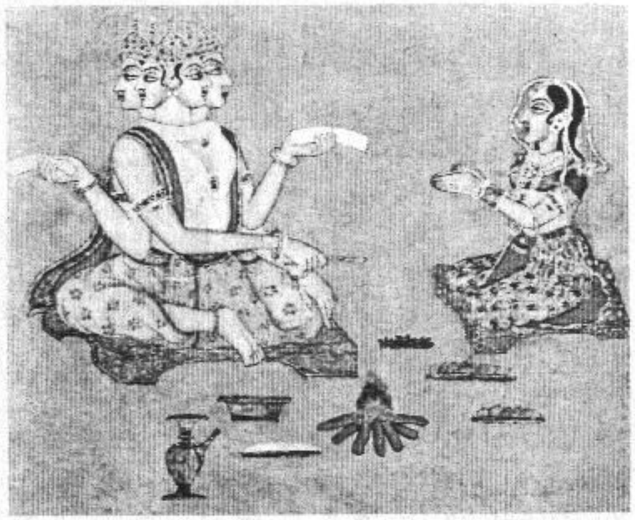

din tradiţia hindusă, numărul braţelor sau al chipurilor poate varia, dar în cazul lui BRAHMA cifra 4 este o constantă a reprezentărilor şi caracteristicilor sale. În cele patru mâini ale Sale El poartă anumite simboluri, care sunt pline de semnificaţie pentru adoratorii Lui BRAHMA: 1. cărţile învăţăturii spirituale (VEDA-ele), 2. mătăniile necesare consecvenţei în practica spirituală (SKAHA-MALA), 3. lingura rituală (SRUVA) şi 4. ulcica rituală (LOTA), care conţine untul clarificat (GHEE), folosit în ritualurile sacre.

SEMNIFICAŢIILE CELOR PATRU SIMBOLURI ALE LUI BRAHMA

1. Cartea (VEDA) este un simbol al cunoaşterii, al ştiinţei şi al existenţei universului. Cele patru cărţi sacre (VEDA-ele) reprezintă simbolul tainei divine revelate celui care este pregătit, prin intermediul actului sacru al iniţierii. Cum VEDA-ele sunt simbolurile înţelepciunii universale înseamnă că întreg universul este întocmai unei cărţi deschise. Cartea reprezintă totodată revelaţia divină şi ea este cea care dezvăluie tainele Manifestării divine. Faptul că BRAHMA ţine într-una dintre mâinile sale cele patru cărţi fundamentale ale înţelepciunii divine (VEDA-ele) ne arată că el este de fapt un mediator al transcendentului, iar cărţile sacre (VEDA-ele) sunt instrumentele de acces ale fiinţei create în dimensiunea tainică transcendentă a lui DUMNEZEU. Actul de deschidere, parcurgere şi închidere a unei cărţi corespunde în mod simbolic cu manifestările celor trei energii divine fundamentale ale creaţiei, menţinerii şi resorbţiei universale. BRAHMA este cel care oferă fiinţelor umane accesul la cunoaşterea cuprinsă în cărţile sacre. El deschide celor dornici de cunoaştere cărţile sacre, revelându-le misterele ascunse de DUMNEZEU în Creaţie. Cartea deschisă este de fapt simbolul substanţei universale spiritualizate. Învăţătura divină a tainelor Vieţii ne apare deci ca fiind o simbioză a Spiritului cu Substanţa universală creată.

Cărţile sacre oferite de BRAHMA sunt de fapt îndemnuri la cunoaştere divină şi la descoperirea lui DUMNEZEU de către fiinţa umană.

2. Mătăniile (SKAHA-MALA) sunt şiraguri de perle înşirate pe un fir. Firul simbolizează aspectul superior, spiritual care este Sinele Nemuritor (ATMAN). Pe acest fir sunt înşirate toate lucrurile, fiinţele, toate lumile şi toate stările. Spiritul Nemuritor Divin (ATMAN) este cel care le insuflă viaţa. În acest mod mătăniile simbolizează energia fundamentală a vieţii, emanată de SINELE DIVIN SUPREM (PARAMATMAN), în desfăşurarea sa creatoare. Mătăniile lui BRAHMA sunt în număr de 50 şi corespund celor cincizeci de foneme ale alfabetului sanscrit. Mătăniile simbolizează de asemenea forţa creatoare a vorbirii divine, logosul divin, care permite manifestarea întregii Creaţii.

3. Lingura rituală (SRUVA) este un simbol prin excelenţă al hrănirii. Ea simbolizează energia cu care TATĂL CERESC, CREATORUL, hrăneşte în permanenţă fiinţele create, precum şi susţinerea şi protecţia divină pe care El o dăruieşte acelora care sunt veritabili fii spirituali ai SĂI. Ea este aducătoarea nectarului divin, plin de fericire. În ritualurile de adorare a lui BRAHMA, lingura este folosită pentru a pune untul sacrificial (GHEE) în vasele rituale. Prezenţa simbolului lingurii rituale în reprezentarea lui BRAHMA indică faptul că BRAHMA este cel care dă substanţă stării divine de extaz. În acest mod este posibil ca starea de fericire divină să fie percepută de către fiinţele umane ca un dar divin, ca o hrană celestă, transformatoare şi protectoare în acelaşi timp. Prezenţa lingurii în mâna lui BRAHMA simbolizează continua hrănire a fiinţei create din infinitatea extazului divin, precum şi sprijinul permanent nevăzut al lui DUMNEZEU.

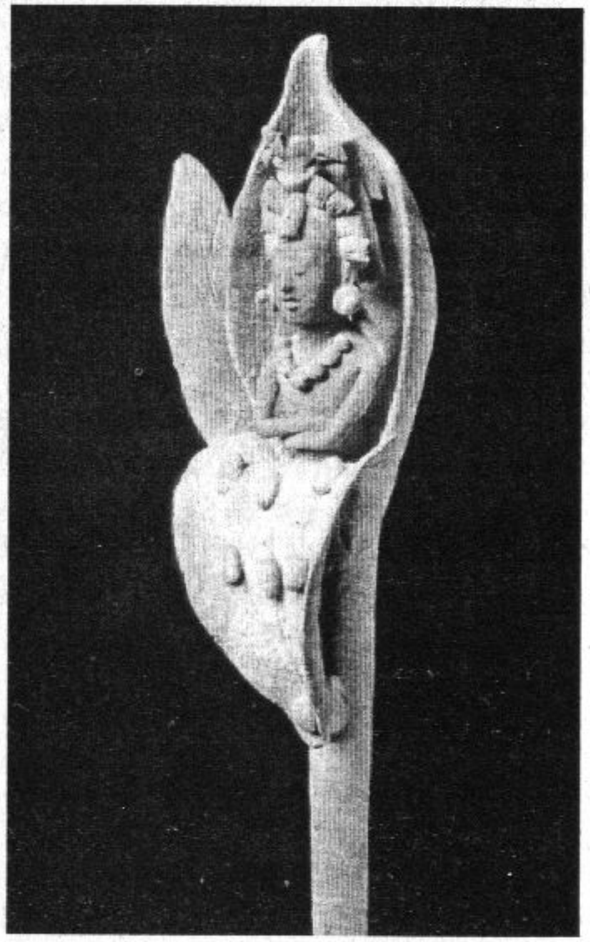

4. Ulcica rituală (LOTA), plină cu unt clarificat (GHEE), este simbolul înţelepciunii şi al stării de calm profund, în contrast cu ulcica goală, care este simbolul lipsei de înţelepciune şi care ascunde disponibilitatea latentă către învăţătură şi cunoaştere. Ulcica este de asemenea simbolul energiei feminine creatoare. Ulcica plină cu GHEE din mâna lui BRAHMA simbolizează starea de plenitudine spirituală, în care domneşte înţelepciunea şi pacea lăuntrică profundă, stare la care ajunge fiinţa umană care se află în stare de comuniune cu BRAHMA - DUMNEZEU în aspectul său de CREATOR.

SARASVATI (BRAHMI) - ENERGIA DIVINĂ CREATOARE A LUI BRAHMA

BRAHMA este spiritul unic impersonal manifestat ca şi spirit creator personal, primul din triada celor trei aspecte care caracterizează Supremul Absolut. El alcătuieşte triada aspectelor personale de manifestare ale Absolutului Divin, PRAJA-PATI. În tradiţia orientală se precizează că soţia sa (SHAKTI a Sa sau altfel spus aspectul Său feminin, energetic) este SARASVATI, zeiţa înţelepciunii divine. SARASVATI personifică energia divină manifestatoare a lui BRAHMA. Ea este energia înţelepciunii şi a cunoaşterii divine. În mitologia orientală este descrisă de asemenea ca fiind guvernatoarea vorbirii, elocvenţei şi a învăţării.

În mitologie, SARASVATI mai este reprezentată sub forma unui râu celest ce parcurge bolta cerului şi se varsă în oceanul infinit al Creaţiei divine. Ea este astfel cunoscută ca fiind izvorul tuturor ploilor şi râurilor, simbolizând curgerea plină de har a inspiraţiei creatoare în fiinţele pline de puritate şi de dragoste faţă de DUMNEZEU. Ca proiecţie în microcosmosul fiinţei umane (zonă-focar de rezonanţă din structura fiinţei umane cu SARASVATI), ei îi corespunde un canal subtil energetic secret numit SARASVATI-NADI, care începe de la nivelul limbii şi se sfârşeşte

la nivelul corzilor vocale. Acest canal subtil secret (NADI) este responsabil atât pentru exercitarea propriu-zisă a funcţiei vorbirii, cât şi pentru transmiterea cunoaşterii (JNANA) prin intermediul organului vorbirii (VAK). Deoarece este intim legat de actul creaţiei fundamentale ce are loc prin intermediul Cuvântului rostit, expresie manifestată a vibraţiei creatoare, acest canal subtil secret mai este numit şi BRAHMA-NADI, sau altfel spus "râul subtil al lui BRAHMA", prin care intenţia creatoare se manifestă ca şi cuvânt creator, vibraţie primordială structuratoare. Tocmai de aceea, în mod special AYURVEDA, ca şi alte ştiinţe spirituale inspirate de BRAHMA, sunt transmise la modul cel mai eficient direct, pe cale verbală.

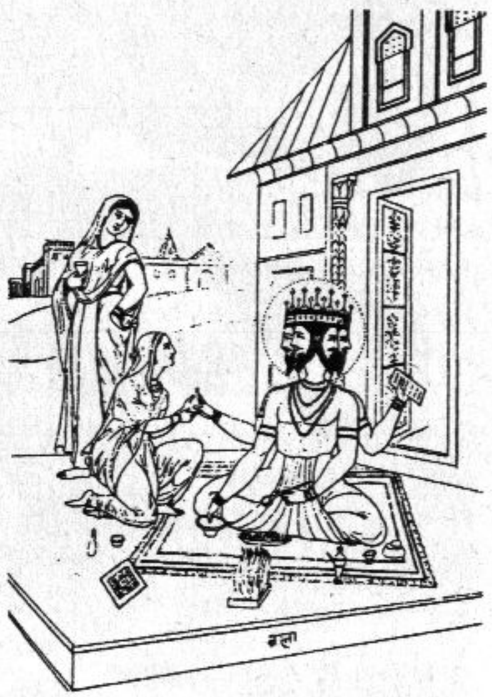

BRAHMA-VIDYA - CUNOAŞTEREA FUNDAMENTALĂ DIN CARE DERIVĂ SPIRITUL AYURVEDA-EI

În INDIA este numită BRAHMA-VIDYA ştiinţa fundamentală care reprezintă suportul oricărei alte ştiinţe (VIDYA). Ea se referă nu numai la cunoaşterea adevărului, ci şi la cunoaşterea Adevărului adevărurilor, Lumina-luminii sau Valoarea oricărei valori (ATMA-VIDYA). Aceasta corespunde ştiinţei Absolutului Divin. Este o ştiinţă a esenţelor ce poate fi atinsă ca şi cunoaştere esenţializată a intenţiilor manifestatoare ale lui DUMNEZEU.

Această ştiinţă metafizică face cunoscute cele patru calităţi fundamentale ale lui BRAHMA, calităţi divine care sunt asociate intim cu energia fundamentală a Creaţiei. În dimensiunea specific umană ele se manifestă sub forma a patru aspecte fundamentale care sunt: 1. Bunătatea divină, 2. Compasiunea divină, 3. Extazul divin şi 4. Controlul perfect. Acestea sunt calităţile divine ale lui BRAHMA, aspectul de Creator al lui DUMNEZEU.

BRAHMA mai este descris în tradiţia orientală ca fiind "Cel care este lipsit de mânie", deoarece spre deosebire de alte aspecte ale DIVINULUI care manifestă ceea ce fiinţele umane numesc adeseori "mânie divină" (aspect ce este esenţialmente diferit de mânia omenească şi care este de fapt acţiunea necesară de distrugere a ceea ce este impur şi imperfect), DUMNEZEU în ipostaza lui BRAHMA manifestă mereu iubirea protectoare a unui TATĂ DIVIN, rolul distructiv fiind de altfel polar opus acestei ipostaze a Sa, care este eminamente creatoare. El este chiar stăpânul Creaţiei şi al tuturor creaturilor, deci Lui nimic nu-I este străin, în conştiinţa Sa divină fiind prezente toate rosturile a ceea ce se manifestă în întreaga Creaţie.

BRAHMA inspiră pe toţi cei care îi împărtăşesc calităţile sale fundamentale. Toţi cei care printr-o practică spirituală consecventă trezesc şi amplifică în fiinţa lor aceste patru calităţi au acces la sfera subtilă spirituală în care sălăşluieşte BRAHMA, sferă subtilă numită BRAHMA-LOKA.

Tradiţia orientală numeşte BRAHMA-LOKA anumite spaţii subtile care nu au limite şi care tocmai de aceea sunt cunoscute ca fiind la nivel subtil stări incomensurabile şi inefabile de extaz divin (APAMANA). Odată ce o asemenea stare de extaz divin a fost realizată, datorită trezirii spirituale pe care ea o generează în fiinţă prin revelarea esenţei divine nemuritoare (SINELE SUPREM – ATMAN), accesul în dimensiunea subtilă a lui BRAHMA poate fi realizat cu uşurinţă. Procesul subtil al transformării spirituale în acest caz este asemuit în textele spirituale orientale cu o stare de prietenie spirituală fără limite ce se manifestă atunci (într-o asemenea stare de extaz divin) între fiinţa individuală şi fiinţa infinită a lui DUMNEZEU. Modalitatea spirituală de acces la o asemenea stare superioară este descrisă de următoarele versuri:

"Fiind aşezat sau plimbându-te,
fie că eşti aşezat pe un scaun sau că te afli întins
În timpul tuturor orelor petrecute în starea de veghe
Lasă-ţi mintea să se stabilească în Voinţa Infinită a lui DUMNEZEU,
Permiţând astfel spiritului tău
Să pătrundă într-o stare divină, extatică"

Odată cu atingerea unor asemenea stări superioare de conştiinţă, acţiunile efective declanşate pot să se concretizeze în veritabile căi de atingere a stărilor de comuniune spirituală intimă cu sursa divină manifestatoare a Vieţii. Pătrunderea într-o asemenea stare spirituală superioară conduce la instalarea în fiinţă a unei radiaţii binefăcătoare şi a unei stări de bunătate, care face spre exemplu ca animalele să se îmblânzească şi oamenii ostili să devină prietenoşi.

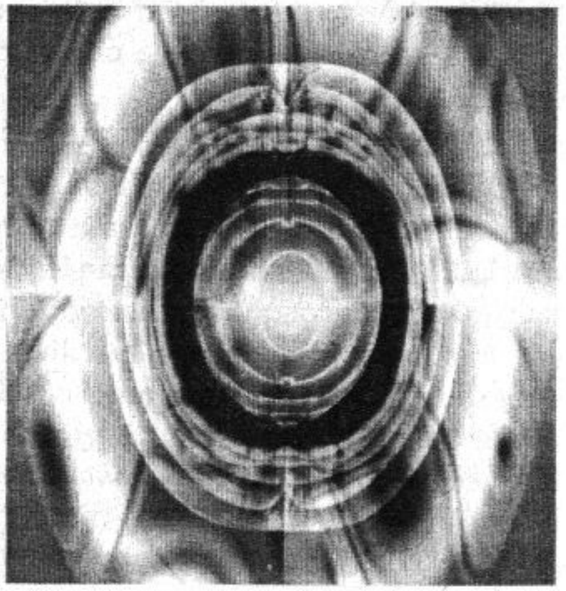

CELE PATRU ATRIBUTE DIVINE ALE LUI BRAHMA

1. BUNĂTATEA DIVINĂ

Acest prim atribut divin al lui BRAHMA permite oamenilor care se raportează la inspiraţia şi ghidarea sa divină să descopere realitatea plină de bunăvoinţă şi blândeţe a Supremului absolut DUMNEZEU.

Raportarea la BRAHMA cel plin de bunătate dă fiinţei umane încredere în capacitatea ei de a recepta răspunsul divin şi îi risipeşte feluritele îndoieli şi oscilaţii. Atunci când această calitate divină este trezită în fiinţa umană ea se manifestă ca dragoste lipsită de orice fel de posesivitate şi ca iubire caracterizată de bunăvoinţă. Acest atribut divin este opusul oricărei forme de ură, furie, resentiment sau rea-voinţă.

2. COMPASIUNEA DIVINĂ

Acest atribut divin al lui BRAHMA permite oamenilor să beneficieze de atenţia şi Graţia lui DUMNEZEU. În ipostaza Sa de Creator al Universului, BRAHMA se află într-o stare universală de simţire (percepţie instantanee) cosmică a tuturor trăirilor şi aspiraţiilor fiinţelor create. El este Cel care ascultă în permanenţă vocea interioară a oricărei fiinţe create. În cazul fiinţei umane care se identifică cu acest atribut divin al lui BRAHMA, starea de compasiune se manifestă ca o disponibilitate superioară către simţire profundă sufletească prin fenomenul de empatie elevată şi se bazează pe înţelegerea superioară a naturii interioare a fiinţelor. Acest atribut divin este opusul oricărei forme de cruzime, vendetă, exaltare la vederea chinurilor celorlalţi, lăcomie sângeroasă sau răzbunare.

3. FERICIREA DIVINĂ

Viaţa cosmică a lui BRAHMA este caracterizată de o stare continuă de fericire cosmică sau altfel spus de extaz divin infinit. Întreaga Creaţie a lui DUMNEZEU este născută din fericire extatică şi există tocmai datorită acestei bucurii cosmice ce este emanată continuu de către BRAHMA

În plan uman, acest atribut divin se manifestă sub forma bucuriei contaminante care apare atunci când fiinţa află de starea de bine şi de succes a celorlalţi. Starea de fericire şi de bucurie divină este opusul invidiei, geloziei şi a competitivităţii deşănţate. Această stare superioară nu permite fiinţei umane auto-murdărirea şi pervertirea sau pângărirea propriei fiinţe prin stări negative de amărăciune, de plictiseală sau de resentiment.

4. CONTROLUL PERFECT

Acest al patrulea atribut al lui BRAHMA este ipostaza prin care DUMNEZEU se manifestă ca Stăpân Absolut al Universului manifestat. Prin stăpânirea perfectă a oricărei energii manifestate, DUMNEZEU face cu putinţă manifestarea Vieţii în toate fiinţele create.

În plan uman, acest atribut divin al lui BRAHMA se manifestă sub forma controlului, a calmului şi a stăpânirii de sine în orice circumstanţă. În starea superioară de stăpânire de sine fiinţa este independentă în faţa oricărui tip de aprecieri, fie ele favorabile sau nu, fiind astfel imună faţă de linguşeli sau faţă de ameninţări. Stăpânirea de sine este o stare divină ce aduce fiinţei seninătate, linişte şi echilibru al minţii. În această stare superioară de conştiinţă fiinţa umană beneficiază de orientarea liberă a tuturor factorilor mentali şi a puterilor mentale individuale către starea de armonie. În această stare, fiinţa umană este capabilă de a echilibra orice fel de exces sau de deficit, poate elimina cu uşurinţă tendinţele către manifestări extreme, îi este uşor să nu lase să se manifeste înclinaţiile rele sau slăbiciunile aşa numite omeneşti. Atunci când fiinţa umană se află sub influenţa acestei stări divine de autocontrol perfect ea este capabilă să renunţe la orice fel de prejudecată părtinitoare, poate elimina influenţa negativă a maniilor şi a tabieturilor, îşi poate înfrâna manifestarea stihinică a pornirilor rele de tot felul. Ea nu va mai da curs influenţelor şi înclinaţiilor către anumite acţiuni negative şi va fi capabilă să menţină în mod constant şi neabătut calea de mijloc.

TIMPUL LUI BRAHMA

Ca fiinţă divină personificată, BRAHMA are şi o existenţă a Sa în timp. Timpul lui BRAHMA este un timp cosmic, care este măsurat de cronologia indiană în unităţi numite KALPA. Cronologia veche orientală a fost descrisă ca fiind o măsură a Eternităţii cu ajutorul unor termeni şi a unor concepte umane. În Occident măsura temporală cea mai mare este de regulă mileniul. Comparată însă cu cronologia indiană, unitatea actuală (mileniul) este o măsură foarte mică. Cultura orientală a creat o cronologie cu mult mai vastă, care depăşeşte originile umanităţii şi pătrunde în sfera de origine a fiinţelor divine şi apoi chiar a Celui care reprezintă originea manifestatoare a Totului, a lui BRAHMA însuşi, origine care se află cu mult timp în urmă, cu o perioadă de ordinul miliardelor şi miliardelor de ani în trecut. O asemenea cronologie de proporţii cosmice este greu de conceput de către mintea umană. Ea era însă o realitate vie în conştiinţa spiritualităţii indiene, dovadă în această direcţie fiind printre altele şi dezvoltarea unor metode extrem de simple şi perfecţionate de calcul matematic cu numere mari. În prezent noi am reuşit doar cu ajutorul celor mai recente descoperiri ştiinţifice moderne să ne deschidem mental faţă de înţelegerea dimensiunii erelor cosmice (KALPA), care au fost definite foarte precis în trecut de către înţelepţi.

În primul rând, trebuie să ţinem cont că pentru vechii indieni Timpul cosmic se împărţea în trei categorii. Exista un aşa-numit timp al oamenilor, ca fiinţe terestre, un timp al zeilor (al fiinţelor divine, celeste), ca fiinţe superioare ce îndeplineau rolul de intermediari între Creatorul Divin (BRAHMA) şi oameni şi în sfârşit timpul lui BRAHMA însuşi, numit

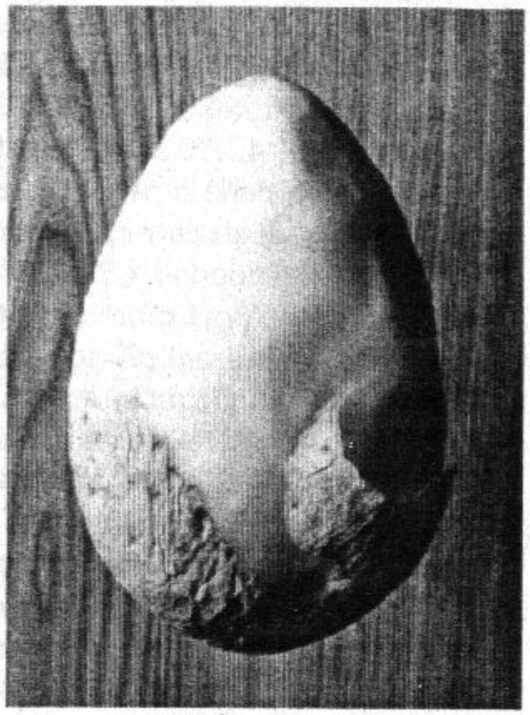

Marele Timp al Creatorului Divin, căruia îi erau subordonate toate fiinţele create, atât fiinţele zeieşti, cât şi oamenii şi animalele. Aceste trei categorii se numesc: 1. YUGA (timpul fiinţelor umane, ca fiinţe cu un corp fizic), 2. MANVATARA (timpul fiinţelor divine, celeste sau zeieşti) şi 3. KALPA (timpul lui BRAHMA). O KALPA a lui BRAHMA coincide cu o zi din viaţa Sa cosmică. O asemenea zi corespunde cu viaţa prezentă a Universului manifestat (MACROCOSMOSULUI). Dar există şi noaptea lui BRAHMA, adică o KALPA al Manifestării şi o altă KALPA, a Nemanifestării. Universul, aşa cum există, face parte din actuala zi (KALPA) a lui BRAHMA. Când va veni noaptea lui BRAHMA Universul Manifestat se va resorbi în Somnul său Divin. În KALPA nopţii, BRAHMA "doarme".

La baza sinonimului zi-noapte sau activitate-repaus se află mai mult decât o ideaţie cosmică. Aici se află ideea profundă conform căreia Somnul este marele reglator al vieţii, chiar pe plan cosmic. În mod similar moartea, la un nivel superior al Fiinţei îndeplineşte o tainică funcţie de reglare a fluxului cosmic al energiei fundamentale a Vieţii. Astfel că în intimitatea fiinţei supreme a lui BRAHMA, viaţa şi moartea aşa cum le concepem noi ca fiinţe tranzitorii sunt doar nişte ipostaze sau, privind din punct de vedere absolut, doar nişte aparenţe ale unei realităţi esenţiale mult mai cuprinzătoare. În realitate, există o continuă şi perpetuă alternare a activităţii cu repaosul, a vieţii cu moartea, a zilei cu noaptea, pe toate planurile existenţei.

O KALPA, fie că este vorba de o Zi sau de o Noapte a lui BRAHMA, poate fi măsurată şi în timp terestru (YUGA). Cuvântul sanscrit YUGA desemnează o perioadă de existenţă a lumii, o vârstă a universului şi desemnează, de asemenea, şi o anumită rasă de fiinţe umane, ale cărei caracteristici sunt corespunzătoare epocii în care ea se manifestă. În tradiţia orientală se indică existenţa a patru asemenea perioade (YUGA): 1. SATYA sau KRITA YUGA, 2. TRETA YUGA, 3. DVAPARA YUGA şi 4. KALI

YUGA. Conform anumitor texte tradiţionale durata în ani tereştri a fiecărei YUGA este: 1. SATYA YUGA – 1.728.000 ani tereştri, 2. TRETA YUGA – 1.296.000 ani tereştri, 3. DVAPARA YUGA – 864.000 ani tereştri, 4. KALI YUGA – 432.000 ani tereştri. Numărul descrescător de ani care indică trecerea de la o perioadă la alta corespunde tendinţei spirituale descendente şi degradării morale şi spirituale a fiinţei umane. În totalitate, cele 4 YUGA-uri cuprind 4.320.000 ani tereştri. Aceasta este durata unui MAHA-YUGA, a unui mare ciclu terestru. Conform aceloraşi texte, se consideră că în prezent primele trei perioade ar fi fost deja parcurse, iar KALI YUGA ar fi început între 17 şi 18 februarie 3102 î.Ch.

Conform altor texte, cele 4 durate de timp ar avea următoarele durate: 1. SATYA (KRITA) YUGA 4800 ani, 2. TRETA YUGA 3600 ani, 2. DVAPARA YUGA 2400 ani şi 4. KALI YUGA 1200 ani. Ciclul lor complet alcătuieşte conform acestui sistem un total de 12000 de ani tereştri. Împreună, cele patru perioade YUGA formează o MAHAYUGA care mai este numită şi CHATURYUGA, cea alcătuită din patru YUGA. În VISHNU-PURANA se indică precis că cei 12.000 de ani ai unei MAHAYUGA trebuie să fie înmulţiţi cu 360 ani tereştri (360 fiind numărul de zile care alcătuiesc un an pentru om) şi astfel se obţine 12.000 x 360 = 4.320.000 ani, care este durata unei KALPA măsurată în ani tereştri.

MANVATARA este timpul măsurat de MANU cel Zămislitor, AVATARA lui MANU (MANU ANTARA). Este nevoie de 71 de MAHAYUGA pentru a crea un MANVATARA. Există 14 MANVATARA într-un KALPA de-al lui BRAHMA. MANU al umanităţii noastre actuale este al şaptelea numit MANU-VAIVASVATA, fiul lui SURYAVIVASVAT. Primul MANU se numeşte SVAYAMBHUVA. Deci 4.320.000 x 71 x 14 = 4.320.000 x 994 = 4.294.080.000 de ani. Acesta este numărul de ani ai unei KALPA. Restul care lipseşte depinde de mici adaosuri. Alte texte arată mai amănunţit că sunt necesare 1000 de MANVATARA pentru a crea o KALPA. În acest caz se adaugă doar cele trei zerouri la cifra unui MAHAYUGA şi astfel obţinem numărul de ani tereştri ai unei zile a lui BRAHMA, adică 4.320.000.000 de ani.

Antica astronomie indiană este fondată pe acest tip de calcule şi de dimensiuni temporale incomensurabile pentru mintea umană obişnuită. În scrierile vechi PURANA sunt măsurate şi vârstele lui BRAHMA. În conformitate cu aceste scrieri, noi ne aflăm acum în prima Zi din al 51-lea an de viaţă din existenţa cosmică a lui BRAHMA. Şi în ordinea dimensiunilor în timp, noi suntem în anul 5068 al lui KALI –YUGA, în al 28-lea MAHAYUGA şi în al 7-lea MANVATARA. Prezentul MANVATARA

al lui MANU-VAIVASVATA coincide cu era cuaternară. Dacă continuăm, putem calcula şi cei 100 de ani ai vieţii cosmice a lui BRAHMA şi anume 4.320.000.000 x 360 x 100 = 1.555.520.000.000.000; 1 KALPA x 1 an al zeilor = 1 MAHA KALPA.

În ceea ce priveşte translaţia anilor umani în ani ai zeilor, procesul conversiei nu mai este atât de neînţeles dacă se consideră că Pământul de exemplu este şi el o fiinţă cosmică, aşa cum credeau anticii. Dacă pentru noi, fiinţe mărunte trăitoare pe scoarţa Pământului, zeiţa PRITHIVI-TERRA, un an este măsurat după o rotaţie a Pământului în jurul Soarelui, aceasta ar putea fi considerată o zi. Timpul este o dimensiune relativă – idee conformă cu relativitatea lui Einstein. În "TAITTIRIYA-BRAHMANA" se spune: "*Ceea ce este pentru oameni un an este o singură zi pentru zei.*"

Aceste numere dificil de conceput de mintea noastră umană urmăresc să arate existenţa unui efort al minţii de a avea acces la o cronologie a Eternităţii. Contează foarte mult raporturile şi perspectiva analogică pe care vechii indieni o aveau asupra timpului secvenţial şi a întrepătrunderii dimensiunii relative pe care el o are. De altfel, în tradiţia iniţiatică a AYURVEDA-ei, timpul este chiar una dintre cele 9 substanţe elementare, fundamentale ale existenţei. Timpul este deci modelabil la o scară cosmică, deoarece el nu este decât o ipostază a Creaţiei. În raport cu Fiinţa Divină supremă timpul este şi el un aspect al Creaţiei.

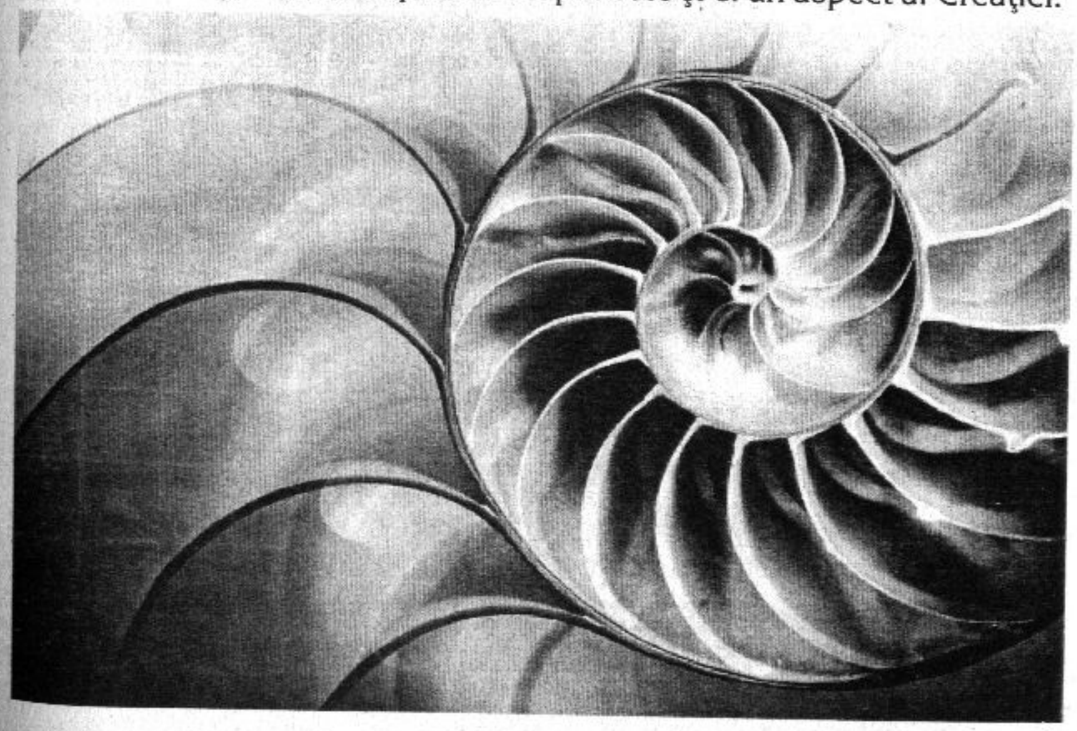

GENEALOGIA LUI BRAHMA

În tradiţia indiană, SUPREMUL ABSOLUT se manifestă într-o multitudine de ipostaze divine, fiecare purtând în funcţie de context un anumit nume. BRAHMA este creatorul Universului şi el dispune de agenţi manifestatori, care sunt diferite entităţi divine zeieşti existente în cadrul Genezei pe Etape. Cea mai veche reprezentare vedică a lui BRAHMA este BRIHASPATI-BRAHMANASPATI, care este Zeul sacrificiului suprem şi al Cuvântului primordial, al Logosului divin creator. El este VISHVA-KARMAN sau cel care a făcut posibilă existenţa lumii. El este stăpânul şi creatorul tuturor creaturilor, fiind astfel numit PRAJAPATI. Mai este numit ISHVARA - Stăpânul, PARAMESHVARA - Stăpânul Suprem, SVAYAMBHU - Cel care este existent prin Sine însuşi, PITAMAHA - marele tată, SANAT - Anticul. El este Tatăl şi creatorul lui ADITI şi DAKSHA, al lui KASHYAPA, al poeţilor RISHI primordiali, al lui MANU, al lui SATRUPA VIRAJ, prima femeie cu o sută de forme etc. Orice aspect care are vreo înrudire cu Creaţia originară este numit în unele texte tot BRAHMA, simbolizând astfel pe "cel care este născut din BRAHMA". În UPANISHADA-e BRAHMA mai este numit BRAHMA-ARMAN, adică "cel care este trupul şi sufletul lumii manifestate".

HIRANYAGARBHA

BRAHMA este prezent în întreaga cosmogonie indiană. El participă la naşterea şi manifestarea lumilor, a tuturor creaturilor divine sau umane. În VEDA-e sunt cuprinse trei aspecte fundamentale care se află la originea Universului manifestat: 1. Unitatea primordială a Spiritului transcendent, 2. Fiinţa cosmică divină personificată (PURUSHA) şi 3. Oul cosmic sau Germenele de Aur (HIRANYAGARBHA). Se poate spune că toate cele trei sunt până la un anumit punct identice.

Cele trei aspecte sunt ipostaze ale Supremului Absolut (**BRAHMAN**), din care se naşte apoi BRAHMA, care este unanim considerat a fi fiinţa divină personificată, aşa cum se precizează în cele mai multe BRAHMANA-e.

Procesul Creaţiei Universale se realizează în etape. Crearea lumii, chiar şi conform viziunii fizicii moderne, se realizează în etape. În tradiţia orientală, Geneza este o însumare de procese suprapuse. Tratatul străvechi "SATAPATHA-BRAHMANA" ne oferă cea mai clară descriere a acestei tranziţii: "*Pentru a se manifesta în ipostaza de Creator*

(BRAHMA), Supremul absolut (BRAHMAN), Fiinţa supremă a tuturor fiinţelor, se manifestă la început în divinul Germene de Aur (HIRANYAGARBHA)".

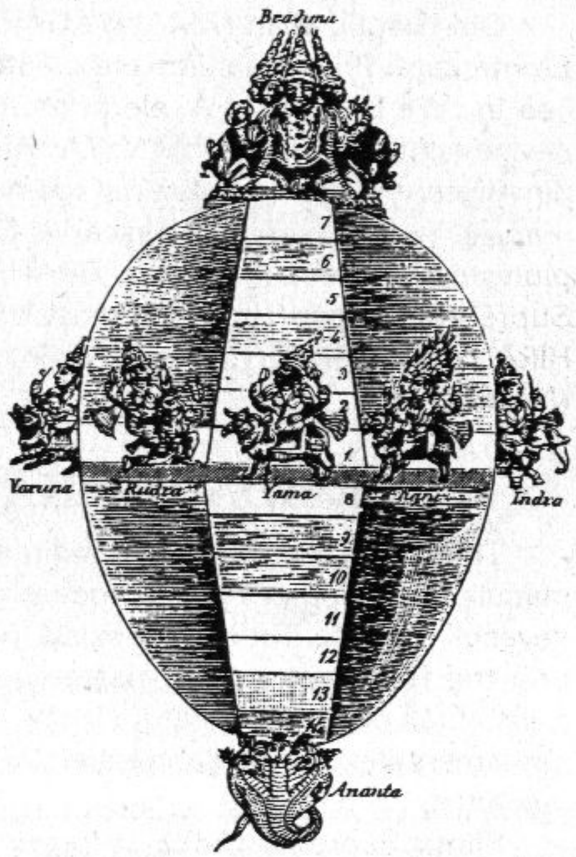

HIRANYAGARBHA reprezintă matricea de aur şi simbolul cosmogonic al unui embrion plutind pe apele primordiale. HIRANYAGARBHA reprezintă sursa oricărei vieţi umane şi divine şi totodată sursa energiilor subtile cosmice şi telurice, care se întrepătrund în mod creator. În HIRANYAGARBHA se află cele trei aspecte fundamentale ale Divinului, aspectul de Creator (BRAHMA), cel de Menţinător (VISHNU) şi cel de Distrugător al Universului (SHIVA), aici sunt DAKSHA şi ADITI, primele fiinţe divine create şi tot aici sunt existente, în germene, şi toate fiinţele divine, precum şi orice aspect al universului, toate fiind într-o stare potenţială. Toate fiinţele sunt incluse în Fiinţa Divină (PURUSHA) şi în TOTUL UNIC. În timp ce PURUSHA este Spiritul Suprem unic şi transcendent, HIRANYAGARBHA este izvorul manifestator al concretului şi al substanţialului.

În imaginea sa tradiţională, Oul cosmic (HIRANYAGARBHA) se sprijină pe şarpele ANANTA, care este simbolul Eternităţii. În cercul exterior care-l înconjoară, la mijloc se află fiinţele superioare, iar în vârf se află BRAHMA. Cercul de la jumătatea Oului cosmic cuprinde cele opt fiinţe superioare care au rolul de păzitori ai Cerului şi care sunt numiţi LOKASPALA. Circumferinţa Oului cosmic sau a Germenului de aur indică existenţa celor opt diviziuni ale Lumii, cu respectivele case (spaţii subtile) ale fiinţelor superioare (LOKASPALA). Cele opt entităţi divine guvernatoare ale celor opt diviziuni sunt: INDRA, AGNI, YAMA, SURYA, VARUNA, VAYU, KUBERA şi SOMA. Cele opt fiinţe superioare (LOKASPALA) susţin lumea creată şi guvernează aspectele fundamentale care determină destinul fiecărei fiinţe.

Oul cosmic divin (HIRANYAGARBHA) este legat intim de Apele Elementare. Prima manifestare creatoare a Supremului Absolut este cea în care El pune în Apele primordiale primul germen divin, care devine astfel Oul cosmic (HIRANYAGARBHA). BRAHMA este deci născut din mişcarea apelor, fiind numit tocmai de aceea NARAYANA (NARA = ape şi YANA = simbolul mişcării). Oul cosmic (HIRANYAGARBHA) pluteşte pe Apele Elementare. BRAHMA, ipostaza creatoare infinită a Supremului Divin Unic şi Transcendent este deci cel născut din HIRANYAGARBHA (Oul cosmic divin) prin mişcarea Apelor Elementare (NARAYANA).

TRIADA DIVINĂ – TRIMURTI

TRIMURITI reprezintă în gândirea veche indiană transpunerea în planul principiilor generale a proceselor care determină întreg procesul devenirii cosmice. Tot ceea ce există trebuie să treacă în mod obligatoriu prin trei faze care sunt 1. naşterea, 2. viaţa, 3. moartea. Întreaga Substanţă universală şi Natura însăşi este triplă şi prezintă trei aspecte fundamentale: 1. energia creaţiei, 2. energia menţinerii şi 3. energia resorbţiei.

Fiinţa Supremă Unică se prezintă astfel în raport cu procesul devenirii cosmice într-o triplă ipostază, aceea de Creator, de Menţinător şi de Distrugător. Cele trei aspecte fundamentale ale fiinţei Absolute

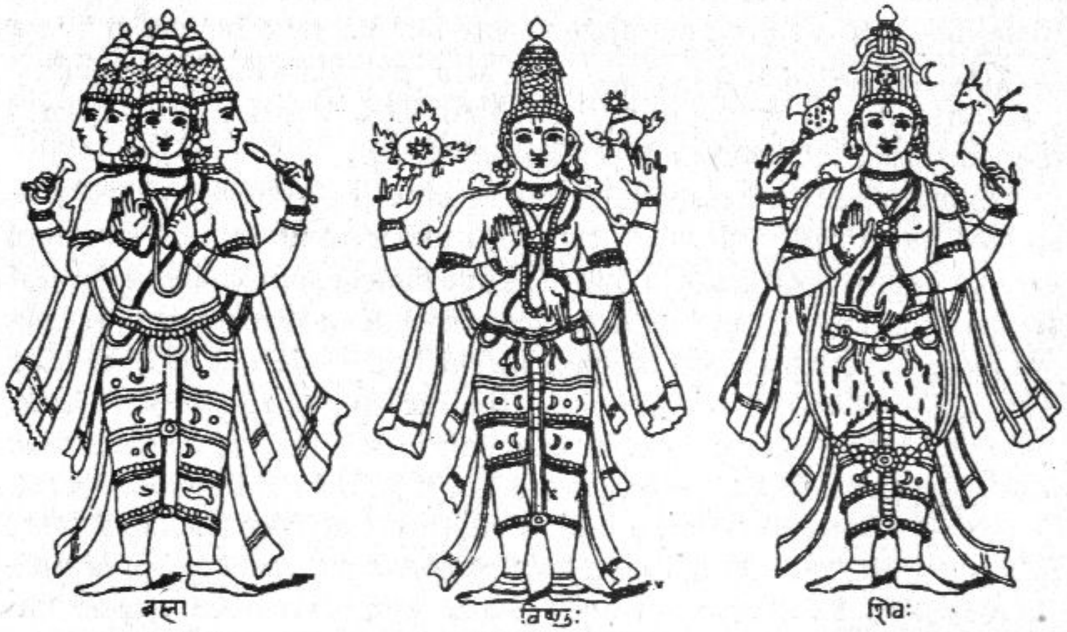

BRAHMA VISHNU SHIVA

Supreme (DUMNEZEU) alcătuiesc Roata Lumii, care nu se opreşte niciodată şi care este numită în tradiţia indiană CHAKRA. Centrul roţii universale (CHAKRA) este chiar Supremul Absolut, care este eterna imobilitate divină transcendentă.

TRIMURTI

Această triplă ipostaziere a Fiinţei Unice Supreme (DUMNEZEU) este cunoscută în tradiţia indiană ca fiind triada BRAHMA, VISHNU, SHIVA, în care BRAHMA reprezintă aspectul lui DUMNEZEU de Creator, VISHNU aspectul lui DUMNEZEU de Menţinător şi SHIVA aspectul lui DUMNEZEU de Distrugător, care îndeplineşte funcţia de resorbţie şi de eliberare spirituală.

Fiecare aspect slujeşte celorlalte două. Astfel distrugerea slujeşte scopurilor creaţiei, iar creaţia slujeşte la menţinere. În acest mod tradiţia indiană precizează că SHIVA îl slujeşte astfel pe BRAHMA, iar BRAHMA îl slujeşte pe VISHNU şi VISHNU la rândul său îl slujeşte pe SHIVA. Toţi trei slujesc astfel Unităţii Divine, alcătuind toţi trei Unicitatea aflată în mişcare sau, altfel spus, într-o continuă derulare în procesul Devenirii cosmice. Triada TRIMURTI reprezintă cele trei ipostaze ale vieţii, desemnate la modul simbolic după cum urmează: 1. lumea "pământului" şi domeniul universal al substanţialităţii (BRAHMA), 2. lumea intermediară a "atmosferei" sau domeniul universal al lumilor ierarhizate (VISHNU) şi 3. lumea superioară a "cerului" sau domeniul universal al Vidului transcendent divin (SHIVA). Triada TRIMURTI asigură destinaţia finală a spiritului aflat în trecere într-o anumită etapă a devenirii sale cosmice. Omul se naşte din "pământ" şi urmează prin experienţele intermediare să aibă acces la porţile cerului spiritual, care îi sunt deschise de către SHIVA.

Într-unele dintre descrierile indiene vechi se precizează că există o tainică legătură între manifestarea celor trei aspecte din triada TRIMURTI şi cele trei tendinţe fundamentale ale Naturii cunoscute sub numele de GUNA-uri. În "MAITRI-UPANISHAD", una dintre cele treisprezece UPANISHADA-e clasice, triada TRIMURTI este pusă în legătură cu cele trei GUNA-uri astfel: BRAHMA este asociat cu RAJAS GUNA, tendinţa

universală a activităţii, care se manifestă în calitate de voinţă creatoare sau, altfel spus, impuls manifestator divin. VISHNU este pus în corespondenţă cu SATTVA GUNA, care permite menţinerea stării de echilibru a fiinţei. Ea este cea care asigură menţinerea condiţiilor de viaţă şi determină prelungirea duratei vieţii prin menţinerea în stare de echilibru a factorilor complementari care interacţionează continuu în scopul manifestării complexe a vieţii în fiinţă. SHIVA este pus în corespondenţă cu TAMAS GUNA, pentru că el ascunde în mod tainic cea mai nepătrunsă faţetă a manifestării divine. El permite fiinţei umane accesul în dimensiunea subtilă, nevăzută de către simţuri. SHIVA ne face să descoperim faţa nevăzută a lucrurilor create şi ne permite să intuim care este substratul fundamental care se află la baza întregii lumi create - Spiritul Divin Nemuritor.

Nu trebuie să tragem cumva de aici concluzia pripită conform căreia asocierile ar reprezenta vreo ierarhizare a celor trei ipostaze divine, în sensul în care se indică în caracterizările naturilor mentale (naturi TAMAS, RAJAS sau SATTVA) din lumea umană. La această dimensiune cosmică SHIVA este singurul în măsură să reveleze, acelei fiinţei umane care este capabilă de pătrundere spirituală, care este misterul nevăzut al Spiritului Universal Suprem. SHIVA ne face să înţelegem faptul că deşi nevăzut, SUPREMUL ABSOLUT este esenţa fundamentală a Totului. Deşi aflat într-o aparentă stare universală de imobilitate, deşi pentru fiinţa umană El pare că "doarme", în realitate El (SUPREMUL ABSOLUT) este suportul etern al întregii existenţe. Tocmai de aceea ar fi complet eronat să considerăm că, la scară macrocosmică, vreuna dintre cele trei tendinţe fundamentale ale Naturii ar fi superioară celeilalte. Aceasta deoarece la nivel universal fiecare îndeplineşte un rol divin şi întreaga lume există prin continua interacţiune echilibrată a lor. Atunci când echilibrul interacţiunilor dintre aceste trei tendinţe dispare, Lumea este supusă procesului de disoluţie cosmică, numit PRALAYA. Această descriere ne revelează modul în care cele trei ipostaze divine, TRIMURTI, permit fiinţei umane să acceadă la dimensiunea tainică a rostului cosmic al celor trei tendinţe (GUNA).

Într-o altă descriere din SHIVA-PURANA cele trei ipostaze divine sunt descrise într-o interacţiune directă reciprocă, plină de semnificaţii. Se afirmă că într-o dispută apărută între BRAHMA şi VISHNU, ce simbolizează complementaritatea fundamentală dintre aspectul (+), masculin, creator reprezentat de către BRAHMA şi aspectul (-), feminin, păstrător reprezentat de către VISHNU, supremul SHIVA, aspectul (0),

TRIMURTI

neutru şi transcendent se manifestă pe Sine sub forma unei imense coloane de foc (LINGAM), invitându-i pe ceilalţi doi să-i găsească limitele. BRAHMA, luând forma unei păsări migratoare s-a dus spre vârful coloanei de foc, în timp ce VISHNU, luând forma unui mistreţ s-a cufundat spre străfundurile sale. Nici unul dintre ei nu a găsit capătul LINGAM-ului, care era infinit. LINGAM-ul este principiul suprem al conştiinţei divine şi al desăvârşirii spirituale.

Una dintre reprezentările celebre ale triplei ipostaze divine TRIMURTI este sculptura din stânca de la Elefanta, aproape de portul Bombay, care îl reprezintă pe SHIVA MAHESVARA, Supremul Absolut, în cele trei ipostaze ale sale, cea de Creator, cea de Păstrător şi cea de Distrugător al Universului. De-a lungul timpului, adorarea Fiinţei Supreme a fost restricţionată prin adorările restrictive ale diferitelor ipostaze ale acesteia. Astfel, s-au format de-a lungul timpului cultul lui SHIVA, al lui VISHNU şi al lui BRAHMA. Acesta din urmă s-a restrâns însă foarte mult în prezent, el fiind încă viu prin tradiţia vedico-brahmanică.

În PADMA-PURANA se spune că Marele VISHNU, voind să creeze lumea, a devenit triplu. El, ca Spirit Suprem, S-a produs din partea dreaptă a corpului Său pe Sine Însuşi ca BRAHMA, apoi din partea stângă a corpului Său S-a produs pe sine însuşi ca VISHNU, iar din partea mijlocie a corpului Său L-a produs pe eternul SHIVA. Dar El, Unul, deşi triplu, creând, conservând şi distrugând Creaţia, nu le impune câtuşi de puţin credincioşilor Săi să facă vreo deosebire între cei trei din El născuţi.

Descriind măreţia triplei ipostaze divine, poetul KALIDASA spune:
"În aceste trei ipostaze divine s-a manifestat DUMNZEU CEL UNIC
Pe primul şi pe ultimul loc fiecare, dar nici unul, niciodată, singur,
Primul, al doilea şi al treilea, toţi prezenţi în sublimul Trei Divin."

ADORAREA LUI BRAHMA CA MANIFESTARE A SUPREMULUI ABSOLUT ÎN TRIADA DIVINĂ TRIMURTI

În ipostaza de Creator al Universului, BRAHMA este prima divinitate din Trinitatea hindusă TRIMURTI. TRIMURTI îi cuprinde pe BRAHMA, VISHNU şi SHIVA. BRAHMA este manifestarea lui DUMNEZEU în aspectul său de Creator al Universului. În trecut, BRAHMA a fost venerat în egală măsură cu VISHNU şi SHIVA. Conform corespondenţei din MAITRI-UPANISHAD, în care VISHNU este asociat cu SATTVA GUNA, BRAHMA cu RAJAS GUNA, iar SHIVA cu TAMAS GUNA, între aceste Tendinţe fundamentale ale lui PRAKRITI (NATURA cea eternă) şi cele trei aspecte ale DIVINULUI există o asociere, dar ea nu indică nicidecum faptul că la nivelul conştiinţei lui SHIVA ar predomina TAMAS GUNA, la nivelul conştiinţei lui BRAHMA - RAJAS GUNA, iar la nivelul conştiinţei lui VISHNU - SATTVA GUNA. Aceasta nici nu este dealtfel posibil, dat fiind faptul că cele trei ipostaze divine sunt aspecte masculine ale Supremului Absolut, în timp ce GUNA-urile sunt tendinţe ale NATURII (PRAKRITI), cea care este în întregime supusă DIVINULUI manifestat ca aspect masculin prin cele trei ipostaze ale Sale (BRAHMA, VISHNU şi SHIVA).

În realitate, această asociere ne indică faptul că fiecare dintre cele trei ipostaze masculine ale lui DUMNEZEU sunt înzestrate în mod spe-

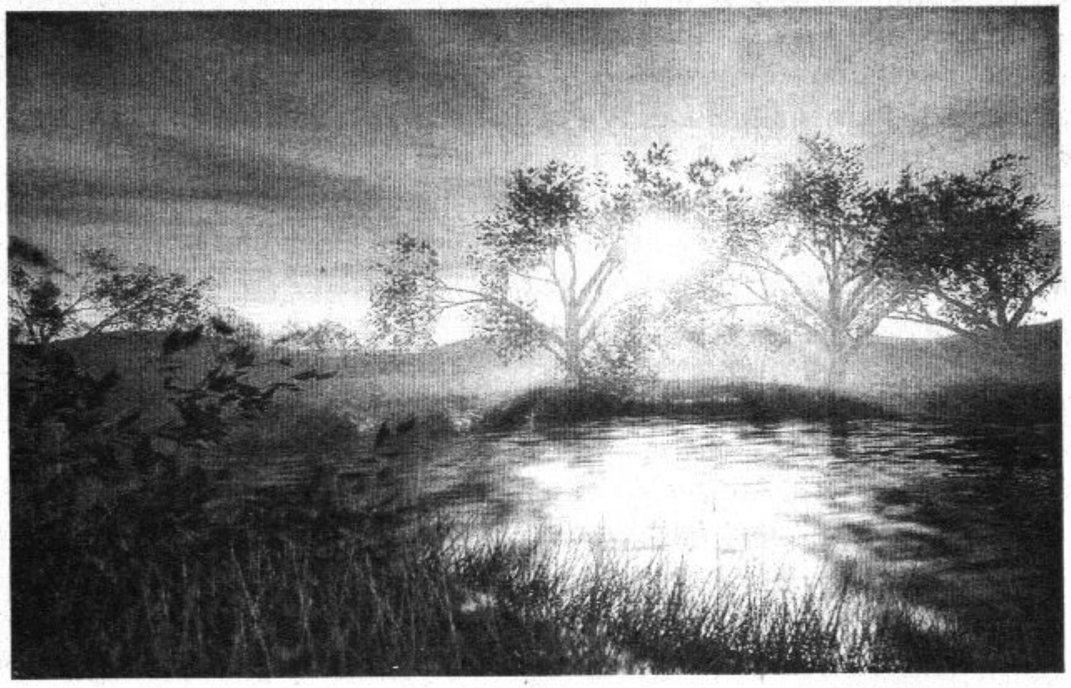

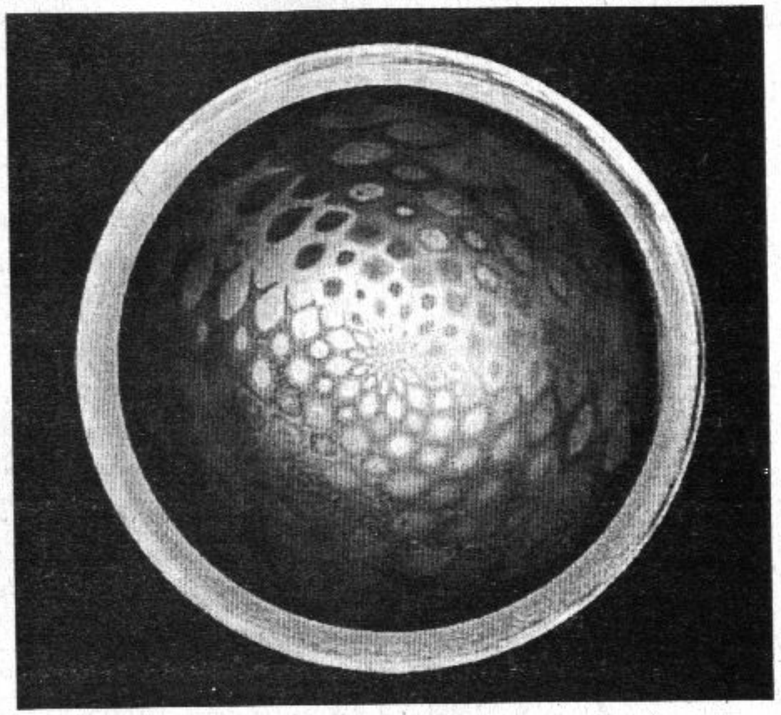

cific cu o forţă de control şi de dominare la nivel macrocosmic a fiecăreia dintre cele trei tendinţe ale NATURII (PRAKRITI). Acest aspect transpare din multe alte texte tradiţionale. Astfel, SHIVA este Cel care are puterea divină specială de a salva fiinţele create din noaptea cea mai adâncă a ignoranţei, cea care se manifestă atunci când la nivelul conştiinţei fiinţei predomină TAMAS GUNA. Tocmai de aceea, El este considerat SALVATORUL teribil, care este singurul capabil să înghită întreaga otravă a UNIVERSULUI şi care este cel mai mult adorat în perioada de maximă întunecare a conştiinţei fiinţei umane, KALI YUGA. BRAHMA a fost adorat în special în perioada în care, la nivelul conştiinţei celor mai multe fiinţe, predomina RAJAS GUNA, El fiind cel care conferă cunoaşterea iluminatoare, care calmează focul devorator al pasiunii şi dorinţei exteriorizante; iar VISHNU este cel care a fost adorat cel mai mult în perioada în care, la nivelul conştiinţei fiinţelor umane, predomina SATTVA GUNA, cea care "leagă cu lanţurile fericirii" şi care este transceansă mai ales prin BHAKTI, iubirea ca dăruire şi abandon total în DUMNEZEU.

Însă, pentru fiinţa umană iniţiată, oricare dintre aceste trei ipostaze divine poate să o conducă la realizarea supremă, toate acestea nefiind altceva decât chipurile pe care DUMNEZEU şi le asumă tocmai pentru a răspunde aspiraţiilor oricăror categorii de fiinţe create, existente în Manifestarea Sa.

DAKSHA

DAKSHA – VOINŢA COSMICĂ

DAKSHA este o emanaţie a lui BRAHMA şi reprezintă voinţa sa cosmică divină de a crea Universul. DAKSHA este chiar fiul spiritual al lui BRAHMA. El este un ADITYA, adică un fiu al lui ADITI, care este Mama tuturor fiinţelor divine (DEVAMATRI), ea fiind totodată Marea mamă a tuturor fiinţelor, energia fundamentală a Creaţiei. În raport cu BRAHMA, care este sursa divină a actului de Creaţie, în întreaga sa complexitate, DAKSHA este principiul masculin creator, după cum ADITI este principiul feminin creator.

În acest sens, în RIG-VEDA se spune: "*Din ADITI s-a născut DAKSHA şi din DAKSHA s-a născut ADITI*". ADITI este în acelaşi timp atât mama, cât şi fiica lui DAKSHA. Aceeaşi idee se repetă în BRIHADARANYAKA-UPANISHAD: "*El, PRAJAPATI-BRAHMA, a simţit dorinţa existenţei unui altuia. S-a scindat apoi pe Sine în două părţi, din care au fost creaţi soţul şi soţia, plusul şi minusul, masculinul şi femininul. Cu ea, jumătatea-femeie, el s-a contopit şi de aici s-au născut oamenii. Dar ea, jumătatea femeie a gândit: Cum a putut să se contopească cu mine din moment ce el mi-a dat naştere? Trebuie să mă ascund. Şi ea s-a schimbat în vacă, celălalt a devenit taur şi din nou s-a contopit cu ea. Ea a devenit apoi iapă, iar el s-a transformat în armăsar. Ea s-a făcut capră, iar*

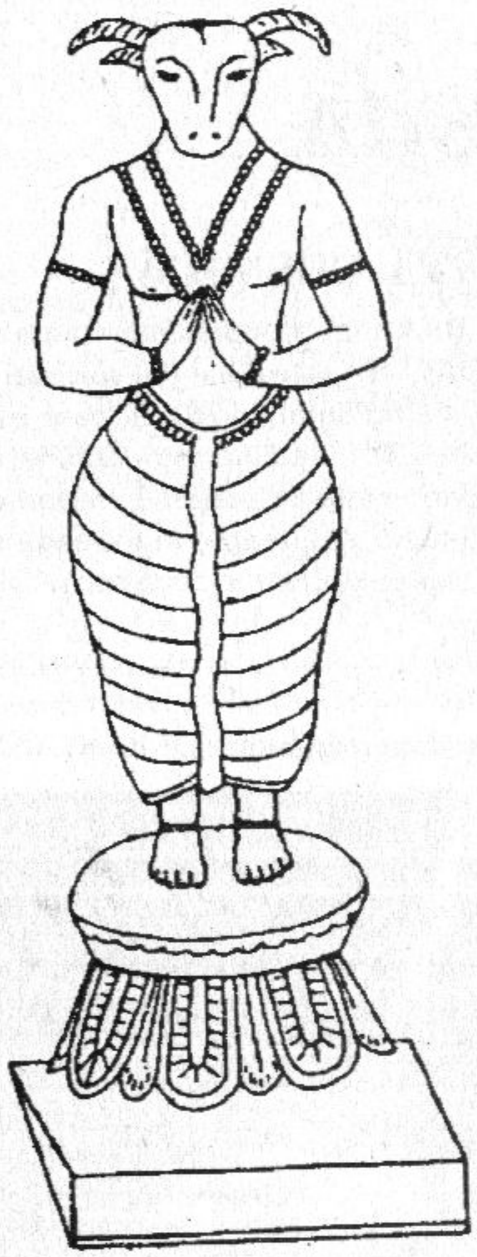

el a devenit ţap. Ea a devenit oaie, iar El a devenit berbec. În felul acesta a creat PRAJAPATI-BRAHMA tot ceea ce există în pereche, de la fiinţele umane până la furnici".

Ca emanaţie directă a fiinţei divine a lui BRAHMA, DAKSHA este intim contopit cu Creatorul Universului. DAKSHA participă direct la actul creaţiei. El este voinţa creatoare a lui BRAHMA, ce rezidă chiar în procesul scindării iniţiale a fiinţei Sale divine. Această voinţă creatoare este chiar fiul Său, DAKSHA. Odată produsă scindarea primordială a fiinţei Sale divine Unice, BRAHMA rămâne mai departe ca Întreg cosmic, astfel că rolul Său, ca parte a întregului îl îndeplineşte acum fiul Său, DAKSHA. Dar BRAHMA continuă să manifeste mai departe voinţa Sa creatoare. În acest mod între El (BRAHMA) şi voinţa Sa creatoare (DAKSHA) nu există de fapt nici o separare.

DAKSHA este de fapt intenţia divină manifestatoare şi este indisolubil legat de fiinţa divină a lui BRAHMA. În termeni vedici, dacă ADITI, Mama divină, este expansiunea indistinctă a întregului, DAKSHA este potenţa spirituală care face cu putinţă procesul creaţiei.

Faimosul comentator al VEDA-elor YASKA observă în glosarul lui vedic, NIRUKTA: "*Chiar dacă pare de neînţeles pentru mintea umană, întrepătrunderea celor două principii este o realitate cosmică. Cele două aspecte, ADITI şi DAKSHA au aceeaşi origine divină, care este Creatorul Universului – BRAHMA. Cu toate acestea, dată fiind natura cu totul excepţională a actului creaţiei primordiale, a cărei sursă primară este*

Fiinţa Divină Unică, cele două principii create (DAKSHA şi ADITI) trebuie să se fi născut unul din altul". Paradoxala origine a lui DAKSHA este asemănătoare cu cea a lui ADITI, căreia el îi este simultan fiu şi tată. În legile lui MANU, DAKSHA şi ADITI sunt pur şi simplu frate şi soră. Versiunea din MAHABHARATA e mai poetică şi mai neobişnuită. DAKSHA s-ar fi născut din degetul gros al mâinii drepte a lui BRAHMA, în timp ce ADITI s-ar fi născut din degetul gros al mâinii stângi.

DAKSHA se numără printre copii spirituali ai lui ADITI. În YAJURVEDA copii lui ADITI sunt numiţi ADITYA şi ei devin cele 12 luni ale anului, dintre care cea de-a patra este numită DAKSHA. (1. VARUNA, 2. INDRA, 3. MITRA, 4. DAKSHA, 5. ARYAMAN, 6. BHAGA, 7. DHATRI, 8. SAVITRI, 9. ANSA, 10. RAVI, 11. YAMA, 12. SURYA). DAKSHA este reprezentat ca având cap de berbec, simbolizând astfel energia începutului, elanul creator iniţial şi, în particular, începutul anului zodiacal. De altfel, ce-a de-a patra lună a anului este chiar luna aprilie, lună în care se manifestă în mare parte influenţa zodiei Berbecului şi care este totodată prima lună a anului zodiacal.

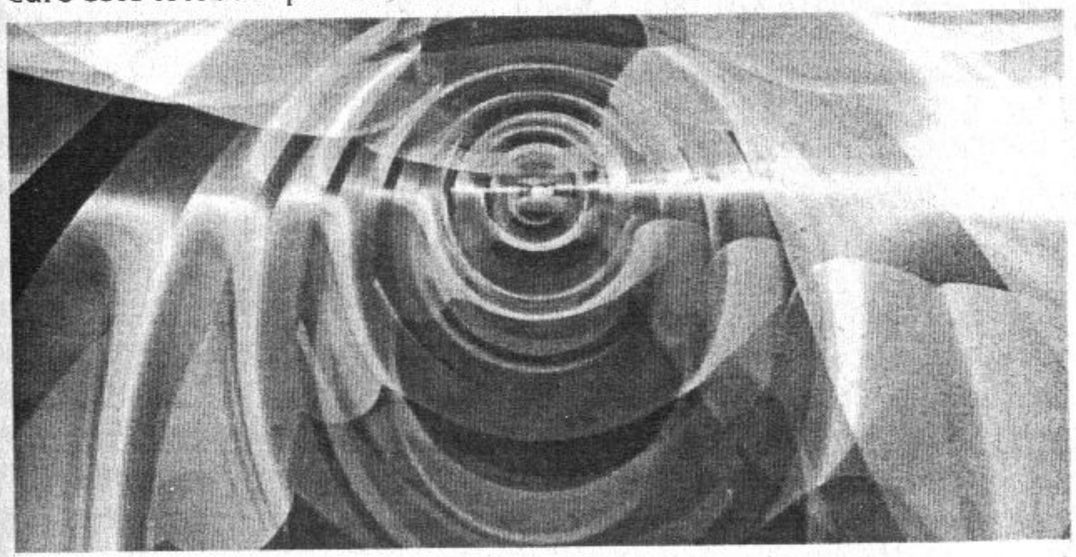

ETIMOLOGIA CUVÂTULUI SANSCRIT DAKSHA

Literar, cuvântul sanscrit DAKSHA înseamnă: *"capabil", "expert", "inteligent", "cu dexteritate", "puternic", "îndemânatic"*. Termenul DAKSHA desemnează abilitatea, puterea mentală şi talentul, puterea voinţei şi energia debordantă. El provine din rădăcina verbală "DAKSH" care înseamnă "*a fi capabil*" sau "*a fi puternic*".

DAKSHIN sau DAKSHINAPATHA este anticul nume al lui DECAN, zonă din podişul Indiei de sud. DAKSHA desemnează totodată direcţia sudului şi partea dreaptă. De asemenea, DAKSHIN este un aspect particular al lui SHIVA, care este numit chiar SHIVA-DAKSHIN şi care este unul dintre cele mai importante aspecte ale lui SHIVA, ca mare Maestru divin al eliberării spirituale. El mai este numit DEKAN-DAKSHIN, care înseamnă "*Cel care ucide lumea formelor*", sensul practic al acestei expresii desemnându-l pe "*Cel care face ca oamenii să treacă dincolo de formă în acţiunea lor de adorare a unui principiu divin*". În acest mod, DAKSHA este cunoscut în tradiţia indiană ca fiind "cel care-l adoră cu neţărmurită dragoste şi supunere pe SHIVA (Supremul Transcendent), dincolo de orice formă manifestată a Sa".

Fiind creator el însuşi, DAKSHA este supranumit în textele VEDA-ice "inteligentul" sau "îndemânaticul". DAKSHA reprezintă ipostaza emanatoare a actului primordial al Creaţiei şi întruchipează capacitatea actului de creaţie inteligentă. Din fiinţa sa divină emană puterea modelatoare a actului de Creaţie cosmică. Creaţia este o desfăşurare ordonată a infinitelor potenţialităţi divine. În acest proces cosmic, DAKSHA este înfăptuitorul divin. El este cel care îndeplineşte procesul tainic al desfăşurării infinităţii misterioase ce există în Fiinţa Omnipotentă a lui DUMNEZEU

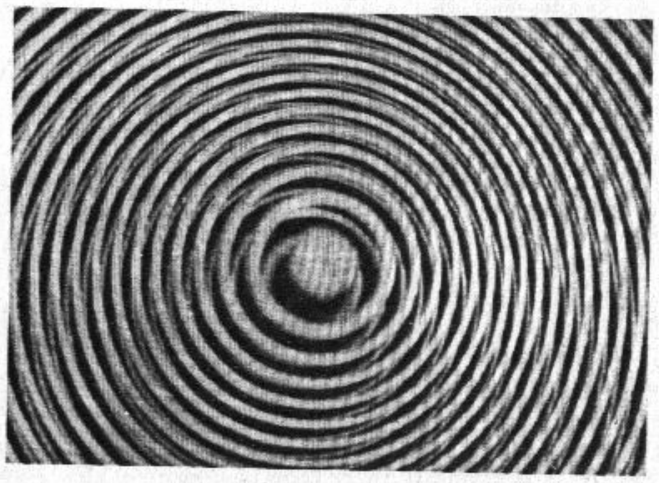

DAKSHA guvernează energia cosmică universală creatoare, care este simbolizată de puterea sacrificiului. Pentru fiinţele vii, el este generatorul procesului de reproducere

sexuată. Tradiţia indiană precizează că în acest scop, DAKSHA s-a căsătorit cu ASIKNI, fiica patriarhului VIRANA şi a avut cu ea cincizeci de fiice. Lor le-a găsit trei soţi. Lui DHARMA i-a dat zece fete, lui Soma, zeul-lună, i-a dat douăzeci şi şapte, care au devenit cele 27 de NAKSHATRA-uri energiile care se manifestă distinct în fazele crescătoare şi descrescătoare ale lunii, iar înţeleptului KASHYAPA i le-a dat pe celelalte treisprezece, dintre care cea mai tânără a fost mama strămoşului oamenilor, MANU.

DAKSHA – INSPIRATORUL ARTEI SACRIFICIALE

DAKSHA este entitatea divină guvernatoare a artei sacrificiale, identificându-se cu însuşi ritualul sacrificiului divin. În India, darul care se oferă brahmanilor pentru a îndeplini un ritual sacrificial se numeşte DAKSHINA. DAKSHA ilustrează exemplar forţa spirituală a sacrificiului.

Ca manifestare simbolică plină de semnificaţii, în textele indiene vechi se arată că însăşi fiinţa lui DAKSHA a fost sacrificată de supremul SHIVA ca ofrandă divină purificatoare. DAKSHA ilustrează sacrificiul de sine în procesul creaţiei. Unele texte indiene vechi precizează că între fiinţa celestă a sacrificiului (DAKSHA) şi Supremul divin transcendent (SHIVA) se naşte un conflict arhetipal care a provocat neînţelegere în lumea zeilor. Se spune că la o mare sărbătoare condusă de către DAKSHA, unde au participat toate celelalte fiinţe divine, SHIVA n-a fost invitat. Această acţiune, fiind realizată fără sprijinul şi susţinerea divină a lui SHIVA, a fost în dezacord cu voinţa divină şi tocmai de aceea Supremul SHIVA a decis să o stopeze. În acest sens, în scrierile vechi se spune că SHIVA l-a lovit pe DAKSHA cu tridentul, tăindu-i astfel capul. Acest episod arhetipal indică într-un mod simbolic faptul că nici o fiinţă spirituală nu poate realiza vreo acţiune fără sprijinul şi susţinerea divină a lui DUMNEZEU.

SHIVA i-a tăiat capul lui DAKSHA pentru ca el să nu mai poată conduce o acţiune în care nu este apelată prezenţa divină. În continuare, tradiţia veche indiană afirmă că prin intervenţia soţiei lui SHIVA, UMA, pacea a fost restabilită şi BRAHMA, Creatorul Universului, a refăcut capul lui DAKSHA. A făcut-o cât mai bine, substituindu-l cu un cap de berbec. Acest cap de berbec simbolizează energia începutului, declanşarea unui nou ciclu, iniţierea unui nou proces şi intrarea într-o nouă etapă de transformare spirituală. Sacrificiul lui DAKSHA este chiar simbolul procesului de ardere a impurităţilor cauzale, de natură spirituală. Acest act arhetipal este un indiciu clar al modului în care SHIVA, ca Vindecător, într-o ipostază aparent teribilă, elimină fulgerător impurităţile fiinţelor manifestate, fie ele divine sau umane, eliminând astfel cauzele cele mai subtile generatoare ale bolilor fizice sau subtile. Dintr-un anumit punct de vedere, fiinţa vindecată astfel, printr-o fermă eliminarea a tendinţelor impure, este o fiinţă nouă; ceea ce este cu totul regenerat la ea este tocmai capul, adică principiul guvernator al fiinţei: conştiinţa. După ce această eliminare drastică a răului a fost realizată de către SHIVA, Distrugătorul, o nouă formă este generată prin acţiunea creatoare a lui BRAHMA, Creatorul. Am putea spune că acesta este actul primordial de vindecare, arhetipul care se află de fapt la baza oricăror acte de vindecare veritabile ale fiinţelor manifestate.

Acţiunea distrugătoare a lui SHIVA asupra lui DAKSHA este tocmai acţiunea divină de eliminare a cauzelor profunde, adesea adânc înrădăcinate în fiinţă, ale răului şi care sunt cauze generatoare ale dezechilibrelor, tulburărilor şi bolilor. În realitate, sacrificiul lui DAKSHA este sacrificiul destinat vindecării spirituale profunde.

În ipostaza în care apare în acest context, SHIVA este chiar Supremul Absolut în aspectul său de Vindecător Divin, chiar dacă înfăţişarea şi acţiunea sa apare, pentru omul obişnuit, ca fiind teribilă. Din perspectiva ştiinţei milenare AYURVEDA, vindecarea are întotdeauna ca finalitate o transformare spirituală, ce constă în eliberarea de lanţurile ignoranţei şi situarea fiinţei individuale pe o nouă treaptă evolutivă. Procesul vindecării de boală permite fiinţei umane apropierea de esenţa spirituală a lui DUMNEZEU.

Un episod similar este descris şi în lucrarea secretă de AYURVEDA "CHARAKA-SAMHITA": "În timpul celei de-a doua ere (TRETA-YUGA), Divinul SHIVA a luat hotărârea să nu mai manifeste energia sa teribilă pentru o perioadă de 1000 de ani cereşti. În acest timp, forţele întunericului (ASURA) au început să îi obstrucţioneze pe înţelepţii care îşi realizau practica spirituală, creându-le fel de fel de obstacole. Fiind înzestrat cu mare putere divină primită de la SHIVA, DAKSHA era capabil să îi oprească pe ASURA-şi din acţiunile lor rele. Însă el nu a realizat această intervenţie într-un mod eficient. Supremul SHIVA, fiind Cel capabil să cunoască orice aspect existent în Univers, în orice moment, imediat după ce s-a încheiat perioada angajamentului Său divin, a intervenit pentru a corecta neajunsurile create de către ASURA-şi. El a manifestat din nou energia Sa divină transformatoare teribilă şi, atingându-şi fruntea, a făcut să apară o fiinţă înspăimântătoare numit VIRABHADRA. Acesta a anihilat toate efectele acţiunilor rele ale ASURA-şilor. VIRABHADRA a fost manifestat de către SHIVA ca o energie teribilă, arzătoare, prin care puterea instantaneu transformatoare a Divinului SHIVA a modificat substanţa răului acumulată în Univers. Ca urmare a manifestării acestei energii teribile fierbinţi, cu rol instantaneu transformator şi purificator, toate fiinţele au fost afectate

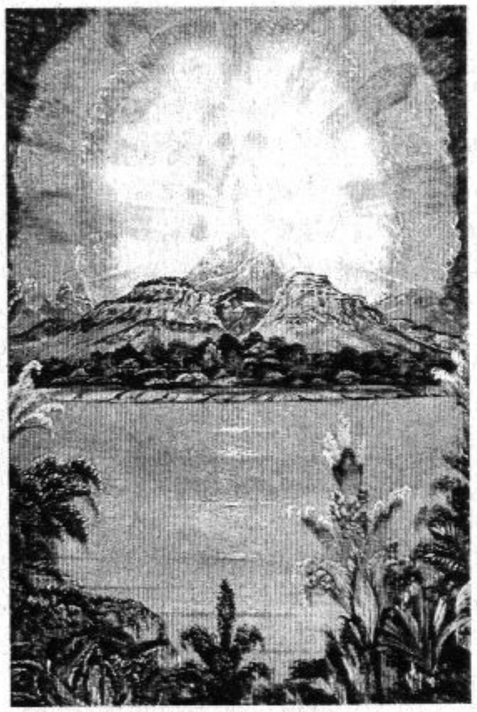

de o senzaţie de căldură arzătoare în trupurile lor, care le genera o mare durere. Multe dintre creaturi au devenit inconştiente. Singurele fiinţe care şi-au menţinut starea de conştienţă au fost înţelepţii, care l-au implorat atunci pe SHIVA să diminueze intensitatea energie teribile pe care el o manifesta. Auzind rugăciunile pline de umilinţă ale înţelepţilor, SHIVA a restrâns manifestarea energie sale teribile (VIRABHADRA). De atunci această energie intensă, extrem de greu de suportat de către fiinţa umană a început să se manifeste ca instrument divin de ardere rapidă a impurităţilor de natură spirituală şi a dat naştere stărilor de febră (JVARA)."

După o altă relatare din PURANA-e, SHIVA a creat cu această ocazie o fiinţă înspăimântătoare numită VIRABHADRA, care l-a umilit şi l-a distrus pe DAKSHA. Capul lui DAKSHA a rămas să ardă în acelaşi foc sacrificial. Prin acest act sacrificial SHIVA îi revelează lui DAKSHA starea de vid transcendent.

DAKSHA simbolizează aptitudinea divină a sacrificiului de sine pentru absolvirea greşelilor fiinţelor create. El este cel care, prin sacrificiul său, face să dispară neajunsurile generate de greşeală şi ignoranţă. Tăierea capului său de către SHIVA este simbolul reînnoirii şi totodată al eliminării tiparelor generatoare de greşeală, îndepărtarea întunecimii spirituale şi a ignoranţei aducătoare de suferinţă.

Ipostaza spirituală pe care o reprezintă DAKSHA trebuie să fie foarte bine înţeleasă din punct de vedere spiritual. Mitologia indiană afirmă că ar fi existat o rivalitate între VISHNU şi SHIVA, întrucât DAKSA îi sacrifica ofrandele lui VISHNU, considerat ca fiind aspectul divin menţinător şi purificator. Însă această conjunctură, descrisă de textele orientale, poartă în ea o semnificaţie mult mai profundă şi anume aceea că orice act sacrificial, chiar dacă este destinat realizării unei acţiuni divine aducătoare de armonie şi de echilibru în manifestare, chiar dacă face ca evenimentele să se desfăşoare într-un mod considerat a fi bun de mintea fiinţei limitate, trebuie, cu toate acestea, să aibă la bază, atât ca intenţie, cât şi ca realizare,

prezenţa vie în conştiinţă a scopului ultim al oricărei fiinţe umane, care este starea de eliberare spirituală. Uitarea acestui scop ultim, chiar dacă este asociată unor acţiuni bune, face ca sacrificiul realizat să nu fie complet. Aici intervine forţa transformatoare, teribilă în aparenţă pentru cel ignorant, a lui SHIVA. Ea este cea care distruge iluzia legăturii spiritului cu manifestarea şi, prin impulsionarea plină de forţă pe care o generează în fiinţă, restabileşte orientarea spirituală justă a fiinţei care realizează o acţiune sacrificială.

În practica individuală, sacrificiul arhetipal al lui DAKSHA corespunde de fapt sacrificiului care trebuie să fie realizat în permanenţă de fiecare fiinţă umană, care aspiră la starea de integrare deplină în voinţa lui DUMNEZEU, prin consacrare. Consacrarea fructelor acţiunilor pe care noi le realizăm este de fapt cadrul adecvat prin care respectiva acţiune devine – în cazul în care în urma consacrării răspunsul primit este afirmativ – o acţiune eliberatoare. Acţiunea pentru care răspunsul primit la consacrare este afirmativ devine astfel un pas realizat în direcţia atingerii stării supreme de eliberare spirituală.

Nu trebuie să uităm că DAKSHA este un ADITYA, adică un fiu al lui BRAHMA. El reprezintă sacrificiul brahmanic (BRAHMANASPATI). Conflictul arhetipal dintre DAKSHA şi SHIVA este viu şi astăzi în unele dansuri-relatări din sudul Indiei. El simbolizează şi transmite starea de

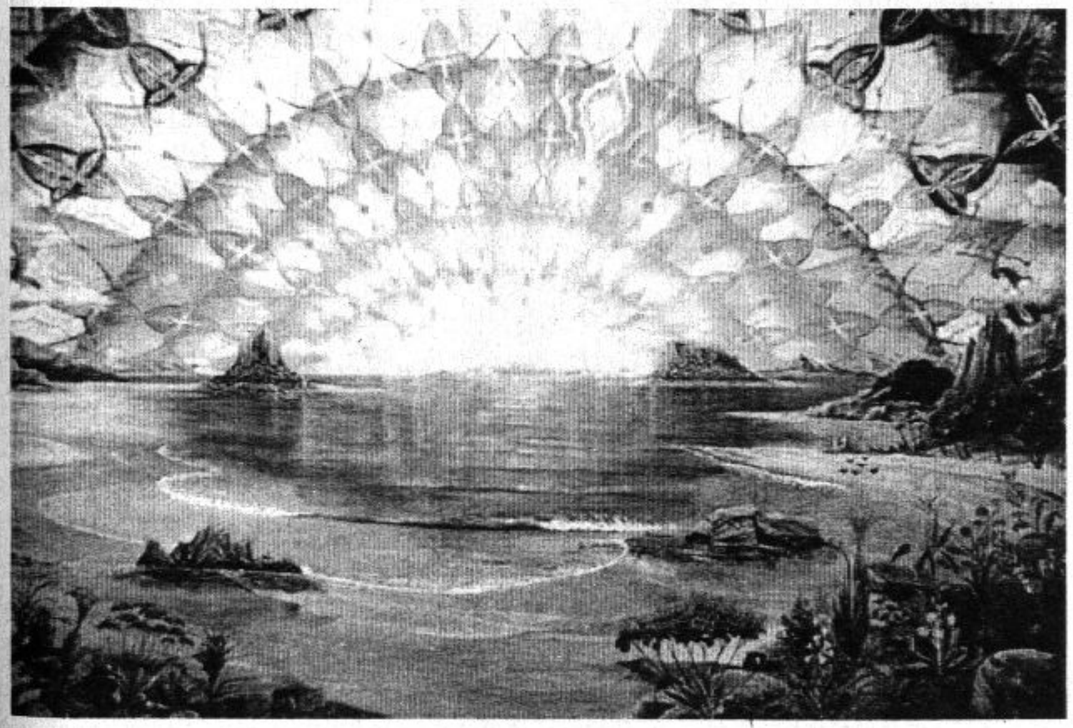

tensiune spirituală generatoare de mobilizare interioară, care există la cel care, acţionând creator, nu trebuie să neglijeze niciodată scopul ultim, care este starea de eliberare spirituală. Am putea spune că pentru yoghinul care este angrenat în realizarea unor acţiuni transformatoare, benefice în această lume şi care acţionează în mod creator, această stare de conflict arhetipal este tocmai un prilej de a dinamiza în fiinţă starea de vigilenţă spirituală pe care el trebuie să o aibă în permanenţă. Procedând în acest mod, yoghinul sacrifică laurii succesului ce rezultă în urma unei acţiuni binefăcătoare în focul sacrificial al aspiraţiei sale nestăvilite şi nestinse faţă de stare de eliberare spirituală supremă. Acest conflict arhetipal între SHIVA şi DAKSHA este de fapt ilustrarea simbolică a naturii opuse a aspiraţiei către starea de transcendenţă cu cea dată de tendinţa creatoare şi manifestatoare. Ea ne indică natura complementară ce există între voinţa manifestatoare, reprezentată de către DAKSHA şi năzuinţa eliberatoare şi de transcendere reprezentată de către SHIVA.

ROLUL LUI DAKSHA ÎN TRADIŢIA AYURVEDA

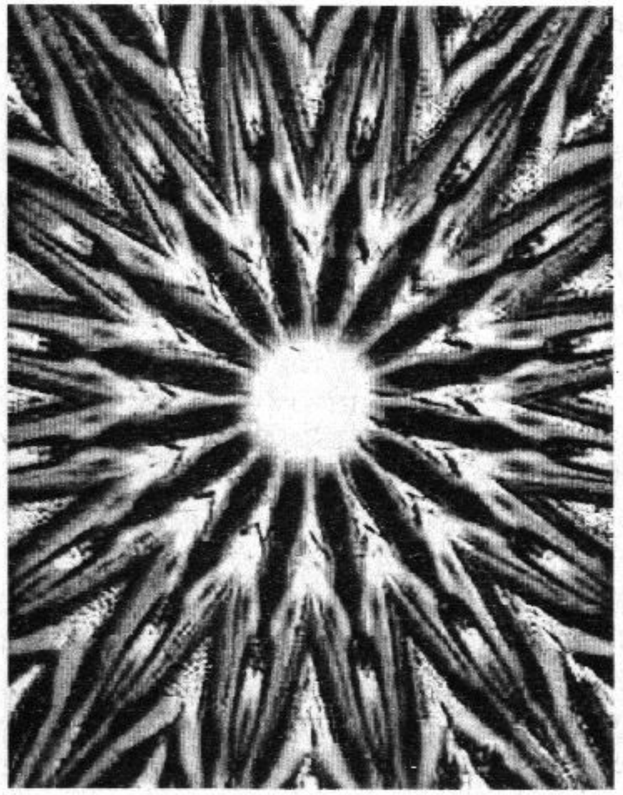

DAKSHA este prima fiinţă care a fost iniţiată în cunoaşterea AYURVEDA-ei de către însuşi BRAHMA, creatorul Universului. DAKSHA nu este o fiinţă umană, ci o entitate subtilă foarte elevată ca frecvenţă de vibraţie.

În lucrarea secretă de AYURVEDA "CHARAKA-SAMHITA", se precizează încă de la început că DAKSHA este prima fiinţă care a fost iniţiată în AYURVEDA de către însuşi BRAHMA, care este aspectul de Creator al Supremului Absolut, deoarece menţinerea vieţii şi armonia fiinţelor

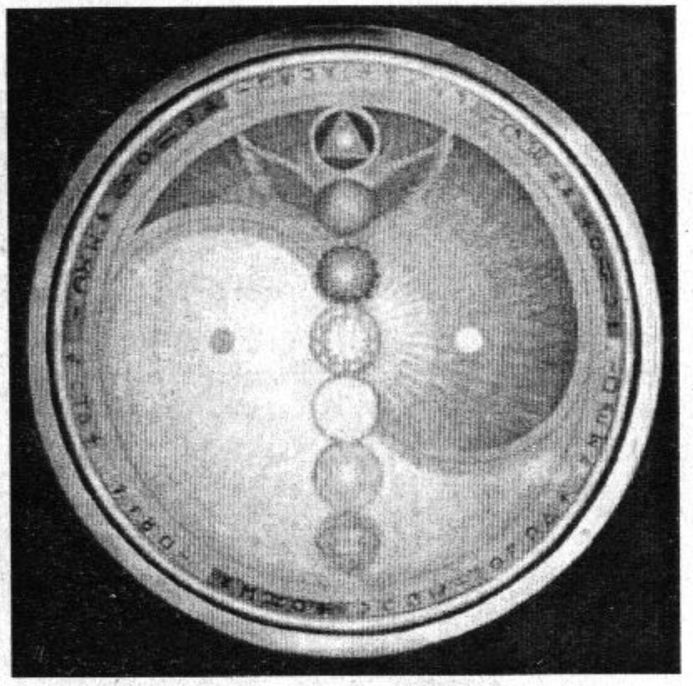

vii este îndatorirea divină principală, care revine aspectului de Creator al lui DUMNEZEU – BRAHMA.

DAKSHA este stăpânul fiinţelor vii. Deci el este cel care stăpâneşte tainele energiei fundamentale a vieţii şi a manifestării ei la fiinţele înzestrate cu viaţă. El este cel care a învăţat aceste taine de la însuşi Creatorul Universului şi le-a transmis mai departe celor doi ASHVINI. Nu există foarte multe referinţe scrise referitoare la el sau la contribuţia sa în aplicarea AYURVEDA-ei, exceptând doar ipostaza de învăţător al celor doi ASHVINI.

În unele UPANISHADA-e se precizează, că într-o anumită perioadă de timp din trecut, DAKSHA a fost investit de către însuşi Divinul SHIVA cu un dar spiritual cu totul excepţional – acela de a-l înlocui pe SHIVA – pe perioada în care SHIVA a realizat un TAPAS în care urmărea să transforme în nectar otrava existentă în întreaga lume, otravă care reprezenta efectul (consecinţa) acţiunilor negative ale fiinţelor din întregul MACROCOSMOS.

Printre darurile care erau implicate de această investitură spirituală, a fost şi această cunoaştere desăvârşită a Ştiinţei Vieţii. Evident, aceasta era o calitate necesară pentru a asigura, pe perioada în care SHIVA realiza acest proces cosmic de purificare a Universului, bunăstarea fiinţelor, starea de sănătate şi de armonie a lor. Cunoaşterea Ştiinţei Vieţii era o parte integrantă a acestei investituri spirituale cu totul excepţionale pe care a primit-o DAKSHA.

Valenţele spirituale pe care le implică comuniunea spirituală cu DAKSHA pot fi percepute la un grad de foarte mare profunzime spirituală. Această comuniune poate facilita totodată mult mai mult stare de comuniune cu SHIVA, în particular cu aspectul de Vindecător al lui SHIVA.

ASHVINI

ASHVINI reprezintă două fiinţe divine cunoscute ca fiind "cuplul celor doi vindecători divini" şi erau numiţi NASATYA şi DASRA. Ei sunt entităţile subtile guvernatoare ale forţelor nervoase şi vitale, atât la nivel Macrocosmic, Universal, cât şi la nivelul Microcosmosului individual al fiinţei umane. ASHVINI guvernează forţele subtile spirituale care asigură progresul fericit al fiinţei umane, graţie nectarului beatitudinii divine (ANANDA) pe care ei îl revarsă în canalele energetice subtile, extrem de fine (NADI) ale fiinţei aspirantului.

Se spune în textele tradiţionale că ei înşişi traversează apele fericirii cereşti cu ajutorul elixirului sublim esenţial SOMA. Aceasta indică energia subtilă principală pe care ei o vehiculează şi care reprezintă suportul propriei lor stări de beatitudine divină (ANANDA). Atunci când ASHVINI dăruiesc fiinţei umane angrenată în practica spirituală această energie (SOMA) şi ea se acumulează continuu în structura respectivei fiinţe umane, ea (SOMA) suprimă orice obstacole şi conduce rapid yoghinul perseverent la DUMNEZEU, ajutându-l să atingă suprema eliberare spirituală.

Despre aceste fiinţe divine a rămas consemnat faptul că s-au manifestat şi ca fiinţe umane încarnate. În această manifestare a lor fizică, în lumea terestră, ei au realizat o serie întreagă de acţiuni vindecătoare de excepţie, ce depăşesc cu mult posibilităţile terapeutice cunoscute în zilele noastre: au redat tinereţea celor bătrâni prin aplicarea unor procedee reîntineritoare (RASAYANA), au pus proteze şi au înlocuit membrele amputate, au realizat transplanturi de organe, au vindecat orbirea, nebunia, sterilitatea, lepra şi au îndeplinit multe operaţii chirurgicale foarte complicate.

În trecut, ASHVINI erau adeseori apelaţi prin invocare în cazurile în care fiinţele umane se confruntau cu mari suferinţe sau necazuri. Ei ajută foarte rapid fiinţele umane care îi apelează şi care sunt devotate practicii spirituale. Ei au un deplin control subtil paranormal asupra celor două aspecte polare complementare YANG (+) şi YIN (-) şi astfel ei pot să îndepărteze fulgerător un pericol iminent prin extraordinara lor putere divină care le-a fost conferită de către DUMNEZEU.

ROLUL ASHVINI-LOR ÎN TRADIŢIA AYURVEDA

Cuplul celor doi vindecători divini numiţi ASVINI continuă să fie o mare enigmă pentru toţi cei care au studiat AYURVEDA, atât în trecut, cât şi în timpurile noastre. Literal, cuvântul sanscrit ASHVIN înseamnă "călăreţ" sau "cavaler". În această ipostază, cei doi sunt puterile divine care apar pe cer chiar înainte de răsăritul Soarelui, într-un car auriu tras de cai înaripaţi sau de păsări şi îşi conduc echipajul pe un drum aurit (HIRANYARUPA) până pe pământ, atât pentru a feri oamenii de suferinţă şi nefericire, cât şi pentru a-i conduce către starea de iluminare spirituală. Ei şi-au asumat rolul de fiinţe-releu ale energiei divine transformatoare, energie subtilă care permite fiinţelor vii să depăşească stările de suferinţă şi, în urma impulsului divin primit, acestea să poată realiza o creştere spirituală, care să le permită şi mai mult apropierea de fiinţa supremă a lui DUMNEZEU.

Ca fiinţe divine de lumină, ASHVINI-i sunt căsătoriţi cu fiicele luminii (adică ei sunt însoţiţi cu energiile subtile - SHAKTI-urile – luminoase) şi, întocmai precum CASTOR şi POLLUX, ei încarnează forţele benefice, subtile care transportă înţelepţii (RISHI) de pe un ţărm pe altul, ca o corabie, ferindu-i astfel de înecarea în oceanul ignoranţei. ASHVINI-i guvernează forţele subtile spirituale care asigură progresul fericit al fiinţei umane, graţie nectarului beatitudinii divine (ANANDA) pe care ei îl revarsă în canalele extrem de fine, energetice, subtile (NADI) ale fiinţei aspirantului.

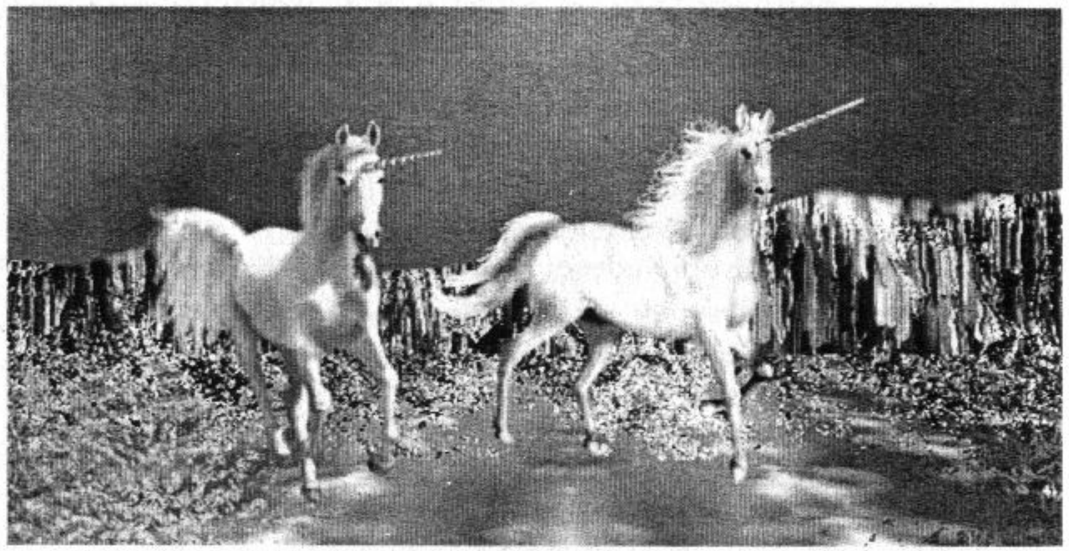

ASHVINI este perechea geamănă de fiinţe celeste vindecătoare de boli şi având puterea de a reda oricui tinereţea. RIG-VEDA abundă în citarea unor fapte excepţionale ale lor, a favorurilor divine pe care ei le oferă şi a realizării unor operaţii medicale extrem de complicate, în care ei sunt experţi de o uluitoare îndemânare.

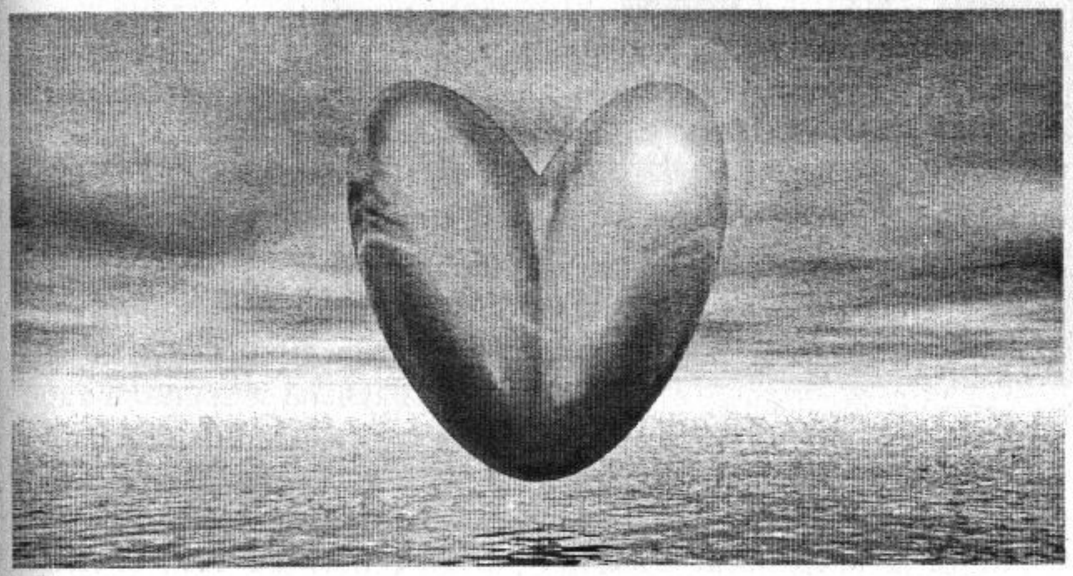

Lucrarea secretă de AYURVEDA "CHARAKA-SAMHITA" precizează că ASHVINI-i au primit iniţierea şi învăţătura completă a Ştiinţei sacre a Vieţii (AYURVEDA) direct de la DAKSHA, ei transmiţând-o apoi integral, mai departe divinului INDRA, ocrotitorul discipolilor căii spirituale: "*Aflând de la DAKSHA cunoaşterea secretă a AYURVEDA-ei, cele două fiinţe divine gemene (ASHVINI), au transmis mai departe învăţătura divină în integralitatea ei lui INDRA, spre a fi de folos tuturor fiinţelor vii*".

În lucrarea de AYURVEDA "BHAVAPRAKASHA" menţionarea numelui lor este însoţită de enumerarea unora dintre faptele lor excepţionale în domeniul vindecării: "*În timpul confruntării între forţele luminii (DEVA) şi forţele întunericului (ASURA), fiinţele de lumină (DEVA) au fost rănite grav de către fiinţele întunericului (ASURA). Atunci perechea de fiinţe gemene (ASHVINI) au intervenit salutar, vindecând în mod miraculos şi foarte rapid rănile DEVA-şilor. De atunci cei doi ASHVINI au păstrat renumele de mari vindecători ai rănilor. Ei au redat forţa braţului lui VAJRI, vederea lui PUSHNIA, vitalitatea lui SASHI şi energia debordantă lui CHANDRA. Înţeleptului BHARGAVA-CHYAVANA, cei doi ASHVINI i-au redat puterea, strălucirea şi forţa vocii. Nenumăratele lor acţiuni vindecătoare le-au creat renumele de*

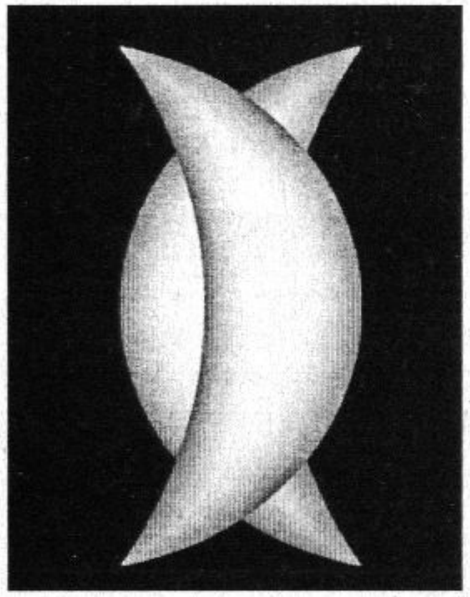

cei mai buni vindecători cereşti. Însuşi marele INDRA îi venera pe cei doi ASHVINI, ale căror fapte arătau prezenţa forţei şi inspiraţiei vindecătoare pe care ei o primeau direct de la DUMNEZEU şi pe care o manifestau, în calitate de releu divin, în acţiunile vindecătoare. Tocmai de aceea, INDRA a fost inspirat să le solicite ASHVINI-lor iniţierea în tainele Ştiinţei sacre a AYURVEDA-ei. Plini de încântare cei doi ASHVINI i-au transmis cunoaşterea secretă a Ştiinţei Vieţii, lui INDRA, cel ce avea darul de a fi păstrătorul Adevărului Divin."

În tradiţia indiană se spune că după ce gemenii-divini (ASHVINI) au repus capul lui SVAYAMBHU-BRAHMA care a fost tăiat de către SHIVA BHAIRAVA, ei au primit foarte multe ofrande în ritualuri sacre. În timpul bătăliei dintre fiinţele celeste (DEVA) şi fiinţele întunericului (ASURA), care semnifică confruntarea determinantă dintre bine şi rău, confruntare care ţine de procesele transformatoare ce se desfăşoară în sfera de vibraţie specifică lui AJNA CHARA, fiinţele celeste au fost puternic rănite de către ASURA-şi şi atunci ele au fost vindecate de către ASHVINI, cei care sunt "cei mai buni vindecători ai rănilor". Un alt episod arată că ASHVINI-i au dorit să cunoască de la un înţelept (RISHI), numit DADHYANCH-ATHARVANA, înţelepciunea divină (MADHU-VIDYA – înţelepciunea de miere), dar INDRA l-a ameninţat pe acesta că îi va lua capul dacă va revela cuiva această ştiinţă. Totuşi, ASHVINI-i, reuşesc să obţină cunoaşterea, deoarece ei îi înlocuiesc înţeleptului capul cu un cap de cal şi obţin râvnita "învăţătură de miere", iar după ce INDRA ia capul de cal, gemenii îi restituie înţeleptului capul lui adevărat.

ASHVINI, ZEITĂŢI VINDECĂTOARE

În RIG-VEDA diferite fiinţe celeste sunt citate ca făptuitori ai unor acţiuni de vindecare. RUDRA, SOMA, VARUNA, MITRA, DYAVAPRITHIVI, VISHVEDEVAS şi alţii au legături diferite cu domeniul Ştiinţei vindecării. Dar în comparaţie cu ASHVINI, asocierea lor cu ştiinţa vindecării este una secundară. În mitologia VEDA-ică, atunci când fiinţele

subtile din planurile superioare au nevoie de asistenţă, ei apelează la ASHVINI. La fel procedează şi muritorii care îi îndrăgesc cel mai mult pe ASHVINI, mai ales ca vindecători. Astfel, ASHVINI-i sunt consideraţi în mod unanim în tradiţia indiană "vindecători divini prin excelenţă":

ASHVINI-i sunt medicii fiinţelor celeste (DAIVYAU BHISHAJAU). Ei vindecă de asemenea bolile tuturor muritorilor. Aceasta deoarece sunt foarte prietenoşi şi plini de compasiune faţă de toate fiinţele umane muritoare. Ca aspect practic ezoteric secret, RIG-VEDA menţionează că prietenia cu ASHVINI a unei fiinţe înzestrate cu intuiţie spirituală şi care, în plus, are şi aptitudini de clarvăzător, nu ar trebui întreruptă niciodată. Un număr mare de imnuri din RIG VEDA descriu cele mai minunate fapte de vindecare ale ASHVINI-lor. Ei întineresc pe cei bătrâni, asigură o naştere uşoară şi sigură, pun membre artificiale, vindecă arsurile, rănile produse de leoparzi etc.

Dintre toate serviciile despre care se povesteşte că le-ar fi făcut ASHVINI-i umanităţii, cea mai minunată realizare din sfera vindecărilor este reîntinerirea înţeleptului CYAVANA. Ei i-au transformat pielea ridată şi i-au redat vigoarea sexuală, astfel ca el să poată împlini mai multe fecioare. Ei l-au reîntinerit şi pe înţeleptul KALI, pe înţeleptul ATRI care a îmbătrânit deoarece făcea necontenit ritualuri îndelungi şi pe înţeleptul KAKSHIVAN, bătrânul clarvăzător.

ASHVINI-i sunt de asemenea şi cei mai vechi ginecologi. Înţeleptul SAPTAVADHRI, fiul lui ATRI, îi invocă cu cuvinte clare să o asiste la naştere pe soţia sa. VANASPATI îi invocă pentru a ajuta la naşterea lui SAPTAVADHRI: "Asemenea vântului care unduieşte lacul din toate părţile, la fel să fie stimulat şi pântecele mamei, iar rodul concepţiei să iasă nestingherit". În RIG-VEDA este descris ajutorul lor pentru ca naşterea să fie fără dureri. ASHVINI-i nu sunt invocaţi doar în timpul naşterii ci şi pentru a concepe copii reuşiţi. GHOSHA, fiica lui KAKSHIVAT, îi invocă în acest scop. GHOSHA era leproasă şi deci nu se putea mărita. Dar când la bătrâneţe ea s-a rugat la ASHVINI, ei au vindecat-o de lepră şi i-au redat tinereţea şi frumuseţea şi astfel s-a putut mărita.

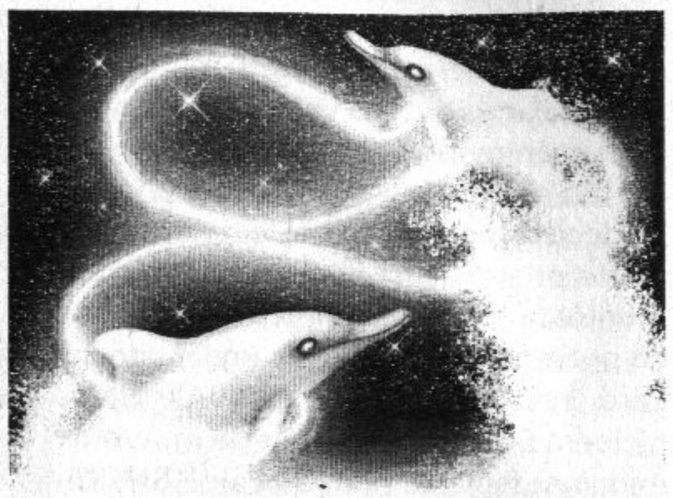

ASHVINI-i sunt, de asemenea, buni chirurgi. În RIG-VEDA se spune că piciorul lui VISHPALA, soţia lui KHELA, a fost tăiat, asemenea aripii unei păsări. Imediat ASHVINI-i i-au pus un picior de fier, ca să poată merge. Ulterior povestea VISHPALA-ei apare mai detaliată. VISHPALA se spune că era de fapt o iapă care şi-a pierdut piciorul în bătălie, iar ASHVINI i-au pus un picior de fier. În ambele cazuri, aspectul cel mai important care trebuie reţinut este extraordinara lor pricepere chirurgicală. De asemenea, ei i-au ajutat pe ologul PARABRIJ şi pe infirmul SHRONA să meargă. De asemenea, se mai spune despre NASATYA-şi (o altă denumire populară a ASHVINI-lor) că sunt în mod cert medicii divini care întotdeauna îşi ţin promisiunile; astfel ei i-au dat ochi orbului RIJRASHVA, care fusese orbit de fratele său, deoarece îi dăduse unui lup o sută de oi tăiate în bucăţi.

Pentru a înţelege poziţia specială, gloria şi măreţia ASHVINI-lor în viziunea inspirată a poeţilor RIG-VEDA-ei, sunt suficiente referirile anterioare, deşi în RIG-VEDA există numeroase alte referinţe la ASHVINI ca excelenţi vindecători. ASHVINI-i, ca vindecători, ocupă un loc proeminent în volumele I, VIII şi X din RIG-VEDA. Ei sunt descrişi în aceste cărţi ca vindecători excepţionali, care combină în mod inteligent diferite forme şi linii de tratament. Dar în volumele de mijloc ale RIG-VEDA-ei, de la II la VII, cunoscute tradiţional ca "VANSHAMANDALA"-e, sunt puţine referiri la ei ca vindecători. În al cincilea volum ei sunt invocaţi doar pentru ca soţia lui SHAPTAVADHRI să nască fără dureri. Mai precis, ei apar aici ca ginecologi pricepuţi. Dacă ne gândim că volumele I, VII şi X din RIG-VEDA sunt de origine mai târzie, se poate afirma că ASHVINI-i au devenit cunoscuţi şi apreciaţi ca mari vindecători mai târziu. Aceste istorisiri legendare despre minunile vindecărilor cu remedii naturale sau chirurgicale ale ASHVINI-lor sunt veritabile ilustrări model ale iscusinţei şi înţelepciunii în vindecare. Tocmai de aceea ei sunt cei care îi inspiră pe înţelepţii ayurvedici menţionaţi în CHARAKA-SAMHITA şi SUSHRUTA-SAMHITA.

PREZENŢA PERECHILOR GEMENE ÎN DIFERITE CULTURI ALE LUMII

Există multe legende legate de gemeni începând din lumea romană şi greacă şi ajungând până la literatura Orientului îndepărtat şi cea indiană. Calităţile, puterile şi acţiunile atribuite perechilor de fiinţe gemene sunt atât de diverse încât este necesar un mai mare efort de înţelegere pentru a realiza de ce unei perechi de fiinţe îi pot fi atribuite atât de multe şi de variate roluri. Astfel, o scurtă trecere în revistă a faptelor, miturilor şi credinţelor legate de perechile de fiinţe gemene din diferite părţi ale lumii este necesară în scopul determinării naturii adevărate a fiinţelor ce alcătuiesc o pereche ce este unită pe vecie şi, în particular, a ASHVINI-lor din tradiţia AYURVEDA-ică.

În general, perechile de fiinţe gemene prezintă trăsături dominante de fiinţe solare, de vindecători, iar în descrierile lor frecvente, ei apar parţial ca fiinţe celeste şi parţial ca fiinţe înzestrate cu corpuri fizice, în special în ritualurile de factură amoroasă. Deşi toate aceste perechi de fiinţe gemene nu se aseamănă unele cu altele în totalitate, conceptul de gemeni divini nu este doar foarte vechi ci, din perspectiva scrierilor scrise păstrate până azi, se poate afirma că originea lui se află în vremurile indo-europenilor. Oricum, trebuie să reţinem că în întreaga lume conceptul de gemeni nu este doar de natură spirituală, ca în cazul ASHVINI-lor din mitologia VEDA-ică, ci este şi un concept larg răspândit, care are o semnificaţie specială.

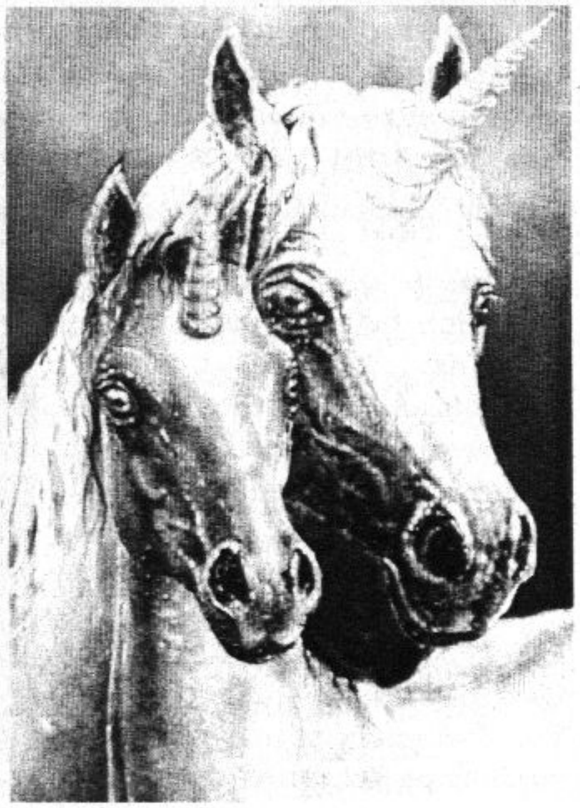

Unul dintre motivele pentru care acest concept este privit ca fiind ceva special este acela că naşterea de gemeni a fost foarte adesea privită ca ceva deosebit, datorat unei intervenţii de natură divină. De asemenea, este remarcabilă şi afecţiunea reciprocă puternică care există

între fiinţele gemene, precum şi inseparabilitatea care există între ele, la fel ca şi legătura dintre evenimentele majore ale vieţilor lor, cum ar fi spre exemplu moartea lor simultană.

În culturile lumii există diferite perechi de gemeni, dintre care cele mai multe au un caracter divin. Atribuirea caracterului divin perechilor de fiinţe gemene se datorează de fapt unei concepţii spirituale mult mai profunde, de cele mai multe ori greu accesibilă omului modern, care este sufocat de intelectualism, şi anume aceea a fiinţelor îngemănate în spirit. Îngemănarea spirituală este expresia unei desăvârşite armonii care face ca cele două fiinţe, care se află în această ipostază, să fie înzestrate de către DUMNEZEU cu nenumărate puteri spirituale pe care să le folosească pentru a restabili starea de armonie în lumea fiinţelor vii.

În mitologia greacă există cuplul divin al DIOSCURI-lor – fiii lui ZEUS, KASTOR şi POLLUX, simbolizând dragostea frăţească ideală. Născuţi din cele 2 ouă ale lebedei LEDA, DIOSCURI-i dispuneau alternativ de nemurire. Adoraţi iniţial în Sparta ca zei ai luminii, DIOSCURI-i sunt invocaţi mai târziu de marinarii greci, pe vreme de furtună, ca protectori ai navigaţiei. În această ipostază, sunt reprezentaţi zburând prin aer, călări pe armăsari albi. Adoraţi ulterior şi de romani, aveau un templu consacrat în for.

O pereche divină similară este întâlnită şi în mitologia peruană. Aici, 2 gemeni semizei, HUN-AHPU şi XBALANQUE, sunt angrenaţi în lupta contra Giganţilor. HUN-AHPU şi XBALANQUE au fost născuţi de fecioara XQUIE într-o pădure. Deşi puşi imediat după naştere pe un furnicar, apoi în mărăcini, iar după aceea ţinuţi flămânzi, gemenii nu mor, dimpotrivă, cresc inteligenţi şi înzestraţi, devenind muzicanţi, sculptori în piatră, pictori, ţintaşi, cunoscători ai magiei, ai semănatului porumbului, prin mijloace miraculoase, ştiu să taie în bucăţi orice fiinţă şi s-o readucă întreagă la viaţă. Trufia gigantului Vucub–Caquix şi a fiilor săi i-a supărat pe zei, provocând astfel

pedeapsa potopului universal. Dar tocmai gigantul e singurul supravieţuitor nedivin al catastrofei. Gemenii coboară în regatul infernal Chi-Xibalba, iniţial pentru a-şi elibera rudele, dar îi pedepsesc pe zeii subpământeni şi îl ucid pe gigantul Vucub-Caquix. Această aventură în Chi-Xibalba capătă şi scopul creării condiţiilor necesare apariţiei vieţii omeneşti. Limitând forţa şi autoritatea fiinţelor din planurile infernale, gemenii întemeiază civilizaţia umană, transmiţându-i ştiinţele şi artele, de care dispuneau ei înşişi, după aceea intră în marele cuptor subpământean. Iar de acolo "ei s-au înălţat în miezul luminii şi într-o clipă au fost ridicaţi la cer". Unuia i s-a dat Soarele, altuia Luna. Atunci s-a luminat bolta cerească şi faţa pământului. Acum ei locuiesc pe cer.

Existenţa fiinţelor gemene, precum şi acţiunile lor excepţionale reprezintă un reper spiritual esenţial în mai multe tradiţii ale lumii. Ei întruchipează întrepătrunderea armonioasă a aspectelor complementare: cerul şi pământul (pereche numită în tradiţia indiană DYAVA – PRITHIVI), ziua şi noaptea (AHO – RATRA), soarele şi luna (SURYA – CHANDRA), apele creatoare şi lumina creatoare (JALA – PRAKASHA). Însă cea mai importantă semnificaţie a existenţei fiinţelor gemene în toate tradiţiile lumii este legată de coexistenţa în fiinţa umană a Spiritului Nemuritor Divin (ATMAN) şi a sufletului încarnat, tranzitoriu, cel care moare şi se naşte în mod repetat – JIVATMAN. Existenţa fiinţelor divine gemene este ilustrarea simbolică a dualităţii nemuritor – muritor care există în fiecare fiinţă umană şi a cărei soluţionare survine în momentul revelării Sinelui Divin Nemuritor (ATMAN).

FIINŢELE GEMENE ÎN MITOLOGIA VECHII AMERICI

Eroii gemeni, reprezentaţi ca fraţi divini, joacă un rol considerabil în religia locuitorilor indigeni din America. Se credea că ei controlau vremea, că erau de ajutor la vânătoare, că aduceau norocul. Ei sunt asociaţi cu diferitele fenomene naturale. Triburile mayaşe din Sud aveau o tradiţie în care gemenii reînviau şi deveneau Soarele şi Luna.

AHAYUTA sunt zeii gemeni din New Mexico. Ei au creat Soarele, spune mitul. Similar, în mitologia vedică îl găsim pe VIVASVAN, Soarele, care este tatăl celor doi gemeni ASHVINI.

Fraţii gemeni TAMUSI şi YOLAKAN-TAMULA alcătuiesc o altă pereche de gemeni din America de Sud. Se presupune că zeiţa AMANA, personificarea eternităţii, este mama acestor zei. Primul s-a născut la răsărit, iar celălalt la apus. YOLAKAN-TAMULA este un complement indisociabil al fratelui său TAMUSI, întocmai cum nu poate să existe întuneric fără lumină, şi lumină fără întuneric. Ceea ce este interesant, în cazul acestor gemeni, este că ambele fiinţe divine sunt reprezentate de **un singur** obiect, o piatră, în ritualul practic de adorare.

Diferitele concepte despre gemenii sud-americani demonstrează că gemenii întotdeauna au reprezentat o sursă de confuzii pentru antropologi, asemenea ASHVINI-lor din mitologia vedică. Cine erau ei de fapt? Uneori ei sunt Soarele şi Luna, sau amurgul şi răsăritul, etc. Însuşi YASKA, cel mai important comentator indian al VEDA-lor indică faptul că ASHVINI-lor le este atribuită o multitudine de forme de manifestare. În cea mai importantă dintre ipostazele lor ei sunt cerul şi pământul, în alta ziua şi noaptea, ei sunt de asemenea Soarele şi Luna sau îndeplinesc rolul a doi regi virtuoşi. Perioada lor de manifestare este după miezul nopţii, despre care se ştie că reprezintă o piedică în calea apariţiei luminii. Mai mult, ei erau direct sau indirect legaţi de Soare, aşa cum apar şi în mitologia sud-americană.

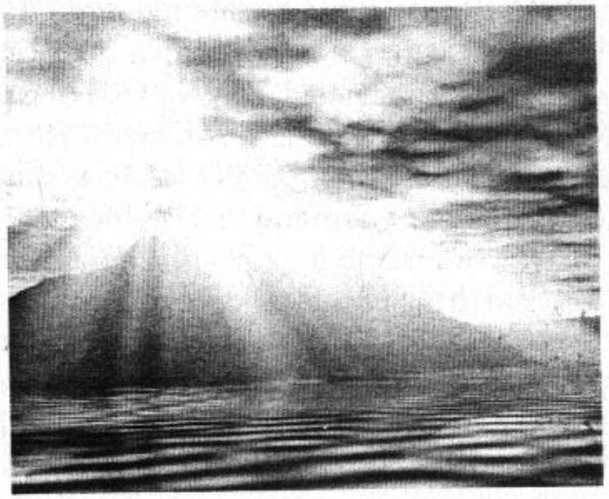

În cultul gemenilor din mitologia Americii de Nord există alţi doi fraţi gemeni,

NAGANATZANI şi THOBADESTCHIN şi mama lor ESTANATLEHI. Gemenii se aseamănă cu ASHVINI-i în ceea ce priveşte naşterea lor şi capacităţile de vindecare. Dar contextul sau mitul este puţin diferit. Însă deşi diferit, mitul prezintă o strânsă similaritate cu ASHVINI-i. *"Era pace şi fericire şi bunăstare pentru toţi. Dar primul bărbat şi prima femeie erau nefericiţi. A venit vremea când prima femeie a simţit că bărbatul a suferit prea mult. Era tristă în inima sa, la fel cum o mamă este pentru copilul bolnav. Ea a plecat şi a găsit o fetiţă întinsă pe jos. A adus copilul în casa din nord-vest. În patru zile copilul a crescut. Numele ei era ESTANATLEHI. Cum colinda ea o dată prin pădure a văzut un bărbat şi apoi a făcut dragoste cu el, fiind cuprinsă de o mare fericire. Copila nu l-a recunoscut pe bărbat, dar el "ştia că era Soarele". ESTANATLEHI s-a mai întâlnit cu Soarele încă patru zile la rând. Apoi Soarele a plecat. Patru zile mai târziu s-au născut fraţii gemeni NAGANATZANI şi THOBADESTCHIN."*

La fel VIVASVAN, Soarele, a întâlnit-o de asemenea pe mama ASHVINI-lor, SURANYU, care hoinărea prin pădure sub forma unei iepe. Soarele, sub forma unui cal, s-a unit cu ea şi i-a conceput pe gemenii ASHVINI. Cazul lui ESTANATLEHI este similar cu al lui SURANYU. Ambele s-au întâlnit cu Soarele şi au conceput gemeni.

Acelaşi mit povesteşte că Soarele are o altă pereche de gemeni în lăcaşul său, YAMA şi YAMI, şi o soţie.

Când fiii gemeni ai lui ESTANATLEHI s-au apropiat de tatăl lor, Soarele, el i-a aruncat din cele patru colţuri ale muntelui pentru a-i testa astfel dacă sunt fiii lui şi în final i-a recunoscut ca fiind fiii lui nemuritori. Mai întâi le-a dat în dar nenumărate herghelii de cai (ASHVINI), dar ei nu le-au vrut. Ei i-au cerut armele magice, cu care puteau să învingă monstrul. Marele monstru al mitologiei nord-americane reprezintă de fapt bolile grave trimise oamenilor pentru a se corecta şi pentru a-şi ispăşi păcatele. Gemenii au salvat întreaga rasă umană prin intermediul procedeelor magice primite de la Soare. Gemenii nord-americani sunt o reprezentare a trăsăturilor de vindecători, care sunt comune gemenilor din toate celelalte mitologii ale lumii.

FIINŢELE GEMENE ÎN AUSTRALIA

Fiinţele gemene divine sunt menţionate şi în mitologia indigenilor australieni. Aici conceptul de gemeni este cu precădere unul social. Dar nu trebuie deloc neglijat substratul spiritual. În această cultură există imaginea dublă a aşa-numiţilor fraţi fulgerători. În forma lor exterioară, manifestată fizic, aceşti gemeni se asemănă cu alţi membri ai panteonului australian. Există o pereche de "Kulturheroen" bărboşi, numită uneori "oameni primitivi", aluzie la aspectul originar al lor, care puteau lua formă de animal sau de om şi care se presupune că au colindat pământul pentru a răspândi limbajul şi ritualurile secrete. În multe povestiri australiene, perechile religioase de semizei sunt foarte proeminente, dar ele nu sunt considerate ca fiind efectiv gemeni comuni, ci sunt aşa-numiţii "jalbura", adică bărbaţi care aveau aceeaşi iniţiere şi care au adoptat un "Lebusgemeinschaft", fiind angrenaţi în mai multe angajamente mutuale.

Aceste precizări valoroase arată că reprezentarea gemenilor este de fapt un model spiritual extrem de important şi totodată universal. **Din punct de vedere spiritual, poate fi numită geamănă acea pereche de fiinţe umane care participă cu succes la acelaşi tip de iniţieri spirituale, evoluează spiritual şi se transformă împreună şi, de asemenea, au un angajament spiritual comun, ce implică totodată îndeplinirea lui împreună.** Modelul fiinţelor gemene este de fapt cel mai bun model al frăţiei spirituale care se poate stabili între două fiinţe umane. O asemenea stare de frăţie sau, şi mai bine formulat, de îngemănare spirituală se poate stabili între sufletele întrupate în lumea fizică atât între doi bărbaţi, cât şi între două femei sau între un bărbat şi o femeie. Cu atât mai mult, starea de îngemănare spirituală între două fiinţe de sex opus poate include şi o atracţie reciprocă plină de iubire şi dragoste transfiguratoare. O asemenea pereche de fiinţe spirituale poate fi receptacolul atributelor cuplului divin cunoscut în tradiţia spiritualităţii orientale sub numele de SHIVA şi SHAKTI.

GEMENII ÎN AFRICA

Concepţia despre gemeni în Africa este foarte interesantă, dar puţin diferită de alte mitologii. Există în multe locuri din Africa credinţa că gemenii sunt născuţi într-un mod anormal şi acest lucru este un tabu. Gemenii reprezintă o anormalitate, în sensul că ei reprezintă o abatere de la regulile acceptate în mod unanim ca fiind normale. Uneori aceasta se explică în aceste culturi prin faptul că unul dintre cei doi gemeni se consideră a fi produsul concepţiei cu un bărbat întrupat în corp fizic, iar celălalt este produsul concepţiei cu un spirit invizibil, subtil, care poate fi după caz fie bun, fie rău.

Cu toate acestea, particularităţile asociate lor, cum ar fi spre exemplu, capacităţile de purificare, puterea exercitată asupra ploii, influenţarea fenomenelor naturale, au făcut ca gemenii să fie adeseori un suport important al actelor de adorare rituală în Africa. Oricare ar fi desfăşurarea concretă a ritualurilor de adorare, înţelesul tainic asociat existenţei gemenilor scoate în evidenţă existenţa unui factor determinant ce ţine de lumea nevăzută ce se află dincolo de realitatea fizică, concretă. Întotdeauna existenţa perechilor de fiinţe gemene este determinată de o influenţă subtilă, superioară, adeseori necunoscută omului obişnuit.

GEMENII ÎN EUROPA

Religia greacă în timpurile istorice era politeistă. Printre zei, DIOSCURI-i, adică fiii lui ZEUS, binecunoscuţii eroi KASTOR şi POLYDEUKES, cunoscuţi în cultura romană cu numele de CASTOR şi POLLUX, "erau inseparabili". Ei erau salvatori pe mare şi pe câmpurile de bătălie şi ştiau să călărească foarte bine. Aceste funcţii DIOSCURI-ene sunt comune zeilor gemeni din diferite tradiţii spirituale. Ei erau zei

atât de populari încât dacă spartanii jurau pe cei doi zei, oricine ştia că era vorba de KASTOR şi POLYDEUKES, numiţi adesea DIOSCURI, adică fiii lui ZEUS.

Mama lor era LEDA, soţia lui TYNDAREOS, regele Spartei. Se spune că ZEUS a avut un anumit rol în paternitatea lui CASTOR deoarece, deghizat într-o lebădă, a vizitat-o pe LEDA. LEDA a fost impregnată atunci cu două ouă, dintr-unul au ieşit POLLUX şi ELENA, copiii lui ZEUS iar din celălalt CASTOR şi CLYTEMNESTRA, copiii lui TYNDAREOS. În Enciclopedia de mitologie Lanoussee, în ciuda paternităţii lor diferite, CASTOR şi POLLUX sunt ambii calificaţi ca "DIOSCURI", adică fiii tineri ai lui ZEUS. Unul dintre ei era nemuritor, în timp ce al doilea era muritor.

Viaţa legendară a DIOSCURI-lor este marcată de trei mari evenimente:

- în primul rând expediţia lor împotriva Atenei, de unde au salvat-o pe sora lor, ELENA, care fusese răpită de TEZEU şi dusă în AFIDNSE. Dar KASTOR şi POLYDEUKES au adus-o înapoi în Sparta. Această temă se aseamănă cu expediţia ASHVINI-lor vedici pentru a o salva pe SURYA, sora Soarelui.

- în al doilea rând, participarea lor la expediţia argonauţilor, când POLLUX l-a ucis într-o întrecere de luptă pe AMECUS, regele BABRYCEI. ZEUS şi-a arătat bunăvoinţa în timpul unei furtuni care i-a prins pe argonauţi şi astfel au găsit oraşul DIOSCURI-lor, Colchis. În timp ce orfanii implorau zeii, două flăcări au coborât din cer şi au planat deasupra capului DIOSCURI-lor. Aici îşi are originea lumina tainică, asemănătoare unui foc, care şi astăzi mai anunţă pe marinari apropierea sfârşitului furtunii.

- în al treilea rând, în bătălia cu fiii lui AFAREUS, zeii şi LYNCEUS, CASTOR, muritorul, a fost omorât de IDAS, iar POLLUX l-a ucis pe LYNCEUS. POLLUX a plâns după fratele său, dar fiind nemuritor nu l-a putut urma în tărâmul lui HADES.

Lucrarea FASTI a lui OVIDIU conţine următoarea povestire: "POLLUX i-a spus tatălui său "O, Tată, raiul mi l-ai dat doar mie. Te rog, împarte-l între noi doi: o jumătate de dar va fi astfel mai mare decât darul întreg". ZEUS a fost mişcat de afecţiunea fraternă şi i-a dat voie lui POLLUX să împartă cu fratele său privilegiul imortalităţii. Homer afirmă că deşi unul din ei a murit şi a fost îngropat, el a reînviat a doua zi şi ambii s-au bucurat de onoruri divine. Conform unei alte versiuni, ZEUS a răsplătit afecţiunea reciprocă a celor doi fraţi transformându-i în stelele

constelaţiei Gemeni. Această pereche de fiinţe gemene erau în primul rând reprezentaţi ca eroi şi apoi ca fiinţe divine, caracterul divin fiindu-le atribuit mai târziu.

Faptul că au fost plasaţi în constelaţia Gemeni ne reaminteşte de ASHVINI-i vedici care au fost şi ei plasaţi în această constelaţie. ASHVINI-i au cunoscut şi ei un proces gradat de adorare ca fiinţe divine. Caracterul divin al DIOSCURI-lor este asociat credinţei vechi conform căreia naşterea gemenilor, nefiind un fenomen obişnuit, indică faptul că cel puţin un copil era de origine divină. La fel a fost în cazul lui HERCULE şi IFIKLE şi de asemenea în cazul lui CASTOR şi POLLUX. Aceşti tineri eroi au primit onoruri divine în Sparta, în multe alte părţi ale Greciei şi în Sicilia şi Italia. Ei erau adoraţi mai ales ca protectori ai marinarilor, deoarece Poseidon le dăduse putere peste vânturi şi valuri. De aceea, ei sunt numiţi de Horaţiu "*fratres Helenae, lucida sidera*" ("*fraţii Elenei, stele strălucitoare*"). Ei erau de obicei reprezentaţi în lucrările de artă ca tineri călăreţi cu săgeţi şi coif.

În nenumărate pasaje din literatura veche care s-a păstrat şi care vorbeşte despre relaţia lor cu omenirea, zeităţile greceşti sunt considerate salvatoare. Salvarea lor din pericole fizice era de factură concretă, ca protectori ai comunităţilor şi într-un grad mai mic ca protectori ai fiinţelor individuale. DIOSCURI-i au salvat marinarii calmând furtuna. În mod similar, ajutorul acordat lui BHUJYU de către ASHVINI, când acesta era în pericol pe mare, este bine cunoscut în mitologia vedică.

Popularitatea zeilor gemeni DIOSCURI este certificată şi prin două grupuri decorative de marmură de la fiecare capăt al templului ionic din Locri, o colonie mare din sudul Italiei. Ele îi prezintă pe cei doi DIOSCURI, cei doi călăreţi divini ca pe călăuzitori ai marinarilor şi călăreţilor. Câţiva zei

originari din Grecia se pare că au ajuns la Roma prin intermediul oraşelor italiene. Doi din cei mai notabili sunt gemenii divini, KASTOR şi POLYDEUKES, fiii Ledei sau, cum sunt ei numiţi în latină, CASTOR şi POLLUX, "Castorii", în limbaj comun.

O istorie pitorească modelată după legendele greceşti, spune că în bătălia de la lacul Regillus din anul 499 î.e.n. ei au apărut în fruntea armatei romane şi apoi au răspândit în oraş veşti despre victoria lor asupra latinilor. Faptele sunt acestea: ei, în particular CASTOR, care îl depăşea pe fratele său, erau patronii cavaleriei romane, şi ai clasei din care ea provenea, în special tineri de familie bună. Cel mai apropiat loc din care gemenii puteau fi aduşi la Roma era Tusculum, unde ei erau adoraţi din timpuri străvechi. Un fapt foarte interesant care atestă sosirea lor la Roma este templul lor de pe Pomerium, încă vizibil.

DIOSCURI-i sunt onoraţi ca divinităţi tutelare ale marinarilor şi ca protectori ai ospitalităţii. Ei sunt cei mai celebraţi îmblânzitori de cai, călăreţi şi conducători de care, oferind ajutor la nevoie. Acestea sunt funcţii caracteristice şi celorlalţi gemeni din această mitologie în general şi ale ASHVINI-lor din mitologia vedică în particular.

FIINŢELE GEMENE ÎN ASIA

Cei mai faimoşi reprezentanţi străvechi ai unei forme extreme de dualism religios din Iran sunt AHURA-MAZDA şi ANGRA-MAINYA (sau ORMAZD şi AHRIMAN). Zoroastrismul târziu îi prezintă ca pe două principii eterne inseparabile, binele şi răul, primul fiind creatorul, celălalt distrugătorul. Numele NANHAITYA este cel al unei alte fiinţe excepţionale din tradiţia iraniană străveche. Există câteva puncte interesante de coincidenţă între aceste descrieri vechi iraniene şi gemenii divini din alte tradiţii Numele corespunde cu vedicul NASATYA, o altă denumire foarte cunoscută pentru ASHVINI. Pe baza acestui nume particular se presupune că ar exista unele similarităţi în perioada preistorică. Punctele interesante de similitudine dintre eroii

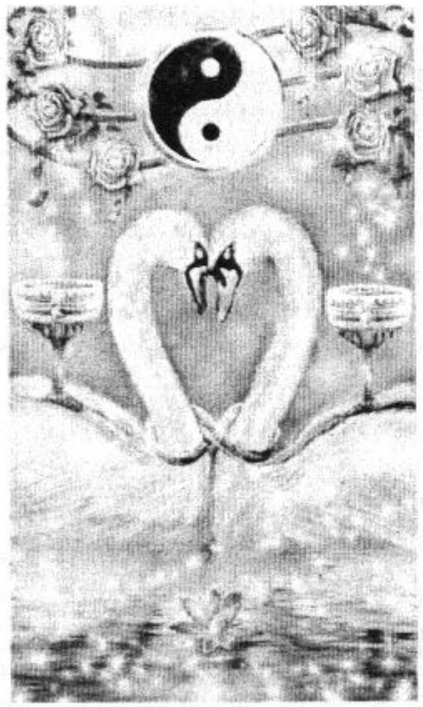

iranieni şi gemenii divini din India ne indică existenţa unui proces de simbioză spirituală între aceste tradiţii. Un alt vechi text ritualic asirian prezintă naşterea a doi gemeni încântători, SAHR şi SALIM, SAHR fiind zorile iar SALIM amurgul.

FIINŢELE GEMENE – MANIFESTĂRI DIVINE ŞI UMANE

Cea mai surprinzătoare trăsătură a fiinţelor gemene este că una este muritoare în timp ce cealaltă este nemuritoare, adică divină. Acest concept universal a derivat aproape logic din noţiunea larg răspândită a faptului că naşterile multiple sunt rezultatul concepţiilor multiple. Ca urmare, întâlnim frecvent credinţa că o pereche de gemeni nu poate fi zămislită de un singur tată. Această credinţă a paternităţii duale a jucat un rol în formarea tradiţiilor mitologice de pe glob în care sunt implicaţi gemeni divini. Această dublă concepţie este una realizată de o fiinţă divină şi una realizată de o fiinţă umană. Astfel, gemenii sunt parţial divini şi parţial umani, adică unul este nemuritor, deoarece are origine divină, iar celălalt este muritor, asemenea fiinţelor umane. Dualitatea muritor – nemuritor atribuită perechilor de fiinţe gemene indică la un nivel mai profund de înţelegere, dualitatea ce există din punct de vedere spiritual în fiecare fiinţă umană. Fiecare fiinţă umană prezintă un aspect tranzitoriu, muritor, care este chiar JIVATMAN, Sufletul individual, care transmigrează de la o existenţă la alta, trecând prin nenumărate naşteri şi morţi. Însă în fiecare fiinţă umană există de asemenea Spiritul Divin nemuritor sub forma Scânteii Divine Nemuritoare (ATMAN).

Acest concept muritor - nemuritor cu privire la gemeni este răspândit în toată lumea. În tradiţiile mitologice ale popoarelor indo-europene, se crede că numeroase perechi de gemeni divini au fost concepute de taţi separaţi. POLYDEUKES a fost conceput de ZEUS, iar CASTOR de TYNDAREOS. La fel, AMFION a fost conceput de ZEUS, iar fratele său geamăn ZETHOS a fost conceput de muritorul EPOPEUS. Mai mult, ZEUS l-a conceput pe HERACLE, iar fratele său geamăn IFIKLE a fost conceput de AMFYTRYON. Legendele greceşti despre DISOCURI (KASTOR şi POLYDEUKES, sau CASTOR şi POLLUX cum îi numeau latinii) ne informează că după moartea sa, KASTOR a fost înmormântat, iar fratele său POLYDEUKES a devenit nemuritor prin graţia lui ZEUS. Mitologii greci au dat o frumoasă descriere a nemulţumirii zeului POLYDEUKES, care nu putea să împartă această onoare cu fratele său,

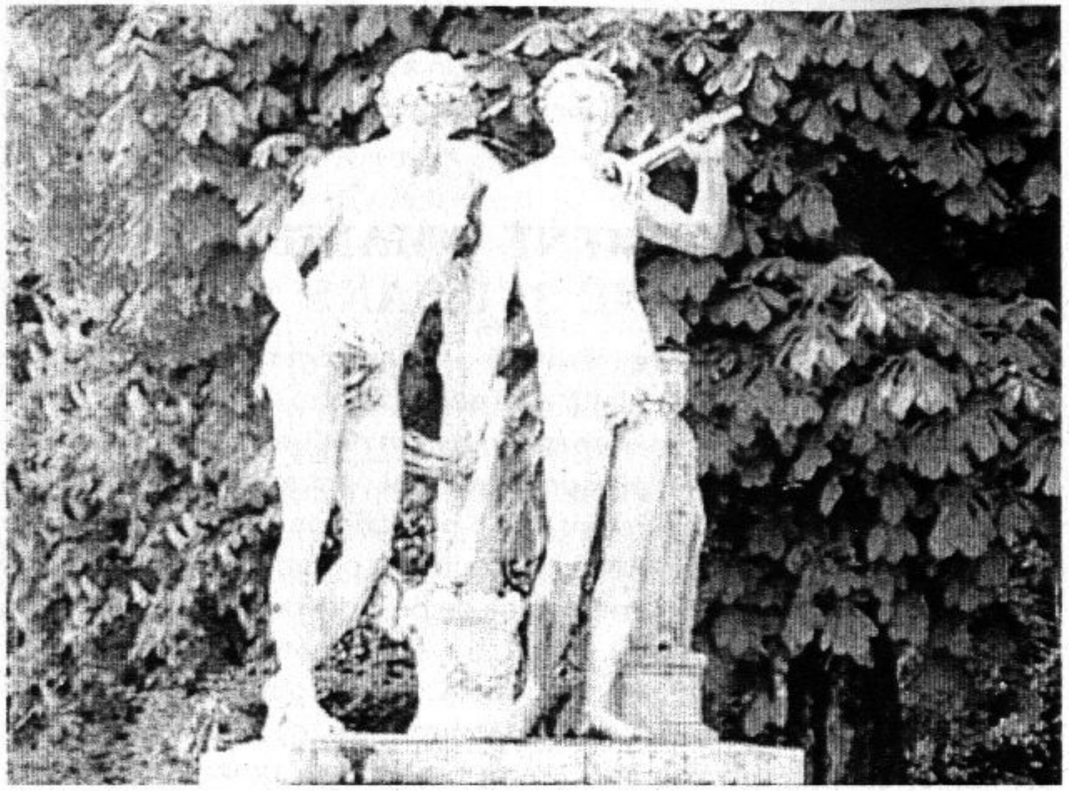

CASTOR. El era hotărât să nu se bucure de rai şi de aceea ZEUS a răspuns afecţiunii lui POLYDEUKES pentru fratele său şi a împărţit imortalitatea între cei doi. În mitul spartan, CASTOR a fost ucis, deoarece era fiul unui muritor, şi când POLLUX l-a rugat pe ZEUS, acesta l-a pus pe POLYDEUKES să aleagă între a trăi în Olimp sau a trăi alternativ o zi pe Pământ şi una în rai. POLYDEUKES a ales a doua variantă şi împreună cu fratele său au devenit stele strălucitoare care licăresc alternativ, constelaţia Gemenilor. Gemenii adoraţi la Teba sunt AMFION şi ZETHUS. Termenii muritor-nemuritor sunt de asemenea folosiţi cu referire la aceşti gemeni. Un poem foarte vechi afirmă că motivul acestei diferenţe este dubla paternitate divină şi umană, care a afectat-o pe mama lor, ANTIOPA.

HERACLE şi IFIKLE este un alt set de gemeni, având ca mamă pe ALKMENE şi taţi diferiţi. ZEUS este tatăl lui HERACLE şi AMFION al lui IFIKLE.

Un alt exemplu tipic apare în mitologia tribului indian APAPOCUVA. Panteonul acestora include o pereche de zei divini, unul fiind fiul unei mari zeităţi, "marele nostru Tată", în timp ce al doilea geamăn este considerat fiul unei "divinităţi inferioare".

Miturile Africii, de asemenea, aprobă paternitatea dublă a gemenilor, dar într-o manieră oarecum diferită. În aceste mituri paternitatea este

atribuită unei fiinţe umane şi unui spirit din plan subtil.

O paralelă cu tradiţia greacă se întâlneşte în tradiţia VEDA-ică. Gemenii ASHVINI, asemenea DIOSCURI-lor, sunt numiţi "DIVONAPATA", "fiii lui Dumnezeu", dar ei au taţi diferiţi. Unul din ei este "copilul binecuvântat al cerului", iar celălalt este fiul muritorului SUMAKHA. Deşi gemenii vedici au paternitate dublă, spre deosebire de alţi gemeni, ambii sunt nemuritori, aşa cum se spune în RIG-VEDA. Conform cu afirmaţiile comentatorului VEDA-elor YASKA, ambii au fost două fiinţe binevoitoare.

ASHVINII ŞI FERTILITATEA

În literatura VEDA-ică, ASHVINI-i sunt cele mai celebrate zeităţi pentru acordarea fertilităţii la oameni şi animale. Conceptul de zei gemeni în alte mitologii ale lumii sunt foarte des confundate cu cultul fertilităţii, ca atribut comun al lor. Un atribut comun al altor mitologii este faptul că imaginea de zei gemeni interferează foarte frecvent cu cultul fertilităţii. Şi ASHVINI-i, cele mai celebrate zeităţi ale spiritualităţii VEDA-ice prezintă acest atribut.

ASHVINI-i sunt consideraţi a fi şi zeităţi ale vegetaţiei. Ei sunt asociaţi cu plugarii pe care îi ajută aducând ploaia necesară din ceruri. Înţelepţii îi invocă foarte adesea în perioada semănatului, iar ei "fac să curgă lapte din pâraiele repezi". În RIG-VEDA se spune că ASHVINI-i determină ca orzul să fie semănat, câmpurile să fie arate cu plugul şi aduc ploaia prin "mulgerea" norilor. Ei îl distrug pe DASYA, agentul ostil, cu un trăsnet. ASHVINI-i sunt vindecătorii fiinţelor cereşti. Ei folosesc plantele de leac ca mijloace de tratament naturale. Importanţa plantelor în tratarea diferitelor boli este recunoscută în scrierile vechi indiene. În ATHARVA-VEDA găsim referiri la fecioara KIRATA care culege plante medicinale pentru a prepara remedii vindecătoare. În aspectul lor de vindecători, ASHVINI-i sunt şi protectorii divini ai vegetaţiei.

De asemenea, cei doi fraţi gemeni, ASHVINI, protejează căsătoria celor tineri, după cum ne indică rolul atribuit ASHVINI-lor în ritualurile de căsătorie din RIG VEDA. Imnul este format parţial din versuri narative, parţial din cereri adresate ASHVINI-lor şi SURYA-ei. În acest imn găsim pregătirile pentru căsătorie ale ASHVINI-lor care sunt peţitorii SURYA-ei în numele lui SOMA. SOMA îşi dorea o mireasă iar cei doi ASHVINI urmau să fie naşi. Atunci SAVITA i-a dat-o de soţie pe fiica sa SURYA, care a consimţit în inima sa. Când cei doi ASHVINI s-au dus să o peţească

pe SURYA, mirele a spus "când în carul vostru cu trei roţi, o ASHVINI, voi aţi venit ca peţitori ai SURYA-ei, atunci toţi zeii au consimţit la cererea voastră". Acest pasaj arată clar importanţa ASHVINI-lor în ceremoniile nupţiale, precum şi faptul că ei sunt forţele subtile care unifică (determinându-le să acţioneze în mod armonios, la unison) cele două energii fundamentale ale Manifestării: energia lunară (Soma) şi energia solară (Surya).

Asocierea lor cu ritualul nupţial al SURYA-ei este un alt aspect al asocierii lor cu fertilitatea. Când PRAJAPATI a aranjat nunta fiicei sale SURYA, ASHVINI-i au venit ca pretendenţi. Victoria ASHVINI-lor în întrecere şi luarea SURYA-ei în carul lor indică asocierea lor cu fertilitatea.

Funcţia ASHVINI-lor de promovare a fertilităţii la oameni şi animale este descrisă în RIG VEDA sub forma capacităţii ASHVINI-lor de a reface puterea sexuală pierdută sau diminuată, prin administrarea de remedii naturale cu miraculoase virtuţi afrodiziace. Tot în RIG-VEDA se arată că ASHVINI-i au făcut ca vaca stearpă a lui SHAYU să producă lapte. Înţeleptul îi invocă pe ASHVINI spunând: "*cu acele ajutoare, prin care voi aţi dat lapte vacii sterpe, o ASHVINI, veniţi aici*".

Un alt episod o descrie pe VADHRIMATI, o prinţesă care nu putea rămâne însărcinată. Se spune că ea, fiind inteligentă, i-a invocat pe ASHVINI, care împlinesc dorinţele umane şi protejează pe cei aflaţi în nevoie. Rugăciunea ei a fost auzită şi ASHVINI-i au binecuvântat-o cu un fiu numit HIRANYAHASTA. De asemenea, se spune că atunci când a venit vremea să nască, VADHRIMATI i-a invocat, iar ei au venit şi au ajutat-o să aibă o naştere uşoară. În continuare se afirmă că ei i-au găsit mireasă tânărului VIMADA şi au luat-o în carul lor, întrecând gazda rivală. Mireasa era fiica lui PURUMITRA. Cel mai convingător argument pentru a sublinia puterea ASHVINI-lor în materie de fertilitate este versul din RIG-VEDA care spune că ASHVINI-i susţin sămânţa existentă în toate creaturile mişcătoare, în interiorul tuturor fiinţelor vii şi chiar în copacii din pădure. Această afirmaţie este extrem de importantă din punct de vedere practic în AYURVEDA. Ea ne indică faptul că cei doi ASHVINI guvernează energia subtilă specifică ce structurează şi face să existe cel de-al şaptelea constituent corporal al fiinţei şi anume constituentul reproducător (SHUKRA DHATU). Prezenţa lor guvernatoare la acest nivel corespunde stării de integrare armonioasă a celor două potenţialităţi creatoare complementare care sunt energiile subtile YANG şi YIN, masculin şi feminin, prin interacţiunea cărora ia naştere viaţa. Aceasta înseamnă că apelarea subtilă telepatică a celor doi ASHVINI poate fi

realizată şi în scopul unei armonizări a tulburărilor de natură sexuală şi a unei diminuării a apetitului sexual sau a fertilităţii.

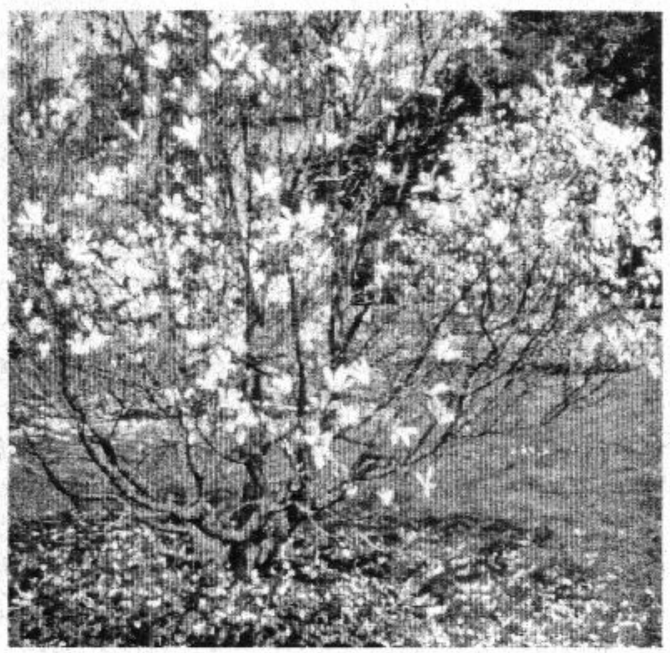

De asemenea, RIG-VEDA relatează povestea lui SAPTABADHRI şi face aluzie la minunatele realizări ale ASHVINI-lor. Unele imnuri sunt chiar invocaţii mistice şi arată că ASHVINI-i asistă la naştere, care este chiar numită "GHARBHA-SRAVINYUPANISHAT". BRIHADDEVATA ne indică faptul că exista o relatare conform căreia unul dintre sfătuitorii regelui, după ce a suferit şapte eşecuri în intenţia de a avea un fiu cu şapte soţii diferite, a fost pus din nou de regele ASHVAMEDHA, să se mai căsătorească o dată, pentru a avea fiul dorit. Cu toate acestea, şi această ocazie a fost ratată de către el. Fiind la a opta ratare, regele l-a aruncat pe nefericit într-o covată de lemn, care avea o spărtură. La venirea nopţii, acesta s-a rugat zeilor luminii, celor doi ASHVINI, recitându-le un imn. ASHVINI-i l-au ridicat atunci din covată şi l-au făcut din nou potent. Tripletul de strofe folosit ca invocaţie pentru a avea un copil pentru el însuşi este adresat şi ASHVINI-lor. Acesta a fost recunoscut mai târziu ca rugăciune pentru a sfinţi copiii care tocmai se nasc. Această povestire simbolică are de fapt un tâlc adânc, care poate fi decriptat pe baza cunoaşterii iniţiatice a Ştiinţei Vieţii (AYURVEDA), după cum urmează: numele "SAPTAVADHRI" menţionat înseamnă "cele şapte neputinţe". El se referă simbolic la starea de anormalitate a celor şapte constituenţi corporali ai fiinţei (DHATU). A opta "încercare" corespunde de fapt etapei superioare în care energia sublimată a celor şapte constituenţi corporali ai fiinţei (DHATU) se transformă în esenţă subtilă vitală aducătoare de vigoare şi putere creatoare (OJAS). Această esenţă subtilă vitală regenerantă (OJAS) poate fi obţinută cu ajutorul celor doi ASHVINI, care facilitează unificarea armonioasă a celor două energii polare, masculină şi feminină, în structura aspirantului.

În introducerea la RIG-VEDA, această poveste în versuri spusă de SAYANA este diferită. Aici personajul este pus noaptea într-o cutie de către duşmani şi este împiedicat să se unească cu soţia sa. Mai târziu el a fost salvat de ASHVINI. În aceste două versiuni, oricare ar fi diferenţa de conţinut, ideea de bază este că ASHVINI l-au făcut fertil pe impotentul SAPTAVADHRI.

Povestea interesantă a lui GHOSHA, fiica lui KAKSHIVAT, este un alt mit care descrie minunatele fapte ale ASHVINI-lor legate de fertilitate. BRIHADDEVATA ne informează că GHOSHA fusese desfigurată de o maladie grea. La bătrâneţe ea a rămas în casa tatălui său timp de 6 ani. Ea suferea la gândul că fără un copil sau un soţ viaţa ei a trecut în van. De aceea ea şi-a dorit să fie ajutată de către fiinţele luminii. Deoarece tatăl ei, prin adorarea lor obţinuse tinereţe, viaţă bună, sănătate şi putere, ea s-a gândit să le ceară frumuseţe şi noroc prin recitarea a două imnuri care îi fuseseră revelate. Cei doi ASHVINI divini, fiind adoraţi, au fost mulţumiţi de dragostea şi sinceritatea femeii. Ei au intrat într-un mod subtil-paranormal în organele ei genitale şi i-au redat astfel fertilitatea şi au întinerit-o, făcând-o sănătoasă şi frumoasă. Ei i-au dat de asemenea un soţ şi un fiu, numit SUHASTHYA, înţeleptul.

Aceste episoade despre SAPTAVADHRI, GHOSHA şi VADHRIMARI sunt o referire directă la puterea ASHVINI-lor de a reda fertilitatea. Astfel ASHVINI sunt foarte strâns legaţi de "dragoste", "fertilitate", "curtoazie", "căsătorie", "virilitate" şi "copii".

Cei doi zei ASHVINI sunt de asemenea renumiţi pentru capacitatea de a reda tinereţea. Legenda lui CYAVANA - SUKANYA este cea mai importantă mărturie despre puterea lor de a reda vigoarea celor îmbătrâniţi. Există ample referinţe la această legendă în RIG VEDA, dar în literatura mai târzie, în special în SHATAPATA-BRAHMANA şi în MAHABHARATA, legenda devine foarte populară. Povestea este următoarea: CYAVANA, înţeleptul, şi-a abandonat familia deoarece pielea lui se zbârcise. SHARYATA, regele, împreună cu copii săi locuiau în apropiere. Fii săi, zărindu-l pe CYAVANA, dar neştiind că e o fiinţă umană, au aruncat în el cu

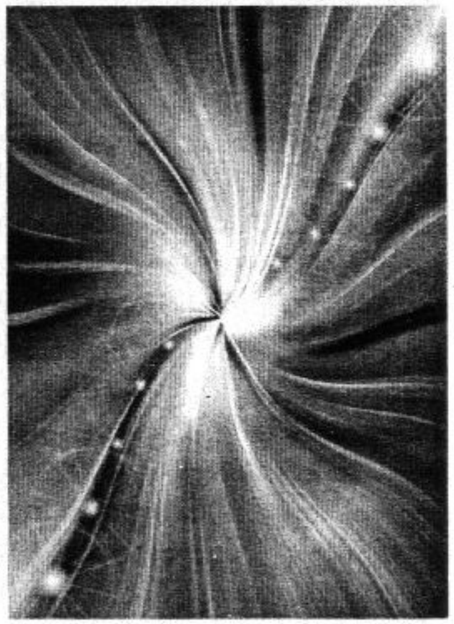

pietre. CYAVANA a fost ofensat şi a produs disensiuni în familia lui SHARYATA. Neştiind cauza incidentului, SHARYATA i-a întrebat pe ciobanii din apropiere dacă văzuseră cum s-au petrecut lucrurile; ei i-au spus că fiii lui îl insultaseră pe CYAVANA. SHARYATA, cunoscându-l pe înţelept, scuzându-se pentru incident, i-a oferit-o pe fiica sa SUKANYA ca dar de pace. Într-o zi, ASHVINI au întâlnit-o pe SUKANYA când aceasta se terminase de îmbăiat. Ei s-au îndrăgostit de ea şi au rugat-o să îl aleagă ca iubit pe unul dintre ei, urmând ca acesta să ia înfăţişarea soţului ei. Ei i-au spus că datorită capacităţilor lor de vindecători, alegând pe unul din ei, puteau astfel să îl reîntinerească pe soţul ei. I-au spus apoi să îl ducă pe soţul ei la un izvor, în care CYAVANA şi ASHVINI s-au scăldat împreună, devenind la fel de frumoşi şi căpătând cu toţii aceeaşi înfăţişare. Dar SUKANYA şi-a recunoscut soţul cu uşurinţă. Atunci CYAVANA şi-a recăpătat tinereţea şi, în semn de recunoştinţă, le-a oferit celor doi ASHVINI în dar nectarul divin (SOMA).

Relatarea anterioară are o semnificaţie practică deosebit de profundă. Ea ne revelează una dintre modalităţile tainice secrete prin care cei doi ASHVINI realizau vindecările lor miraculoase. Ei acţionau transformator asupra energiei vitale a celui aflat în suferinţă, energie vitală simbolizată adeseori, nu numai în această relatare, de ipostaza de soţie – aspectul energetic (SHAKTI). Prin fuziunea cu energie vitală a celui ce dorea să se vindece ei realizau un proces de impregnare energetic-subtilă care avea un puternic impact asupra aurei fiinţei pe care o ajutau astfel. În acest mod ei induceau la nivel auric vibraţia energetică superioară care le era lor caracteristică. Acesta este de fapt sensul alegoric al băii în comun, al adoptării înfăţişării asemănătoare şi al fuziunii amoroase cu soţia celui pe care îl ajută.

O poveste similară despre un rege numit KALI se găseşte în RIG VEDA. ASHVINI au redat de asemenea tinereţea unui bătrân. Se spune: "O, iscusiţi DASRAS, mişcaţi de rugăciunile lui VANDANA, care era slăbit de bătrâneţe, voi l-aţi reîntinerit, aşa cum un rotar repară un car, voi l-aţi renăscut pe înţeleptul VAMADEVA din pântecul vostru." Acest gen de intervenţii ne revelează modalităţi secrete de intervenţie terapeutică subtilă sau cu alte cuvinte exercitarea de către cei doi ASHVINI a unor procedee de impregnarea energetică subtilă, de factură paranormală, a unor focare fundamentale din fiinţă.

Aceste funcţii ale ASHVINI-lor şi anume puterea lor de a reda vigoarea sexuală şi vigoarea nu pot fi limitate doar la textul din RIG-VEDA. Însuşi conceptul de gemeni în mitologia universală este omolog

cu fertilitatea. RIG-VEDA revelează caracterul gemenilor ASHVINI de promotori ai fertilităţii umane şi animale şi a fertilităţii naturii în general.

ASHVINI-i – AJUTOARE LA NEVOIE

ASHVINI-i sunt ajutoare extraordinare ale omenirii în vremuri de restrişte. Tradiţia VEDA-ică îi descrie ca fiind cele mai binevoitoare fiinţe celeste, fiind plini de solicitudine. Prin această trăsătură esenţială ei diferă într-un anumit fel de INDRA, care de asemenea îi ajută la nevoie mai ales pe cei care sunt plini de dăruire şi de aspiraţie spirituală. În timp ce INDRA îşi ajută adoratorii în momentele dificile din lupte sau războaie sau pentru traversarea în siguranţă a apelor, când ei merg la atac, natura ajutorului dat de ASHVINI oamenilor este diferită. ASHVINI îi salvează pe toţi oamenii care sunt aflaţi în suferinţă.

În RIG-VEDA sunt menţionate multe legende care ilustrează sprijinul divin, plin de compasiune care este acordat de către ASHVINI. BHUJYU, fiul lui TUGRA, era singur în mijlocul oceanului, în întuneric, pe o plută care se afla în bătaia valurilor. ASHVINI-i i-au auzit rugile şi l-au salvat, trimiţându-i o barcă cu o mie de rame. În alte relatări, ajutorul lor s-a materializat sub forma a patru nave sau a unei bărci cu aripi, a trei maşini zburătoare cu 100 de picioare şi 6 cai, a unor armăsarii zburători sau a carului lor rapid ca gândul.

ASHVINI-i sunt medicii zeilor şi protectorii lor. Ei conferă fiinţelor umane longevitate, vindecă bolile şi astfel permit celor ce aspiră la o stare divină accesul la starea de nemurire spirituală. ASHVINI-i l-au vindecat pe decrepitul CYAVANA de bătrâneţe, l-au făcut tânăr şi l-au transformat într-o fiinţă cu o virilitate debordantă, capabil să facă fericite 1000 de fecioare, făcându-l astfel foarte atractiv pentru soţia sa. SHATAPATHA-BRAHMANA şi JAIMINIYA BRAHMANA prezintă o poveste lungă despre modul în care ASHVINI-i i-au redat tinereţea lui CYAVANA. Cel mai interesant lucru este că vindecarea s-a produs în apa magică în care CYAVANA s-a scăldat pentru a-şi recăpătă tinereţea şi frumuseţea. Acesta este o temă celebră, care apare în toate tradiţiile spirituale ale lumii. În mod similar, ei l-au întinerit pe înţeleptul KALI şi l-au ajutat să-şi ia o tânără soţie. Tânărului VIMADA i-au adus-o de soţie pe "KAMADYU", care era soţia lui PURUMITRA. Aici putem face o paralelă cu AFRODITA şi ELENA.

Înţeleptul REBHA, despre care se spune că a fost înjunghiat, legat, şi ascuns de duşmani, ţinut sub apă timp de 10 nopţi şi 9 zile şi al cărui trup

neînsufleţit a fost abandonat, a fost scos afară şi reînviat de către ASHVINI, iar vigoarea sa a fost restabilită, dându-i-se să bea SOMA "cu polonicul".

ASHVINI-i l-au salvat pe VANDANA din calamitate şi l-au repus la înălţimea soarelui, ridicându-l dintr-o groapă în care era ascuns şi totodată l-au întinerit. Ei l-au ajutat pe înţeleptul SAPTAVADHRI, care prin şiretlicurile unui demon, împreună cu tovarăşii săi, a fost aruncat într-o groapă încinsă. Ei i-au redat acestuia puterea tinerească. Se spune despre ei că l-au scos din întuneric. Când se spune că AGNI l-a salvat pe înţeleptul ATRI din foc, înseamnă probabil că AGNI l-a iertat pe ATRI datorită intervenţiei ASHVINI-lor. De asemenea, ASHVINI-i au salvat din fălcile unui lup chiar o prepeliţă, care le-a invocat ajutorul.

La rugămintea unei lupoaice, ei i-au redat vederea lui RIJRASHVA. El fusese orbit de tatăl său, deoarece omorâse o sută de oi şi le dăduse lupoaicei. De asemenea, ei l-au vindecat pe PARABRIJ de orbire şi ologeală. Când piciorul VISHPALA-ei a fost retezat în bătălie, asemenea aripii unei păsări, ei l-au înlocuit cu unul de fier, astfel ca ea să poată câştiga lupta. RIG-VEDA completează: "*cu acele ajutoare prin care voi aţi reabilitat-o pe VISHPALA cea corpolentă când ea nu putea să se mişte ca să meargă la bătălie*".

Faptul că cei doi ASHVINI erau prieteni adevăraţi la nevoie şi un ajutor foarte rapid la necaz este foarte bine reprezentat în povestirea despre GHOSHA. Ea îmbătrânise în casa tatălui ei, iar ASHVINI i-au dat un soţ. Soţiei unui bărbat impotent i-au dat un fiu numit HIRANYAHASTA, care înainte se numea "SHYAVA". Ei i-au dat lui PODU un armăsar rapid, puternic, alb, care ucidea dragonii, propulsat fiind de INDRA. Acest armăsar i-a adus numeroase trofee. Lui KAKSHIVAT din familia PAJRA i-au dat abundenţă, făcând ca 100 de butoaie cu vin sau cu miere să-şi ofere darul lor din abundenţă în acea casă. DIRGHASHARAVAS, fiul lui USIJ, a fost de asemenea ajutat de ASHVINI în comerţ. MANDHATRI, BHARADVAJA, DIVODASA şi TRASADASYU au fost şi ei

ajutaţi de ASHVINI. Ei i-au dat hrană înţeleptului BHARADVAJA şi l-au ajutat pe VAMRA. Ei l-au ajutat pe regele PRUTHU care îşi pierduse calul. PATHARVAN, ADHRIGU, KRISHANU, TUBISHTI, DHAVASANTI şi PURUSHANTI au beneficiat toţi de ajutorul şi protecţia ASHVINI-lor. PEDU i-a proslăvit pe ASHVINI şi a primit un cal puternic sau 99 de cai, care sunt simbolul zeului soare. ASHVINI au ajutat-o pe SURYA să devină frumoasă şi i-au protejat pe MEDHATITHI, VASHA şi GOSHARYA şi pe MAHISHVAT. Ei l-au reinstaurat pe regele JAHUSHA pe tronul regatului său. Ei au umplut o fântână cu apă pentru însetatul KRIVI.

ASHVINI au acordat un imens ajutor în orice fel de suferinţă umană. Ei puteau fi invocaţi în orice fel de pericol. Uşurinţa cu care ei răspundeau rugăciunilor celor aflaţi în suferinţă a condus la o mare popularitate a acestor fiinţe divine printre oameni. Însă VEDA-ele au surprins şi au consemnat numai aşa-zisele "fapte mari" ale ASHVINI-lor şi anume acţiunile lor măreţe. Însă istorisirile despre împlinirea nevoilor de zi cu zi ale oamenilor nu au fost incluse în scrierile VEDA-ice, ele fiind consemnate doar în unele tradiţii locale. În aceste tradiţii este descris modul în care ASHVINI acordau ajutorul oamenilor în cele mai diferite feluri şi anume prin aducerea de daruri celor nevoiaşi, prin redarea stării de fertilitate femeilor sterile, prin vindecarea bolilor sau salvarea din fel de fel de pericole. Toate aceste fapte pline de dragoste pentru natura umană îi apropie pe ASHVINI foarte mult de oameni. Aceasta deoarece, chiar dacă cei doi ASHVINI sunt nişte fiinţe divine excepţionale, ei s-au manifestat în nenumărate rânduri întocmai ca nişte fiinţe umane, iar bunăvoinţa manifestată de ei le-a permis oamenilor să înţeleagă şi să se apropie şi mai mult de natura lor divină, de fiinţe celeste.

Pe lângă toate aceste fiinţe la care ne-am referit mai sus, în RIG-VEDA sunt menţionate multe altele care au fost ajutate şi susţinute de către ASHVINI. Unii cercetători ai scrierilor VEDA-ice sunt de părere că toate aceste nume proprii ar fi de fapt reprezentări personificate ale unor fenomene naturale, adică vindecarea orbirii ar reprezenta soarele care răsare, iar legenda lui ATRI ar putea fi o reminiscenţă a mitului care explică reapariţia soarelui care dispăruse. Toate aceste argumente sunt de fapt nişte presupuneri greşite, deoarece în eventualitatea acceptării unei astfel de ipoteze, atribuirea unui număr aşa de mare de nume proprii diferite tuturor acestor evenimente probează încă o dată faptul că ele sunt mai mult decât simple ilustrări simbolice ale unor fenomene naturale. Ele sunt mărturii efective despre intervenţii salvatoare remarcabile realizate de către cei doi ASHVINI asupra unor oameni

fiecărei mese. Stadiul cel mai înalt în realizarea perfectă a lui ISHVARA-PRANIDHANA are ca efect cunoaşterea spirituală nelimitată a tot ceea ce există, dar cu menţiunea că ATUNCI această cunoaştere nu este primită din exterior, ci apare FULGERĂTOR în noi. ISHVARA (DUMNEZEU) manifestă permanent această cunoaştere, iar un aspirant care a atins cea mai înaltă stare de conştiinţă ajunge şi rămâne pentru TOTDEAUNA în legătură cu toată cunoaşterea (care în realitate reprezintă OMNISCIENŢA lui DUMNEZEU).

Această dăruire necondiţionată de sine către DUMNEZEU nu trebuie niciodată să se manifeste ca o stare inertă de abandon pasiv, nici să însemne o scuză pentru indolenţă, pentru că în nici un moment fiinţa umană plină de umilinţă nu trebuie să părăsească energia sa de acţiune-**VIRYA**. Din contră, această dăruire plină de umilinţă îi permite acesteia să împingă la maxim eforturile sale fără să se exalte îmbătat de orgoliu în faţa succesului sau să se descurajeze în faţa obstacolelor, pentru că atunci el are în permanenţă în faţă modelul Divin pe care i-l insuflă DUMNEZEU.

Proverbe româneşti care ilustrează specificul lui ISHVARA-PRANIDANA:

"Cine începe cu DUMNEZEU, cu DUMNEZEU sfârşeşte".
"De la mine mai puţin, de la DUMNEZEU mai mult".
"Din acelaşi aluat sunt făcuţi toţi oamenii".
"Dacă nu este, nu trebuie".
"Fiecare pentru sine, DUMNEZEU pentru toţi".
"Lumina rămâne, deşi orbul nu o întâmpină".
"Lumina nu numără câţi luminează".
"Mai bine roagă-te la DUMNEZEU decât la sfinţi".
"Munca, când ţi-o cauţi bine, e şi DUMNEZEU cu tine".
"Nu este după cum gândeşte omul, ci după cum vrea Domnul".
"Numai la DUMNEZEU e dreptate".
"Omul propune şi DUMNEZEU dispune".
"Omul dacă se păzeşte şi DUMNEZEU, la rândul său, îl grijeşte".
"Păzeşte-te singur dacă vrei ca şi DUMNEZEU să te păzească".
"Răbdarea este din rai".
"Roagă-te lui DUMNEZEU şi munceşte mai mereu".
mulţumim întotdeauna lui DUMNEZEU şi de bine şi de rău".
"Unde este pace şi lui DUMNEZEU îi place".

Proverbe din BIBLIE ce ilustrează realitatea lui ISHVARA-PRANIDANA:

"Cine umblă cu dreptate îl cinsteşte pe Domnul, dar cine apucă pe căi strâmbe îl nesocoteşte".

"Inima care se depărtează de DUMNEZEU se va sătura de căile ei şi omul bun se va sătura şi el de ce este în el".

"Credinţa în Domnul este un izvor de viaţă, ea ne fereşte de cursele morţii".

"Pentru cel înţelept cărarea vieţii duce în sus ca să-l abată de la locuinţa Morţilor, de jos".

"Încrederea în Domnul este şcoala înţelepciunii".

"Cine îşi bate joc de sărac, îşi bate joc de Cel care l-a făcut".

"Numele Domnului este un turn tare; cel drept fuge în el şi este în siguranţă".

"Săracul vorbeşte rugându-se, dar bogatul răspunde cu asprime".

"Cine are milă de sărac împrumută pe Domnul şi El îi va răsplăti binefacerea".

"Încrederea în Domnul duce la viaţă şi cel ce o are se odihneşte mulţumit fără să fie cercetat de nenorocire".

"Aşteaptă de la Domnul şi el te va mântui".

"Cel care se încrede în Domnul nu are de ce să se teamă".

"Recunoaşte-L pe DUMNEZEU în toate căile tale şi El îţi va netezi cărările".

JIVA

VIAŢĂ sau "ceea ce este VIU"

Termenul JIVA corespunde în mare cu ceea ce este numit în **YOGA psihic** sau, aşa cum spune MAHABHARATA (XII.180.30), cu "**focul mental**". Acesta este de fapt **EU-l individual şi efemer** (JIVA-ATMAN), spre deosebire de Sinele Nemuritor, divin şi transcendent (PARAMA-ATMAN). LAGHU-YOGA-VASISHTHA (V.10.18) o numeşte mintea (CITTA) care nu cunoaşte Realitatea ultimă (Divină) şi care, prin urmare, este supusă suferinţei. Conform şcolilor vedantice, numeroasele EU-ri individuale sunt de fapt un produs al iluziei. Multiplicitatea lor, ce provine din ignoranţa spirituală (AVIDYA, AJNANA), nu permite cunoaşterea adevărului ultim. După eliberarea spirituală, aparenţa diversităţii existenţei se topeşte complet şi atunci apare singur Sinele nemuritor, divin, transcendent (**ATMAN**). În GORAKSHA-PADDHATI (II.35), un străvechi text de HATHA-YOGA, JIVA este comparat cu un taur care este "legat cu trei legături" şi care "urlă cu putere". Afirmaţia "legat cu trei legături" sugerează experienţa individuală care se confruntă cu cei trei constituenţi primari ai naturii (**GUNA**-ele) (**TAMAS**, **RAJAS**, **SATTVA**).

SHIVA PURANA (I.16.99) defineşte JIVA ca fiind "**ceea ce decade gradat începând chiar din momentul naşterii**" şi ca fiind "ceea ce este născut încurcat şi îngenunchiat". Din acelaşi motiv, GHERANDA-SAMHITA (III.50) îl compară cu un animal (PASHU), atât timp cât forţa spirituală sau KUNDALINI-SHAKTI este încă adormită şi netrezită în respectiva fiinţă umană. KAULA-JNANA-NIRNAYA (VI.7) afirmă la rândul său că individul este numit JIVA atât timp cât el locuieşte în corpul fizic, identificându-se în special cu acesta şi devine supremul SHIVA după ce, graţie trezirii spirituale, este eliberat de legăturile cu corpul fizic. În momentul morţii, în general se spune că JIVA pleacă prin creştetul capului (SAHASRARA) (în cazul yoghinului foarte avansat), sau prin alte orificii (de fapt CHAKRA) ale corpului (în cazul fiinţelor umane neevoluate care nu sunt încă suficient de pregătite din punct de vedere spiritual pentru a atinge starea de eliberare supremă). Există o relaţie strânsă între JIVA şi forţa subtilă a vieţii (**PRANA**) privită ca respiraţie (prin intermediul căreia pot fi captate suflurile vitale vehiculate de aer). Această relaţie a fost

studiată cu multă atenţie mai ales în HATHA-YOGA.

Astfel, în GORAKSHA-PADDHATI (I.38) găsim următoarea SUTRA importantă: "La fel cum o minge lovită cu putere de un băţ este instantaneu proiectată în sus, tot astfel (JIVA), de îndată ce este lovit de PRANA şi APANA nu mai poate rămâne liniştit. Sub influenţa permanentă a lui PRANA şi APANA psihicul se mişcă rapid când în sus, când în jos, când către calea din stânga (-), când către calea din dreapta (+) (sau, cu alte cuvinte, când prin IDA (-), când prin PINGALA (+) NADI) şi, tocmai din cauza acestei mişcări continue, el (JIVA) nu poate fi văzut. La fel cum un şoim puternic legat cu o funie poate fi oricând tras îndărăt cu funia, fiind oricând adus înapoi de îndată ce şi-a luat zborul, tot astfel, la rândul său, psihicul legat prin intermediul calităţilor naturii (GUNA-elor) este tras când într-o parte când într-alta de PRANA şi APANA. El (JIVA) părăseşte corpul fizic odată cu emisia sunetului HAM şi intră îndărăt în corpul fizic odată cu emisia sunetului SA, ambele sunete subtile fiind în mod continuu emise (deoarece ele formează aşa-zisa MANTRA nebănuită HAMSA)".

YOGA-VASISHTHA (apendice la VI.50.2) conţine următoarea categorisire a JIVA-şilor în şapte tipologii care sunt grupate după starea lor de putere şi după gradul lor de maturitate spirituală: 1. SVAPNA-JAGARA (starea de vis-veghe): în această grupă intră cei ale căror vise sunt generate de lumea stării de veghe a celorlalţi. 2. SAMKALPA-JAGARA (imaginaţie-veghe): în această grupă intră cei a căror imaginaţie este atât de puternică încât ea creează o lume la fel ca cea a stării de veghe pentru ceilalţi. 3. KEVALA-JAGARA (starea doar de veghe): în această grupă intră cei care experimentează starea de veghe pentru prima dată şi ajung să se simtă renăscuţi ca şi cum ar avea un "suflet nou". 4. CIRA-JAGARA (o lungă veghe): în această grupă intră cei care au experimentat starea de veghe timp de multe vieţi, putând chiar ei singuri să-şi dea seama că sunt nişte "suflete bătrâne". 5. GHANA-JAGARA (starea de veghe solidificată): în această grupă intră cei ale căror acţiuni repetate i-au readus până la urmă la o stare de relativă inconştienţă. 6. JAGRAT-SVAPNA (starea de veghe-vis): în această grupă intră cei pentru care lumea percepută în timpul stării de veghe nu este decât un vis. 7. KSHINA-JAGARA (starea diminuată de veghe): în această grupă intră cei pentru care lumea percepută în starea de veghe a încetat complet să mai existe ca o manifestare sau ca o creaţie aparent independentă, deoarece ei au realizat plenar existenţa Sinelui Etern transcendent (ATMAN)."

Într-un alt loc (III.94.2) aceeaşi lucrare propune o clasificare în douăsprezece grupe a JIVA-şilor, pe baza legăturilor ce există între Tendinţele fundamentale ale Naturii (GUNA-ele). Aceste ordonări sau grupe servesc scopului principal prin care se urmăreşte a se arăta că de fapt starea de veghe, care este atât de mult apreciată în cazul civilizaţiei noastre actuale, nu exprimă în nici un caz potenţialul ultim uman. Ea reflectă mai degrabă un grad aparte de conştiinţă care este caracterizată printr-un anumit nivel de

maturitate psihică, mentală, morală şi spirituală.

JIVATMAN

suflet, "sine încarnat, viu", "sine individual"

JIVATMAN reprezintă ceea ce numim **sufletul fiinţei umane**. Conform filozofiei **VEDANTA** şi a şcolilor de înţelepciune posterioare ei, eliberarea spirituală constă în reintegrarea sau fuziunea (FĂRĂ PIERDEREA IDENTITĂŢII PROPRII a) sinelui individual (sufletului (JIVATMAN)) cu Sinele Suprem Transcendent (PARAMATMAN).

JNANA

"cunoaşterea generală", "cunoaşterea spirituală şi iluminatoare".

Termenul JNANA provine de la rădăcina "JNA" care înseamnă "**a cunoaşte**". JNANA sau JNANA SHAKTI reprezintă cunoaşterea Realităţii Ultime (DUMNEZEU), înţelegerea transcedentală a unităţii fundamentale dintre ATMAN şi BRAHMAN. "Calea Cunoaşterii spirituale" sau "Calea lui JNANA" (**JNANA YOGA**) este aceea a intelectului pur care urmăreşte să ajungă la cunoaşterea deplină şi la fuziunea totală cu DUMNEZEU. Ea presupune o capacitate de discernământ aproape fără greşeală (eroare) capabilă să respingă fulgerător ca fiind ireal tot ce este MAYA. JNANA YOGA implică să fie sublimate perfect şi transcense aproape toate dorinţele inferioare şi iluziile, pentru a nu mai rămâne decât BRAHMAN (DUMNEZEU), ca unică şi supremă realitate. JNANA SHAKTI semnifică puterea subtilă, divină prin care Creatorul (Absolutul sau DUMNEZEU) realizează cunoaşterea esenţială şi totală a Creaţiei. Din acest punct de vedere, JNANA SHAKTI reprezintă de fapt omniscienţa divină şi în acelaşi timp cunoaşterea divină unificatoare care leagă între ele într-un întreg (TOT) coerent, toate obiectele, fiinţele şi aspectele în aparenţă foarte disparate şi diverse ale manifestării.

JNANENDRIYA

organ de cunoaştere sau organ de simţ. (=> v. INDRIYA)

KALA

"timp" şi desemnează energia subtilă a timpului

KALA este un alt nume atribuit lui YAMA, zeul morţii. În ATHARVA VEDA, timpul ca energie misterioasă este invocat ca fiind la originea şi totodată stăpânul tuturor lucrurilor: "El este cel care face să apară şi permanent îmbrăţişează lumile. El este tatăl tuturor lucrurilor şi fiinţelor. Cu excepţia lui DUMNEZEU (SUPREMUL ABSOLUT) nu există nici o forţă superioară lui". În VISHNU PURANA, BHAGAVATA PURANA şi PADMA PURANA se poate citi că BRAHMA se manifestă cu ajutorul lui KALI (Marea Putere Cosmică a Timpului) sub forma timpului. Totuşi PURANA-ele nu consideră timpul (KALA) ca un element originar. În BHAGAVAD-GITA, KRISHNA spune "Eu sunt de asemenea Timpul".

Timpul (KALA) constituie un element extrem de important în cadrul sistemului medical AYURVEDA deoarece toate metodele terapeutice tradiţionale

ayurvedice trebuie să fie adecvate influxului subtil predominant existent în momentul realizării acestuia. În cadrul patologiei ayurvedice (**ROGAVIJNANA**), KALA este **cea de-a opta etapă a examinării pacientului**, care include, în ordine, următoarele 10 faze succesive: 1. **PRAKRITI**; 2. **VIKRITI**; 3. **DUSHYA**; 4. **AGNI**; 5. **BALA**; 6. **VAYA**; 7. **MANAS**; 8. KALA; 9. **DESHA**; 10. **SATMYA**. Aceasta este **etapa identificării proceselor de REZONANŢĂ care apar datorită influenţei energiilor subtile ale ciclurilor temporale asupra stării pacientului**. Această etapă (KALA) constă în corelarea specificului perturbării existente cu momentul de timp prezent, determinarea aportului factorului timp în apariţia respectivei perturbări şi implică de asemenea identificarea posibilităţilor de refacere în condiţiile predominanţelor energetice-subtile existente în acel moment şi în viitorul apropiat. În AYURVEDA, perioada unui an este împărţită în două jumătăţi, în funcţie de manifestarea tendinţei de creştere (amplificare) a predominanţei unuia dintre aspectele polare (**YIN**, polaritate - şi **YANG**, polaritate +): 1. **ADANA** şi 2. **VISARGA**. De asemenea, în tradiţia hindusă anul are şase anotimpuri: 1. **VARSHA** (anotimpul ploios); 2. **SHARADA** (toamna); 3. **HEMANTA** (începutul iernii); 4. **SHISHIRA** (iarna târzie); 5. **VASANTA** (primăvara); 6. **GRISHMA** (vara). Există de asemenea, împărţirea în cele 12 luni ale anului (ASHADA) precum şi împărţirea în semne zodiacale (RASHI).

KAMA

înseamnă dorinţă senzuală, aspiraţie sau alteori apetit sexual

KAMA reprezintă unul dintre cele patru obiecte fundamentale ale aspiraţiei umane: 1. **DHARMA**; 2. **ARTHA**; 3. KAMA; 4. **MOKSHA**. KAMA înseamnă **plăcerile dătătoare de bucurie şi fericire** şi are de asemenea sensul de **amor cu continenţă care dă naştere satisfacţiei erotice plenare**. În RIG VEDA dorinţa (KAMA) este prezentă ca fiind prima veleitate (pretenţie) de manifestare a Absolutului: "Dorinţa care a luat naştere în El este sursa conştiinţei, pe care sfinţii şi chiar înţelepţii au descoperit-o în adâncul inimii lor. Dorinţa este forţa care determină căutările şi ea este aceea care uneşte Fiinţa Absolută (SUPREMUL DIVIN) cu lumea fenomenelor".KAMA este totodată numele fiinţei divine care guvernează trăirile plăcute.

KAPHA

forţa subtilă vitală primară care în principal structurează

Sinonim cu termenul sanscrit KAPHA este cuvântul SHLESHMA, care provine din rădăcina sanscrită "SHLISH" (care înseamnă "a îmbrăţişa" sau "a uni"). Astfel KAPHA înseamnă "**ceea ce uneşte**". Această forţă subtilă rezultă din combinaţia armonioasă a elementului subtil apă (**APAS TATTVA**) şi a elementului subtil pământ (**PRITHIVI TATTVA**). Ea manifestă în primul rând rezonanţa calităţii generale de greu (**GURU GUNA**) care este reprezentativă în cazul său. KAPHA mai este caracterizată de calităţile principale de umed-uleios (**SNIGDHA GUNA**) şi rece (**SHITA GUNA**). În plus, KAPHA mai este caracterizată şi de calităţile de stabil, dens, solid (**SANDRA**), neted, neted-

bălos (**SLAKSHNA**), lent, încet (**MANDA**), imobil, inert (**STHIRA**), moale (**MRIDU**), vâscos, tulbure, gros (**PICCHILA**). Funcţia generală a acestei forţe subtile vitale primare este **structura** sau **structurarea** şi **stabilitatea**. KAPHA se manifestă în fiinţa umană sub cinci forme distincte numite forme secundare ale lui KAPHA. Acestea sunt: 1. **SHLESHAKA KAPHA**; 2. **BODHAKA KAPHA**; 3. **KLEDAKA KAPHA**; 4. **AVALAMBAKA KAPHA**; 5. **TARPAKA KAPHA**. (=> v. **DOSHA**).

KARMAN

principiul universal al acţiunii

Principiul universal al acţiunii (KARMAN) ne permite să descoperim care este ordinea funcţională a Universului (MACRO-COMOSULUI). În AYURVEDA acţiunea (KARMAN) depinde întotdeauna de natura substanţei (DRAVYA) căreia îi aparţine. Acţiunea este caracteristică atât substanţelor, cât şi fiinţelor. În cazul substanţelor ea se manifestă ca acţiune terapeutică, cum este spre exemplu acţiunea ghimbirului de a stimula focul digestiv. În cazul fiinţelor ea include totalitatea funcţiilor corporale, pornind de la mecanismele de autoreglare, până la funcţiile ce pot fi activate voluntar. Principiul universal al acţiunii (KARMAN) ne permite să descoperim care sunt interacţiunile tainice ce există între fiinţa noastră şi lumea înconjurătoare. Cu ajutorul lui noi putem învăţa cum să ne menţinem starea de sănătate şi de echilibru, fiind în acelaşi timp plenar activi.

KAUMARABHRITYA

ştiinţa întreţinerii şi creşterii sănătoase a copilului sau pediatrie

KAUMARABHRITYA este una dintre cele opt mari ramuri (**ANGA**-uri) sau ştiinţe, specializări, diviziuni specializate (**TANTRA**-uri) ale sistemului medical tradiţional AYURVEDA: 1. **KAYACIKITSA**, 2. **SHALYATANTRA**, 3. **SHALAKYATANTRA**, 4. **BHUTAVIDYA**, 5. KAUMARABHRITYA, 6. **AGADATANTRA**, 7. **RASAYANA**, 8. **VAJIKARANA**. KAUMARABHRITYA (KANMARATANTRA sau KANMARASHRITYA) se ocupă în principal cu **menţinerea şi amplificarea prin metode perfect naturale a puterii corporale** (**BALA**). Sunt incluse aici şi aspecte privitoare la obstetrică şi ginecologie.

KAYACIKITSA

medicină internă

KAYACIKITSA este una dintre cele opt mari ramuri (**ANGA**-uri) sau ştiinţe, specializări, diviziuni specializate (**TANTRA**-uri) ale sistemului medical tradiţional AYURVEDA: 1. KAYACIKITSA, 2. **SHALYATANTRA**, 3. **SHALAKYATANTRA**, 4. **BHUTAVIDYA**, 5. **KAUMARABHRITYA**, 6. **AGADATANTRA**, 7. **RASAYANA**, 8. **VAJIKARANA**.. În lucrarea secretă de AYURVEDA "SUSHRUTA SAMHITA", această ramură (ANGA) este descrisă ca fiind **"ştiinţa care studiază modalităţile de tratament a bolilor cu caracter general**, care pot afecta gradat forţele vitale principale care menţin viaţa şi sănătatea organismului unei fiinţe umane" ("SUSHRUTA SAMHITA", I, 6).

KAYACIKITSA cuprinde **studiul şi tratamentul bolilor cu caracter general** şi anume acelea care nu se restrâng doar la nivelul unui anumit organ sau la nivelul unei anumite părţi a corpului, ci afectează întregul sistem corporal, cum ar fi spre exemplu febra, diareea, hemoragiile, anemia, etc. (=> v. **KAYA**).

KOSHA

înveliş al fiinţei umane

În lucrarea TAITTIRYA UPANISHAD găsim descrierea celor cinci învelişuri (KOSHA) succesive care acoperă (învelesc) pe **ATMAN** (SINELE NEMURITOR ETERN). Primul, pornind de la exterior, este numit **ANNAMAYA KOSHA**, învelişul grosier sau cel alcătuit din hrană. Al doilea (**PRANAMAYA KOSHA**) este învelişul vital sau subtil. El este cel care animă şi unifică corpul cu spiritul. Cel de-al treilea este învelişul gândirii (**MANOMAYA KOSHA**), care recepţionează toate impresiile înregistrate prin intermediul simţurilor. Al patrulea este învelişul inteligenţei (**VIJNANAMAYA KOSHA**), care cuprinde facultăţile de discriminare şi funcţia volitivă. Cel de-al cincelea se numeşte **ANANDAMAYA KOSHA** şi este învelişul fericirii sau învelişul beatitudinii, deoarece atunci când fiinţa umană se află în el ea este cel mai aproape de ATMAN. SINELE NEMURITOR ETERN (ATMAN) nu este totuşi niciodată în contact cu aceste învelişuri ale sale şi nu împărtăşeşte nici una dintre restricţiile acestora.

KUBERA

fiinţa divină guvernatoare a sănătăţii şi a bogăţiei

KUBERA este descris ca fiind împodobit de bijuterii şi se află pe un tron susţinut de entităţile protectoare ale bogăţiilor ascunse (gnomii). El este paznicul celor mai mari comori ale pământului.

LOKA

"Lume" sau "diviziune (parte) a MACROCOSMOSULUI"

LOKA este o diviziune a MACROCOSMOSULUI, după situarea spaţială sau dimensională, ori după frecvenţa specifică de vibraţie a anumitor realităţi, zone sau straturi ale acestuia care sunt distincte şi separate astfel prin energiile care se arată acolo în momentul manifestării; ele există în simultaneitate şi sunt reflectate analogic precis în fiinţă în anumite zone sau niveluri ale microcosmosului acesteia (fiind în special perceptibile şi accesibile prin intermediul centrilor secreţi de forţă (**CHAKRA**)). Toate aceste "lumi" sau LOKA sunt clar omologabile în microcosmosul fiinţei umane în anumite "locuri" sau Zone ale acesteia. Prin trezirea şi activarea acestor Zone sau puncte-focar de corespondenţă în fiinţă, devine posibil să se pătrundă cu uşurinţă în mod direct şi conştient în aceste lumi adeseori supranumite PARALELE datorită faptului că ele au fiecare o frecvenţă de vibraţie distinctă şi există în simultaneitate în diferitele dimensiuni ale manifestării, întrepătrunzându-se totuşi fără să se atingă şi inter-determinându-se unele pe altele în mod inefabil. TRIPURA SUNDARI permite, printre altele, celui care fuzionează plenar cu sfera sa de forţă, să devină cu uşurinţă conştient de acele lumi fundamentale care în

tradiţia înţelepciunii orientale sunt şapte la număr.

Există astfel trei lumi (LOKA) materiale sau fizice supranumite TRILOKA. Acestea sunt: 1. Sfera Pământului (BHURLOKA); 2. Spaţiul sau sfera dintre pământ şi soare (BHUVARLOKA); 3. Spaţiul sau sfera între soare şi steaua polară (SVARLOKA). În afara acestor sfere cunoscute sub numele de TRILOKA sau cele trei lumi oarecum materiale există şi alte lumi sau sfere de manifestare care se află în alte dimensiuni ale macrocosmosului şi care sunt invizibile vederii fizice deoarece au o frecvenţă rapidă de vibraţie imperceptibilă simţurilor obişnuite. Ele sunt aşa-zisele lumi paralele sau lumi "subtile" accesibile conştiinţei numai prin trezirea anumitor centri de forţă (CHAKRA-e) care fac cu putinţă trezirea şi a anumitor simţuri paranormale ale fiinţei umane. Aceste lumi paralele, subtile sau LOKA sunt: 4. Tărâmul sau lumea celor înţelepţi (MAHARLOKA); 5. Tărâmul sau lumea celor "PURI" (JNANALOKA); 6. Tărâmul sau lumea celor complet detaşaţi (TAPARLOKA); 7. Tărâmul ADEVĂRULUI şi supremului ABSOLUT sau lumea lui DUMNEZEU (SATYALOKA). SATYALOKA este supranumită uneori şi sfera lui BRAHMA sau BRAHMALOKA şi această "lume", odată plenar atinsă, garantează eliberarea supremă de ciclul renaşterilor şi încarnărilor în lumea fizică, în astral şi în cauzal, făcând totodată posibilă atingerea stării de nemurire spirituală.

MANAS

mintea senzorială

Icest termen se referă în general, în cazul sistemului **YOGA**, la **aspectul inferior al mentalului**, care răspunde de organizarea informaţiei primite de la simţuri (**INDRIYA**). Datorită acestei contingenţe cu funcţiile senzoriale, mentalul inferior (MANAS) este înfăţişat adesea ca fiind de asemenea un simţ, numit adeseori **simţul intern**.

În BRIHADARANYAKA UPANISHAD, modalităţile de operare ale lui MANAS sunt arătate ca fiind: 1. dorinţa (KAMA), 2. voinţa (SAMKALPA), 3. îndoiala (VICIKITSA), 4. credinţa (SHRADDHA), 5. lipsa credinţei (ASHRADDHA), 6. fermitatea (DHRITI), 7. nesiguranţa (ADHRITI), 8. ruşinea gregară ce rezultă prin impregnarea prejudecăţilor (HRI), 9. cunoaşterea (DHI) şi 10. teama (BHI). Textele yoghine descriu în special dispoziţiile volitive şi dubitative ale minţii. Recomandarea universală este că mintea (după cum afirmă şi SHVETASHVATARA-UPANISHAD), trebuie ferm controlată şi strunită "întocmai ca o trăsură care ar fi trasă de nişte cai nărăvaşi (simţurile)" şi care tocmai din această cauză trebuie să fie foarte bine stăpâniţi. Pe de altă parte, celebrul tratat LAGHU-YOGA-VASISHTA compară mintea inferioară cu un copac care trebuie tăiat cât mai repede nu de la ramuri, ci chiar de la rădăcină. "Sublima beatitudine perfectă care apare prin transcenderea deplină a minţii inferioare (MANAS) este chiar Supremul Absolut (BRAHMAN)", afirmă MAITRAYANIYA-UPANISHAD. Tot aici se spune că, în funcţie de intensitatea gândurilor pe care PREPONDERENT le NUTRIM, mintea fiinţei umane poate fi pură sau impură, după cum ea poate sau REFUZĂ CONSECVENT, cu

Vârsta numelui "NASATYA" este dovedită de prezenţa lui printre numele zeilor din MITANNI. Înţelesul termenului este acela de "salvator" (de la rădăcina "NAS"), întocmai ca în goticul "NASYAN". Conexiunea cuvântului NASATYA cu "NASA" (nas) merită să fie menţionată în contextul în care gemenii divini ASHVINI sunt "gardienii Adevărului", sugerând astfel atitudinea plină de demnitate a celui care afirmă fără tăgadă Adevărul. De aici derivă, mult mai târziu, asocierea stării omului mincinos cu creşterea nasului.

Menţionarea numelui "NASATYA" în MITANNI dovedeşte prezenţa lor în panteonul indo-iranian. Conceptul de zeităţi divine datează cu siguranţă din antichitatea indo-europeană, deşi numele sau epitetul NASATYAU provine din vremurile indo-iraniene. În cursul transmiterii lor aceste două concepte au fost combinate. Chiar dacă ASHVINI sunt evocaţi mai mereu ca fiind două fiinţe divine măreţe, ei s-au manifestat şi în ipostaza a două fiinţe umane. Realizările lor minunate ca regi binevoitori sunt povestite în multe episoade.

Epitetul "NASATYAU" folosit pentru ASHVINI revelează că informaţiile despre ei datează din perioada indo-europeană ca şi caracteristici şi din perioada indo-iraniană ca nume. De asemenea, el indică faptul că cei doi ASHVINI s-au manifestat atât sub forma a doi bărbaţi binevoitori, fraţi gemeni, cât şi sub forma unui cuplu divin polar de fiinţe pline de compasiune, bărbat şi femeie, aflaţi într-o inseparabilă şi profundă stare de armonie spirituală.

RELAŢIA PARTICULARĂ A ASHVINI-LOR CU "MADHU"

Printre zeii literaturii vedice, ASHVINI sunt în mod special asociaţi cu mierea (MADHU), iar referinţe la acest aspect se găsesc în multe pasaje. Despre ei se spune că aveau chiar un butoi de piele plin cu miere, iar păsările care erau înhămate la carul lor primesc drept hrană miere. Un fragment din RIG-VEDA afirmă că ei au folosit o sută de borcane cu miere într-un anumit ritual spiritual. Carul lor este numit chiar "MADHUVARNA" sau "MADHUVAHANA", care înseamnă "vehiculul de miere". Se spune despre ei că le place foarte mult mierea (MADHU) sau că sunt mari consumatori de miere (MADHUPA).

Preotul care îi invocă este numit "cel cu mâinile de miere", numire profund simbolică, ce poate fi înţeleasă dacă ne raportăm la studiul lui Porphirios numit "Despre peştera nimfelor", în care el spune:

"(participanţii la mistere) se spălau pe mâini nu cu apă, ci cu miere... Şi tot prin miere se curăţă limba de orice greşeală". Tot astfel, adepţii lui Mithra mâncau, în timpul riturilor iniţiatice, puţină miere, iar iniţiaţii se spălau pe mâini cu miere.

De asemenea, se spune că ASHVINI dau miere albinelor şi sunt comparaţi cu albinele Ei sunt foarte adesea chemaţi să consume miere. ASHVINI sunt foarte pasionaţi de miere, care este numită "MADHU" în VEDA-e.

Se mai spune că deoarece ASHVINI erau călători şi umblau printre oameni pentru a-i vindeca, lor le-a fost interzis consumul SOMA-ei, cea mai îndrăgită şi aleasă băutură a elitei zeieşti. Înainte ca ASHVINI să primească SOMA sau după ce nu au mai avut dreptul la ea, ei îndrăgeau foarte mult MADHU.

Această controversată situaţie a interzicerii accesului ASHVINI-lor la consumul nectarului divin SOMA are de fapt semnificaţii practice mult mai adânci. SOMA este elixirul generator al stărilor de extaz şi de dilatare a conştiinţei. Consumul său, în condiţiile în care fiinţa interacţionează cu aspecte care prezintă o stare de vibraţie joasă poate să fie defavorabil sau chiar dăunător. Tocmai de aceea, ASHVINI au înlocuit SOMA cu mierea (MADHU) atât timp cât ei interacţionau cu fiinţele aflate în suferinţă. Cu toate acestea, ei se retrăgeau uneori în spaţii caracterizate de o frecvenţă de vibraţie mult mai înaltă şi în aceste condiţii consumul nectarului divin SOMA era cu putinţă. Această dublă ipostaziere arată mobilitatea exemplară de care ASHVINI dădeau dovadă în acţiunile pe care le-au întreprins. Ei sunt cei care cunosc multe dintre tainele modului de intervenţie divină salvatoare şi nu este de mirare că multe dintre textele ulterioare VEDA-elor nu au putut să cuprindă semnificaţiile misterioase ale acţiunilor în care ASHVINI erau implicaţi. Oricare ar fi însă interpretările date de către minţile umane, cei doi ASHVINI rămân modelul ideal al vindecătorilor divini celeşti care vin mereu în ajutorul oamenilor aflaţi în suferinţă.

În cadrul ritualurilor vedice, ASHVINI-lor li se oferă de obicei SOMA, dar ofrandele de MADHU fac înţelegerea modului de raportare la aceste fiinţe celeste şi mai misterios. Ofrandele rituale sunt simboluri care corespund imaginii despre acele fiinţe celeste apelate în mod ritual şi totodată sunt rezonatori care pot crea o legătură subtil-energetică cu fiinţele divine apelate. Imnurile, pe lângă faptul că îi proslăvesc pe zei pentru măreţia şi gloria lor, servesc pentru a recomanda jertfele şi libaţiile necesare **pentru crearea stării de rezonanţă cu fiinţele sau aspectele**

divine care sunt invocate. În RIG-VEDA, ASHVINI-lor le este oferită mierea "MADHU". Există puţine dubii că lor nu le-ar fi plăcut mierea Este adevărat că despre ASHVINI se spune că beau de asemeni şi SOMA. Dar cuvântul "MADHU" are o semnificaţie specială pentru ei. Epitete ca "MADHVI", "MADHUVYAVA" şi "MADHUPATAMA" sunt folosite exclusiv pentru ASHVINI. Epitetele "MADHUVARNA" şi "MADHUVAHANA" sunt folosite pentru carul ASHVINI-lor, iar asocierea lui "MADHU" cu ei indică faptul că mierea sau produsele apicole erau oferite lor în special. Este de asemeni semnificativ faptul că ASHVINI au fost comparaţi cu albinele pe baza asocierii lor intime cu mierea. Şi nu trebuie să neglijăm calitatea dăruirii lor în activitatea de ajutorare a oamenilor pe care ei o îndeplinesc cu o hărnicie ce poate fi asemănată cu cea a albinelor.

Apare întrebarea care este rolul mierii? Desigur nu este vorba doar de mierea obişnuită deoarece, dacă ar fi aşa, ASHVINI nu s-ar fi grăbit să meargă la înţeleptul DADHYANC, pentru a învăţa MADHUVIDYA, ştiinţa despre MADHU. Înţeleptul DADHYANC i-a iniţiat pe ASHVINI în cultul lui MADHU. În scrierea BRHADDEVATA se istoriseşte foarte clar aceasta. Cele o mie de raze ale soarelui, care locuiau pe Lună, şi în mied (băutura secretă din miere şi apă) şi care erau atât deasupra, cât şi pe pământ, de asemeni rezidau în TVASHTRI, AGNI. INDRA fiind mulţumit, l-a vrăjit pe fiul lui ATHARVAN, DADHYANC, care astfel a

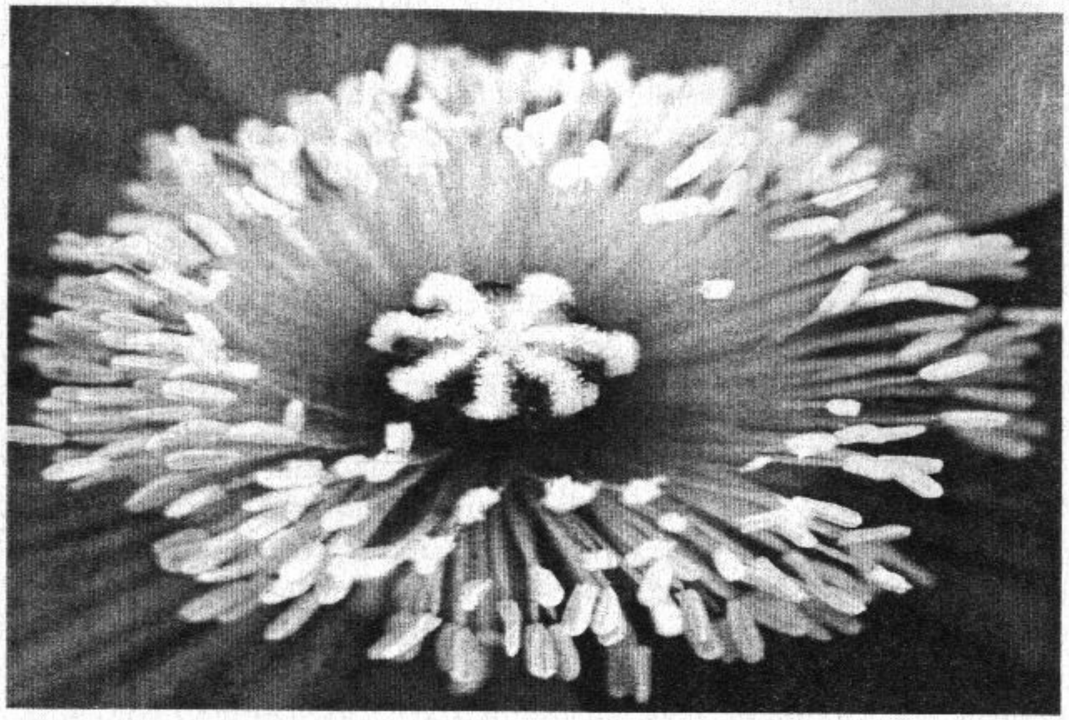

devenit mai inteligent. INDRA i-a interzis atunci înţeleptului spunându-i "Nu spune nimănui despre revelaţia despre mied, deoarece dacă o vei divulga, te voi pedepsi şi îţi voi lua capul".

Însă cei doi ASHVINI au întrebat despre mied, în forma lui secretă. NASATYA-şii i-au spus înţeleptului să le dea mied, deoarece INDRA nu îl va pedepsi pentru această faptă. Înţeleptul le-a divulgat secretul. Ei au tăiat după aceea capul lui DADHYANC şi l-au înlocuit cu capul unui cal pentru a-l păcăli pe INDRA. Acesta, aşa cum spusese l-a pedepsit pe DADHYNC, luându-i capul. Însă el a tăiat capul de cal, iar ASHVINI i-au pus după aceea capul lui DADHYNC la loc. TAITTIRIYA ARANYAKA afirmă că ştiinţa despre MADHU, cu referire la ceremonia PRAVARGYA, este înrudită cu soarele.

MADHU-VIDYA de asemeni este pomenită în BRIHADARANYAKA UPANISHAD şi în CHANDOGYA UPANUSHAD. Prima lucrare afirmă că această "MADHUVIDYA" a fost primită direct de la SUPREMUL ABSOLUT (BRAHMAN) şi doar şase înţelepţi o cunoşteau. Acest cult misterios a trecut succesiv de la BRAHMA – PARAMESTI – SANAGA – SANATAHA – SANARU – VYASTI – VIPRACITTI – EKARSHI – PRADVAMSANA – MRITYA-PRADHVAMSANA – ATHARVANA-DAIVA – DADHYANC – ATHARVANA - ASHVINI şi alţii.

MADHU-VIDYA reprezintă o moştenire străveche care a devenit

cunoscută practic în timpul ASHVINI-lor din RIG-VEDA. Ea este o băutură fermentată şi nu mierea obişnuită. Arta preparării era păstrată secretă şi făcea parte din "cultul misterelor", aparţinând unui grup restrâns de iniţiaţi.

Tradiţia TANTRA-ică este un exemplu în acest sens. Misterele lui OSIRIS reprezintă de asemeni un astfel de cult. Pregătirea lui "MADHU" era cunoscută de puţine fiinţe printre care şi cei doi ASHVINI. Este demn de remarcat faptul că regiunea în care ASHVINI erau adoraţi la început abunda în miere şi astfel ea le era din abundenţă oferită. În RIG VEDA ipostaza de vindecători şi salvatori ai oamenilor este pusă frecvent în corespondenţă cu practica de tip MADHU-VIDYA. CHANDOGYA-UPANISHAD conţine o foarte frumoasă reprezentare a lui "MADHU" şi a "SOARELUI".

ASHVINI sunt cei mai cunoscuţi zei solari ai panteonului vedic. Faptele miraculoase ale ASHVINI-lor sunt încă foarte vii în minţile oamenilor. Faptele ASHVINI-lor au fost asociate de asemenea Soarelui, deoarece ei se asemănau cu Soarele, fiind ei înşişi zei solari. CHANDOGYA-UPANISHAD aparţine SAMAVEDA-ei. SAMA înseamnă melodie. Există o relaţie strânsă între cultul misterelor şi muzică. În melodie cultul misterios al lui "MADHU" predomină. Cultul lui "MADHU" este esenţa VEDA-ei, iar ASHVINI erau cei mai buni cunoscători ai secretelor lui MADHU-VIDYA. "MADHU" vedică aparţine unui cult ezoteric şi nu este doar simpla "miere".

Ştiinţa despre miere aparţine tradiţiei poporului vedic. ATHARVA-VEDA recunoaşte religia populară mai mult decât alte SAMHITA-e. Înţeleptul DADHYNC care i-a iniţiat pe ASHVINI în secretul lui MADHUVYDYA aparţine perioadei lui ATHARVAN şi este legat cu BHRIGU. Menţionarea lui "MADHU" în RIG-VEDA apare mai ales în cărţile I şi X. Cu excepţia unor referinţe răzleţe în cărţile V şi VII, referinţele sunt foarte puţine în cărţile de mijloc ale RIG-VEDA-ei. În ATHARVA-VEDA există de asemeni aceeaşi tendinţă. Astfel se pare că "MADHU-VIDYA", ştiinţa despre mierea ezoterică menţionată în RIG-VEDA este intim corelată cu ATHARVA-VEDA. Ambele texte vorbesc despre existenţa unui secret al lui MADHU în tradiţia vremii.

Aceasta nu este o referinţă doar la mierea fizică. Cuvântul MADHU (miere) semnifică şi altceva. Cărţile sfinte din Orient şi din Occident conferă de multe ori o conotaţie erotică acestui cuvânt simbolic, în special atunci când el este asociat cu laptele: râuri de lapte şi miere. De asemenea, el simbolizează mierea dragostei fără moarte, aşa cum este

în "Cântarea Cântărilor": "Ale tale buze miere izvorăsc, iubito, miere curge, lapte curge de sub limba ta".

În proorocirile lui Isaia, referitoare la naşterea lui Iisus Hristos, cuvântul miere are semnificaţia înţelepciunii şi cunoaşterii de natură divină: "Fecioara va lua în pântece şi va naşte fiu şi vor chema numele lui Emanuel. El se va hrăni cu lapte şi miere până în vremea când va şti să arunce răul şi să aleagă binele."

În Vede, mierea desemnează şi principiul fecundator, izvor de viaţă şi de nemurire, aidoma laptelui şi Soma-ei. Iată în continuare un imn invocator vedic, adresat ASHVINI-lor:

"Aşa cum albinele, făcătoare de miere,
picură mierea peste miere,
tot astfel, o ASHVINI,
întărească-se în mine,
în fiinţa mea, strălucirea...
Aşa cum gâzele
se scaldă în miere,
în mierea ce iat-o
tot astfel, o ASHVINI,
întărească-se în mine
strălucirea, agerimea
puterea şi tăria.
O, ASHVINI,
revărsaţi asupră-mi
mierea albinei,
Voi, stăpâni ai slavei,
ca să pot aduce oamenilor
cuvântul străluminat."
(ATHARVA VEDA)

Pe mierea cunoaşterii se bazează fericirea omului. Această miere joacă astfel un rol în trezirea iniţiatică la viaţă. Ea este hrana suculentă dătătoare de nemurire, este simbolul efortului spiritual, prin care sufletul trece de la risipirea sa în lumea exterioară la concentrarea mistică. Vergilius numeşte mierea "darul ceresc pe care mi-l face roua", roua fiind aici simbolul iniţierii.

Ca hrană unică, mierea îşi extinde înţelesul simbolic la acela de cunoaştere, de ştiinţă, de înţelepciune, iar înfruptarea din ea este rezervată fiinţelor de excepţie, şi în lumea noastră şi în cealaltă. Conform lui Pseudo – Dionisie Areopagitul, învăţăturile

lui DUMNEZEU sunt ca mierea, căci "au darul de a curăţa şi de a păstra". Mierea desemnează cunoaşterea mistică şi revelaţia făcută iniţiatului iar miedul (sau hidromelul) este considerat a fi băutura dătătoare de nemurire spirituală, beatitudinea supremă a spiritului, starea de extaz (SAMADHI).

Prin urmare, putem să înţelegem, pe baza multiplelor povestiri simbolice, faptul că ASHVINI sunt fiinţe de lumină, divine, care pot ajuta fiinţa umană să ajungă la starea de cunoaştere şi de extaz divin. Totodată, ei se manifestă ca vindecători şi salvatori plini de compasiune pentru fiinţa umană. Ei avut în trecut şi o manifestare în lumea fizică, ca şi fiinţe încarnate, iar memoria ajutorului acordat oamenilor de către cele două mari fiinţe binevoitoare este încă vie în mintea oamenilor.

INDRA

INDRA este Stăpânul divin al energiilor celeste şi al sferei spaţiului. El este Stăpânul zeilor şi protectorul divin al discipolilor căii spirituale. El este plin de curaj, temeritate şi eroism, şi este înzestrat cu o neasemuită vigoare şi putere. În onoarea sa, în VEDA-e sunt dedicate mai multe imnuri decât în onoarea tuturor celorlalţi zei, cu excepţia lui AGNI. El poate lua orice formă doreşte şi tocmai de aceea i se cunosc nenumărate încarnări.

REPREZENTAREA TRADIŢIONALĂ A LUI INDRA

Tradiţional, INDRA este descris ca o fiinţă cu pielea strălucitoare, aurie şi cu braţe extraordinar de lungi. El se deplasează într-o trăsură aurie strălucitoare, trasă de doi cai negri cu coama fluturând. El este reprezentat ca având patru mâini. Este înarmat cu un trăsnet (VAJRA), pe care îl ţine cu una dintre mâinile din partea sa dreaptă. El mai are totodată şi săgeţi, un mare cârlig (ANKUSHA) şi un laţ cu care îşi învinge adversarii. PURANA-ele îl descriu pe INDRA ca pe un bărbat tânăr, călărind un cal alb sau un elefant, purtând fulgerul în mâna dreaptă. Veşnic tânăr, INDRA întruchipează virtuţile tinereţii, eroismul, generozitatea, exuberanţa. Uneori INDRA are pieptul şi braţele însemnate cu o mulţime de ochi, fiind tocmai de aceea numit SAHASRAKSHA, "Cel cu o mie de ochi". INDRA mai este descris de asemenea ca fiind unul dintre cei mai tineri zei, fiind uneori numit şi KANINA, care înseamnă "cel mai mic" sau "mezinul". El este astfel întruchiparea vigorii tinereţii pe care el şi-o menţine bând mai mereu băutura celestă a zeilor (SOMA).

TRANSMITEREA ŞTIINŢEI SACRE A AYURVEDA-EI OAMENILOR DE CĂTRE INDRA

INDRA este cel care a revelat oamenilor nemuritoarea Ştiinţă sacră a vieţii (AYURVEDA). Încă din primele SUTRA-e ale binecunoscutei lucrări de AYURVEDA "CHARAKA-SAMHITA", INDRA este menţionat ca fiind cel care a primit învăţătura secretă a AYURVEDA-ei de la cei doi ASHVINI. INDRA este păstrătorul tezaurului inestimabil de cunoaştere divină al Ştiinţei Vieţii şi tocmai de aceea el este cel care, atunci când este apelat plin de fervoare, răspunde cu o mare bunăvoinţă oferind astfel sprijinul său divin. Lucrarea de AYURVEDA "CHARAKA-SAMHITA" afirmă despre el că este "Salvatorul fiinţelor umane aflate în suferinţă". Tocmai de aceea el este solicitat de către înţelepţii doritori de viaţă lungă să le reveleze cunoaşterea secretă a AYURVEDA-ei, care până atunci a fost accesibilă numai fiinţelor divine (aflate în plan subtil). INDRA este cel care, având susţinerea şi acordul lui DUMNEZEU, face cu putinţă transmiterea Ştiinţei Sacre a Vieţii în lumea oamenilor. În acest mod INDRA îndeplineşte rolul de mediator între lumea fiinţelor cereşti şi lumea fiinţelor umane, de pe pământ.

În această ipostază, INDRA îi oferă într-un mod esenţializat şi tainic înţeleptului BHARADVAJA întreaga cunoaştere a AYURVEDA-ei, aşa cum se indică în lucrarea "CHARAKA-SAMHITA": "*BHARADVAJA, faimosul doritor de viaţă lungă s-a apropiat de INDRA, stăpânul nemuritorilor şi protectorul tuturor discipolilor căii spirituale, de la care a primit întreaga învăţătura sacră a Ştiinţei vieţii (AYURVEDA)*". "INDRA i-a expus atunci pe scurt întreaga ştiinţă a Vieţii înţeleptului BHARADVAJA, exact aşa cum îi era cunoscută de la BRAHMA". Însă INDRA l-a iniţiat în cunoaşterea AYURVEDA-ei nu numai pe înţeleptul BHARADVAJA, ci de asemenea l-a inspirat şi pe celebrul DHANVANTARI, care a putut astfel să ofere oamenilor într-o formă accesibilă Ştiinţa terapiilor secrete de o uluitoare eficienţă precum şi practicile de tip chirurgical din AYURVEDA.

În textele indiene vechi INDRA este descris ca având o mare pricepere în domeniul medicinii şi se spune că a realizat foarte multe vindecări: sutura gâtului fracturat fără hemoragie, vindecarea stărilor de devitalizare extremă şi a consumpţiei, regenerarea părului în cazurile de chelie şi vindecarea multor altor boli.

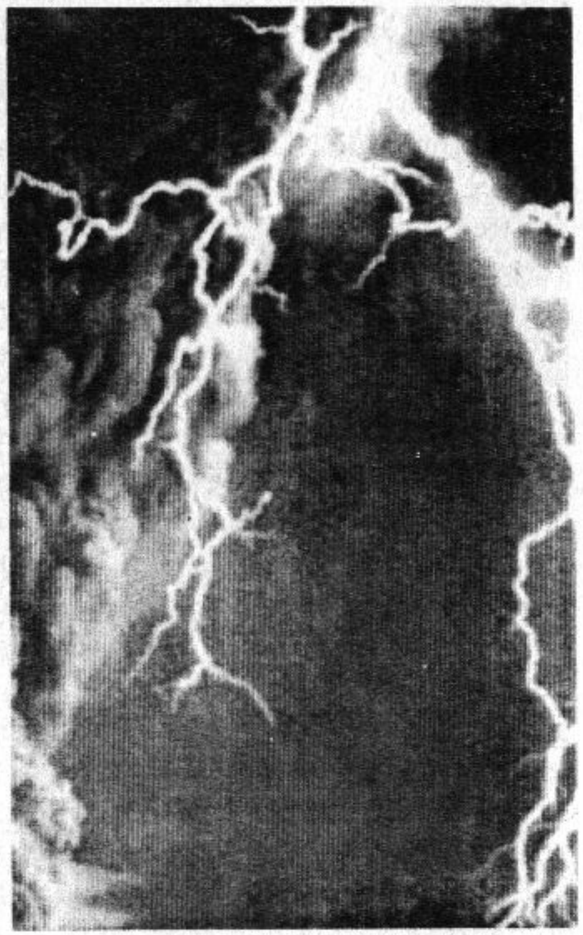

Cunoaşterea lui INDRA în domeniul vindecării este apreciată în RIGVEDA. Asocierea lui INDRA cu cei doi ASHVINI, cuplul vindecărilor celeşti, este celebrată în ritualurile SAUTRAMANI. Despre INDRA se spune că a realizat multe vindecări miraculoase unor fiinţe umane cărora RIG VEDA le şi indică numele: a redat vederea lui PARAVRIJA, l-a ajutat pe SRONA să-şi recapate capacitatea de a merge şi l-a vindecat pe APALA de o grea boală de piele. RIGVEDA menţionează totodată şi îndemânarea extraordinară a lui INDRA în intervenţiile terapeutice de tip chirurgical şi în soluţionarea cazurilor de muşcături de scorpion sau de şarpe. În lucrarea "AYURVEDA-VIJNANA", INDRA este descris ca fiind expert în tratarea tulburărilor mentale, pentru vindecarea cărora el ştia o multitudine de formule terapeutice naturale. Câteva formule terapeutice atribuite lui se găsesc în lucrările clasice de AYURVEDA.

Numele său este mai mereu în legătură cu celebrul nectar revigorant SOMA, care este lăudat pentru virtuţile sale miraculoase în peste 120 de imuri din RIGVEDA, capitolul 9 "MANDALA", fiindu-i dedicat în întregime. Se spune că sursa secretă a curajului, puterii şi voinţei de neclintit a lui INDRA era urmarea faptului că el consuma o mare cantitate de SOMA. Calităţile excepţionale ale acestui preparat miraculos, care, într-o anumită viziune, este o băutură preparată din plante, sunt enumerate frecvent în RIGVEDA. Astfel, se spune că SOMA tonifică corpul, elimină toate tulburările, hrăneşte şi energizează membrele, trezeşte starea de bucurie şi redinamizează entuziasmul. SOMA este de asemenea un excelent antidot al stărilor de depresie sau de melancolie, este un excelent dinamizant şi favorizează apariţia gândurilor bune.

INDRA – ÎNTRUCHIPAREA VIGORII ŞI VITALITĂŢII

Numele lui INDRA înseamnă de asemenea "putere" şi "virilitate". Despre INDRA se spune în VEDA-e că el apreciază în mod deosebit elixirul subtil secret SOMA, care are virtuţi magice învigorătoare. INDRA consumă mari cantităţi de SOMA. SOMA este nectarul tainic revitalizant, pe care INDRA îl foloseşte pentru a-şi păstra şi a-şi spori forţa sa vitală. El era descris ca fiind un mare consumator de mâncare şi băutură, el consuma o mare cantitate de nectar divin SOMA înainte de a porni la luptă împotriva duşmanilor. Consumând mereu SOMA, INDRA ne apare ca întruchiparea perfectă a fiinţei neobosite, pline de vitalitate şi capabilă de acţiuni care solicită o extraordinar de mare forţă.

În cea de-a patra parte a capitolului destinat descrierii metodelor reîntineritoare şi tonice (RASAYANA) din lucrarea secretă de AYURVEDA, CHARAKA SAMHITA, este descrisă propagarea iniţială a Ştiinţei AYURVEDA-ice: "Zeul INDRA, cel cu o mie de ochi, învăţătorul şi protectorul tuturor zeilor şi al discipolilor căii spirituale, le-a spus (acestora):

"Fiţi bineveniţi voi BRAHMA-RISHI, buni cunoscători ai VEDA-elor, înzestraţi cu inestimabila bogăţie a cunoaşterii divine şi a practicii spirituale pline de umilinţă şi dăruire. Datorită asocierii voastre cu oamenii care au un mod de viaţă inferior, voi v-aţi pierdut gradat puterea vitală (GLANI) şi vigoarea corporală (PRABHAVA), vocea răsunătoare şi strălucirea plină de frumuseţe a trupului. Ca urmare a acestor neajunsuri voi aţi devenit acum nefericiţi şi în plus nefericirea tinde să se instaleze şi să crească şi mai mult în voi. Asocierea voastră cu oameni care se complac în obiceiuri inferioare este cauza principală a tuturor suferinţelor.

Voi, suflete pioase, v-aţi îndeplinit deja acţiunile benefice destinate ajutorării oamenilor. Acum este timpul să vă ocupaţi şi de sănătatea voastră fizică. De asemenea, este timpul ca BRAHMA-RISHI să primească învăţăturile secrete din AYURVEDA.

Pentru bunăstarea mea şi a tuturor oamenilor, cei doi ASHVINII mi-au împărtăşit deja cunoaşterea secretă AYURVEDA-ică. Ei o primiseră de la PRAJAPATI-DAKSHA, care la rândul lui a primit-o de la însuşi BRAHMA, Creatorul Universului.

În prezent oameni obişnuiţi, care se complac în obiceiuri inferioare, au o speranţă de viaţă mult mai mică, ceea ce-i face să trăiască extrem de puţin. Ca urmare a acestui fapt ei sunt foarte rapid afectaţi de neajunsurile bătrâneţii, ale bolilor, nefericirii şi în plus nefericirea voastră este într-o continuă creştere (ASUKHA-ANUBANDHA). Datorită decăderii lor spirituale, ei au acumulat păcatul spiritual al absenţei disciplinei spirituale şi a austerităţii (TAPAS), absenţa controlului asupra simţurilor (DAMA), absenţa respectării regulilor de control şi autocontrol (YAMA şi NIYAMA), absenţa compasiunii şi a ajutorării celorlalţi (DAMA) ca de astfel şi absenţa studiului spiritual (ADHYAYANA). Tocmai de aceea, eu vă împărtăşesc acum vouă cunoaşterea secretă a AYURVEDA-ei, care este de origine divină (PUNIYATAMA). Ea (AYURVEDA) este aducătoare de longevitate (AYUH-PRAKARSHA-KARA), amelioratoare a bătrâneţii şi bolilor de tot felul (JARAVYADHI PRASAMANA), generatoare de energie vitală debordantă şi vigoare (URJASKARA), este întocmai ca ambrozia divină aducătoare de fericire (AMRITA), favorabilă evoluţiei spirituale ce vizează atingerea stării de eliberare spirituală (SHIVA), protectoare în toate circumstanţele vieţii (SARANYA) şi universal aplicabilă, indiferent de timp sau de loc (UDARA).

Voi trebuie să ascultaţi cu atenţie, să asimilaţi şi să transmiteţi apoi mai departe această cunoaştere superioară divină (AYURVEDA) pentru binele tuturor fiinţelor umane, cunoaştere care a ajuns la voi printr-un proces de transmitere succesivă de la însuşi BRAHMA, Creatorul Universului, Cel ce se află mereu într-o dispoziţie plină de compasiune şi bunătate (ANUTTAMIA-PUNIYA), Cel plin de pace şi Cel ce este atotprezent, având o cuprindere universală (UDARA). Transmiterea acestei ştiinţe sacre (AYURVEDA) constituie un act divin şi nemuritor."

INDRA – EXPRESIE A FORŢEI DIVINE TRANSFORMATOARE

INDRA era primul în ierarhia celestă a puterilor divine luminoase (DEVA), care îndeplineau rolul de protectoare ale fiinţelor umane de influenţele răului. Semnificaţia originară a cuvântului INDRA este cea de "putere" sau de "forţă". Tocmai de aceea, INDRA apare în tradiţia spirituală orientală sub diverse înfăţişări, cele mai frecvente fiind acelea de războinic, magician şi vindecător divin.

În ipostaza de luptător împotriva energiilor răului, INDRA este conducătorul forţelor luminii în lupta împotriva forţelor întunericului, reprezentate de spiritele demoniace (ASURA). El este descris ca fiind cel mai războinic dintre DEVA-şi. Războinicii îl invocau înaintea luptelor. Mai era numit şi MANYU, "înflăcăratul", "mâniosul", "teribilul" sau "înfricoşătorul", ceea ce îl apropie de zeul germanic WOTAN, al cărui nume conţine particula "WUT", ce înseamnă "mânie". WOTAN, "cel teribil" era cunoscut şi sub numele de ODHINN, el fiind zeul forţei transformatoare şi al intransigenţei în faţa răului. Numele zeul ODHINN apare în mitologia nordică scandinav. Etimologic, numele său înseamnă "furios" sau "clarvăzător". El face parte dintre zeii primordiali împreună cu fraţii săi VILI; el reprezenta puterea voinţei, iar VE, fratele său, puterea sacrului. Asemenea lui INDRA, ODHINN era stăpânul legăturilor oculte, al limbajului, al luptei şi al medicinii.

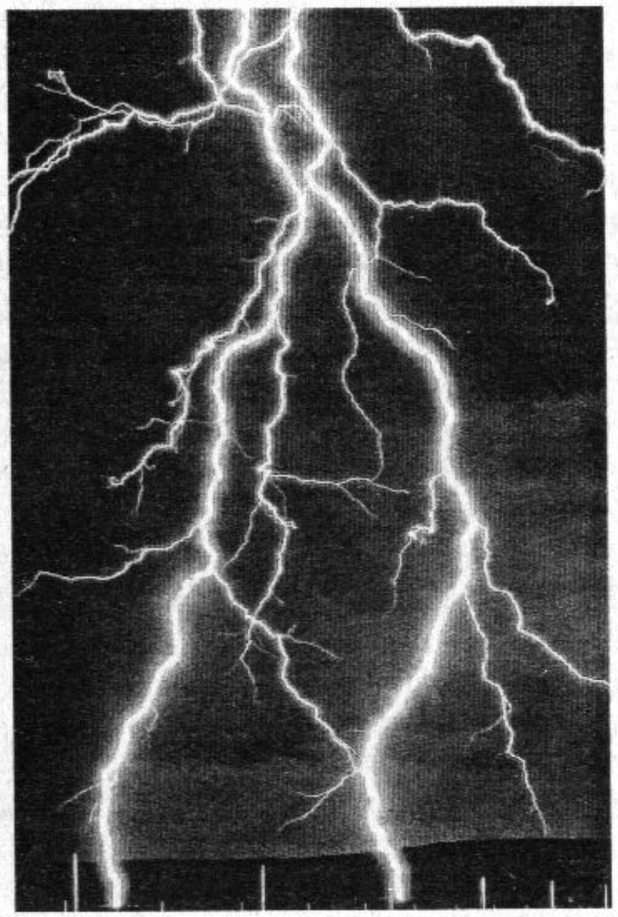

INDRA mai era de asemenea numit şi INDHA, "cel care trezeşte", "cel care aprinde". Lui INDRA i se atribuiau şi alte epitete, precum "HARI", cel auriu şi

luminos, "VAJRAPANI", purtător de VAJRA, un disc ascuţit pe care-l utiliza ca armă şi "VRITRAHAN", cel care l-a supus pe demonul apelor (VRITA). INDRA era numit şi "BAL-CHANDRA", altfel spus, cel ce are luna pe frunte. Acest calificativ este o indicaţie a rolului pe care îl avea in zodiac intr-o perioadă plasată către 3000 sau 2000 î.e.n., când solstiţiul era numit INDRADVAJA, "ziua victoriei lui INDRA". Această sărbătoare este celebrată şi în zilele noastre in Nepal.

În RIG-VEDA se afla menţiunea că INDRA era stăpânul tuturor popoarelor ce locuiau în Ruma, Rusham, Shyavak, Krupa, adică popoarele ce ocupau zona dintre Asia Mica şi India. Aceste popoare priveau solstiţiul de vară ca fiind victoria lui INDRA.

Conform epopeii RAMAYANA, INDRA a fost învins în luptă de RAVANA, regele din LANKA, în propriul său paradis, apoi a fost făcut prizonier şi adus în LANKA de fiul lui RAVANA, INDRAJIT. După mitologie, INDRA a fost tatăl lui ARJUNA. Influenţa lui INDRA s-a diminuat din ce în ce mai mult, pe măsură ce aceea a lui KRISHNA a crescut. INDRA mai este cunoscut de asemenea şi sub numeroase alte nume. În mitologia târzie, INDRA devine un *aspect al lui SHIVA* şi privit din punctul de vedere al adorării sale, el rămâne regele zeilor (JISHNU) şi stăpânul tuturor sacrificiilor (SATAKRATU).

SVARGA – TĂRÂMUL PARADISIAC AL LUI INDRA

Soţia lui INDRA este INDRANI, numita şi SHATCHI, pe care INDRA a ales-o pentru frumuseţea şi voluptatea ei. Ea personifică puterea zeilor, în special cea a lui INDRA, care este conducătorul lor. Ea este întruchiparea energiei feminine debordante şi a senzualităţii. Textele indiene precizează că INDRA şi-a ales soţia datorită excepţionalei sale senzualităţi. Împreună cu INDRANI, INDRA dă viaţă tărâmului paradisiac SVARGA, situat pe miticul munte MERU. SVARGA este descris ca fiind un paradis de bogăţii şi plăceri rafinate, loc al bunăstării, împlinirii şi fericirii. Despre el se spune că ar fi fost construit de arhitectul Zeilor şi al

Universului, VISHVAKARMAN, fiind înzestrat cu clădiri şi grădini extraordinar de frumoase. Ele simbolizează modul de delimitare a spaţiului universal în spaţiu interior fiinţelor şi spaţiu exterior. În această lume paradisiacă interiorul şi exteriorul se întrepătrund, astfel încât paradisul lui INDRA este lumea subtilă a iubirii şi senzualităţii rafinate, în care el împărtăşeşte starea de fericire paradisiacă alături de soţia sa INDRANI. El este stăpânul acestui tărâm paradisiac (SVARGAPATI).

RESTABILIREA ARMONIEI NATURII DE CĂTRE INDRA

INDRA este stăpânul vânturilor şi al forţei subtile a aerului. În această ipostază el mai este numit MAGHAVAHANA. El este totodată şi stăpânul tuturor cataclismelor naturale, dar şi al timpului frumos, al belşugului şi al luminii. El domneşte asupra vremii şi intemperiilor. El trimite ploaia, trăsnetul şi tunetul. INDRA este adorat ca dispensator al ploii, sursă a fecundităţii şi în acelaşi timp este temut, fiind stăpânul timpului urât. INDRA este acela care eliberează apele cerului şi lumina soarelui.

Unul dintre cele mai complexe episoade din mitologia indiană este cel în care INDRA îl supune pe monstrul-şarpe al răului, VRITA. Dragonul VRITA (al cărui nume derivă de la rădăcina "VR" care înseamnă " a acoperi"), acoperă lumina soarelui şi ţine în captivitate apele cosmice şi terestre, făcând astfel ca anotimpurile să devină sterpe. El este cel care încătuşează influxul dătător de viaţă al elementului subtil apă (APAS TATTVA) şi al elementului subtil foc (TEJAS TATTVA), favorizând efectul distrugător al uscăciunii excesive şi dezordinii. INDRA îl învinge în luptă pe VRITA, victoria sa reprezentând începutul unei noi perioade de viaţă pe pământ. Tocmai datorită acestei acţiuni de restabilire a ordinii naturale, el a fost numit "Cel care îndepărtează seceta", protectorul celest al vieţii pe pământ,

aducătorul apei dătătoare de viaţă şi al luminii. Victoria sa asupra dezordinii provocate de VRITA în Natură este reprezentată de apariţia curcubeului, arcul multicolor de lumină ce indică restabilirea armoniei în natură. În această ipostază el este cunoscut ca fiind Stăpânul arcului de lumină sau al curcubeului (UGRADHANVAN).

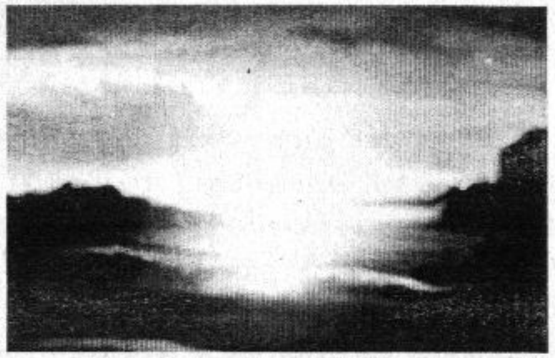

INDRA – OCROTITORUL DISCIPOLILOR CĂII SPIRITUALE

Cea mai importantă ipostază a lui INDRA este aceea de Iniţiator divin. El este unanim cunoscut în tradiţia spirituală orientală ca fiind "ocrotitorul discipolilor căii spirituale". El este cel care trezeşte în fiinţă aspiraţia către autocunoaştere şi către revelarea naturii divine ce există tainic prezentă sub forma Sinelui Suprem Nemuritor (ATMAN) în fiecare fiinţă umană. În calitate de îndrumător subtil tainic, nevăzut, al aspiranţilor spirituali plini de dăruire, INDRA are drept focar predilect de manifestare regiunea secretă centrală a inimii. El foloseşte ca vehicul subtil-energetic, forţa subtilă a transformării cunoscută în AYURVEDA sub numele de SADHAKA-PITTA, care este acea formă de foc subtil care, atunci când este armonios dinamizată în fiinţă, conferă forţă şi entuziasm aspiraţiilor spirituale ale fiinţei.

În RIG-VEDA se indică faptul că INDRA îndeplineşte un rol important în ierarhia fiinţelor divine. El este stăpânul tuturor zeilor şi al fiinţelor cereşti. INDRA este adorat şi apelat pentru a asigura protecţie împotriva răului de orice fel. Datorită acestui rol protector al său el a fost numit DIVASPATI, "cel ce sprijină Cerul". În timpul descris de RIG-VEDA, INDRA a venit pe pământ din planurile subtile superioare pentru a ajuta regii în bătălii pe pământ. El îi ajuta pe oamenii simplii şi plini de puritate, proteja vacile ciobanilor de pericole, proteja oraşele şi cetăţile de invadatorii străini. În timpurile descrise de ATHARVA-VEDA el era nu numai protectorul divin al vieţii oamenilor, dar şi protectorul multor fiinţe divine. Tocmai de aceea el era numit DEVAPATI sau cu alte cuvinte "primul dintre zei" ori "întâiul dintre forţele divine". El mai este numit şi JISHU, "conducătorul forţelor divine".

INDRIYA-URILE – INSTRUMENTELE LUI INDRA

Cuvântul sanscrit INDRIYA înseamnă *"ceea ce este referitor la INDRA"* sau *"aparţinând lui INDRA"*. Acest termen se referă la cele cinci căi senzoriale, cu organele de simţ corespondente, care au cea mai mare influenţă asupra vieţii omului. Ele corespund celor cinci simţuri ale omului şi toate sunt numite la modul generic INDRIYA-uri. De asemenea sunt numite INDRIYA-uri şi cele cinci instrumente de acţiune sau organe de acţiune. Conform sistemului de gândire ştiinţifică SAMKHYA, care în această direcţie este aproape unanim acceptată de celelalte şcoli şi curente de gândire tradiţionale ale Indiei, există 11 instrumente senzoriale. Ele fac parte din 3 categorii:

1. CELE CINCI INSTRUMENTE SENZORIALE (JNANA-INDRIYA)

Organele de simţ (JNANA-INDRIYA) sau organele de cunoaştere (BUDDHI-INDRIYA) sunt porţile de intrare ale informaţiilor provenite din mediul exterior în fiinţă. Ele sunt: 1. urechile (SROTA) ce corespund căii senzoriale auditive, în legătură cu centrul secret de forţă VISHUDDHA CHAKRA; 2. pielea (TVAK) ce corespunde căii senzoriale tactile, în legătură cu centrul secret de forţă ANAHATA CHAKRA; 3. ochii (CAKSUS) ce corespund căii senzoriale vizuale, în legătură cu centrul secret de forţă MANIPURA CHAKRA; 4. limba (RASANA) ce corespunde căii senzoriale gustative, în legătură cu centrul secret de forţă SWADHISTHANA CHAKRA; 5. nasul (GHARANA) ce corespunde căii senzoriale olfactive, în legătură cu centrul secret de forţă MULADHARA CHAKRA.

2. CELE CINCI INSTRUMENTE DE ACŢIUNE (KARMA-INDRIYA)

Organele de acţiune (KARMA-INDRIYA) asigură capacitatea fiinţei de a exercita acţiuni exterioare. Ele sunt: 1. corzile vocale (VAK) ce corespund organului fonaţiei, în legătură cu centrul secret de forţă VISHUDDHA CHAKRA; 2. mâinile (PANI) ce corespund organului subtil ce asigură acţiunea de a da şi de a primi, în legătură cu centrul secret de forţă ANAHATA CHAKRA; 3. picioarele (PADA) ce asigură funcţia deplasării, în legătură cu centrul secret de forţă MANIPURA CHAKRA; 4. organele sexuale (UPASTHA) ce asigură printre altele funcţia reproducerii, în legătură cu centrul secret de forţă SWADHISTHANA CHAKRA; 5. anusul sau organele de excreţie (PAYU) ce asigură funcţia eliminatoare, în legătură cu centrul secret de forţă MULADHARA CHAKRA.

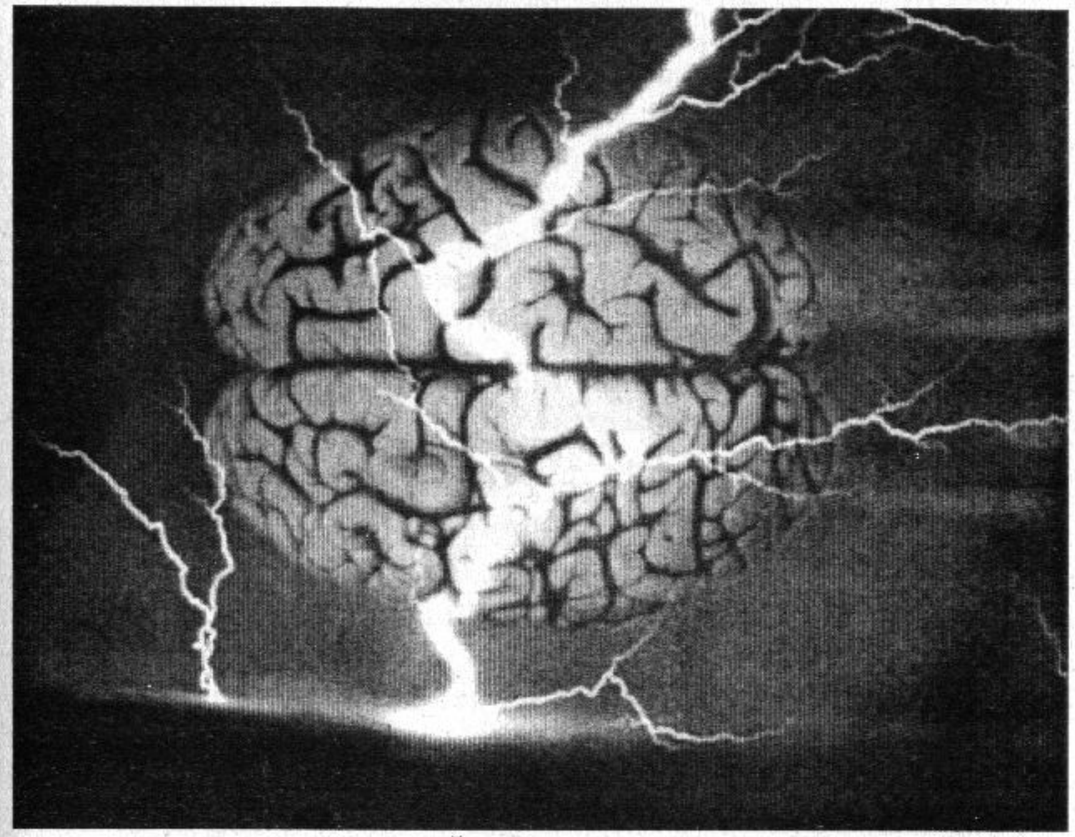

3. MINTEA SENZORIALĂ (MANAS)

Mintea senzorială (MANAS) este cea care sintetizează informaţiile captate de la cele cinci simţuri şi care transmite comenzile către organele de acţiune. MANAS este organul intern al percepţiei şi cunoaşterii sau, altfel spus, ea este instrumentul prin care obiectele simţurilor influenţează sufletul. În cadrul sistemului de gândire ştiinţifică NYAYA, mintea senzorială (MANAS) este considerată ca fiind o formă distinctă de organizare a Substanţei universale cosmice (DRAVYA) şi anume substanţa mentală.

Cu toate că aceste denumiri sugerează organele fizice corespondente, INDRIYA-urile sunt de fapt *realităţi subtile interioare.* Toate acestea, atât instrumentele senzoriale cât şi instrumentele de acţiune sunt considerate a fi nişte puteri specifice ale fiinţei. În fiecare asemenea instrument se află o forţă potenţială specifică.

Aceste puteri ce rezidă în INDRIYA-uri, atât în organele de simţ, cât şi în organele de acţiune, trebuie să fie bine stăpânite. În această direcţie în AGNI-PURANA se afirmă: *"Simţurile sunt cele care ne conduc către cer sau către infern. Fiinţa umană se îndreaptă sigur către cer sau către infern, după cum simţurile sale sunt sub controlul său*

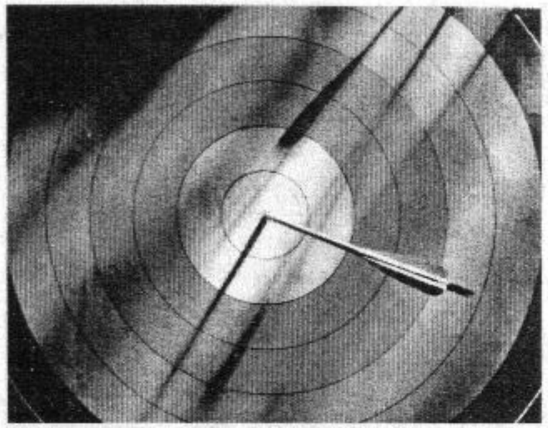

(ÎNFRÂNATE) sau, dimpotrivă, dacă ele sunt total nestăpânite". BHAGAVAD-GITA, SUTRA 62 din capitolul 2, ne oferă de asemenea următoarea analiză a jocului atenţiei: "*Atunci când un om se gândeşte la anumite obiecte sau fiinţe, survine fulgerător contactul cu ele. Din acest contact apare dorinţa (KAMA), iar din dorinţă se hrăneşte adeseori mânia (KRODHA). Din mânie este apoi generată tulburarea sau confuzia (SAMMOHA), iar din confuzie apare perturbarea memoriei. Din perturbarea memoriei apare la scurt timp după aceea distrugerea înţelepciunii (BUDDHI). Căci este ştiut că odată cu distrugerea înţelepciunii, fiinţa umană este aproape pierdută*". BHAGAVAD-GITA recomandă în continuare următoarea atitudine: "*Deşi trăieşte cu simţurile printre obiectele lor, cel cu mintea puternică, perfect stăpânită şi integrată (dizolvată) în armonia divină, o va avea (MINTEA) complet detaşată de atracţie (RAGA) şi de repulsie (DVESHA). Mintea acestei fiinţe umane se află atunci în întregime sub controlul Sinelui Suprem (ATMAN) şi de aceea ea atinge cu siguranţă calmul beatific (PRASADA). Odată atins cu adevărat acest calm perfect al conştiinţei, yoghinul transcende toate suferinţele, iar discernământul spiritual este complet trezit în fiinţa lui*".

În marele poem epic MAHABHARATA, cele cinci organe de simţ (JNANENDRIYA) sunt comparate cu nişte felinare aprinse aflate într-un copac înalt care iluminează lucrurile şi fiinţele şi fac să se producă cunoaşterea lor. Ele ademenesc cel mai adesea atenţia să se focalizeze asupra aspectelor efemere şi exterioare, în loc să o facă să se concentreze asupra Sinelui Suprem Esenţial (ATMAN). Tocmai de aceea, aspirantul este sfătuit constant să practice controlul perfect al simţurilor (INDRIYA-JAYA). În KATHA-UPANISHAD,

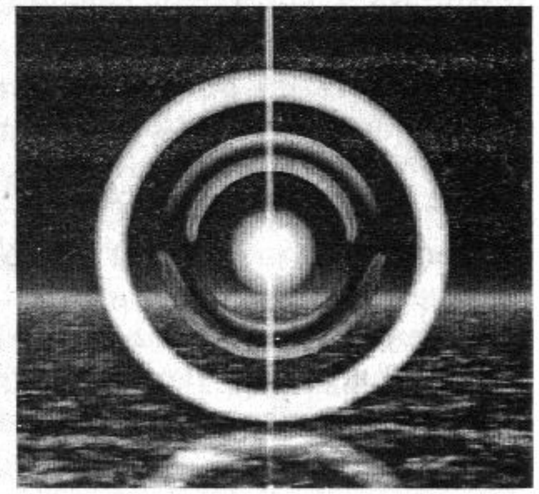

corpul este asemuit în mod analogic cu un car, iar simţurile sunt considerate nişte cai nărăvaşi care trebuie să fie struniţi. O altă metaforă, foarte populară în India pentru descrierea procesului de izolare de lumea senzorială (PRATYAHARA) este aceea a unei broaşte ţestoase care îşi retrage membrele sub carapace.

În ceea ce priveşte controlul care trebuie să fie permanent exercitat asupra instrumentelor senzoriale şi a instrumentelor de acţiune INDRA este un model demn de urmat. El este cel care favorizează atât controlul simţurilor, cât şi precizia exemplară în orice tip de acţiune.

INDRA – INIŢIATORUL CUNOAŞTERII EZOTERICE A AYURVEDA-EI

În tradiţia AYURVEDA, fiinţa divină a lui INDRA este reprezentativă mai ales datorită faptului că el a îndeplinit rolul de releu divin al transmiterii Cunoaşterii secrete a AYURVEDA-ei în lumea oamenilor. Această iniţiere de valoare excepţională a făcut posibilă întrepătrunderea dintre planul subtil spiritual şi planul de existenţă uman. Odată cu acest moment esenţial, tradiţia iniţiatică a AYURVEDA-ei a trecut de la etapa tradiţiei divine la etapa tradiţiei iniţiatice a înţelepţilor clarvăzători. Iniţierea acordată de către INDRA înţelepţilor din vremurile trecute constă în revelarea celor şase principii fundamentale ale cunoaşterii ezoterice din AYURVEDA. Acest set de şase principii de bază este numit în AYURVEDA "tezaurul cu şase comori al cunoaşterii ezoterice a Ştiinţei milenare a Vieţii (SHAD-PADARTHA)".

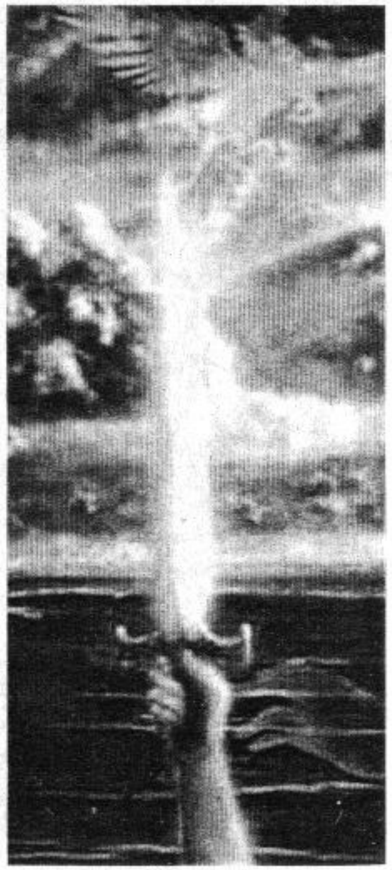

Darul spiritual oferit de către DUMNEZEU înţelepţilor, prin intermediul fiinţei divine a lui INDRA, sub forma iniţierii în tainele Ştiinţei fundamentale a Vieţii (AYURVEDA), reprezintă urmarea solicitării pline de umilinţă de către înţelepţi a sprijinului şi ghidării pline de graţie lui DUMNEZEU cu scopul de a-i ajuta pe oameni să depăşească stările de suferinţă date de boli, Ambianţa spirituală a acestui moment foarte important este

descrisă în lucrarea fundamentală de AYURVEDA "CHARAKA-SAMHITA" astfel:

"Atunci când datorită greşelilor (păcatelor) oamenilor bolile au ieşit la suprafaţă şi au început să se manifeste, suferinţele devenind astfel nişte impedimente pentru realizarea acţiunilor rituale care erau destinate menţinerii stării de comuniune spirituală profundă cu DUMNEZEU TATĂL, pentru menţinerea legămintelor spirituale, pentru studiul lucrărilor sacre, pentru respectarea continenţei sexuale perfecte (BRAHMACHARYA) şi pentru menţinerea unei durate lungi a vieţii, marii înţelepţi (RISHI), ce au atins perfecţiunea în practica lui YAMA şi NIYAMA, fiind iluminaţi prin focul subtil al austerităţii (TAPAS), strălucind datorită unei radiaţii mult amplificate (care în cazul lor a apărut şi prin folosirea ofrandelor cu GHEE neîncepute), toţi fiind înzestraţi cu virtutea făptuirii doar a acţiunilor ce respectă voinţa lui DUMNEZEU şi fiind plini de compasiune faţă de toate fiinţele create, s-au întâlnit într-unul dintre cele mai favorabile locuri ale munţilor sfinţi HIMALAYA pentru a solicita ghidarea lui DUMNEZEU şi având drept scop intenţia de a ajuta fiinţele create să depăşească suferinţa care este generată de bolile care au început să se manifeste".

Evocarea acestui moment spiritual din trecut reprezintă un model de stare spirituală exemplară de unison care s-a manifestat atunci între acei înţelepţi, care erau cu toţii animaţi de o profundă stare de compasiune faţă de toate fiinţele existente. Această întâlnire a înţelepţilor ayurvedici reprezintă un reper esenţial pe linia transmiterii iniţiatice a învăţăturii divine a Ştiinţei vieţii (AYURVEDA). În urma acestui moment de excepţie, ştiinţa sacră a vindecării care era până atunci cunoscută doar de către anumite fiinţe de lumină din lumea supra-umană a devenit, prin graţia lui DUMNEZEU, accesibilă şi fiinţelor umane. Iniţial, Ştiinţa sacră a Vieţii (AYURVEDA) a fost revelată de către însuşi SUPREMUL ABSOLUT (DUMNEZEU), manifestat în ipostaza sa de Creator al Universului (BRAHMA) lui DAKSHA. Acesta a transmis această învăţătură mai departe celor doi ASHVINI,

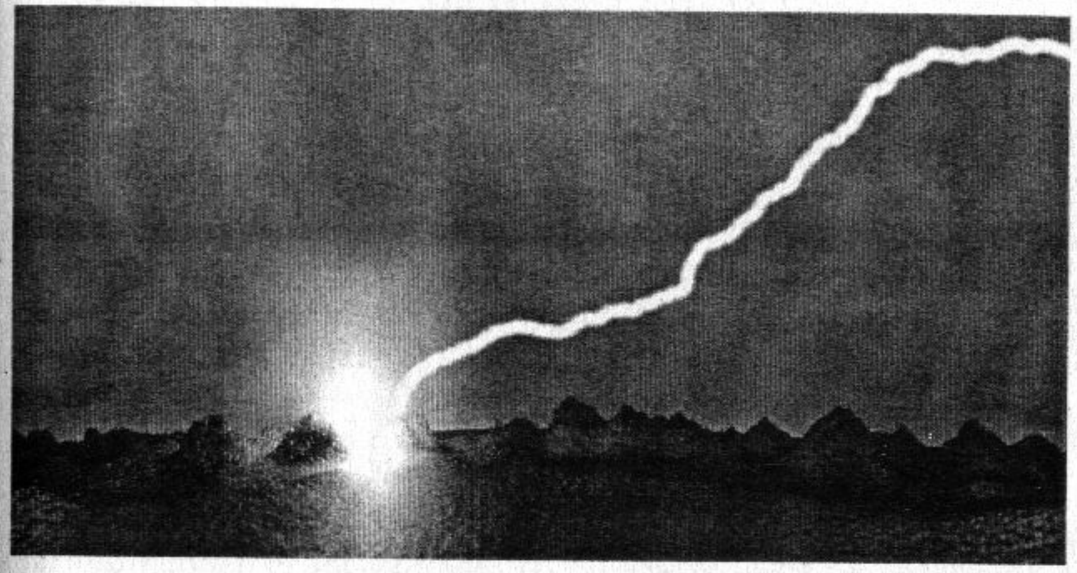

de la care ştiinţa Vieţii a fost cunoscută de către INDRA, protectorul divin al tuturor discipolilor căii spirituale. Până la INDRA ştiinţa sacră a vieţii (AYURVEDA) nu a fost revelată în vreun fel oamenilor.

Însă, ca urmare a solicitării de către înţelepţii aflaţi într-o deplină stare de unison spiritual a ajutorului divin, DUMNEZEU permite ca această ştiinţă de origine divină să fie accesibilă şi oamenilor, îndrumându-i pe înţelepţi către a-l apela pe divinul INDRA. Pornind de la descrierea dată acestui moment fundamental al solicitării ajutorului divin de către înţelepţi, în lucrarea fundamentală secretă "CHARAKA-SAMHITA" se expune apoi detaliat modul în care a avut loc efectiv transmiterea iniţiatică a învăţăturii divine a Ştiinţei vieţii înţelepţilor şi apoi oamenilor care erau pregătiţi şi dornici să o înţeleagă şi să o asimileze.

SUTRA citată anterior ne arată de asemenea că toţi participanţii la acea întâlnire erau mari înţelepţi asceţi, care aveau deja trezită în fiinţa lor cunoaşterea ultimă a SUPREMULUI ABSOLUT (DUMNEZEU TATĂL). Ei erau fiinţe realizate din punct de vedere spiritual, fiind totodată animaţi de o profundă stare de compasiune faţă de toate creaturile existente. Înainte de a cere ajutorul divin, ei au realizat o observaţie esenţială şi anume aceea că suferinţa care apare atunci când fiinţele se confruntă cu boala reprezintă un mare obstacol în practica spirituală a fiinţelor umane. Această practică spirituală include cinci aspecte principale: 1. austeritatea sau altfel spus disciplina spirituală (TAPAS); 2. comportamentul pozitiv şi divin integrat ce implică evitarea gândurilor rele şi nerealizarea acţiunilor necorespunzătoare (UPAVASA); 3. studiul

atent şi consecvent al scrierilor sacre ale spiritualităţii (VEDA-elor); 4. realizarea perfectă a continenţei sexuale (BRAHMA-CHARYA) şi 5. îndeplinirea îndatoririlor spirituale (VRATA).

Fiind afectată de suferinţa pe care o generează bolile, fiinţa umană nu se mai află într-o stare fizică şi mentală optimă pentru îndeplinirea cvadruplei manifestări a vieţii în cazul fiinţelor umane (CHATUR-VARGA) şi anume virtutea (DHARMA), prosperitatea materială (ARTHA), împlinirea senzuală şi mentală (KAMA) şi starea de eliberare spirituală (MOKSHA). Prezenţa şi manifestarea bolilor conduce, prin suferinţa care decurge din ele, la pierderea de către fiinţa umană a acestei condiţii cvadruple de integrare armonioasă în viaţă. În acest mod, fiinţa umană iroseşte bunăstarea existenţei terestre şi apoi ea întâmpină mari obstacole în calea evoluţiei spirituale. Prin urmare, bolile de tot felul se interpun în calea evoluţiei spirituale din cursul vieţii ca nişte mari obstacole. Tocmai de aceea este stringent necesar ca influenţa lor să fie eliminată sau cel puţin redusă la minimum. În acest context înţelepţii asceţi au început cu toţii la unison să mediteze asupra situaţiei existente, solicitându-i astfel lui DUMNEZEU sprijinul pentru a găsi o cale optimă de soluţionare a acestei probleme foarte complexe cu care se confruntau fiinţele umane aflate pe Pământ.

Ca urmare a stării de unison spiritual pe care înţelepţii au generat-o prin meditaţia realizată împreună (toţi cei prezenţi având o stare de mare dăruire şi de umilinţă faţă de DUMNEZEU), ei au avut cu toţii, la scurt timp după aceea, revelaţia răspunsului plin de graţie al lui DUMNEZEU. Ei au perceput atunci lăuntric (în sfera de manifestare corespunzătoare lui AJNA CHAKRA) imaginea plină de strălucire a lui INDRA, protectorul tuturor fiinţelor pline de aspiraţie şi de dăruire

spirituală, înţelegând totodată în mod intuitiv că DUMNEZEU îi îndrumă către a-l contacta telepatic pe INDRA. În acest mod înţelepţii au aflat că INDRA urmează să îi înveţe modul eficient în care poate fi îndepărtată influenţa nefastă a bolilor de tot felul.

Mai departe, toţi acei mari înţelepţi au fost ghidaţi şi inspiraţi să îl desemneze pe acela dintre ei care să intre în legătură subtilă-spirituală telepatică cu divinul inspirator INDRA. Dintre ei a fost ales pentru realizarea acestei acţiuni înţeleptul BHARADVAJA:

"Dintre acei înţelepţi, puternicul ascet BHARADVAJA, şi el doritor de viaţă lungă şi sănătate pentru oameni, a intrat în stare de comuniune spirituală directă cu INDRA, care este stăpânul tărâmului fiinţelor celeste şi ocrotitorul discipolilor căii spirituale, de la care a primit esenţa cunoaşterii ezoterice a AYURVEDA-ei".

Acesta fiind un ascet desăvârşit ce stăpânea foarte bine modalitatea spirituală de proiecţie subtilă a conştiinţei sale în sferele superioare ale manifestării a pătruns, prin aplicarea modalităţii spirituale de transfer al conştiinţei (cunoscută în practica YOGA sub numele de PHO-WA), în sfera subtilă de forţă a lui INDRA, întâlnindu-l acolo pe INDRA manifestat sub o înfăţişare divină plină de o copleşitoare strălucire, asemănătoare cu a mii de sori şi fiind însoţit de un număr impresionant de fiinţe de lumină, fiinţe care erau realizate din punct de vedere spiritual. Atunci înţeleptul BHARADVAJA i-a solicitat plin de umilinţă lui INDRA să îi arate care este modalitatea divină de vindecare a bolilor şi de îndepărtare a suferinţei oamenilor de pe Pământ.

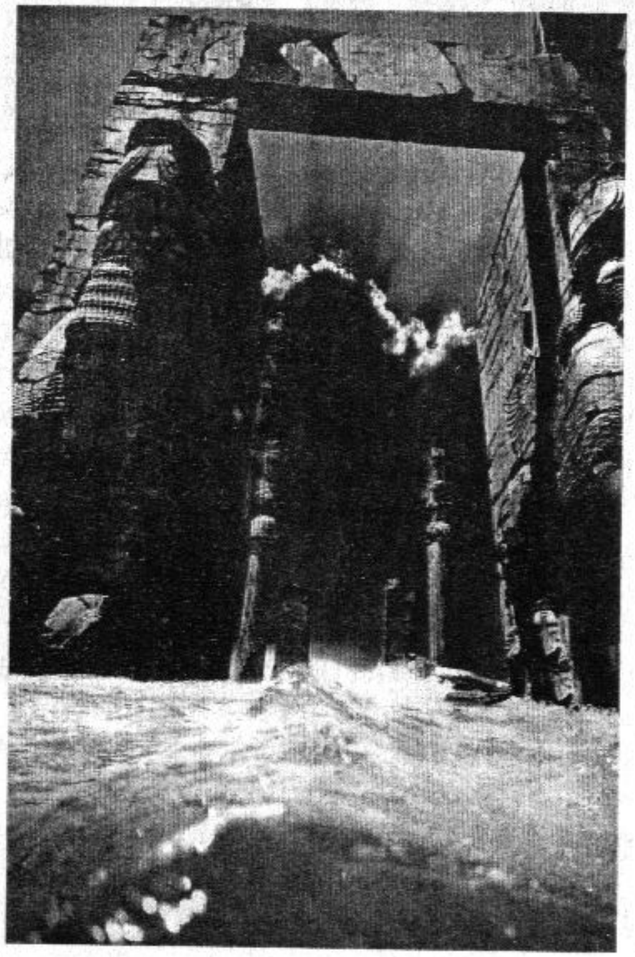

Atunci INDRA, i-a împărtăşit într-un mod tainic, esenţializat, cunoaşterea

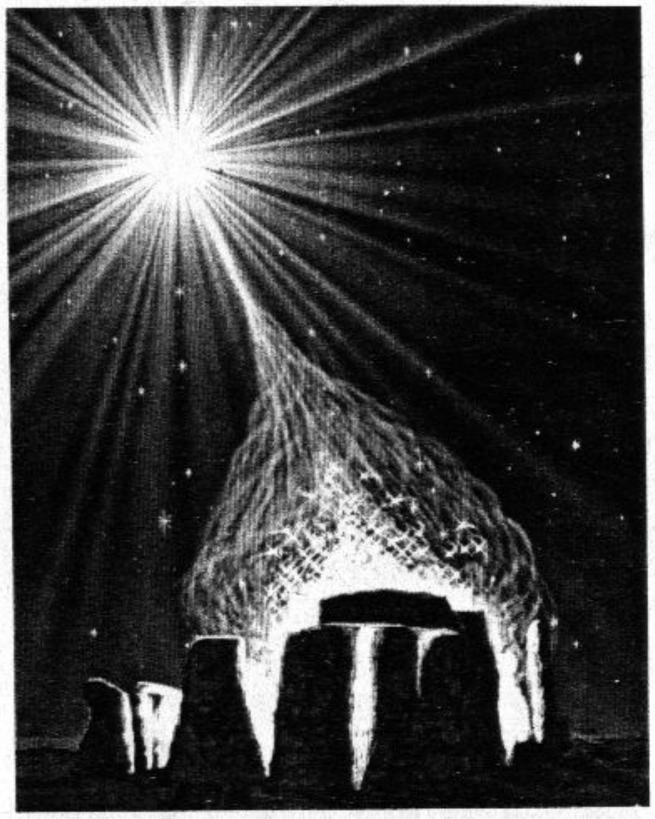

divină a Ştiinţei vieţii, pe care şi el o primise la rândul său de la cuplul celor doi vindecători divini, ASHVINI.. Astfel, BHARADVAJA a primit în fiinţa sa cunoaşterea secretă a Ştiinţei sacre a Vieţii printr-un proces de transfer spontan de cunoaştere. Învăţătura primită de el era structurată sub forma a trei domenii principale de cunoaştere şi anume: 1. ştiinţa etiologiei sau altfel spus, ştiinţa cauzelor fundamentale ale bolilor (HETU), 2. ştiinţa simptomatologiei sau ştiinţa semnelor şi indiciilor ce ne permit recunoaşterea şi clasificarea bolilor (LINGA) şi 3. ştiinţa terapeuticii sau arta fundamentală a vindecării naturale (AUSHADHAJNASA).

Tripla structurare (TRISUTRA) a învăţăturii ezoterice esenţializate a AYURVEDA-ei de către INDRA va face ca apoi ea să poată fii mult mai uşor comunicată într-o formă discursivă şi cât mai explicită oamenilor. Fiind iniţiat astfel, BHARADVAJA a transmis după aceea în întregime, tuturor celorlalţi înţelepţi cunoaşterea esenţializată primită de el de la INDRA. Însă pentru a putea aplica şi transmite mai departe învăţătura AYURVEDA-ei în lumea oamenilor, era încă necesară decodificarea acestei învăţături esenţializate şi reformularea ei în conformitate cu capacitatea de înţelegere şi de punere în practică a oamenilor. Tuturor înţelepţilor le era accesibilă această cunoaştere esenţializată, însă ea era o bogăţie spirituală care urma să fie dăruită oamenilor într-o formă care să le fie accesibilă, deoarece, în forma în care ei au aflat-o de la BHARADVAJA, învăţătura secretă a AYURVEDA-ei nu putea fi comunicată oamenilor deoarece ea nu era pe înţelesul lor. Prin urmare, după ce înţelepţii au primit mesajul spiritual adus de BHARADVAJA, ei au intrat din nou cu toţii în stare de meditaţie şi atunci Graţia lui DUMNEZEU s-a manifestat din nou pentru fiecare dintre ei:

"Înţelepţii doritori de viaţă lungă au primit de la BHARADVAJA această Ştiinţă secretă a Vieţii (AYURVEDA), cunoaştere care urma să fie făcută accesibilă oamenilor ca o modalitate divină fundamentală pentru asigurarea bunăstării tuturor creaturilor şi totodată ca o cale practică pentru creşterea duratei vieţii acestora.

Primind această cunoaştere esenţializată, înţelepţii au intrat apoi în stare de meditaţie şi la scurt timp după aceea asupra lor s-a manifestat puterea Graţiei lui DUMNEZEU, care a generat, în fiecare dintre înţelepţi, trezirea forţei intuitive de înţelegere sintetică a celor şase principii ale cunoaşterii ezoterice a AYURVEDA-ei care sunt: 1. principiul universal al similitudinii (SAMANYA), 2. principiul universal al diferenţierii manifestărilor subtil-vibratorii (VISHESHA), 3. principiul universal al substanţialităţii (DRAVYA), 4. principiul universal al ordonării calitative (GUNA), 5. principiul universal al acţiunii (KARMAN) şi 6. principiul universal al simultaneităţii inseparabile (SAMAVAYA).

După ce au cunoscut toate acestea, înţelepţii au acţionat în conformitate cu aceste şase principii fundamentale (SHAD-PADARTHA), obţinând cu toţii cea mai înaltă stare de bine, precum şi o viaţă lungă şi fericită în existenţa lor terestră care a urmat. În tot acest timp ei au fost de mare folos oamenilor care le-au urmat exemplul şi de asemenea tuturor celor care au învăţat şi au aplicat corect Ştiinţa secretă a Vieţii transmisă de către ei".

Cele şase principii fundamentale ale cunoaşterii ezoterice din AYURVEDA care au fost revelate direct de către DUMNEZEU înţelepţilor reprezintă mijloacele principale care permit punerea în practică în lumea umană a învăţăturii divine a vieţii. Cu ajutorul lor, toţi acei înţelepţi au putut oferi după aceea oamenilor o cunoaştere bine structurată, uşor accesibilă şi aplicabilă practic. Ei au transmis după aceea şi altor fiinţe umane, care erau dornice şi totodată înzestrate, cunoaşterea

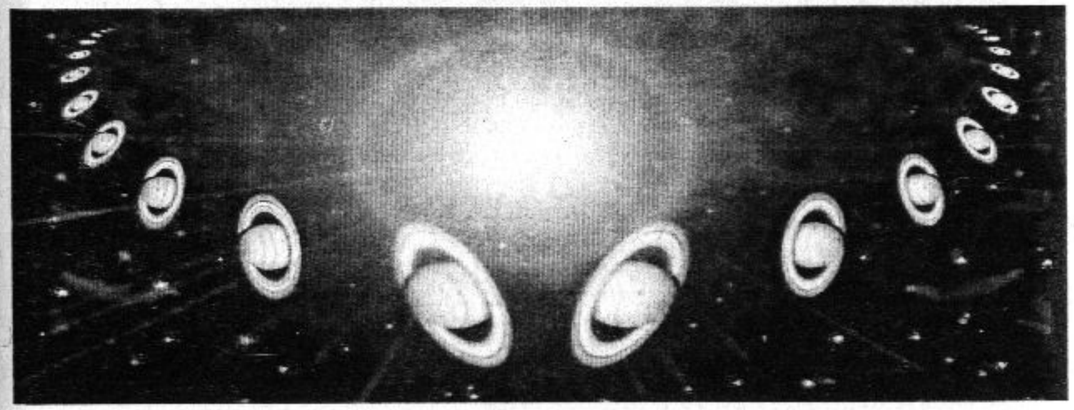

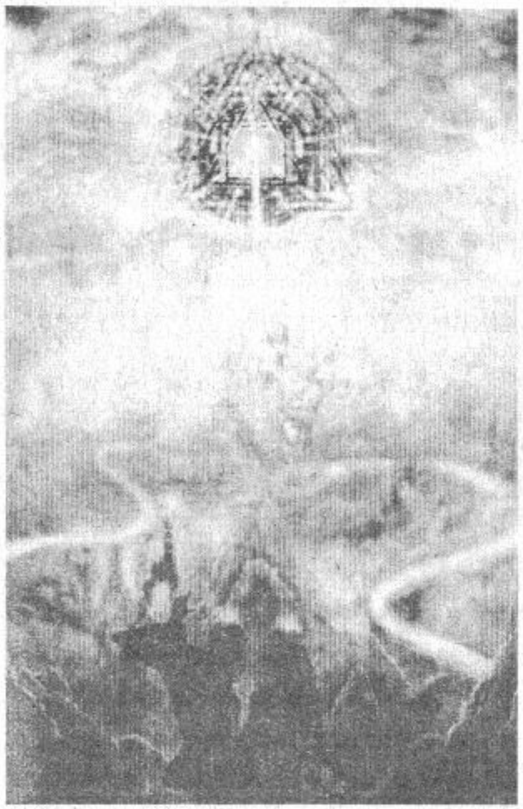

AYURVEDA-ică într-o formă detaliată şi amănunţit explicată cu ajutorul celor 6 principii fundamentale. Din punct de practic remarcăm că cele 6 principii ale cunoaşterii ezoterice din AYURVEDA oferă cel mai favorabil cadru pentru înţelegerea adecvată a ştiinţei vindecării:

1. principiul universal al similitudinii (SAMANYA) ne indică necesitatea identificării manifestărilor similare (SAMANYA), a căror existenţă constituie aspectul fundamental al operaţiunilor de grupare şi de clasificare şi care ne revelează existenţa fenomenului universal şi misterios al REZONANŢEI;

2. principiul universal al diferenţierii manifestărilor subtil-vibratorii (VISHESHA) ne indică necesitatea identificării corecte a diferenţelor (VISHESHA), care reprezintă elementul cheie al particularizării şi individualizării în cazul diagnosticării sau alegerii remediilor;

3. principiul tainic al substanţialităţii (DRAVYA) ne indică necesitatea de a studia cu atenţie şi sistematic natura proprie în corelaţie cu natura înconjurătoare (DRAVYA), deoarece ea este sursa substanţelor terapeutice sau a agenţilor vindecători;

4. principiul tainic al ordonării calitative (GUNA) ne indică necesitatea de a cunoaşte şi de a identifica corect proprietăţile substanţelor şi a fiinţelor (GUNA), deoarece ele ne dau măsura compatibilităţilor ce există între ele;

5. principiul universal al acţiunii (KARMAN) ne indică necesitatea de a cunoaşte care este dinamismul funcţional al oricărui aspect existent (KARMAN), deoarece în fiecare lucru, fiinţă sau fenomen există o disponibilitate către acţiune de un anumit tip;

6. principiul universal al simultaneităţii inseparabile (SAMAVAYA) ne indică necesitatea de a cunoaşte care sunt legăturile tainice de inseparabilitate (SAMAVAYA) ce există între lucruri, fenomene, fiinţe

sau aspecte diferite, cu ajutorul cărora vom descoperi cele mai ascunse taine ale Creaţiei lui DUMNEZEU.

După ce au primit această iniţiere, toţii înţelepţii au urmat prescripţiile ştiinţei secrete a vieţii (AYURVEDA) care le-a fost astfel revelată şi, punând în practică învăţătura primită, au cultivat o stare cât mai bună de sănătate ce le-a permis să trăiască foarte mult, fiind de atunci de foarte mare folos oamenilor pe care i-au ajutat să elimine obstacolele care se interpuneau în calea evoluţiei lor spirituale pe Pământ sub forma bolilor de tot felul. În acest moment excepţional al iniţierii, DUMNEZEU a manifestat din plin graţia Sa, revelându-le înţelepţilor cunoaşterea secretă a AYURVEDA-ei în forma esenţializată a celor 6 principii fundamentale ale cunoaşterii ezoterice (PADARTHA). Această formă de iniţiere le-a fost făcută accesibilă înţelepţilor prin Graţie divină, însă ea rămâne totodată extrem de complexă, tainică şi de nepătruns încă pentru o minte umană obişnuită.

În virtutea rolului său divin de protector al discipolilor căii spirituale, INDRA a continuat să îi inspire şi să îi ghideze mai departe pe înţelepţii ce au fost iniţiaţi în taina celor şase raze ale cunoaşterii ezoterice a AYURVEDA-ei (SHAD-PADARTHA). El este cel care a călăuzit în continuare acţiunile ulterioare ale înţelepţilor iniţiaţi şi a făcut cu putinţă ca această cunoaştere secretă extrem de valoroasă primită de ei de la DUMNEZEU să dea cât mai multe roade spirituale binefăcătoare în lumea fiinţelor umane.

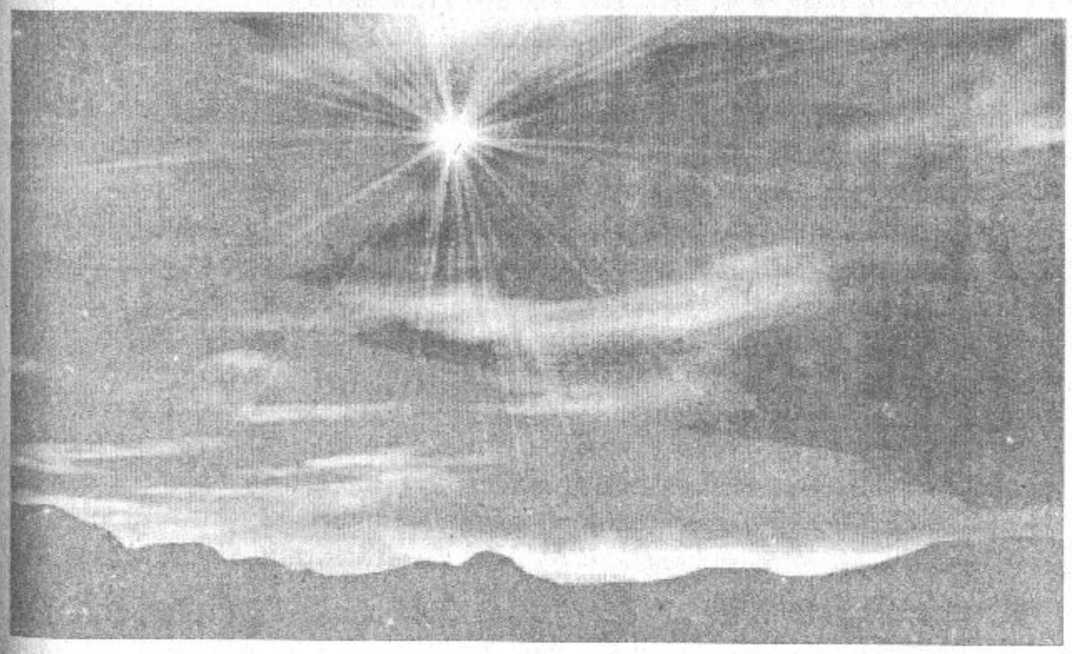

GLOSAR

ADITI

principiul feminin creator universal

Literal cuvântul sanscrit ADITI înseamnă "cea nelimitată" sau "cea liberă" şi "neînlănţuită". ADITI este Mama divină a tuturor entităţilor celeste, în poemele din RIG-VEDA fiind numită DEVA-MATRI, Mama tuturor fiinţelor zeieşti. Ea este extinderea primordială a Creaţiei Universale, din care se vor manifesta toate elementele fundamentale ale Naturii. În sistemul TANTRA, ADITI corespunde energiei feminine universale SHAKTI. Despre ADITI, celebrul iniţiat SRI AUROBINDO afirmă că ea este Conştiinţa Infinită. Ea este totodată Vaca celestă şi Lumina Spirituală primordială.

ADITYA

principiu creator elementar

În tradiţia orientală sunt numite ADITYA elementele fundamentale ale Naturii care emană direct din fiinţa cosmică a lui ADITI sau, altfel spus, fiii cosmici ai principiului creator universal (ADITI). ADITYA sunt fiii celeşti ai Luminii şi reprezintă pe Zeii păzitori ai Universului. Spre deosebire de ADITI, care este vibraţia-sursă a Procesului genezei, ADITYA sunt primele emanaţii elementare, fiind cunoscuţi în tradiţia VEDA-ică ca fiind Zeii-elemente. ADITYA sunt cele mai vechii fiinţe celeste (zei) ai Creaţiei Universale.

AGADA

antidot al unei stări de toxicitate din organism.

În AYURVEDA substanţele cu efect toxic sunt clasificate în două grupe, în funcţie de sursa din care provin: 1. substanţe toxice de origine vegetală sau minerală (**STHAVARA**) şi 2. substanţe toxice de origine animală (**JANGAMA**). Atunci când prin utilizare greşită, anumite substanţe cauzează deteriorarea sau chiar pierderea funcţiilor normale ale organelor corpului, ele sunt considerate substanţe toxice (otrăvuri). Aceste substanţe toxice sunt numite în limba sanscrită **GADA**. De asemenea, atunci când anumite substanţe sunt incorect utilizate şi astfel ele produc o perturbare gravă a stării de echilibru funcţional a sistemului corporal al unei fiinţei umane, acestea sunt numite în limba sanscrită **VISHA**. Amestecurile de substanţe naturale care determină o stare de toxicitate crescută, precum şi orice fel de substanţă toxică produsă în mod artificial sunt în general numite în limba sanscrită **GARA**. Acest termen include de asemenea şi acele amestecuri incompatibile de substanţe naturale care determină prin ingerare intoxicarea organismului.

Prin urmare, termenul sanscrit AGADA desemnează ceea ce acţionează ca antidot al unei substanţe toxice (GADA), indiferent de originea sa, precum

şi ca antidot al combinaţiilor incompatibile sau a celor care determină apariţia unor simptome de toxicitate.

AGADA-TANTRA

ştiinţa secretă a preparării substanţelor toxicologice

AGADATANTRA este una dintre cele opt mari ramuri (**ANGA**-uri) sau ştiinţe, specializări, diviziuni specializate (**TANTRA**-uri) ale sistemului medical tradiţional AYURVEDA: 1. **KAYACIKITSA**, 2. **SHALYATANTRA**, 3. **SHALAKYATANTRA**, 4. **BHUTAVIDYA**, 5. **KAUMARABHRITYA**, 6. AGADATANTRA, 7. **RASAYANA**, 8. **VAJIKARANA**. Scrierile tradiţionale din acest domeniu (AGADATANTRA) cuprind informaţii extrem de utile referitoare la **identificarea situaţiilor de poluare a aerului sau a apei**, la **identificarea substanţelor toxice** de origine animală, minerală sau vegetală. AGADATANTRA cuprinde de asemenea prezentarea cheilor de recunoaştere a anomaliilor care apar ca urmare a utilizării substanţelor toxice (**GADA**, **VISHA** sau **GARA**), precum şi anumite modalităţi eficiente de acţiune care sunt necesare în cazul intoxicării sau otrăvirii cu substanţe nocive (otrăvuri), naturale sau artificiale. Această ramură mai este cunoscută şi sub numele **VISAGARA-VAIRODHIKA-PRASAMANA**.

AGNI

focul subtil al fiinţei

La nivelul organismului uman, AGNI reprezintă energia fierbinte care ajută digestia şi care funcţionează ca agent catalitic în digestie şi metabolism. AGNI este agentul invariabil al oricărui proces de transformare (digestie, metabolism (PAKA)). În AYURVEDA sunt cunoscute 13 forme distincte de AGNI, acestea alcătuind 3 grupe: 1. focul digestiv propriu-zis (JATHARAGNI), care este cea mai importantă formă de manifestare a lui AGNI la nivelul MICROCOSMOSULUI uman. 2. cele cinci principii transformatoare (AGNI-uri) corespunzătoare elementelor (cele cinci BHUTAGNI-uri), 3. cei şapte agenţi transformatori ai constituenţilor corporali (cele şapte DHATUAGNI-uri).

AGNI

fiinţa divină guvernatoare a energiei subtile a focului

AGNI este de asemenea unul din aspectele de veneraţie cele mai străvechi şi cele mai sacre ale hinduşilor. El se manifestă pe cer sub forma SOARELUI, în aer sub forma FULGERULUI şi pe pământ sub aparenţa FOCULUI. AGNI apare în **VEDA**-e personificat într-o divinitate căreia îi sunt consacrate numeroase imnuri şi care poartă acelaşi nume (AGNI). În fiinţa umană AGNI este tocmai acea energie subtilă arzătoare şi caldă care susţine toate procesele de transformare din organism.

AHAMKARA

principiul individualităţii

Literal cuvântul sanscrit AHAMKARA înseamnă în limba sanscrită **"cel care face Eu-l inferior"**. AHAMKARA este de fapt **EGO-ul** sau **conştiinţa**

Eu-lui care manifestă **puterea de atribuire**. Totuşi, cel mai adesea AHAMKARA desemnează pur şi simplu **iluzia Eu-lui**, sau cu alte cuvinte simţul limitator (şi penibil pentru cel care l-a transcens) de a fi o minte şi un corp individual, de a avea anumite lucruri, energii subtile sau caracteristici proprii cu privire la care avem FALSA IMPRESIE că ne aparţin (spre exemplu: sentimentele mele, iubita mea, ideile mele, gândurile mele, acţiunile mele, soţia mea, prietenii mei, copiii mei, etc, etc.) şi de a fi doar EU SINGUR cel care realizează acţiunile. AHAMKARA mai este numit "**principiul individualizării**".

În sistemului de gândire **SAMKHYA**, AHAMKARA este privit ca fiind unul dintre cele opt evolute (aspecte manifestate) primare ale NATURII (PRAKRITI). În textul filosofic SAMKHYA KARIKA se dau precizări asupra celor trei aspecte distincte ale lui AHAMKARA. Acestea sunt: 1. Eu-l care se transformă numit VAIKRITA sau **VAIKRITA AHAMKARA**; 2. Eu-l pasional numit TAIJASA sau **TAIJASA AHAMKARA**; 3. Eu-l obârşiei elementelor sensibile (TANMATRA-elor), **BHUTADI AHAMKARA**. Aceste trei aspecte distincte ale Eu-lui (AHAMKARA) corespund fiecare predominanţei uneia dintre cele trei Tendinţe fundamentale ale Naturii (**GUNA**-ele): 1. Eu-l care se transformă (VAIKRITA) prezintă predominanţa lui **SATTVA GUNA**; 2. Eu-l pasional (TAIJASA) prezintă predominanţa lui **RAJAS GUNA**; 3. Eu-l obârşiei elementelor sensibile (BHUTADI) prezintă predominanţa lui **TAMAS GUNA**.

Toate tradiţiile spirituale autentice (atât sistemul milenar **YOGA**, cât şi de asemenea sistemul tradiţional **AYURVEDA**) afirmă faptul că **simţul limitator şi penibil al EGO-ului** trebuie să fie cât mai repede şi definitiv transcens. Uneori această idee sublimă (dătătoare de adevărată libertate) este interpretată în mod complet greşit ca fiind doar un îndemn de a fi altruişti. În realitate este vorba de ceva cu mult mai profund şi esenţial care implică să se atingă cât mai repede transcenderea completă a EGO-ului (AHAMKARA) care atrage după sine eliminarea cunoaşterii parţiale, efemere şi iluzorii. De la identificarea totală cu Eu-l (EGO-ul) EFEMER trebuie să accedem cât mai repede şi pe deplin la identificarea permanentă şi plenar divină cu SINELE ETERN (**ATMAN**) sau SPIRITUL DIVIN ce există în centrul ultim al fiinţei noastre. Scopul esenţial atât al sistemului milenar YOGA, cât şi al sistemului tradiţional AYURVEDA este să conducă cât mai repede fiinţa umană de la conştiinţa dureroasă şi limitată a EGO-ului (AHAMKARA) la Conştiinţa beatifică şi nelimitată a SINELUI NEMURITOR, ETERN (ATMAN).

În toate lucrările sacre ale INDIEI (în **VEDA**-e), AHAMKARA este unanim considerat ca fiind **aspectul individual al unei fiinţe umane** sau, cu alte cuvinte, el este acel vehicul care are rolul de a însoţi fiinţa umană încă de la naşterea ei în această lume fizică pentru ca astfel să o conducă pe drumul său evolutiv, particular şi unic în acelaşi timp. De cele mai multe ori, AHAMKARA este cunoscut ca fiind acel aspect limitator care separă fiinţa umană de realitatea MACROCOSMICĂ, tocmai datorită faptului că el creează iluzia existenţei individuale a fiinţei umane. În calitatea sa de principiu al individualizării,

AHAMKARA reprezintă un aspect (o parte) a NATURII manifestate (**PRAKRITI**) şi tocmai de aceea şi el este supus unei permanente transformări. Astfel fiecare fiinţă umană poate ca în decursul evoluţiei sale să îşi rafineze din ce în ce mai mult individualitatea, până când, la un anumit moment dat, prin graţia divină, să ajungă să transcendă pe deplin aspectul individual, pentru a se contopi în conştiinţa beatifică a lui DUMNEZEU TATĂL.

AHIMSA

non-violenţa sau iubirea atotcuprinzătoare

AHIMSA este una dintre cele cinci **YAMA** (reguli de comportament) menţionate în lucrarea YOGA SUTRA a lui PATANJALI în următoarea ordine: 1. AHIMSA (non-violenţa); 2. **SATYA** (adevărul); 3. **ASTEYA** (non-furtul); 4. **BRAHMACHARYA** (continenţa); 5. **APARIGRAHA** (non-posevitatea). Cuvântul sanscrit AHIMSA este format din particula "A" care înseamnă "non" şi din substantivul "HIMSA" care înseamnă "ucidere" sau "violenţă". Chiar dacă literal cuvântul AHIMSA înseamnă "non-violenţă", semnificaţia sa este mai mult decât un imperativ negativ de a nu ucide, căci în realitate AHIMSA are un înţeles pozitiv mult mai larg ce implică întotdeauna iubirea. Această iubire cuprinde toate creaturile căci suntem cu toţii copiii aceluiaşi TATĂ DUMNEZEU.

Tocmai de aceea fiinţa umană care urmăreşte să respecte cu adevărat AHIMSA ştie că a ucide sau a distruge o fiinţă înseamnă a insulta Creatorul. Oamenii obişnuiţi ucid adesea pentru hrană (atunci când ei consumă carne) sau pentru a se apăra de o primejdie. Dar faptul că un om este vegetarian nu implică şi că este non-violent ca temperament sau că el este un yoghin, cu toate că practica **YOGA** impune acest regim. Un cuţit poate fi folosit la împărţirea unui fruct în bucăţi sau la înjunghierea unui duşman. Greşeala nu este în instrument, ci în cel care-l foloseşte.

Oamenii devin violenţi pentru a-şi apăra interesele, propriile trucuri, pe cei dragi, proprietatea sau onoarea. Dar un om nu se poate bizui numai pe el pentru a se apăra pe el însuşi sau pe ceilalţi. Credinţa că poate face aceasta este falsă. Un om trebuie deci să se bizuie pe DUMNEZEU care este sursa tuturor puterilor. Atunci nu se va mai teme de nimic, de nici un rău. Violenţa (HIMSA) se naşte din teamă, slăbiciune, ignoranţă sau nelinişte. Pentru a o stăpâni este nevoie de eliberare de teamă. Pentru a obţine această eliberare, ceea ce este necesar este o nouă atitudine în faţa vieţii şi o reorientare a minţii. Violenţa scade în mod necesar atunci când oamenii învaţă să-şi bazeze credinţa pe realitate şi cercetări mai degrabă decât pe ignoranţă şi presupuneri.

Fiinţa umană care urmăreşte să respecte AHIMSA crede că orice creatură are tot atâta drept la viaţă ca şi el, crede că s-a născut pentru a-i ajuta pe ceilalţi şi priveşte cu iubire la toate fiinţele. Ea ştie că viaţa sa este legată în mod inexorabil de cea a celorlalţi şi se bucură dacă-i poate ajuta să fie fericiţi. Atunci, prin empatie, fericirea lor devine fericirea sa. O astfel de fiinţă umană pune fericirea celorlalţi înaintea propriei sale fericiri şi devine o sursă de bucurie

pentru toţi cei care îl întâlnesc. Aşa cum părinţii încurajează un copil la primii paşi, tot aşa cel ce urmăreşte să realizeze AHIMSA îi încurajează şi el pe cei mai nefericiţi şi îi face apţi să supravieţuiască.

Pentru o faptă rea comisă de alţii, oamenii cer dreptate. Pentru una făcută de ei înşişi, cer îndurare şi iertare. Pe de altă parte, fiinţa umană care respectă cu adevărat AHIMSA, crede că un rău făcut de ea trebuie judecat, în timp ce, pentru un rău făcut de alţii, cere iertare. Ea ştie cum să trăiască şi îi învaţă şi pe alţii cum să o facă. Năzuind tot timpul să se perfecţioneze, ea le arată celorlalţi, prin dragoste şi compasiune, cum să devină mai buni.

Întotdeauna, fiinţa umană ferm stabilită în practica lui AHIMSA se opune răului din omul care face rău, dar nu persoanei însăşi. Ea recomandă căinţa şi nu pedeapsa pentru un rău făcut. Opoziţia faţă de rău şi dragostea pentru cel care-l comite pot coexista. Soţia unui beţiv se poate opune obiceiului lui de a bea, continuând însă să-şi iubească soţul. Opoziţia fără dragoste duce la violenţă. A-l iubi pe cel care face rău fără a te opune răului din el, este nebunie şi duce la nefericire. Astfel că fiinţa umană angrenată în respectarea lui AHIMSA ştie că a iubi o persoană în timp ce te lupţi cu răul din ea, este calea cea mai bună de urmat. Bătălia este câştigată pentru că ea luptă cu dragoste. O mamă iubitoare îşi bate uneori copilul pentru a-l dezvăţa de un obicei rău. În acelaşi mod, un adevărat susţinător al lui AHIMSA îşi iubeşte adversarul.

Alături de AHIMSA se află **ABHAYA** (lipsa de teamă) şi **AKROTHA** (lipsa de supărare). Eliberarea de teamă vine numai pentru aceia care duc o viaţă pură.

Celui ce respectă AHIMSA nu-i este teamă de nimeni şi nimeni nu trebuie să se teamă de el căci el este purificat prin studiul SINELUI. În general, teama cuprinde un om şi îl paralizează. El este speriat că ar putea pierde mijloacele de existenţă, bogăţia sau reputaţia. Dar cea mai mare teamă este cea de moarte. Cel ce practică AHIMSA ştie însă că el este diferit de trupul său, care este un lăcaş temporar pentru spiritul său. El vede toate fiinţele în Sine şi Sinele în toate fiinţele şi, prin urmare, îşi pierde orice teamă. Cu toate că trupul său este supus bolii, vârstei, decăderii şi morţii, spiritul este etern şi rămâne neatins. Pentru o astfel de fiinţă umană ferm stabilită în practica lui AHIMSA, moartea este un aspect tranzitoriu care dă gust vieţii. Ea şi-a dedicat mintea, raţiunea şi întreaga sa viaţă descoperirii Divinului. Prin urmare, când cineva şi-a legat întreaga fiinţă de Supremul Divin, de cine şi de ce ar putea să se mai teamă? Practica constantă a non-violenţei (AHIMSA) are drept efect universal dezrădăcinarea sentimentelor de ostilitate faţă de orice fiinţă. În preajma aceluia în care non-violenţa a prins perfect rădăcină, toate fiinţele renunţă la ură, antipatie sau duşmănie. "Nici corpul, nici mintea nu trebuie să-ţi fie stăpâni. Să ne aducem aminte că, de fapt, corpul ne aparţine şi nu noi aparţinem corpului (corpul este făcut pentru om şi nu omul pentru corp)" (SWAMI VIVEKANANDA).

Proverbe româneşti care reflectă necesitatea respectării lui AHIMSA sau

îndemnul renunţării la teamă (ABHAYA), îndemnul renunţării la supărare (AKROTA) şi îndemnul renunţării la violenţă (AHIMSA):

"Cine se teme tot timpul de moarte şi-a pierdut viaţa".

"Cine mai mult se teme, tocmai acela uită adeseori uşa deschisă".

"Naşterea omului este şi pentru alţii, moartea este doar a lui".

"Decât să trăieşti murind, mai bine să mori trăind".

"Cui îi este frică de orice rău, rău îi merge".

"Fricosul întotdeauna aduce primejdie".

"Sângele cu sânge nu se spală".

Proverbe româneşti care zugrăvesc realitatea lui AHIMSA (non-violenţa) sau care, cu alte cuvinte, ne îndeamnă către realizarea sa, ironizându-i pe cei care sunt subjugaţi de astfel de tentaţii:

"Cine închide ochii ca să pună în mişcare răutatea, cine îşi muşcă buzele, a şi înfăptuit răul".

"Dacă cineva va blestema pe tatăl său şi pe mama sa, i se va stinge lumina în mijlocul întunericului".

"Nu cruţa copilul de mustrare, căci dacă îl vei lovi cu nuiaua nu va muri. Lovindu-l cu nuiaua, îi scoţi sufletul din locuinţa morţilor".

"Cine cruţă nuiaua urăşte pe fiul său, dar cine îl iubeşte îl disciplinează îndată".

"Nu gândi niciodată rău împotriva aproapelui tău".

"Nu te certa niciodată cu nimeni".

"Nu invidia pe omul violent şi nu alege nici una dintre căile lui".

"Nu gândi rău împotriva aproapelui tău".

"Gura celor răi ascunde violenţa".

"Ura stârneşte certuri, dar dragostea acoperă toate greşelile".

"Omul violent amăgeşte pe aproapele său".

"Nu intra pe cărarea celor răi şi nu umbla pe calea celor nelegiuiţi. Fereşte-te de ea, nu trece pe ea; ocoleşte-o şi treci înainte. Căci ei nu dorm dacă n-au făcut răul, le piere somnul dacă nu fac pe cineva să cadă. Căci ei mănâncă pâinea nelegiuirii şi beau vinul violenţei".

"Cine iubeşte certurile, iubeşte păcatul".

AJNA CHAKRA

centrul secret de comandă şi control

AJNA CHAKRA mai este numit **"cel de-al treilea ochi"** sau **"ochiul lui SHIVA"**. AJNA CHAKRA corespunde Mentalului Divin Macrocosmic. Trezirea completă a acestui centru secret de forţă (AJNA CHAKRA) conferă fiinţei umane iluminarea spirituală, distrugerea definitivă a legăturilor **KARMA**-ei şi îi permite totodată să dobândească uluitoarele puteri paranormale (**SIDDHI**). În centrul (focarul rezonant) al lui AJNA CHAKRA vibrează energia fundamentală a Creaţiei, sunetul fundamental subtil, divin **AUM**. Cel care realizează fuziunea subtilă cu acest sunet (AUM) îşi poate arde cu uşurinţă KARMA de suferinţă eliberându-se de toate mizeriile fizice sau subtile (=> v. **CHAKRA**).

AKASHA

eterul care cuprinde şi înregistrează cu fidelitate totul

AKASHA este acel element subtil fundamental pe care înţelepţii yoghini l-au descoperit de mii de ani ca fiind **elementul care pătrunde totul**. În Orient, AKASHA sau **eterul atotcuprinzător** este cel mai subtil dintre cele cinci elemente subtile (**TATTVA**-e). Acestea sunt, în ordinea crescătoare a gradului de subtilitate: 1. PĂMÂNTUL SUBTIL (**PRITHIVI TATTVA**), 2. APA SUBTILĂ (**APAS TATTVA**), 3. FOCUL SUBTIL (**TEJAS TATTVA**), 4. AERUL SUBTIL (**VAYU TATTVA**), 5. ETERUL SUBTIL (**AKASHA TATTVA**). AKASHA (**eterul cel subtil**) este o substanţă fundamentală despre care yoghinii avansaţi şi înţelepţii spun că umple şi pătrunde tot MACROCOSMOSUL, fiind **suportul de bază al vieţii şi al sunetului**. În AKASHA se înregistrează instantaneu tot ce se petrece în MACROCOSMOS, iar imaginile înregistrate (CLIŞEE AKASHA-ice) pot fi "citite" de către yoghinii avansaţi care au dobândit prin practică anumite facultăţi paranormale de percepţie.

AKASHA TATTVA

elementul subtil eter, eterul subtil (=> v. AKASHA, TATTVA)

AMRITA

nectarul divin

Literal cuvântul AMRITA înseamnă "**nemuritor**". (v. => **SOMA**). AMRITA este nectarul subtil sublim al vieţii eterne, extatica ambrozie divină.

ANAHATA CHAKRA

centrul secret de forţă situat în plan subtil în zona pieptului

Centrul de forţă ANAHATA CHAKRA corespunde trăirilor empatice, afective, elevate, iubirii şi compasiunii universale. Elementul subtil corespondent în cazul său este aerul subtil (**VAYU TATTVA**). ANAHATA CHAKRA prezintă 12 direcţii (canale subtile) de vibraţie pentru subtilele energii cosmice. Fiinţa umană care îşi activează complet ANAHATA CHAKRA devine canalul sau instrumentul lubirii Divine şi este înzestrată cu toate calităţile **SATTVA**-ice (corespunzând armoniei şi elevării ideale). Tot la nivelul lui ANAHATA CHAKRA se află şi reflexia SINELUI SUPREM ESENŢIAL (**ATMAN**), sub forma Sufletului individual (**JIVATMAN**).

ANANDA

"beatitudine cosmică" sau "fericire divină supremă"

Termenul sanscrit ANANDA desemnează nu plăcerea legată de satisfacţia simţurilor, în mod necesar efemere, ci **bucuria oceanică a unei stări copleşitoare, pure ce situează gradat sufletul dincolo de toate dualităţile şi opoziţiile**. Conform filozofiei **VEDANTA**, este vorba de o **stare extraordinar de înaltă de conştiinţă**. În această stare conştiinţa noastră este cu ADEVĂRAT liberă de orice gând şi aceasta face ca în universul nostru lăuntric să nu se proiecteze ATUNCI nici boală, nici bătrâneţe, nici teamă, nici moarte, nici griji, nici suferinţă, nici durere, ea fiind prin urmare o stare copleşitoare de fericire pură şi nesfârşită. Găsim atât în **YOGA**, cât şi în VEDANTA, în cursul unei lungi

perifraze abstracte ce îl desemnează pe **BRAHMAN** (Absolutul divin sau DUMNEZEU) formularea "**SAT-CHIT-ANANDA**". ANANDA, fericirea divină absolută şi continuă nu poate fi resimţită în totalitate decât în starea de **SAMADHI** căci ea aparţine, după cum susţin yoghinii, Conştiinţei extatice, divine. În şcolile yoghine autentice ale tradiţiei SHANKARA, numele SANNYASINILOR (aspiranţii la eliberarea spirituală) se termină cu cuvântul sanscrit ANANDA. Exemplu: VIVEKANANDA, SIVANANDA, HAMSANANDA.

ANANDA-MAYA KOSHA

învelişul subtil al beatitudinii

Este cel mai subtil înveliş al fiinţei. El este învelişul stărilor de extaz divin şi de fericire extatică. La acest nivel sunt experimentate stările spirituale de fericire fără obiect şi el permite accesul la starea de fericire eternă ce rezultă prin revelarea Scânteii divine nemuritoare, Sinele Suprem (ATMAN)).

ANNA-MAYA-KOSHA

corpul fizic, învelişul fizic

ANNA-MAYA-KOSHA reprezintă **trupul** sau **corpul fizic** care este alcătuit în principal din hrana fizică (**AHARA**) pe care noi o consumăm. Teaca (**KOSHA**) fizică este aceea care înconjoară din punct de vedere material (grosier) SINELE NEMURITOR (**ATMAN**). ANNAMAYA KOSHA este structura care în general ne este cea mai accesibilă şi cunoscută, fiindu-ne prin urmare cea mai familiară. Din punct de vedere al alcătuirii sale subtile (**TATTVA**-ice), structura fizică, materială prezintă predominanţa elementului subtil pământ (**PRITHIVI TATTVA**) şi a elementului subtil apă (**APAS TATTVA**), putând fi astfel caracterizată ca fiind o structură în care predomină în mod evident **KAPHA DOSHA**.

APARIGRAHA

non-acumularea, non-posesivitatea sau modestia

APARIGRAHA (non-posesivitatea) este una dintre cele cinci **YAMA** (reguli de comportament) menţionate în lucrarea YOGA SUTRA ale lui PATANJALI în următoare ordine: 1. **AHIMSA** (non-violenţa); 2. **SATYA** (adevărul); 3. **ASTEYA** (non-furtul); 4. **BRAHMACHARYA** (continenţa); 5. APARIGRAHA (non-posevitatea).

Cuvântul sanscrit este derivat de la GRAHA = "apucare" sau "înşfăcare" şi PARI = "de jur-împrejur". Prefixul "A" face cuvântul negativ. Astfel, APARIGRAHA s-a tradus prin "**a nu îngrămădi**" sau "**a nu aduna**". Acesta este aşadar un alt aspect mai profund al regulii "a nu fura" sau lipsa lăcomiei. A nu fura înseamnă să nu iei ceea ce nu-ţi aparţine. A nu acumula înseamnă să nu aduni ceea ce nu ai nevoie. Regula este formulată în aşa fel încât să includă şi ideea de a nu accepta favoruri, a nu te ataşa de obiectele pe care le posezi, a nu acumula în mod inutil bunuri materiale. Prin această atitudine, viaţa devine mai simplă. Niciodată nu ai senzaţia de nemulţumire, că-ţi lipseşte sau ai pierdut ceva. Fără să sugerăm că trebuie aşteptată vreo răsplată (aceasta

ar fi în contradicţie cu atât cu practicile **YOGA** cât şi cu intenţia transformării profunde, armonioase a fiinţei expusă în **AYURVEDA**), se poate spune că mulţi dintre cei care se angrenează pe o cale spirituală (prin YOGA sau AYURVEDA) descoperă că orice lucru de care au nevoie cu adevărat le este dat chiar atunci când au nevoie de el. Ei ajung la o stare de spirit în care sunt mulţumiţi cu orice s-ar petrece deoarece au un sentiment de siguranţă interioară. Trebuie să ne gândim că nu este important ce avem, ci cum folosim ceea ce avem. Noi nu suntem aici pentru a ne satisface propriile dorinţe.

Astfel că fiinţa umană care urmăreşte să realizeze APARIGRAHA nu-şi procură lucruri numai de dragul de a le avea ci numai dacă îi sunt într-adevăr necesare. Ea resimte plăcere în a vedea pe alţii că se bucură de ceea ce ei posedă şi face aceasta fără nici un simţământ de gelozie. Dacă noi nu mai dorim să acumulăm bunuri inutile, putem de asemenea să ne bucurăm dăruind. Aceasta este bucuria de a-i face pe ceilalţi fericiţi, fericirea fericirii altuia. Înţeleasă la un nivel profund spiritual, această atitudine este asemenea graţiei unei forţe cosmice, Soarele de exemplu, care se dăruie tuturor în mod egal. Nu trebuie să facem din obţinerea lucrurilor un scop în sine. Trebuie pur şi simplu să le folosim fără a ajunge să fim dependenţi de ele. În epoca actuală, oamenii au dezvoltat un sistem economic nenatural ce a avut drept rezultat "societatea de consum" în care oamenii sunt incitaţi să cumpere şi să posede tot ceea ce este "mai de lux" sau "mai la modă". Ei doresc mereu alte lucruri noi renunţând la obiecte similare care i-ar fi putut servi la fel de bine numai pentru că cele noi au altă culoare sau altă formă, sau alt amănunt total nesemnificativ. Omul are o tendinţă de a acumula la nesfârşit bunuri materiale, iar aceasta este o consecinţă a stării de agitaţie mentală care-l face să-şi dorească mereu altceva. Niciodată posesiunea unui lucru nu-l va mulţumi, căci imediat mentalul se îndreaptă către un altul iar lanţul se continuă neîntrerupt. De aceea înţelepţii au afirmat că cel mai bogat este cel sărac în dorinţe. Printr-o atitudine în spiritul lui APARIGRAHA se va putea folosi timpul şi energia care până acum erau irosite pentru acumularea şi păstrarea de lucruri inutile.

Majoritatea oamenilor sunt înlănţuiţi de dorinţe: doresc putere, plăcere, bunuri materiale, recunoaştere, admiraţie etc. Un exerciţiu practic pentru a elimina această stare ce împiedică evoluţia prin YOGA sau armonizarea fiinţei prin AYURVEDA este concentrarea asupra realizării unei stări mentale eliberate de lăcomie. Începe ziua gândindu-te la motivul care te determină să-şi desfăşori munca zilnică. Găseşte-ţi întotdeauna un motiv înalt, elevant, cum ar fi bucuria de a servi pe alţii, binele omenirii şi fereşte-te de acţiunile îndeplinite fără plăcere, mecanic, care ar putea avea consecinţe negative pentru alte fiinţe sau în care singurul scop sunt banii. Analizează-te dacă ai privit cu invidie pe cei care au ceea ce tu nu ai şi conştientizează faptul că toate posesiunile lumeşti sunt doar temporare, deci iluzorii. Ele nu pot aparţine spiritului. Un înţelept contemporan relatează o situaţie în care un om a venit să-i laude puterea sa

de a renunţa la toate bunurile materiale. "Eu nu am renunţat la nimic, răspunse înţeleptul. Tu eşti cel care a renunţat la ceea ce aveai mai de preţ: starea de fuziune cu Divinul".

Totodată o fiinţă umană angrenată în practica lui APARIGRAHA poate accepta să i se ofere un obiect dacă ea ştie să o facă în aşa fel încât să nu se ataşeze de acel obiect şi, folosindu-l inteligent, poate face bine celorlalte fiinţe. Cheia este să avem controlul asupra lucrurilor şi să nu permitem ca ele să ajungă să ne controleze prin dorinţa pe care o declanşează în noi. Trebuie în prealabil să fie făcută o analiză lucidă profundă a situaţiei pentru că altfel există riscul să ne păcălim spunând că dorim un lucru pentru alţii când de fapt în noi persistă dorinţa pentru acel lucru.

APARIGRAHA implică respingerea cadourilor pe care alţi oameni ni le fac în cadrul relaţiilor convenţionale. Acest aspect se explică prin faptul că un cadou aduce aceluia care îl primeşte toate elementele psihice cu care l-a încărcat acela care îl oferă, în special dorinţe, obligaţii, care creează un şir de datorii ce nu pot fi compensate întotdeauna şi care pun independenţa în pericol. Atitudinea trebuie să fie însă radical diferită când avem de-a face cu o relaţie profundă cu altă fiinţă sau cu însăşi natura, pentru că în această situaţie este de dorit să ne dăruim cât mai sincer, conştientizând faptul că tot ceea ce primim de la natură este un dar. Indiferent cât de mult considerăm noi că am fi muncit pentru un anumit lucru, acesta nu a fost decât un dar, pentru că de fapt totul nu ţine decât de o integrare armonioasă a noastră în manifestare.

Înţeleptul VACHASPATI MICRA care a comentat **SUTRA**-ele lui PATANJALI spune: "APARIGRAHA este abţinerea de la însuşirea obiectelor atunci când yoghinii văd o piedică în acumularea lor, în păstrarea sau în pierderea lor sau în ataşarea faţă de ele". Aceasta înseamnă că nu este o piedică în obiectul în sine dacă nu-l doreşti cu posesivitate şi aceasta nu pentru că îl ignori total ci pentru că el nu-ţi pune nici un obstacol în evoluţie. Iar în acest caz îşi este permis să-l dobândeşti.

Prin practica lui APARIGRAHA se înlătură frica, minciuna, ura, deziluzia, ataşamentul, agitaţia minţii, grija şi supărarea. Ea este un ajutor în practicarea lui AHIMSA, a lui SATYA şi a lui ASTEYA. Cel ce urmăreşte respectarea lui APARIGRAHA trebuie să caute să se detaşeze de nevoia de acumulare excesivă şi inutilă a bunurilor terestre, diminuând instinctul de proprietate, lăcomia şi uzând cu cea mai mare detaşare de obiectele pe care le poartă. A nu crea o legătură cu un obiect de natură grosieră, comportă abţinerea de la orice dorinţă de dobândire a ceea ce nu ne este necesar în mod absolut, respingerea a tot ceea ce nu ne este indispensabil. Această caracteristică mai implică sărăcia în sens de modestie, de austeritate, detaşarea de bunurile terestre, anularea dorinţelor excesive de proprietate, care transformă obiectele din mijloace în scopuri.

Este necesar să se lupte împotriva lăcomiei care se află la baza dezechilibrului şi a nefericirilor umane. Aşa cum nu trebuie să se râvnească la

lucrurile care nu ne aparţin, tot astfel nu trebuie să adunăm sau să dorim lucruri care în mod real nu ne sunt necesare, sau care nu sunt de folosinţă imediată. De asemenea, o persoană nu trebuie să ia nimic de la o altă persoană fără să fi muncit pentru aceasta fizic, mental sau spiritual, şi nici să nu aştepte favoruri gratuite, pentru că aceasta nu implică altceva decât sărăcie în spirit. Cel care a înţeles cu adevărat ce înseamnă APARIGRAHA ştie că acumularea de lucruri materiale duce către o slăbire a credinţei în DUMNEZEU şi în el însuşi, din moment ce el ajunge să se preocupe de viitorul său. Prin APARIGRAHA, fiinţa umană îşi face viaţa foarte simplă şi pură, mentalul său fiind eliberat de suferinţa produsă de lipsa sau pierderea vreunui lucru exterior. Un mare înţelept contemporan spunea: "Când ai pierdut tot ceea ce putea fi pierdut, rămâne doar Sinele Esenţă (ATMAN)". Yoghinii au numit această stare "existenţa extatică pură". Dacă un anumit lucru ne este cu adevărat necesar, el va veni de la Sine, la momentul potrivit. Viaţa unui om obişnuit este plină de o serie interminabilă de perturbări şi frustrări însoţite evident de reacţiile sau consecinţele lor. În acest fel este imposibil ca mentalul să fie păstrat într-o stare de echilibru. Astfel că fiinţa umană angrenată în practica lui APARIGRAHA îşi dezvoltă capacitatea de a se păstra mulţumită, armonioasă, orice i s-ar produce. Ea obţine pacea interioară care o face să transceandă rapid iluzia şi mizeria cu care lumea este confruntată. Ea nu trebuie să acumuleze averi şi să păstreze ceea ce nu îi este strict necesar pentru a trăi. Practica lui APARIGRAHA dusă la desăvârşire conferă fiinţei umane clarvederea, ceea ce o va face să-şi poată vedea cu precizie vieţile anterioare.

Proverbe româneşti care zugrăvesc realitatea lui APARIGRAHA (non-acumularea) sau care, cu alte cuvinte, ne îndeamnă către realizarea sa, ironizându-i pe cei care sunt subjugaţi de astfel de tentaţii:

"Acul este mic, dar scumpe haine coase".
"Averea este ca o baltă, cum îi faci un şănţuleţ toată curge".
"Bogăţia strică pe om".
"Bogăţia strică omenia".
"Banul ascuns în pământ nici nu creşte, nici nu rodeşte".
"Cine nu se îndură de un cui pierde şi potcoava".
"Comoara găsită, belea nesfârşită".
"Cine se lăcomeşte să apuce cele străine pierde şi pe ale sale".
"Cine pierde cu o mână, ia cu amândouă"
"Cine este sărac în dorinţe este în realitate bogat în mulţumire".
"Celui înţelept şi puţin îi este destul".
"D-aia face omul patru pereţi, ca să se acioleze şi cei străini".
"În colibă se nasc încă oameni mari".
"Pe un cap bun (înţelept) stă foarte bine chiar şi o căciulă ruptă".
"Săracul cu gândul se îmbogăţeşte".
"Unde mănâncă doi, mai poate mânca şi un al treilea".

Proverbe din BIBLIE ce ilustrează realitatea lui APARIGRAHA:

"Comorile câştigate pe nedrept nu folosesc".
"Mai bine puţin cu încredere în Domnul, decât o mare bogăţie cu tulburare".
"Mai bine un prânz de verdeţuri şi dragoste, decât un bou îngrăşat şi ură".
"Mai bine o bucată de pâine uscată cu pace decât o casă de cărămizi cu ceartă".

APAS TATTVA

elementul subtil apă (v. TATTVA)

ARTHA

"obiect", "lucru", "bogăţie", "posesiune", "tezaur"

ARTHA reprezintă unul dintre cele patru obiecte fundamentale ale aspiraţiei umane: 1. **DHARMA**; 2. ARTHA; 3. **KAMA**; 4. **MOKSHA**. ARTHA este considerat de către hinduism ca nefiind condamnabil atâta timp cât această căutare ţine permanent cont de exigenţele moralei şi de DHARMA. Celelalte 3 ţeluri căutate sunt: DHARMA (virtutea), KAMA (amorul cu continenţă care dă naştere satisfacţiei erotice plenare) şi MOKSHA (eliberarea spirituală). În unele contexte particulare, ARTHA semnifică şi "***conţinut al conştiinţei***". ARTHA (bogăţia) susţine ***mijloacele prin care viaţa prezentă îşi urmează cursul***. În sens grosier, ea înseamnă hrana, băutura, banii, casa, pământul şi alte proprietăţi, iar în sens elevat, ARTHA constituie ***mijloacele prin care se pot obţine efectele şi rezultatele unor dorinţe înalte***, cum ar fi dorinţa de adorare a lui DUMNEZEU sau ajutorul dat altora. Pe scurt, ARTHA semnifică ***tot ceea ce este necesar pentru ca orice dorinţă justă să poată fi îndeplinită.*** Întrucât dorinţa trebuie să fie în concordanţă cu legile armoniei universale, tot astfel vor trebui să fie şi mijloacele utilizate pentru a o îndeplini, căci atât dorinţa cât şi mijloacele sunt guvernate şi se supun legii DHARMA-ei (Legea Armoniei Universului).

ASTEYA

non-furtul

ASTEYA (non-furtul) este una dintre cele cinci **YAMA** (reguli de comportament) menţionate în YOGA SUTRAS ale lui PATANJALI: **1. AHIMSA** (non-violenţa); 2. **SATYA** (adevărul); 3. ASTEYA (non-furtul); 4. **BRAHMACHARYA** (continenţa); 5. **APARIGRAHA** (non-posevitatea). Dorinţa de a poseda şi de a se bucura de bunul altuia conduce oamenii către fapte profund negative. Din această dorinţă vine îndemnul de a fura şi invidia. ASTEYA (A = "nu", STEYA = "fura") sau "a nu fura" include nu numai ideea de a nu lua ceea ce aparţine altuia fără permisiunea sa, dar şi aceea de a nu folosi ceva pentru alt scop decât cel iniţial, sau mai mult decât a permis-o posesorul. Astfel, ea include înstrăinarea, abuzul de încredere şi folosirea greşită. Cel care urmăreşte să respecte ASTEYA îşi reduce nevoile sale la minim, gândind că dacă adună lucruri de care nu are într-adevăr nevoie, el este un hoţ. La nivel mental, ASTEYA înseamnă **lipsa de lăcomie** şi aceasta trebuie înţeleasă într-un sens mai larg: "să nu râvneşti". Dorinţa iniţială de a avea

ceea ce posedă alţii este cauza care duce la însuşirea lucrurilor altora. Dar şi simplul gând de râvnire la ce are altcineva poate tulbura echilibrul emoţional şi mental. El creează insatisfacţia, invidia. Furtul real, dacă se realizează, este doar un produs direct al gândului iniţial care ne-a făcut să râvnim şi astfel ne-a tulburat echilibrul emoţional şi mental. Tocmai de aceea yoghinul (aspirantul spiritual) îşi reduce necesităţile fizice la posesiunile pe care poate el să le utilizeze şi chiar şi acestora le acordă o mică importanţă.

ASTEYA, aşa cum o defineşte înţeleptul VYASA în comentariul la YOGA SUTRA ale lui PATANJALI, este: "însuşirea fără permisiune a lucrurilor de valoare ale altora". Furtul înseamnă a lua ceea ce are altcineva. Însă ASTEYA nu este simpla negare a acestui lucru aşa cum o gândesc majoritatea oamenilor. Bineînţeles aproape toţi cei care încep să practice **YOGA** nu mai au tendinţa să fure în mod concret un lucru. VYASA spune: "se respectă ASTEYA atunci când, eliberat de orice dorinţă, yoghinul refuză însuşirea bunurilor care aparţin altora". Deci, dacă cineva doreşte un lucru aparţinând altuia şi îl ia, el este un hoţ. Dacă doreşte ceva şi nu-şi însuşeşte acel obiect, nu este un hoţ, dar nu practică ASTEYA. Doar dacă nu doreşti şi nici nu iei nici un obiect de la altcineva, respecţi ASTEYA. Atât timp cât doreşti ceea ce are altul, realizezi un furt la nivelul intenţiei, în plan mental. Cheia principală care ne permite să eliminăm aceste tendinţe este eliberarea de tirania dorinţelor. O fiinţă poate dori ceea ce are din punct de vedere spiritual mai mult o altă persoană, dar fără ca prin aceasta să urmărească să profite în mod egoist de efortul celorlalţi. În această situaţie nu vrei ceea ce are celălalt ci vrei pur şi simplu o realizare proprie echivalentă.

ASTEYA implică de asemenea **abţinerea de la orice nedreptate**, imperativul categoric aici fiind să laşi totdeauna fiecăruia ceea ce merită, în sensul de a nu da niciodată mai puţin, dar nici de a oferi mai mult decât este în mod armonios necesar. Atunci când fiinţa umană este perfect stabilită în ASTEYA, comorile vin către ea din toate părţile. Oamenii se simt fericiţi să-i poată oferi cele mai bune lucruri pe care le au şi oriunde fiinţele cele mai elevate sunt atrase către ea. În YOGA SUTRA, capitolul 2, **SUTRA** 37, PATANJALI afirmă: "Fiind ferm stabiliţi în ASTEYA, toate comorile pământului sunt în mod tainic atrase către yoghin". Când aspirantul spiritual s-a stabilit ferm în virtutea yoghină a onestităţii el capătă o putere de cunoaştere asemănătoare clarviziunii sau conştiinţa intuitivă. Este exact aceeaşi facultate pe care o posedă profeţii. Prin intermediul acestei facultăţi de cunoaştere, aspirantul devine conştient de pietrele preţioase din apropiere.

Există unele persoane care-şi pot da seama cât de bogat este un om din apropiere. Aceasta este un fel de conştiinţă intuitivă, posibilă datorită unei onestităţi absolute, necondiţionate, universale. Scopul ei este de a face întreaga viaţă curată, de a purifica întreaga structură a personalităţii. Când acest lucru a fost realizat, personalitatea devine ca o oglindă în care mintea divină se reflectă. Atunci când oglinda este curată că puteţi vedea faţa în ea. Virtutea

de a fi mai mereu onest (ASTEYA) conferă un fel de stare intuitivă superioară prin intermediul căreia puteţi deveni conştient de comorile ascunse în lumile paradisiace, spirituale. Însă, în timp ce alţi oameni râvnesc plini de aviditate bogăţie, putere, faimă sau plăceri, fiinţa umană conştientă şi dăruită nobilelor idealuri nu doreşte cu adevărat decât să-l descopere şi să-l iubească pe DUMNEZEU. Eliberarea sa de starea care o face să fie subjugată de râvnă îi permite să înlăture multe tentaţii. Dorinţa puternică după ceva tulbură mintea, îi face pe oameni josnici şi răi, îi face infirmi. Cel care ascultă de porunca "Nu fura", înţeleasă în sensul ei general, devine posesorul tuturor bogăţiilor.

Proverbe româneşti ce ilustrează realizarea lui ASTEYA (non-furtul) sau care, cu alte cuvinte, îndeamnă către îndeplinirea non-furtului în sensul său general:

"Azi o ceapă, mâine o iapă, poimâine herghelia toată".
"Banul ascuns în pământ nici nu creşte, nici nu rodeşte".
"Cine dă săracilor, împrumută pe Dumnezeu".
"Cine fură o dată este după aceea hoţ totdeauna".
"Cine fură azi un ou, mâine fură un bou".
"Cine se lăcomeşte să apuce pe cele străine, le pierde şi pe ale sale".
"Fii tată iubitor celor buni şi bici celor răi".
"Iuda, pentru treizeci de arginţi a vândut pe Christos".
"Lăcomia este o rea şi păgubitoare boală".
"Munca sfinţeşte locul".
"Nu te bucura niciodată la munca altuia".
"Zgârcitul este totdeauna sărac".

(Proverbul poate deţine şi conotaţia conform căreia zgârcitul este sărac şi din punct de vedere spiritual).

Proverbe din BIBLIE ce ilustrează realizarea lui ASTEYA (non-furtul):

"Cinsteşte pe Domnul cu averile tale şi cu cele dintâi roade din tot venitul tău, căci atunci grânarele îţi vor fi pline de belşug şi teascurile tale vor geme de must".

ASTHANGA

sistem alcătuit din 8 părţi sau calea octuplă (v. => ANGA).

ASURA

forţă a întunericului

În RIG-VEDA acest termen mai păstrează încă sensul său originar de zeu puternic, folosit ca un atribut în sensul de viu. Doar în imnurile mai târzii, ASURA devine simbolul forţelor inteligente sau instinctuale rele ale întunericului. Lupta ASURA-şilor împotriva zeilor constituie una din temele frecvente favorite mereu prezente în aceste texte. La fel ca şi oamenii şi zeii, ASURA-şii sunt creaţi de PRAJAPATI. În cel de-al IV-lea vers din cântul al XVI-lea din **BHAGAVAD GITA, KRISHNA** enumeră toate caracteristicile demoniace ale oamenilor, punându-le faţă în faţă cu calităţile divine pe care ar trebui să le aibă. Unele (cele rele) împing omul în tenebrele suferinţei şi ignoranţei, în timp

ce celelalte (divine, bune) îl duc către beatitudine, armonie, iluminare.

ATHARVA-VEDA

cea de-a patra VEDA. (=> v. VEDA).

ATMAN

SINELE SUPREM, NEMURITOR, ETERN

Fiinţa umană (omul) are două EU-uri: 1. **EU-l REAL**, NEMURITOR numit ATMAN sau **PURUSHA** şi 2. EU-l relativ, efemer, Fals, numit **AHAMKARA**. În frageda pruncie, când impresiile şi mediul ambiant nu şi-au pus încă amprenta impurificatoare, pruncul răspândeşte uneori în jur străfulgerări ale SINELUI REAL ABSOLUT, dar pe măsură fiinţa umană ce avansează în cunoaşterea căilor lumii, în care acţiunile şi comportarea îi afectează apetitul şi dorinţele, confortul şi progresul, el începe să-şi ţească o haină numită personalitate, prin care lumea îl cunoaşte. Urzeala iluzorie, efemeră, ţesătura şi firul acestei haine sunt făcute din obiceiuri, prejudecăţi, emoţii, modalităţi de a gândi şi de a acţiona, dorinţe şi ambiţii. O personalitate puternică poate fi până la un anumit nivel de folos pentru a netezi calea vieţii şi pentru a ne permite să ne realizăm ambiţiile, dar nu şi pentru revelarea EU-lui Adevărat. Aspirantul autentic la starea de YOGA devine mai puţin interesat de impactul său asupra lumii şi urmăreşte cu ardoare revelarea deplină a EU-lui său Real Divin. Prin meditaţie profundă, el învaţă să distingă între ceea ce este cu adevărat Real şi ceea ce nu este valoros şi demn de luat în seamă şi întreabă: "Cine şi ce sunt Eu în esenţă?". El analizează şi se cunoaşte pe Sine, întreabă, deschide uşa intuiţiei şi a percepţiei spirituale, pătrunzând astfel pe calea ce duce la SAMADHI. Conform sistemului milenar **YOGA**, Sinele nu există deloc în sensul de a fi partea lumii manifestate, obiectivă sau subiectivă. El este etern, nenăscut, nu creşte, rezistă la orice schimbare, nu decade (nu se alterează) niciodată şi nu moare fiind atotputernic şi nemuritor. În fiinţă SINELE ETERN este **expresia ADEVĂRULUI ULTIM. BHAGAVAD GITA** spune că SINELE DIVIN (ATMAN) se află în inimile tuturor oamenilor şi este EU-l nostru etern, interior, cel mai profund. Doar când realizăm prin revelaţie acest SINE ETERN şi ne cucerim pe noi înşine putem să ne unim cu Infinitul Suprem (DUMNEZEU).

AVATAR

o încarnare evidentă a Conştiinţei Divine pe pământ

Un AVATAR nu se naşte din raţiuni sau condiţionări KARMA-ice precum ceilalţi oameni, ci prin voinţa sa total liberă. De-a lungul întregii sale existenţe, el este conştient de caracterul divin al misiunii sale în această lume. El vine pe pământ pentru a revela noi căi rapide de realizare spirituală, pe care le adaptează plin de înţelepciune epocii în care se manifestă. Eliberat de orice urmă de ego, el se situează mereu cu conştiinţa în DIVIN, fiind permanent dincolo de orice dualitate. Există numeroşi AVATARI, dintre care se disting cele 10 încarnări ale lui VISHNU (a zecea urmând să se producă la sfârşitul epocii actuale, epocă a dezordinii (entropiei), KALI YUGA. Este demn de remarcat, de

asemenea, faptul că tradiţia indiană îl recunoaşte pe ISUS CRISTOS ca fiind un perfect AVATAR al lui DUMNEZEU.

AVIDYA

"ignoranţă" sau "prostie"

Termenul sanscrit AVIDYA (sau AJNANA) şi denotă în general necunoaşterea sau ignoranţa spirituală. AVIDYA este un concept important al filozofiei **VEDANTA** şi se referă la privarea de cunoaştere a naturii proprii şi a realităţii (care se manifestă şi sub forma confuziei), atât la nivel individual cât şi la nivel cosmic. La nivel individual, ignoranţa (confuzia) împiedică fiinţa umană să discearnă permanentul de efemer, realitatea de aparenţe; la nivel cosmic, ea este iluzia hipnotică universală (**MAYA**). În YOGA SUTRA, AVIDYA este definită ca fiind faptul (sau starea) de a privi şi de a considera că ceea ce este etern, divin, pur, beatific şi ţine de Sinele Esenţial Nemuritor este ceva care este efemer, iluzoriu, impur, cauzând suferinţă şi neţinând de **ATMAN**. AVIDYA este totdeauna principala cauză a necesităţii reîncarnării. Ea nu se manifestă numai ca simpla absenţă a cunoaşterii spirituale (**VIDYA**) ci şi ca o concepţie parţial adevărată asupra realităţii, întocmai cum un duşman nu este pentru noi doar un prieten absent.

AYURVEDA

"ŞTIINŢA VIEŢII" (VEDA = "ştiinţă", AYUS = "viaţă")

AYURVEDA reprezintă **medicina tradiţională a INDIEI**. Originile sale se află în tradiţia milenară a vindecătorilor populari. Lucrarea secretă de AYURVEDA "**CHARAKA SAMHITA**" menţionează încă de la început că această ştiinţă medicală a fost revelată oamenilor de însuşi **BRAHMA** - DUMNEZEU în ipostaza de Creator al Universului (MACROCOSMOSULUI) în timp ce lucrarea "**SUSHRUTA SAMHITA**" susţine că această ştiinţă sacră a vindecării s-a născut odată cu creaţia acestui UNIVERS (MACROCOSMOS).

În general AYURVEDA este considerată a fi o ramură (**UPAVEDA**) a uneia dintre cele patru **VEDA**-e şi anume **ATHARVA-VEDA**. Datorită valorii sale deosebite AYURVEDA a fost considerată de către înţeleptul KASHYAPA ca fiind cea de-a cincea VEDA el atribuindu-i chiar primul loc ca valoare spirituală şi practică în acelaşi timp. Chiar şi în INDIA preistorică a fost descoperite dovezi ale existenţei unei forme de medicină. Spre exemplu, în anumite locuri din INDIA, cum ar fi spre exemplu în HARAPPA sau în MOHENJO-DARO au fost descoperite imagini care autentifică anumite descrieri în care **SHIVA** (SUPREMUL ABSOLUT) apare în ipostaza de vindecător divin şi totodată de inspirator al tuturor vindecătorilor dăruiţi binelui oamenilor şi înzestraţi cu o mare dragoste de DUMNEZEU. Au fost de asemenea descoperite diferite substanţe vegetale, de origine animală sau minerală a căror destinaţie era aceea de a fi utilizate ca remedii (medicamente). De asemenea, chiar scrierile sacre ale INDIEI (VEDA-ele) cuprind numeroase informaţii despre medicină. Spre exemplu, fragmentul OSHADI-SUKTA din RIG-VEDA (10.47.1-23) reprezintă un veritabil tratat de botanică antic, care

cuprinde totodată descrieri pentru numeroase preparate din plante cu valoare de medicament. Sunt de asemenea cunoscute miracolele acelor fiinţe deosebite numite în tradiţia hindusă **ASHVIN**-ii care dovedesc stăpânirea unei înalte ştiinţe medicale şi a unei precise îndemânări chirurgicale. Fiecare modalitate de vindecare a fost ulterior dezvoltată astfel încât de-a lungul timpului s-au putut constitui ramurile specializate (**TANTRA**-urile) sistemului medical AYURVEDA. Modul în care tradiţia vindecătorilor a dat naştere gradat acestei ştiinţei medicale (AYURVEDA) este consemnat în unele fragmente din ATHARVA-VEDA. Cunoaşterea medicală dobândită în perioada de început a fost verificată practic în mod sistematic şi ulterior organizată într-un mod ştiinţific de către practicienii ayurvedici, fiind consemnată în scris în forma unor compendii (**SAMHITA**-uri) de AYURVEDA. Dintre acestea cel mai cunoscut compendiu este CHARAKA-SAMHITA.

În această perioadă de sistematizare, au fost stabilite conceptele fundamentale pe care se bazează teoria şi practica acestui sistem medical (AYURVEDA). Au fost totodată precizate ramurile (diviziunile specializate) ale sistemului medical AYURVEDA, iar domeniile fundamentale ale acestuia cum ar fi fiziologia, patologia sau farmacologia au primit o solidă fundamentare ştiinţifică, bazată atât pe o cunoaştere teoretică clară, cât şi pe o practică experimentală care a fost verificată cu succes de-a lungul timpului până atunci.

Acesta a fost un moment de obiectivare clară a modalităţilor de operare medicală (moment considerat de unii comentatori ca revoluţionar pentru medicina INDIEI"). Această organizare precisă pe baze ştiinţifice a cunoaşterii medicale a secole de practică a fost posibilă tocmai datorită atmosferei de profundă inspiraţie iluminatoare, de gândire liberă şi neconstrânsă de şabloane care s-a putut dezvolta nestinghetită având ca suport textele filozofice divin inspirate ale perioadei **UPANISHADA**-elor. Descoperirea cea mai importantă a acestei perioade a fost LEGEA UNIVERSALĂ A UNIFORMITĂŢII NATURII (**LOKA-PURUSHA-SAMANYA**), "Purusho'yam lokasamhitah", lege care a fundamentat apoi atât modalitatea de observare a relaţiei intime ce există între MICROCOSMOSUL fiinţei umane şi MACROCOSMOS (latura de cercetare), cât şi aplicarea practică a legilor care guvernează gravitaţia, hidraulica, termodinamica, electricitatea, magnetismul, REZONANŢA, mecanica etc. în domeniul biologiei şi al ştiinţelor despre om şi natură (latura practică).

AYUS

viaţa sau combinaţia dintre forţa vitală universală şi corpul fizic

Viaţa (AYUS) însufleţeşte un corp fizic uman datorită interacţiunii acestuia cu forţa subtilă fundamentală a vieţii (**PRANA**). Termenul AYUS desemnează de fapt **combinaţia dintre minte, suflet şi trup**, combinaţie care este permanent coordonată de SINELE NEMURITOR (**ATMAN**). Sinonimele sale sunt: 1. **DHARI** (cel care apără trupul de decădere); 2. **JIVITA** (cel care menţine trupul); 3. **VITYAGA** (cel care serveşte ca substrat permanent al acestui trup)

şi 4. **ANUBANDHA** (cel care transmigrează de la un trup la altul). În realitate, esenţa manifestării vieţii (AYUS) unei fiinţe umane este SINELE ETERN (ATMAN), scânteia divină prezentă în fiecare fiinţă umană.

În viziunea sistemului medical AYURVEDA, viaţa (AYUS) poate fi de patru feluri: 1. viaţa bună; 2. viaţa rea; 3. viaţa fericită şi 4. viaţa nefericită. Primele două aspecte se referă la aspectul social al vieţii unei fiinţe umane în timp ce ultimele două caracterizări se referă la aspectul individual al vieţii unei fiinţe umane.

BHAGAVAD-GITA

cea mai cuprinzătoare sinteză al spiritualităţii indiene.

BHAGVAD-GITA este un **poem filosofic** al cărui text se bazează pe dialogul plin de învăţăminte spirituale dintre ARJUNA şi divinul inspirator **KRISHNA**.

BHAKTI

YOGA iubirii nesfârşite şi aspiraţiei frenetice către DUMNEZEU.

BHESHAJAKALPANA

farmacia ayurvedică

BHESHAJAKALPANA este una dintre cele 9 noi ramuri (**ANGA**-uri) sau ştiinţe, specializări, diviziuni specializate (**TANTRA**-uri) care alcătuiesc în prezent, împreună cu celelalte 8 ramuri tradiţionale, sistemul medical AYURVEDA: 1. **MAULIKA SIDDHANTA**; 2. **SHARIRA**; 3. **DRAVYAGUNA**; 4. BHESHAJAKALPANA; 5. **RASASHASTRA**; 6. **ROGAVIJNANA**; 7. **SVASTHAVRITTA**; 8. **MANASAROGA**; 9. **PRASUTITANTRA**. BHESHAJAKALPANA este **ştiinţa preparării, păstrării şi administrării remediilor naturale**. Această ramură este destinată cunoaşterii modului de preparare a remediilor naturale sau altfel spus a preparatelor farmaceutice. În farmacia ayurvedică (BHESHAJAKALPANA) sunt cunoscute şi aplicate frecvent cele cinci metode principale tradiţionale de preparare a plantelor medicinale: 1. **SVARASA** (sucul proaspăt obţinut din plante); 2. **KALKA** (pasta de plante); 3. **KVATHA** (decoctul); 4. **PHANT** (infuzia); 5. **HIMA** (macerat la rece), cărora li se adaugă nenumărate alte modalităţi particulare.

BHUTAVIDYA

ştiinţa tratamentului bolilor psihice şi mentale sau psihiatrie

BHUTAVIDYA este una dintre cele opt mari ramuri (**ANGA**-uri) sau ştiinţe, specializări, diviziuni specializate (**TANTRA**-uri) ale sistemului medical tradiţional AYURVEDA: 1. **KAYACIKITSA**, 2. **SHALYATANTRA**, 3. **SHALAKYATANTRA**, 4. BHUTAVIDYA, 5. **KAUMARABHRITYA**, 6. **AGADATANTRA**, 7. **RASAYANA**, 8. **VAJIKARANA**. BHUTAVIDYA este **ştiinţa subtilă a îndepărtării şi eliminării influenţelor necontrolate datorate rezonanţelor joase cu entităţi demoniace sau satanice (tratamentul bolilor psihice şi mentale cauzate de posesiuni demoniace)**.

BRAHMACHARIA

"reţinere într-o anumită direcţie" sau "continenţă sexuală"

I. BRAHMACHARYA (înfrânarea, reţinerea sau continenţa sexuală) este una dintre cele cinci **YAMA** (reguli de comportament) menţionate în YOGA SUTRAS ale lui PATANJALI: 1. **AHIMSA** (non-violenţa); 2. **SATYA** (adevărul); 3. **ASTEYA** (non-furtul); 4. BRAHMACHARYA (continenţa); 5. **APARIGRAHA** (non-posevitatea). În concepţia yoghină, BRAHMACHARIA înseamnă: **continenţă, înfrânare, reţinere într o anumită direcţie**, având chiar sensul de **abstinenţă, focalizare spirituală, transmutarea şi sublimarea potenţialului sexual, atât de către bărbat cât şi de către femeie**. În esenţă, prin respectarea lui BRAHMACHARYA se urmăreşte **controlul cât mai deplin al potenţialului sexual**, fără a se anula posibilitatea exercitării funcţiei sexuale. Fiinţa umană angrenată în practica **YOGA** are posibilitatea de: 1. a opta pentru renunţarea la activitatea sexuală, făcând tot posibilul prin anumite tehnici YOGA să canalizeze potenţialul sexual transformându-l gradat în alte forme de energie ca: vitalitate, dinamism lăuntric, iubire pură, forţă mentală, spiritualitate, toate acestea în afara oricărei trăiri erotice sau sexuale. 2. alternativa integrării într-o activitate erotică, sexuală, amoroasă plenară, în care se urmăreşte controlul deplin sau continenţa funcţiei sexuale prin exercitarea inteligentă a acesteia. În principiu se urmăreşte o deplină separare a orgasmului de ejaculare, suspendându se pe o durata nedeterminată ejacularea indiferent de durata, intensitatea şi frecvenţa contactelor sexuale. Ejacularea este admisă numai atunci când cuplul urmăreşte scopuri procreative, aspirând la concepţia unui copil.

Pentru femei controlul descărcării sau continenţa potenţialului sexual este foarte uşor de realizat şi implică numai în cazuri extrem de rare un minim antrenament prealabil. Pentru bărbat controlul ejaculării şi suspendarea pe un interval cât mai lung de săptămâni, luni sau chiar ani a acesteia implică o antrenare gradată fiind considerat drept o veritabilă performanţă care asigură accelerarea progresului spiritual în cadrul existenţei, generatoare de fericire în cuplul amoros. Aceasta implică o altă perspectivă asupra vieţii şi a sexualităţii, fiind în fond o invitaţie către descoperirea dimensiunii enigmatice, spirituale a erosului transfigurator. După învăţătura YOGA, întregul univers se naşte din unirea cosmică a principiilor masculin (+,**YANG**) şi feminin (-, **YIN**) a cărei expresie este amorul în plan uman.

Din perspectiva continenţei deplin realizate în cuplu de către ambii parteneri, AMORUL ESTE O DILATARE GENERATOARE DE FERICIRE CONTINUĂ şi BEATITUDINE ÎN CARE SE PORNEŞTE DE LA FINIT şi SE AJUNGE LA INFINIT. Un proverb al înţelepciunii orientale menţionează în această direcţie că: "Atunci când, graţie continenţei depline, iubirea este nesfârşită, imposibilul devine cu uşurinţă posibil".

În concepţia orientală se crede că pierderea spermei, cu excepţia scopului procreativ, duce la vlăguire, diminuarea vitalităţii, la scăderea potenţialului

afectiv, mental, spiritual. Reţinerea spermei în timpul interacţiunii sexuale conduce la amplificarea potenţialului vital, la amplificarea nebănuită a plăcerii amoroase în cuplu, la regenerare şi reîntinerire, la trezirea spontană a capacităţilor telepatice, la trăirea unui număr uriaş de orgasme fără a mai rezulta oboseala, somnolenţă sau repulsie faţă de sexualitate.

La femeie, atunci când practică continenţa sexuală, se constată o reducere proporţională a secreţiilor menstruale, dispariţia fenomenelor penibile secundare legate de ciclu, regenerare corporală, amplificarea creativităţii, trezirea inteligenţei, tonus vital mărit, echilibru psihic, anularea complexelor de inferioritate. Cuplurile care practică continenţa sexuală sunt confruntate cu mult mai puţine conflicte lăuntrice, rezistă mai mult în timp, sunt mult mai sudate şi mai armonioase decât cuplurile obişnuite.

Învăţătura yoghină consideră că atât timp cât se practică continenţa sexuală, fiinţa umană nu are de ce să se mai teamă de bătrâneţe prematură, de boală, de moarte sau de decrepitudine. In ceea ce priveşte sexualitatea, concepţia yoghină este evident că nu propune cu tot dinadinsul inacţiunea ca scop. Deoarece în majoritatea cazurilor, inacţiunea din punct de vedere sexual ar fi chiar imposibilă, uneori asumarea acesteia fiind chiar dăunătoare fiinţei, ar fi iraţional să se propună abstinenţa totală generalizată ca ţel în YOGA. În această direcţie, se cuvine să amintim un citat din faimosul tratat al înţelepciunii orientale **BHAGAVAD GITA**: "Nu-ţi permite în tine nici un ataşament faţă de inacţiune". (SUTRA 47, cap.II) "Nu abţinându-se inert de la acţiuni omul se bucură de non activitate, nu renunţând la acţiuni el ajunge la perfecţionarea sa" (SUTRA 4, cap. III). Mai departe **KRISHNA** insistă: "Acţiunea este superioară inacţiunii" (SUTRA 8, cap. IV).

Atunci când fiinţa umană s-a stabilit ferm în BRAHMACHARIA, în ea se dezvoltă un fond uriaş de vitalitate şi energie, o minte ageră, curajoasă, un intelect puternic care poate lupta cu orice fel de dificultate sau nedreptate. Cel care practică continenţa cu asiduitate va descoperi în fiinţa sa un surplus de forţă fizică pe care o va putea angrena în munca sa de zi cu zi, amplificarea forţei mentale îi va permite accelerarea gândirii şi îmbunătăţirea memoriei, creşterea potenţialului intelectual, îi va permite dinamizarea netă a vieţii spirituale. Acela care practică constant continenţa (BRAHMACHARIA) îşi fortifică toate facultăţile lăuntrice. Continenţa permite chiar revelarea Sinelui Suprem; corpul, psihicul şi simţurile celui care o practică cu tenacitate devin capabile de realizări uluitoare. Referitor la practica continenţei, celebrul tratat "YOGA DARSHANA" menţionează în capitolul II SUTRA 37: "Aceia sau acelea care practică continenţa dobândesc o mare putere".

În lumina învăţăturii milenare YOGA, omul deţine facultăţi care îi permit să depăşească realitatea empirică, banală care îl limitează. El este capabil să utilizeze posibilităţile corpului său prin angrenarea proceselor de transmutaţie cu mult dincolo de funcţiile lui biologice. Cântă, pictează, dansează, râde. şi face atâtea alte lucruri pe care Bios-ul lui nu le prevăzuse pentru el. De ce nu?

Cu condiţia să nu tulbure legile devenirii şi armoniei care reprezintă ordinea firească a vieţii. Funcţia sexuală poate de asemenea să fie o ocazie a anumitor practici îmbogăţitoare perfect naturale, angrenate la unison cu ambianţa macrocosmică, fără a perturba ordinea firească a vieţii. Atunci totul se transformă şi, graţie transfigurării unificatoare, un potenţial uriaş va fi sublimat. Viaţa însăşi trăită cu dragoste ne va ajuta spontan să sublimăm totul. Dacă ulterior mai avem ceva de făcut, aceasta este să conştientizăm bogăţia energiei care se lansează impetuos pentru a ne face să trăim îmbogăţiţi prin extaz o noua viaţă şi să jubilăm şi să ne bucurăm din toată fiinţa de fericirea de a fi om, o fiinţă topită într o altă fiinţă, unită inefabil, empatic şi total prin DRAGOSTE cu NEMĂRGINIREA.

Aceste momente sunt adesea prea scurte. Am vrea să le prelungim dar orgasmul le încorporează adesea prea repede cu victoria sa triumfătoare care ne răpeşte prompt potenţialul fundamental de acţiune. Există practici care, printr-o manipulare cu continenţă a energiilor lăuntrice ale fiinţei, întârzie orgasmul. El poate fi de asemenea inhibat complet sau controlat astfel încât să-l putem trăi de un număr uriaş de ori fără să se ejaculeze, ceea ce permite să se reînceapă şi să se cunoască infinit mai multe orgasme fără cheltuială seminală. Actul sexual poate fi prelungit indefinit şi reînceput la voinţă.

Energia vitală este stimulată şi sărbătoarea corpului trăită ca o fericire extraordinară durează atât cât se doreşte. În afara acestor practici superioare, fundamentale, actul sexual presupune epuizare, diminuare şi o plăcere palidă. El este atunci şi o activitate fizică intensă, care poate de asemenea duce până la oboseală şi vlăguire accentuată ce va face să apară blazarea. Atunci sărbătoarea încetează rapid de a mai fi euforica sărbătoare a începutului. Ea devine un abuz, cu toate consecinţele specifice tuturor abuzurilor.

BRAHMACHAYA înseamnă deci **continenţă sexuală**, înfrânare, reţinere, control deplin conştient al funcţiei sexuale atât de către bărbat cât şi de către femeie, implicând contactul sexual cu atingerea unui număr nelimitat de orgasme de către cei doi (la unison sau separat) dar care nu se finalizează prin ejaculare la bărbat şi nici prin descărcarea explozivă a potenţialului creator specific la femeie.

Acest mod superior de a trăi actul sexual fără epuizare, permite transmutarea biologică a potenţialului sexual, creator, în forme superioare de energie vitală, psihică, mentală, spirituală, datorită unor procese inefabile de sublimare lăuntrică.

Stăpânirea în timpul exercitării funcţiei amoroase a potenţialului sexual este specifică tradiţiei Taoiste care urmăreşte să realizeze astfel o echilibrare deplină şi o polarizare pe multiple nivele a energiilor YANG (+) şi YIN (-) în fiinţă. Prin realizarea cu succes a continenţei sexuale de către cei doi, în cuplu, trăirea amoroasă devine plenară, dispare senzaţia de vlăguire şi somnolenţă care însoţeşte ejacularea, este evitată sarcina nedorită, femeia poate atinge în timp, de ori câte ori vrea, starea de orgasm, armonia de cuplu şi fericirea se

amplifică. În concepţia orientală, amorul realizat într-o stare continuă de continenţă sexuală devine o gradată dilatare dătătoare de extaz, în care cuplul expansionează în infinit depăşindu-şi astfel toate limitările. În mod normal, la majoritatea femeilor există în stare latentă capacitatea de a realiza spontan continenţa sexuală. Această disponibilitate le permite chiar multor femei să poată trăi adeseori orgasme multiple fără descărcarea potenţialului sexual. La bărbat realizarea continenţei sexuale implică un anumit antrenament gradat şi realizarea unei stări de echilibrare a energiilor YANG (+) şi YIN (-).

Angrenarea permanentă a continenţei sexuale este o practică curentă în **HATHA YOGA** şi în Taoism. Experienţa continenţei sexuale în cuplu permite fiinţei umane să realizeze ceva extraordinar, făcând-o să realizeze că, componenta biologică a atracţiei faţă de sexul opus nu este reprezentată numai de instinct, ci şi de alte aspecte energetice, subtile, psiho-emoţionale, care sunt integrate sub forma energiilor YANG (+) şi YIN (-) în complexul sistem al comportamentului sexual-afectiv-mental.

Din punct de vedere fiziologic, CONTINENŢA SEXUALĂ reprezintă un proces ciclic, ascendent, care evoluează în mai multe faze: a) faza de excitaţie; b) faza de platou; c) coitul propriu-zis; d) faza de evitare a ejaculării cu transmutarea gradată în energie a unei cantităţi infime din potenţialul sexual; e) orgasmul normal; f) în continuare urmează din nou (după un anumit interval de timp de la 15 la 30 de minute) o fază de evitare a ejaculării cu transmutarea gradată în energie a unei cantităţi infime din potenţialul sexual; g) orgasmul al doilea mult mai intens şi mai profund decât cel de dinainte. Dacă atât bărbatul cât şi femeia controlează cu succes potenţialul sexual, graţie continenţei sexuale, ei pot continua relaţia amoroasă intimă, indefinit în timp. Prin continenţa sexuală trăirea amoroasă devine un etern început şi permite să fie trăită iubirea cosmică. În legătură cu continenţa sexuală se cuvine să amintim că gândirea străveche Orientală şi în special **TANTRA**, conferă iubirii sexuale transfiguratoare semnificaţia profundă a unei căi de autocunoaştere şi perfecţionare spirituală a fiinţei umane. Prin intermediul acestei iubiri oceanice în care totul devine cu putinţă, se realizează transcenderea condiţiilor comune, limitatoare şi survine o fuziune cosmică a cuplului în Universul infinit.

Unirea erotică nesfârşită se transformă într-o expansiune, beatifică, grandioasă; astfel, datorită sublimării amoroase, se depăşeşte un act biologic instinctual şi cuplul uman obţine valenţe inefabile de cuplu cosmic, ideal, divin. Senzualitatea amplificată, graţie continenţei sexuale perfecte, apare în tradiţia spirituală indiană drept un mijloc de a atinge Extazul Perfect (**SAMADHI**). Experienţa erotică intensă facilitată de continenţa sexuală este astfel investită cu valori trans-senzoriale. Realizată astfel, ea conduce la o stare progresivă de beatitudine şi autonomie pentru ambii iubiţi. Continenţa sexuală, în viziunea yoghină este un mod misterios de cunoaştere, voluptatea perfect controlată jucând aici doar rolul de vehicul, prin intermediul căruia se transcende conştiinţa

normală, limitată şi se instalează starea extatică de iluminare dătătoare de eliberare şi înţelepciune.

Graţie CONTINENŢEI SEXUALE, tensiunea sexuală intensă nu se consumă prin actul ejaculării; emisiunea seminală este oprită printr-un puternic proces de focalizare mentală, care permite un autocontrol fiziologic deplin al ejaculării, dar şi al trăirii erotice autonome. Această tehnică extraordinară de realizare a unirii sexuale nesfârşite este de natură să declanşeze uneori trezirea energiei colosale individuale KUNDALINI SHAKTI, sublimând şi convertind potenţialul energetic ce rezultă prin transmutarea biologică în forme din ce în ce mai rafinate de energie vitală, psihică, mentală, care, la rândul lor, sporesc şi revelează forţa spirituală. CONTINENŢA SEXUALĂ, realizată cu succes un anumit interval de timp, face totodată să se trezească şi să se amplifice capacităţile psiho-mentale, dincolo de normalitate. Îndeplinind într-o stare de transfigurare şi adoraţie fuziunea amoroasă, pentru adorator, în acele clipe, iubita sintetizează întreaga natură feminină (Eternul Feminin); ea este în acelaşi timp mama, sora, amanta, soţia, fiica, fiind deci substitutul şi esenţa NATURII (PRAKRITI), sursa principală a bucuriei şi a repaosului prin care totul se manifestă în Univers. Prin continenţa sexuală, jocul erotic se realizează pe un plan trans-biologic, cosmic, fără sfârşit, iubiţii încorporând "O CONDIŢIE IDEALĂ DE ZEI", în sensul că ei nu numai că experimentează beatitudinea, ci şi că pot contempla direct realitatea ultimă.

Proverbe din BIBLIE care zugrăvesc realitatea lui BRAHMACHARYA (înfrânarea) sau care, cu alte cuvinte, ne îndeamnă către realizarea sa:

"El (cel rău) va muri din lipsa de înfrânare, va rătăci în prea multa lui nebunie".

"Fereşte-te de adulter".

"Depărtează-te de drumul care duce la ea ca nu cumva să gemi la urmă, când carnea şi trupul ţi se vor consuma".

"Cel rău este prins în înseşi nelegiuirile lui şi este ţinut de legăturile păcatului lui. El va muri din lipsa de înfrânare".

"Cine îşi aduce aminte de disciplină apucă pe calea vieţii".

"Cine vorbeşte mult nu se poate să nu greşească, dar cel ce-şi ţine buzele este înţelept"

"Cine îşi păzeşte gura şi limba, îşi scuteşte sufletul de multe necazuri".

"Cine este iute la mânie face prostii".

"Un cuvânt aspru aprinde mânia".

"Cine este stăpân pe sine preţuieşte mai mult decât cine cucereşte o cetate".

"Cel care nu este stăpân pe sine este ca o cetate surpată şi fără ziduri".

"Nu-ţi da femeilor vlaga".

"Nu se cade împăraţilor să bea vin, nici căpeteniilor să umble după băuturi tari. Aceasta pentru ca nu cumva, bând, să uite legea şi să calce drepturile celor nenorociţi".

Proverbe româneşti care reflectă indirect anumite precepte yoghine cu privire la BRAHMACHARYA (înfrânarea în general sau continenţa sexuală în special):

"Acela este cu adevărat stăpân mare, care îşi stăpâneşte mereu şi pe deplin patimile sale, oricât de puternice, triumfând în întregime asupra lor prin înfrânare".

"Ce este prea mult nu este sănătos".

"Cine nu se poate stăpâni pe sine cum să stăpânească pe altul?".

"Cine tace merge în pace".

"Cine tace în mijlocul strigărilor acela este mai înţelept".

"Din ce bei, din ce-ai mai bea".

"Dacă la patruzeci n-ai putut, la optzeci ce-o să joci?".

"DUMNEZEU a dat omului două urechi şi numai o limbă, ca mai mult să audă decât să spună".

"Fii mai mereu domn peste limba ta".

"Frâul când slăbeşte, în prăpastie te trânteşte".

"Graba strică treaba".

"Înfrânarea amoroasă la bătrâneţe nu este nici o laudă, că nu omul se înfrânează atunci, ci neputinţa lui îl arată a fi înfrânat".

"La bătrâneţe întotdeauna se simte cine nu s-a cruţat la tinereţe".

"Mai bine mâncare puţină decât boală lungă".

"Omul care nu fumează miroase a borsea".

"Omul de va bea, ca porcul va mânca".

"Ori taci, ori spune ceva mai bun decât tăcerea".

"Stăpâneşte vorba până nu ai vorbit".

"Ţine-ţi limba în gură ca în temniţă".

"Vorba când a ieşit din gură, nu o poţi stăpâni nici cu armăsarul, nici cu ogarul".

"Vorbă puţină şi mâncare puţină nu strică niciodată omului".

BRAHMAN

SUPREMUL ABSOLUT, ABSOLUTUL IMUABIL ŞI ETERN

BRAHMAN este **Realitatea Supremă şi nondualistă** în VEDANTA. BRAHMAN fiind o **stare de transcendenţă pură**, El nu poate fi formulat nici prin gândire, nici prin cuvânt, nici prin vorbire. Marele înţelept şi eliberat SRI RAMAKRISHNA spunea adesea: "Nici un limbaj nu l-a murdărit vreodată pe BRAHMAN".

CHAKRA

"centru subtil secret de forţă"

Literal cuvântul CHAKRA înseamnă **"roată", "cerc", "focar"**. CHAKRA este un termen ce desemnează **centrii secreţi de forţă şi conştiinţă situaţi în corpul subtil al fiinţei** şi prin care trece energia subtilă fundamentală (PRANA), iar atunci când este trezită, chiar energia KUNDALINI, care influenţează corpul fizic, corpul astral şi corpul cauzal al fiinţei umane. Aceşti centrii fundamentali

(CHAKRA-e) acumulează, transformă şi redistribuie energia subtilă, modulată care îi traversează. Deşi CHAKRA-ele influenţează în mod cert glandele endocrine şi anumite organe fizice (de exemplu inima sau plexul solar), este bine să nu le confundăm cu acestea deoarece aparţin unui alt nivel al realităţii fenomenale. CHAKRA-ele sunt puncte focar de întâlnire şi de interpenetrare a fizicului cu psihicul, mentalul şi cauzalul.

Există 7 centri de forţă principali, al 7-lea (SAHASRARA) fiind însă considerat separat, el înglobându-i şi transcenzându-i pe toţi ceilalţi. CHAKRA-ele sunt puncte de intersecţie şi interacţiune ale diferitelor structuri sau învelişuri invizibile, subtile ale omului (fizic, eteric, astral, mental şi cauzal); aceşti centri recepţionează, transformă şi redistribuie energia subtilă preluată din MACROCOSMOS care îi traversează. Ei se află aliniaţi de-a lungul axului energetic esenţial al fiinţei, SUSHUMNA NADI (vezi SUSHUMNA NADI). Centrii de forţă (CHAKRA) au fiecare anumite direcţii de vibraţie (canale de emisie-recepţie) specifice, numite în YOGA simbolic "petale" sau "spiţe" energetice. Cele şase CHAKRA-e principale împreună cu cel de-al şaptelea centru SUPREM (SAHASRARA) din KUNDALINI YOGA (aceşti centri fundamentali sunt cunoscuţi şi în alte culturi, sub nume diferite) se găsesc amplasaţi de-a lungul lui SUSHUMNA NADI, canalul principal de forţă ce transportă energia subtilă de-a lungul coloanei vertebrale. SUSHUMNA NADI este canalul central prin care urcă KUNDALINI în momentul trezirii superioare, psihice, mentale şi spirituale a fiinţei umane.

Primele şase CHAKRA sunt situate fiecare în afara învelişului corporal grosier, iar cea de-a şaptea, care nu este propriu-zis o CHAKRA ci un CENTRU SUPREM DE LEGĂTURĂ CU DUMNEZEU, se află deasupra vârfului capului (SAHASRARA). În timpul trezirii lui KUNDALINI (fenomen ce se produce în general ca urmare a unor exerciţii de KUNDALINI YOGA corect şi perseverent realizate, care permit trezirea şi controlul acestui proces), energia cosmică subtilă urcă de la prima CHAKRA (MULADHARA), situată în plan subtil la nivelul zonei dintre anus şi sex, până în SAHASRARA, activându-le gradat pe toate, una după alta. La nivelul fiecărei CHAKRA pe care o atinge şi o energizează extraordinar de mult KUNDALINI, yoghinul resimte un fel de fericire intensă aparte (ANANDA) şi totodată el dobândeşte anumite puteri psihice (SIDDHI) care îi permit să ajungă la o formă mult mai amplă şi rafinată de cunoaştere, de aici provenind de altfel şi numele de Centri de Conştiinţă (CHAITANYA) dat uneori CHAKRA-elor.

Din fiecare CHAKRA radiază un anumit număr de canale energetice (NADI) cunoscute în tradiţia yoghină sub numele de "PETALE" sau "SPIŢE" energetice. Oamenii înzestraţi cu capacităţi mediumice şi capabili, datorită clarviziunii, să vadă corpul astral al celorlalţi, descriu adeseori CHAKRA-ele ca nişte focare de lumină subtilă distinct colorate care au un număr diferit de petale sau canale energetice care pornesc dintr-un centru (BINDU). Uneori CHAKRA-ele sunt reprezentate în mod simbolic în anumite texte YOGA tradiţionale. Numărul

de petale corespunde totdeauna numărului de NADI-uri (sau SPIŢE ENERGETICE) ce pornesc din fiecare CHAKRA. Aceste aşa-zise "flori de lotus", sunt înzestrate (atunci când sunt trezite) cu o vibraţie specifică care le face să dea impresia de "roţi" statice de unde provine şi numele de CHAKRA. După sistemul KUNDALINI YOGA, fiecărei CHAKRA îi corespund anumite caracteristici psiho-somatice şi mentale exprimate printr-o serie de simboluri (forme geometrice, culori, MANTRA-e, animale simbolice (care desemnează anumite energii subtile, secrete), divinităţi (ce indică anumite lumi paralele)).

CHAKRA-ele principale şi atributele lor sunt:

1. **MULADHARA CHAKRA**, centrul situat la baza lui SUSHUMNA, între rădăcina organelor sexuale şi anus. Atât timp cât MULADHARA CHAKRA este în stare potenţială sau de adormire, energia KUNDALINI se odihneşte aici; ea este reprezentată printr-un şarpe încolăcit în jurul lui însuşi (din această cauză uneori se vorbeşte de energia şarpelui); ea conferă trezirea puterilor paranormale şi asigură energie tuturor celorlalte CHAKRA-e. Din acest centru izvorăsc patru NADI-uri care corespund cu cele patru petale ale sale. Forma simbolică a acestei CHAKRA este pătratul, culoarea sa subtilă este galben-portocaliu (ARGILOS), MANTRA fundamentală ce îi corespunde (BIJA) este LAM, animalul său simbolic este elefantul cu şapte trompe, divinităţile cu care se poate lua legătura prin el sunt BRAHMA şi DAKINI, o SHAKTI a lui BRAHMA.

Yoghinul perseverent care, prin efortul său spiritual, a pătruns plenar în starea de conştiinţă specifică lui MULADHARA CHAKRA, reuşeşte să învingă cu cea mai mare uşurinţă ataşamentul său terestru (PRITHIVI TATTVA) şi, dobândind un curaj extraordinar, el nu se mai teme niciodată de moartea fizică. Prin concentrare şi meditaţie asupra acestei CHAKRA, el "obţine cunoaşterea lui KUNDALINI şi a mijloacelor secrete de a-l trezi. Odată plenar trezit KUNDALINI, yoghinul obţine puterea levitaţiei (DARDURI SIDDHI). El poate controla perfect suflurile subtile (VAYU), mentalul şi lichidul seminal (bărbaţii) sau secreţiile menstruale (femeile). Energia sa (PRANA) intră în BRAHMA NADI din mijloc. Când KUNDALINI este ridicat şi menţinut suficient de mult timp în AJNA CHAKRA, toate păcatele yoghinului (KARMA negativă chiar din alte existenţe) sunt rapid arse. El obţine cunoaşterea trecutului, prezentului şi viitorului. El se bucură plenar de o fericire inerentă, naturală (SAHAJA ANANDA)". (SIVANANDA)

2. **SWADHISTHANA CHAKRA**, centrul aflat în plan subtil în canalul SUSHUMNA în zona rădăcinii organelor genitale. Ea corespunde lui BHUVAR LOKA; localizarea sa fizică este plexul hipogastric care guvernează organele sexuale şi funcţia de procreere şi trăirile erotice, amoroase. Din centrul acestei CHAKRA pleacă 6 NADI-uri (sau "petale"). Forma simbolică asociată acestei CHAKRA este semiluna, culoarea sa este albul argintiu, MANTRA fundamentală ce îi corespunde este (BIJA) VAM, animalul său simbolic este crocodilul şi divinităţile cu care se poate lua legătura prin el sunt VISHNU şi o

SHAKTI a sa, RAKINI. "Cel care se concentrează intens şi meditează profund asupra acestei CHAKRA şi asupra energiilor sale ascunse corespondente nu se mai teme deloc de apă. El are un control perfect asupra energiilor secrete, subtile ale acestui element. El obţine mari puteri psihice, imaginaţie creatoare genială, cunoaştere intuitivă şi se bucură de o stăpânire perfectă a funcţiei sexuale şi a simţurilor. De asemenea, el cunoaşte cu uşurinţă lumile sublime astrale. Pasiunea înlănţuitoare, mânia, ataşamentul, orgoliul, gelozia şi alte impurităţi psihice sunt uşor şi complet eliminate de el. Yoghinul în cauză îşi regenerează corpul fizic, rămâne tânăr şi ajunge să cucerească moartea (MRITYUNJAYA SIDDHI)". (SIVANANDA)

3. **MANIPURA CHAKRA**, centrul situat de-a lungul canalului SUSHUMNA, în zona ombilicului la 2 degete dedesubt. Corespondenţa sa fizică este plexul solar; el guvernează ficatul, stomacul, etc. 10 NADI-uri sau petale de lotus (spiţe energetice) emană din această CHAKRA a cărei formă simbolică este triunghiul cu vârful în sus de culoare roşie, MANTRA fundamentală ce îi corespunde este (BIJA) RAM, animalul său simbolic este berbecul şi divinităţile cu care se poate lua legătura prin el sunt SHIVA RUDRA şi o SHAKTI a sa LAKINI. Yoghinul care se concentrează intens şi meditează profund asupra acestei CHAKRA obţine puterea numită SATALA SIDDHI şi dobândeşte capacitatea de a descoperi comori ascunse. El "nu va fi atins de nici o boală. El nu se teme absolut deloc de foc. Chiar dacă stă în foc, el rămâne neatins şi în viaţă şi niciodată nu are nici o teamă de moarte; voinţa şi puterea sa sunt uluitoare." (SIVANANDA)

4. **ANAHATA CHAKRA**, centrul situat în zona inimii, tot în interiorul canalului SUSHUMNA. Corespondenţa sa fizică este plexul cardiac; el guvernează inima. 12 NADI-uri (sau SPIŢE energetice) simbolizate sub forma petalelor de lotus pornesc din această CHAKRA a cărei formă simbolică este steaua cu şase colţuri, de culoare albastră, MANTRA fundamentală ce îi corespunde este (BIJA) YAM, animalul său simbolic este gazela şi divinităţile cu care se poate lua legătura prin el sunt ISHA şi o SHAKTI a sa KAKINI. Yoghinul ce se concentrează şi meditează profund asupra acestei CHAKRA ascultă sunetul paradisiac din ANAHATA CHAKRA (ANAHATA SHABDA care este de fapt sunetul lui SHABDA BRAHMAN), atunci când se focalizează intens asupra acestui centru. Elementul subtil aer care poate fi controlat la nivelul acestui centru face să se amplifice în yoghinul respectiv SATTVA GUNA (calitatea armoniei). Cel care meditează în mod perseverent asupra acestei CHAKRA domină complet elementul subtil aer (VAYU TATTVA). El se poate dedubla cu uşurinţă şi poate zbura în alte lumi mirifice sau poate intra fulgerător în corpul altuia, trăind în totalitate ceea ce trăieşte minunat celălalt (EMPATIE PERFECTĂ); el devine instrumentul iubirii divine cosmice şi obţine toate celelalte calităţi SATTVA-ice (divine)." (SIVANANDA)

5. **VISHUDDHA CHAKRA**, centrul situat în plan subtil la baza gâtului, tot în interiorul canalului SUSHUMNA. Este centrul elementului subtil eter

(AKASHA TATTVA). Corespondenţa sa fizică este plexul laringian. 16 NADI-uri simbolizate în forma unor petale de lotus emană din această CHAKRA a cărei formă simbolică este cercul, culoarea este indigo, MANTRA fundamentală ce îi corespunde este (BIJA) HAM, animalul său simbolic este un elefant cu şase colţi şi zeităţile cu care se poate lua legătura prin el sunt SADA SHIVA şi o SHAKTI a sa SHAKINI. "Concentrarea intensă şi meditaţia profundă asupra elementului (TATTVA) acestei CHAKRA este definită în textele YOGA sub numele EXPANSIUNEA beatifică, spaţială AKASHI DHARANA. Cel care practică această formă de meditaţie nu va dispare sau muri nici la disoluţia lumii (PRALAYA). El obţine cunoaşterea intuitivă, perfectă a celor patru VEDE, datorită meditaţiei perseverente asupra acestui lotus. El deţine cunoaşterea trecutului, prezentului şi viitorului şi dobândeşte controlul energiilor misterioase ale timpului (TRIKALA JNANA)". (SIVANANDA).

6. **AJNA CHAKRA**, centrul aflat tot în interiorul canalului SUSHUMNA şi este localizat în plan subtil în spaţiul dintre sprâncene. În sistemele ezoterice occidentale, această CHAKRA este numită "al treilea ochi". "Lotusul" său nu are decât două petale, adică doar două NADI-uri emană din el. Culoarea sa subtilă este galben-auriu, MANTRA fundamentală ce îi corespunde este (BIJA) AUM, divinităţile cu care se poate lua legătura prin el sunt PARAMA SHIVA care se manifestă sub forma lui HAMSA şi o SHAKTI a sa HAKINI. Această CHAKRA, a cărei corespondenţă fizică este zona frontală, este considerată a fi centrul conştiinţei. "Cel care se concentrează intens şi meditează profund asupra acestei CHAKRA distruge gradat toate efectele negative (KARMA) ale acţiunilor sale anterioare din această viaţă sau din celelalte. Adeptul devine un mare YOGHIN şi ajunge un eliberat în viaţă (JIVANMUKTA). El obţine cele opt mari puteri paranormale (MAHA SIDDHI) şi cele 32 de puteri minore". (SIVANANDA)

7. **SAHASRARA**, se situează în plan subtil deasupra vârfului capului, deci în afara învelişului corporal grosier, dincolo de extremitatea superioară a lui SUSHUMNA. Aşa cum o indică numele său, acest CENTRU DE LEGĂTURĂ CU DUMNEZEU are 1 000 de petale, sau, cu alte cuvinte, este înzestrat cu o mie de NADI, o infinitate de alte canale (NADI) emană şi se ramifică de la acest centru (SAHASRARA). Corespondenţa fizică a acestui CENTRU SUPREM este tot creierul, MANTRA sa (PARABIJA) este STRICT SECRETĂ deoarece este un sunet cu totul sacru. Cele 50 de litere ale alfabetului sanscrit manifestate ca energii subtile (MANTRA-ele) parcurg mia de petale ale acestui CENTRU SUPREM (SAHASRARA) care reprezintă el singur (atunci când este perfect trezit) totalitatea tuturor CHAKRA-elor şi MANTRA-elor existente. Centrul Suprem de FORŢĂ, SAHASRARA, apare astfel ca fiind net superior faţă de toţi ceilalţi 6 centri de forţă (CHAKRA). El emite o lumină alb strălucitoare şi intensă precum "zece milioane de sori" şi aparţine unui nivel al realităţii superior celorlalte 6 CHAKRA care sunt desemnate ca fiind cele şase CHAKRA (SAT CHAKRA), adică CHAKRA în sensul limitat al termenului. Considerat

ca o reşedinţă esenţială a lui SHIVA, SAHASRARA corespunde conştiinţei beatifice, divine, MACROCOSMICE. "Atunci când KUNDALINI este intim unit cu SHIVA în SAHASRARA, yoghinul se bucură de fericirea supremă (PARAMANANDA). El atinge o stare de supra-conştiinţă şi realizează cea mai înaltă cunoaştere. El devine un "YOGHIN care ştie instantaneu totul" (BRAHMAVID-VARISHTHA, el este un mare înţelept şi un JNANI perfect)" (SIVANANDA).

Deşi elaborat cu câteva mii de ani în urmă de hinduism, sistemul CHAKRA-elor joacă totodată un rol important în budism, în special în budismul tantric. Fundamental, sistemul centrilor de energie (CHAKRA) şi al canalelor subtile (NADI) care le leagă între ele este identic cu cel dezvoltat de KUNDALINI YOGA. Totuşi, simbolismul care îi este asociat aparţine în mai mare măsură iconografiei budiste. Practica meditaţiei elaborată pornind de la acest sistem se diferenţiază în aspectele sale fundamentale şi în multe alte aspecte de cea a lui KUNDALINI YOGA.

CHARAKA

autorul lucrării fundamentale de AYURVEDA "CHARAKA SAMHITA".

CHARAKA-SAMHITA

lucrare fundamentală de referinţă în AYURVEDA

Textul fundamental secret CHARAKA SAMHITA a fost compus iniţial de către înţeleptul AGNIVESHA şi s-a numit AGNIVESHA-SAMHITA. Textul iniţial a fost completat şi redactat apoi de către CHARAKA şi poată şi astăzi numele de CHARAKA SAMHITA. CHARAKA SAMHITA este o lucrare deosebit de valoroasă care sintetizează foarte multe dintre informaţiile medicale utilizate de către practicienii ayurvedici din antichitate. Sunt expuse atât principiile sistemului medical AYURVEDA cât şi nenumărate modalităţi terapeutice naturale referitoare la o gamă foarte largă de afecţiuni. Lucrarea secretă CHARAKA SAMHITA reprezintă un inestimabil tezaur al elementelor de bază ale practicii AYURVEDA. În forma care s-a păstrat până în prezent, lucrarea cuprinde 120 de capitole care alcătuiesc 8 părţi sau secţiuni (STHANA): 1. SUTRA-STHANA, principiile fundamentale care guvernează Ştiinţa Vieţii; 2. NIDANA-STHANA, etiologia, patogenia şi diagnosticarea bolilor; 3. VIMANA-STHANA, principiile care guvernează factorii corporali care pot produce boli; 4. SHARIRA-STHANA, principiile care guvernează viaţa şi moartea fiinţelor vii; 5. INDRIYA-STHANA, prognosticul şi simptomele bolilor; 6. CIKITSA-STHANA, tratamentul bolilor; 7. KAPLA-STHANA, descrierea diferitelor terapii; 8. SIDDHI-STHANA, descrierea terapiilor de eliminare. Textul propriu-zis este alcătuit fie sub forma unor instrucţiuni precise, fie ca o consemnare a unei dezbateri între înţelepţi, fie ca un dialog între un maestru şi discipolul său.

DAIVAVYAPASRAYA

apelul direct la ajutorul divin, aspiraţia către ABSOLUT

Termenul sanscrit DAIVAVYAPASRAYA include cuvântul "DAIVA" care înseamnă zeitate, forţă cosmică sau putere divină în general. Prin urmare,

DAIVAVYAPASRAYA înseamnă **raportarea directă prin evocare şi aspiraţie la sferele de forţă infinită ale aspectelor divine.** DAIVAVYAPASRAYA este prima dintre cele trei tipuri de modalităţi de vindecare utilizate în AYURVEDA (1. DAIVAVYAPASRAYA, 2. **YUKTIVYAPASRAYA**; 3. **SATTVAVAJAYA**) şi reprezintă de fapt **intrarea şi menţinerea în inefabilă stare de rezonanţă cu sferele gigantice, sublime de forţă ale divinităţilor, zeilor sau forţelor cosmice divine prin intermediul aspiraţiei şi a rugăciunii pline de fervoare sau a emisiei mentale a unor cuvinte cheie** (MANTRA-e), aspectul esenţial fiind aici **apelul direct (PLIN DE ÎNCREDERE) la ajutorul şi graţia divină a SUPREMULUI ABSOLUT** sau Dumnezeu Tatăl. Prin această punere şi menţinere în stare de REZONANŢĂ cu aspectele cele mai înalte ale lui DUMNEZEU, fiinţa umană care are o credinţă FERMĂ, de nezdruncinat, poate să-şi restabilească în scurt timp starea de echilibru şi sănătate.

Prin rugăciunea sa plină de fervoare adresată fie direct lui DUMNEZEU, fie uneia sau alteia dintre cele zece Mari Puteri Cosmice (privite ca nişte aspecte ale Sale (DUMNEZEU)) fiinţa umană restabileşte rapid contactul cu sursa sa esenţială şi astfel beneficiază adeseori într-un mod miraculos pentru cei ignoranţi de puterea vindecătoare infinită ce emană în permanenţă de la DUMNEZEU.

Aspiraţia către ABSOLUT sau rugăciunea este în esenţă o simultană focalizare a minţii şi orientare a sufletului care ne deschide accesul în domeniul spiritului şi ne face să fim într-o inefabilă REZONANŢĂ lăuntrică cu baza imaterială ULTIMĂ a lumii. Aspiraţia către ABSOLUT sau rugăciunea poate fi definită de asemenea ca o fulgerătoare înălţare a minţii şi a sufletului către Dumnezeu, ca un act instantaneu de evocare şi de dragoste în care predomină adoraţia către Acela ABSOLUT şi etern de unde purcede această minune care este însăşi viaţa. Vindecările prin intermediul aspiraţiei către ABSOLUT sau rugăciune au atras atenţia oamenilor din toate timpurile, uimindu-i. Astăzi încă, în mediile în care se realizează o constantă aspiraţie către ABSOLUT sau se fac rugăciuni se vorbeşte adesea de vindecări obţinute prin aspiraţie plină de fervoare către ABSOLUT sau prin rugile fierbinţi, adresate lui DUMNEZEU sau chiar sfinţilor. Dar, atunci când este vorba de boli uşoare susceptibile de a se vindeca spontan sau cu ajutorul medicaţiei obişnuite, se obiectează de către cei sceptici că este greu de ştiut care a fost cauza sau agentul adevărat al vindecării miraculoase.

Rezultatele aspiraţiei către ABSOLUT sau ale rugăciunii pot fi constatate cu o deplină certitudine numai în cazurile în care orice terapeutică este de prisos sau deja a dat greş. Biroul medical din Lourdes, pentru studiul şi evidenţierea vindecărilor miraculoase, a adus un mare serviciu ştiinţei demonstrând realitatea de netăgăduit a acestor vindecări produse datorită aspiraţiei către ABSOLUT sau ale rugăciunii.

Aspiraţia plină de fervoare către ABSOLUT sau rugăciunea are uneori un efect - ca să spunem aşa - exploziv şi fulgerător. Au fost nenumărate cazuri

de bolnavi care s-au vindecat aproape instantaneu, cum am mai spus, de boli ca: lupus al feţei, cancer, infecţii renale, ulcere, tuberculoză pulmonară, osoasă sau peritonită. Fenomenul se produce aproape întotdeauna cam în acelaşi mod: mai întâi o mare durere, apoi apariţia neîntârziată a sentimentului de a fi complet vindecat. În câteva secunde, iar uneori cel mult în câteva ore simptomele dispar şi leziunile anatomice se repară ca prin farmec. Miracolul este caracterizat printr-o accelerare putem spune grozavă a procesului normal de vindecare. Chirurgii şi fiziologii nu au observat niciodată până în prezent, în cursul tuturor experienţelor lor, o astfel de accelerare cum este aceea, care survine în cazul vindecărilor miraculoase, determinate de aspiraţia către ABSOLUT sau de către rugăciune.

Nu este totdeauna neapărat necesar ca însuşi bolnavul să aspire cu fervoare către ABSOLUT sau să se roage pentru ca să se producă astfel de fenomene miraculoase. Chiar şi copiii mici care nu ştiau încă să vorbească, precum şi necredincioşii curioşi, au fost instantaneu vindecaţi la Lourdes dacă alături de ei cineva se ruga sau aspira către ABSOLUT. Rugăciunea sau aspiraţia plină de fervoare către ABSOLUT făcută pentru un altul este întotdeauna mai rodnică decât cea făcută pentru sine însuşi, deoarece datorită detaşării ce survine, EGO-ul este diminuat şi depăşit (transcens). Efectul ei pare să depindă de intensitatea şi de calitatea acesteia, fiind direct proporţional.

Acestea sunt rezultatele aspiraţiei către ABSOLUT sau ale rugăciunii, pe care le cunosc cu certitudine. Pe lângă ele mai sunt o mulţime de alte efecte complexe care nu pot fi încă definite. Istoria sfinţilor, ca şi a practicanţilor YOGA avansaţi chiar şi a celor din epoca modernă, relatează multe fapte şi realizări minunate. Nu există îndoială că majoritatea minunilor atribuite de pildă preotului din Ars, sau lui PADRE PIO, sunt adevărate. Acest ansamblu de fenomene ne introduce într-o lume nouă, fascinantă prin bogăţia aspectelor sale, a cărei cercetare nu a început încă şi care va fi în viitor plină de surprize. Ceea ce ştim însă în mod cert este că aspiraţia plină de fervoare către ABSOLUT sau rugăciunea produce efecte complexe tangibile. Oricât de ciudat ar părea la prima vedere, acest aspect trebuie totuşi să-l privim drept un adevăr fundamental care vine să confirme încă odată străvechea înţelepciune biblică care spune: "I se dă numai celui care cere şi i se deschide totdeauna celui care bate".

DEVA
fiinţă de lumină
DEVATA
"CARE RADIAZĂ SUBLIMA LUMINĂ".

Asemănător cu cuvântul DEVA ("RADIOS") acest termen are, datorită sensurilor sale multiple, mai multe semnificaţii. Astfel el îl desemnează fie pe BRAHMAN perceput sub forma unei puteri divine personale, fie divinităţile unei sfere superioare de manifestare faţă de aceea a oamenilor, dar care este totuşi muritoare (efemeră). Alteori acest cuvânt se opune stării net superioare

pe care o ating Iluminaţii care L-au "REALIZAT" (sau cu alte cuvinte care l-au descoperit în mod direct) pe DUMNEZEU.

Tot în tradiţia orientală, sub denumirea sanscrită de DEVATA sau DEVA, sunt indicaţi "ZEII" sau "FIINŢELE CELESTE PUTERNICE", sub acest termen fiind desemnaţi locuitorii unor lumi paralele superioare (celei terestre) care, datorită destinului (KARMA-ei) lor merituos (în urma anumitor acţiuni bune), se bucură de anumite condiţii de renaştere (GATI) (după moartea fizică) şi ajung să trăiască astfel într-o lume fericită sau, cu alte cuvinte, într-un anumit "CER", cu toate că încă sunt supuşi ca toate celelalte fiinţe vii, ciclului renaşterilor în diferite lumi (mai mult sau mai puţin elevate). Datorită condiţiilor net privilegiate, fiinţele care ating chiar în timpul existenţei fizice (terestre) starea lăuntrică de DEVA (ZEU) au prin aceasta ulterior dreptul la o renaştere într-o lume superioară în care vor avea apoi o viaţă foarte lungă (5000 - 20000 ani) şi plină de fericire care le recompensează prompt acţiunile şi realizările lor bune efectuate în viaţa trecută (KARMA merituoasă). Această fericire imensă, trăită intens datorită atingerii condiţiei de ZEU pe o perioadă foarte mare de timp constituie totuşi (prin complacerea numai în aceasta) PRINCIPALUL OBSTACOL în calea progresului lor spiritual către Suprema Eliberare, deoarece adeseori aceasta îi împiedică să descopere Adevărul Divin Ultim.

Tradiţia orientală secretă cunoaşte şi menţionează 28 de lumi distincte ale Zeilor (DEVA) dintre care 6 se află în sfera dorinţei (KAMALOKA), 18 în sfera corporalităţii (subtile) fără dorinţă (RUPALOKA sau lumea paralelă a "FORMEI PURE") şi 4 în sfera foarte subtilă a noncorporalităţii (ARUPALOKA). În sfera de manifestare a corporalităţii (subtile) fără dorinţă pot să ajungă (sau se află) numai zeii care locuiesc în cele 4 lumi sau "ceruri" ale lui DHYANA la care ei au ajuns prin practica perseverentă şi preponderentă a anumitor forme de meditaţie (DHYANA) care le rafinează mentalul şi le purifică considerabil fiinţa făcându-i apţi să ajungă în acele lumi. Aceşti zei (în aceste sfere superioare) sunt în totalitate androgini (masculinul şi femininul perfect armonizat în propria lor fiinţa) şi în acele lumi încă mai au un corp vizibil. Zeii (DEVA) care se află în sferele foarte subtile ale noncorporalităţii sunt în majoritatea timpului existenţei lor în acele sfere scufundaţi în contemplarea dătătoare de fericire a Celor Patru Sfere Sublime.

În anumite faze superioare ale practicii YOGA se realizează, chiar în timpul existenţei fizice (în lumea terestră), de către yoghinii avansaţi, aceste forme de meditaţie care sunt orientate către CELE PATRU SFERE SUBLIME din MACROCOSMOS. Aceste meditaţii superioare au drept obiectiv să rafineze, să expansioneze şi să eleveze în mod gradat conştiinţa şi fiinţa adeptului către zone de manifestare ale noncorporalităţii din ce în ce mai accentuate. Cele PATRU SFERE SUBLIME din MACROCOSMOS cu care aspiră să fuzioneze cât mai deplin yoghinul prin intermediul acestor forme de meditaţie sunt: 1. SFERA SUBLIMĂ a Infinităţii Spaţiului Subtil (AKASHA) care poate fi atinsă printr-o depăşire totală a Formei (RUPA) şi prin abolirea oricărei reacţii şi a

oricărei discriminări; 2. SFERA SUBLIMĂ a Infinităţii Cunoaşterii (VIJNANA); 3. SFERA SUBLIMĂ a Neantului; 4. SFERA SUBLIMĂ ce se află Dincolo de Conştient şi Inconştient.

DHARMA

literal înseamnă în limba sanscrită "a purta" sau "a ţine"

DHARMA este un termen generic desemnând "**ceea ce constituie Adevărata noastră Natură**". DHARMA este spiritul de dreptate, fundament al moralei şi al eticii umane, lege naturală divină a Universului şi bază a oricărei orientări spirituale. Hinduşii numesc religia lor SANATANA-DHARMA sau religia eternă. Pentru individ, DHARMA este indisociabil legată de **KARMA**: omul nu poate realiza DHARMA decât în limitele situaţiei sale KARMA-ice specifice. DHARMA este un concept central al budismului, utilizat adeseori în accepţii diverse: 1. Legea cosmică a "Marelui Ordin Divin" la care lumea noastră este supusă şi al cărui principal aspect este legea renaşterii determinată precis de KARMA; 2. Doctrina lui BUDDHA, care în primul rând permite conştientizarea deplină a acestei "Legi" şi o formulează într-un anumit mod. Această doctrină exprimă Adevărul universal. Privită în acest sens, DHARMA exista deja, înainte de naşterea pe Pământ a lui BUDDHA, el însuşi nefiind decât o manifestare a acesteia. În această DHARMA, budismul îşi caută refugiul (TRISHARANA); 3. Ansamblul de norme etice şi de comportament (SHILA, VINAYA-PITAKA); 4. Manifestări ale realităţii, lucruri, fenomene în general; 5. Gânduri, conţinuturi psihice, idei, reflexii de fenomene în mintea umană; 6. Termen desemnând "factorii existenţiali" care pentru HINAYANA sunt pietrele unghiulare ale personalităţii empirice şi ale universului nostru interior.

DHARMA reprezintă unul dintre cele patru obiecte fundamentale ale aspiraţiei umane: 1. DHARMA; 2. **ARTHA**; 3. **KAMA**; 4. **MOKSHA.** În conformitate cu scrierile înţelepciunii tradiţionale, fiecare fiinţă umană este înzestrată cu un simţ natural al binelui şi al răului, care face parte intrinsecă din ceea ce adeseori numim inteligenţă naturală. Astfel DHARMA reprezintă un aşa-zis cod nescris al celor mai adecvate modalităţi de comportament în viaţă. DHARMA implică o raportare la un anumit sistem de valori universal valabil, sistem care se menţine neschimbat de-a lungul timpului şi care ne inspiră să realizăm cele mai potrivite raporturi cu celelalte fiinţe umane şi cu lumea înconjurătoare în general. DHARMA este prin urmare legea bunului simţ sau a inteligenţei naturale care guvernează relaţia dintre MICROCOSMOSUL nostru individual şi întregul univers (MACROCOSMOS). Toate scopurile urmărite în viaţă de către o fiinţă umană ar trebui să fie ghidate de legea universală a DHARMA-ei. Atunci când fiinţa umană încalcă această lege universală, toate realizările sale, oricât de mai ar fi acestea, vor fi lipsite de graţia şi fericirea pe care altfel o conferă de fiecare dată integrarea în DUMNEZEU, prin respectarea legii universale a DHARMA-ei.

În VEDA-e, aspectul primordial al DHARMA-ei este numit SATTVIKA sau cu alte cuvinte ceea ce menţine nealterată starea de echilibru (**SAMYA**).

Fără respectarea acestei condiţii primordiale, fiinţa umană poate deveni în scurt timp victima conflictelor sau a confuziilor de tot felul. Fiecare dintre noi ne naştem cu o anumită stare de puritate care ne permite să avem acces direct la diferite modalităţi prin care să ne integrăm spontan acţiunile astfel încât să respectăm legea universală a DHARMA-ei. Însă orice virtute sau calitate care ne este la un anumit moment dat dăruită prin graţie divină trebuie apoi cultivată prin exersare. Aspectele principale care alcătuiesc DHARMA sau cu alte cuvinte adevărata noastră natură sunt: DRAGOSTEA DE DUMNEZEU, IUBIREA, CREDINŢA, PURITATEA, COMPASIUNEA, ADEVĂRUL, CURAJUL, DEVOŢIUNEA SPIRITUALĂ, virtuţi care trebuiesc în mod stringent să fie cultivate de orice fiinţă umană cu atenţie în decursul existenţei sale terestre.

DHATU

constituent corporal sau ţesut corporal.

Termenul DHATU reprezintă una dintre cele trei grupe principale de componente care alcătuiesc structura individuală a unei fiinţe umane: 1. forţele subtile vitale primare (DOSHA-urile); 2. constituenţii corporali (DHATU); 3. produşii reziduali (MALA). În conformitate cu ştiinţa secretă a sistemului medical tradiţional AYURVEDA corpul fizic al unei fiinţe umane este alcătuit din şapte constituenţi corporali (DHATU-uri). care au printre altele rolul de a menţine funcţiile diferitelor organe, sisteme sau părţi vitale ale corpului fizic şi de asemenea ele au un rol foarte important în dezvoltarea şi mai ales în hrănirea acestuia. Tradiţia iniţiatică a sistemului medical AYURVEDA prezintă cei şapte constituenţi corporali (DHATU) într-o anumită succesiune precisă, care evidenţiază o ordine crescătoare ce avansează de la grosier către subtil (SUKSHMA).

Chiar dacă toate cei şapte constituenţi corporali (DHATU) se referă în principal la aspecte de natură fizică, cu toate acestea diferenţele de subtilitate dintre aceste DHATU-uri exprimă în realitate deosebirea ce există între frecvenţele de vibraţie predominante ce caracterizează fiecare astfel de constituent corporal (DHATU). Tocmai de aceea, cele şapte DHATU-uri au fost prezentate întotdeauna cu ajutorul denumirilor sanscrite originale în următoarea succesiune: 1. **RASA DHATU**; 2. **RAKTA DHATU**; 3. **MAMSA DHATU**; 4. **MEDA DHATU**; 5. **ASTHI DHATU**; 6. **MAJJA DHATU** şi 7. **SHUKRA DHATU.**

Cele şapte DHATU-uri pot fi considerate ca reprezentând şapte clase distincte în care sunt grupate diferitele ţesuturi care alcătuiesc corpul fizic al fiinţei umane. Traducerea literală a termenului sanscrit DHATU desemnează expresia: "tot ceea ce contribuie la alcătuirea trupului fiinţei umane". Aceste şapte DHATU-uri sunt unanim cunoscute ca fiind cele şapte ţesuturi corporale fundamentale ale organismului sau, şi mai exact, ele sunt cunoscute ca fiind cele şapte structuri (alcătuiri) tisulare elementare.

Într-un sens mai general, termenul sanscrit DHATU desemnează **starea în care o anumită substanţă este caracterizată de o anumită stabilitate.**

Atributul de STABILITATE (STHIRA) are printre altele aici sensul de menţinere nealterată a frecvenţei de vibraţie care este specifică acelei forme de substanţă (DRAVYA) şi care generează în cazul fiecărui DHATU un anumit proces de REZONANŢĂ, aspect fără de care rolul structurator (de alcătuire) al acelui DHATU nu ar mai putea fi îndeplinit. Privind lucrurile din această perspectivă ne putem da cu uşurinţă seama că ceea ce numim DHATU este de fapt o stare a substanţei (DRAVYA) care este bine definită ca frecvenţă de vibraţie.

Studierea atentă a transformărilor ce au loc în MICROCOSMOSUL unei fiinţe umane a permis evidenţierea a trei stări principale în care se poate afla substanţa constitutivă a organismului: 1. starea de DHATU; 2. starea de DOSHA; 3. starea de MALA. Aceste trei stări diferă în funcţie de frecvenţa de vibraţie care caracterizează gradul lor de armonie existent la un anumit moment dat.

DIVYA

"divin", "celest", "luminos". (=> v. DEVA).

DOSHA

forţă subtilă vitală primară

Prin termenul DOSHA sunt desemnate **cele trei forţe subtile vitale primare** cunoscute sub numele de **VATA**, **PITTA** şi **KAPHA**. Prin urmare, DOSHA este termenul generic utilizat pentru a ne referi la aceste trei principii vitale care reprezintă totodată **factori fundamentali de sănătate sau de boală pentru fiinţa umană**. Aceste trei forţe subtile vitale primare sunt numite în sanscrită DOSHA-uri, deoarece cuvântul sanscrit DOSHA înseamnă "**ceea ce poate duce la dezordine**". Prin urmare, termenul ayurvedic pentru ceea ce a fost tradus de obicei ca "**umoare biologică**" este DOSHA, şi aceasta înseamnă într-o traducere literală românească "**ceea ce întunecă, strică sau face lucrurile să decadă**". În conformitate cu învăţăturile înţelepciunii tradiţionale, întreaga manifestare este rezultatul interacţiunii în diferite proporţii a celor cinci elemente subtile (**TATTVA**-ele). Prin urmare, fiecare aspect manifestat este alcătuit dintr-o anumită combinaţie a acestor cinci elemente subtile (TATTVA-e), fiind caracterizat de predominanţa unuia sau a mai multora dintre aceste elemente subtile. În cazul materiei animate (este vorba de structurile înzestrate cu viaţă (**AYUS**)), manifestarea funcţiilor vitale nu poate fi asigurată în mod direct de cele cinci elemente subtile. Prin urmare, din momentul în care viaţa (AYUS) pătrunde într-un anumit corp fizic, din acel moment încep să se manifeste în interiorul acelei structuri **trei principii vitale care au rolul de a regla, de a coordona şi de a controla toate funcţiile biologice şi vitale necesare**. În conformitate cu sistemul milenar AYURVEDA există trei forţe subtile vitale primare care pătrund în anumite proporţii (graţie proceselor selective de REZONANŢĂ) şi animă clipă de clipă structura individuală a oricărei fiinţe umane. Ele sunt numite în sanscrită VATA, PITTA şi KAPHA. Ca elemente subtile active ele determină şi susţin toate procesele vitale de creştere, menţinere şi decădere ale organismului. Cele trei principii vitale principale (cele trei forţe

subtile vitale primare) sunt cunoscute sub numele de cele trei DOSHA-uri şi ele reprezintă forma subtilă (SUKSHMA) de manifestare a celor trei elemente fizice (**BHUTA**) şi anume: aerul (**VAYU BHUTA**), focul (**TEJAS BHUTA**) şi apa (**APAS BHUTA**). În forma lor fizică cele trei DOSHA-uri sunt reprezentate chiar de aer, foc şi apă.

Toate mişcările existente în organism sau realizate de către diferitele părţi ale corpului fizic, circulaţia şi transportul diferitelor componente vitale precum şi activitatea electromagnetică sunt toate acestea controlate de către **VATA DOSHA**. **PITTA DOSHA** reprezintă principiul focului sau al transformării în organism şi ea guvernează procesele de transmutare biologică, sublimare, conversie şi feluritele procese chimice din corp. **KAPHA DOSHA** este principiul apei şi ea guvernează echilibrul fluidelor corpului, controlează creşterea şi puterea corpului. În fiecare loc unde există viaţă (AYUS) acolo se manifestă toate cele trei DOSHA-uri şi astfel fiecare celulă vie este pătrunsă de toate celelalte trei principii vitale (DOSHA) pentru a-şi menţine funcţiile. Corpul fizic neanimat (după părăsirea corpului fizic prin aşa-zisa moarte) precum şi toate lucrurile neanimate nu prezintă aceste principii vitale (DOSHA-uri). Aceasta dovedeşte că DOSHA-urile sunt în mod intim corelate cu viaţa (AYUS) şi cu suflul fundamental al vieţii (PRANA). Pe această bază, termenul DOSHA a fost definit ca fiind **o componentă a PRANA-ei care are un rol cauzal în fiziologie şi patologie**. Atunci când **PRANA** pătrunde şi însufleţeşte corpul fizic, cele trei DOSHA-uri (VATA, PITTA şi KAPHA) încep să se manifeste în corp pentru a coordona toate funcţiile fiziologice.

Lucrările secrete de AYURVEDA menţionează că cele trei forţe subtile vitale primare (DOSHA-urile) iau naştere prin combinarea a câte două elemente subtile (TATTVA-e), determinând astfel o anumită predominanţă TATTVA-ică în cazul fiecăreia. VATA DOSHA prezintă predominanţa elementului subtil aer (**VAYU TATTVA**) şi secundar a elementului subtil eter (**AKASHA TATTVA**), PITTA DOSHA prezintă predominanţa elementului subtil foc (**TEJAS TATTVA**) şi secundar a elementului subtil apă (**APAS TATTVA**), KAPHA DOSHA prezintă predominanţa elementului subtil apă (**APAS TATTVA**) şi secundar a elementului subtil pământ (**PRITHIVI TATTVA**). Cele trei DOSHA-uri sunt prezente şi pătrund fiecare parte a corpului. În conformitate cu predominanţele TATTVA-ice corespunzătoare, cele trei DOSHA-uri (în calitatea lor de forţe subtile vitale primare) pătrund fiinţa umană în principal prin centrii de forţă (**CHAKRA**-urile) corespunzătoare.

Cele trei principii vitale (VATA, PITTA şi KAPHA) sunt numite DOSHA-uri deoarece ele sunt responsabile pentru variaţiile constituţionale. Prezenţa predominantă a uneia dintre ele determină manifestarea unei anumite constituţii corespunzătoare (**PRAKRITI**). Atunci când una dintre DOSHA-uri se manifestă în corp într-o formă nearmonioasă (RAJAS sau TAMAS) sau atunci când aceasta suferă o perturbare sau un dezechilibru (VAISAMYA), funcţiile vitale guvernate de aceasta sunt la rândul lor perturbate. În aceste condiţii DOSHA-

urile se manifestă ca **factori generatori de boală (factori patogeni principali)**.

Celor trei principii vitale le sunt asociate trei denumiri distincte, în funcţie de rolul pe care acestea îl manifestă la un anumit moment dat. Astfel ele sunt numite DHATU-uri, DOSHA-uri sau MALA-uri, atunci când au rol de menţinere a diferitelor structuri interioare, atunci când ele reprezintă factori patogeni şi respectiv atunci când manifestă funcţie de eliminare. Atunci când VATA, PITTA sau KAPHA se află într-o stare normală de echilibru şi armonie le putem numi DHATU-uri, atunci când VATA, PITTA şi KAPHA sunt în mod evident perturbate (dezechilibrate) şi tocmai datorită acestei stări ele "deteriorează" (tulbură) unul dintre cei 7 constituenţi corporali (DHATU) ai organismului le vom numi efectiv DOSHA-uri, iar atunci când VATA, PITTA şi KAPHA se află într-o stare de dezechilibru foarte mare şi sunt astfel eliminate sub formă de secreţii corporale abundente ele vor putea fi numite MALA-uri.

Cei trei termeni (VATA, PITTA şi KAPHA) au primit de-a lungul timpului diferite traduceri, mai mult sau mai puţin corecte, în lucrările occidentale referitoare la AYURVEDA. Traducerea literală exactă a lor, chiar dacă este destul de des întâlnită, conform căreia VATA are sensul de "vânt", PITTA are sensul de "bilă", iar KAPHA are sensul de "flegmă", nu poate exprima pentru noi nici semnificaţia lor exactă şi nici nu poate să ne sugereze cât mai corect cu putinţă realitatea complexă pe care VATA, PITTA şi KAPHA o prezintă de fapt. Astfel, chiar dacă gazele intestinale sunt în legătură cu manifestări corespunzătoare lui VATA DOSHA, cu toate acestea VATA nu este gazul intestinal propriu-zis, ci reprezintă în realitate acea forţă subtilă vitală care manifestată la nivelul corpului fizic determină printre altele şi creşterea volumului gazelor intestinale. De asemenea, chiar dacă bila este în legătură cu PITTA DOSHA, cu toate acestea PITTA nu este bila propriu-zisă, ci în realitate este acea forţă subtilă vitală a cărei manifestare la nivelul corpului fizic cauzează printre altele producerea bilei şi a secreţiilor acide. La fel, chiar dacă manifestările fizice de genul mucusului sau al flegmei sunt asociate cu KAPHA DOSHA, cu toate acestea KAPHA nu este în realitate mucus sau flegmă, ci este acea forţă subtilă vitală care atunci când se manifestă într-un anumit organism (sau cu alte cuvinte la nivelul corpului fizic) cauzează printre altele apariţia mucusului sau a diferitelor forme de secreţii lichide similare flegmei. Deci pentru cel înţelept care este iniţiat în AYURVEDA, VATA, PITTA şi KAPHA reprezintă în realitate forţe subtile şi nu nişte substanţe fizice.

Literal, termenul sanscrit DOSHA înseamnă "**defect**" sau "**pată**". DOSHA reprezintă un concept obişnuit în etica hindusă. În tradiţia yoghină, acest termen (DOSHA) se referă în mod direct la cele cinci "defecte" majore cu care se poate confrunta fiinţa umană: pofta lascivă nestăpânită (KAMA), mânia (KRODHA), lăcomia (LOBHA), frica (BHAYA) şi somnul excesiv (SVAPNA sau NIDRA). Uneori, această înşiruire este înlocuită cu pasiunea puternică sau dorinţa înlănţuitoare pentru ceva anume (RAGA), iluzia (**MAYA**), ataşamentul (SNEHA), pofta lascivă nestăpânită (KAMA) şi mânia

(KRODHA). Câteodată, unul din aceste defecte este substituit respiraţiei dizarmonioase, necorespunzătoare (SHVASA sau NISHVASA). În textul AMRITA-NADA-UPANISHAD (27) sunt menţionate şapte asemenea defecte: frica (BHAYA, mânia (KRODHA), lenea (ALASYA), somnul excesiv (ATISVAPNA), lipsa exagerată a somnului (ATIJAGARA), mâncatul peste măsură (ATYAHARA) şi postul mult prea îndelungat (ANAHARA). Pe de altă parte, textul YOGA-TATTVA-UPANISHAD ne furnizează o listă cu douăzeci de "pete" sau tendinţe rele care sunt de natură să întârzie progresul spiritual al fiinţei: pofta lascivă nestăpânită (KAMA), mânia (KRODHA), frica (BHAYA), iluzia (MAYA), lăcomia (LOBHA), mândria sau orgoliul (MADA), pasiunea înlănţuitoare (RAJAS), naşterea (JANMAN), moartea (MRITYU), mijloacele de acţiune (KARPANYA), supărarea (SHOKA), lenevia (TANDRA), foamea (KSHUDHA), setea (TRISHA), "dorinţa exacerbată de a trăi" (TRISHNA), ruşinea (LAJJA) sau anxietatea (BHAYA), tristeţea (DUHKHA), dejecţiile (VISHADA) şi excitarea necontrolată a pasiunilor (HARSHA). Marea lucrare epică hindusă, MAHABHARATA, sugerează (XII,290,56) că ar mai exista încă o sută de astfel de defecte. De asemenea, ea afirmă (XII,205,18) că cel mai adesea toate acestea răsar dintr-o mare necunoaştere (AJNANA) cât şi din cauza ignoranţei spirituale (AVIDYA). Ele se manifestă totdeauna în fiinţa umană în deplină conformitate cu destinul (**KARMA**) acesteia şi, în plus, ele constituie tot atâtea piedici, stagnări, obstacole în evoluţia acesteia pe calea spirituală aleasă.

DRAVYA

principiul universal al substanţialităţii

În AYURVEDA, termenul DRAVYA desemnează principiul universal al substanţialităţii. Cuvântul sanscrit DRAVYA provine din rădăcina verbală "DRU", a cărei principală semnificaţie este aceea de "a curge". Aceasta ne arată că starea de substanţialitate (DRAVYA) nu este nicidecum o realitate statică, solidă şi imobilă, ci una dinamică, mobilă, fluidă şi curgătoare. Pentru înţelepţi, întreaga manifestare prezintă un caracter tranzitoriu, fiecare aspect manifestat fiind supus unui flux transformator continuu. Atât substanţele fizice (materiale), cât şi aspectele subtile, fie ele de natură eterică, astrală sau chiar cauzală, sunt toate ilustrări ale principiului universal al substanţialităţii, atât timp cât ele îndeplinesc rolul de substrat pentru manifestarea unor calităţi. Prin urmare, în AYURVEDA conceptul de substanţialitate este identificabil cu rolul de "purtător" sau de "vehicul" al unor atribute sau calităţi, rol pe care orice substanţă îl îndeplineşte cu necesitate. Abordând astfel înţelegerea lumii, vom putea descoperi că existenţa oricărei substanţe este integrată într-un flux universal al devenirii, care se manifestă continuu în întregul Univers. Orice substanţă, fie ea fizică sau subtilă, este în realitate o "confluenţă" a unor tainice procese de rezonanţă cu anumite focare energetice din Univers.

DRAVYAGUNA

farmacologia ayurvedică sau ştiinţa substanţelor

DRAVYAGUNA este una dintre cele 9 noi ramuri (**ANGA**-uri) sau ştiinţe, specializări, diviziuni specializate (**TANTRA**-uri) care alcătuiesc în prezent, împreună cu celelalte 8 ramuri tradiţionale, sistemul medical AYURVEDA: 1. **MAULIKA SIDDHANTA**; 2. **SHARIRA**; 3. DRAVYAGUNA; 4. **BHESHAJAKALPANA**; 5. **RASASHASTRA**; 6. **ROGAVIJNANA**; 7. **SVASTHAVRITTA**; 8. **MANASAROGA**; 9. **PRASUTITANTRA**.

DRAVYA (substanţa) constituie un important instrument al practicii medicale, fiind totodată unul dintre domeniile de cunoaştere care descriu modalităţile şi mijloacele efective de tratament în AYURVEDA. Clasificarea substanţelor (DRAVYA) şi determinarea calităţilor acestora (GUNA) constituie obiectul de cunoaştere al farmacologiei ayurvedice (DRAVYAGUNA), care este una dintre cele 16 ramuri (ANGA-uri) ale sistemului medical tradiţional AYURVEDA. Tocmai de aceea toate substanţele (DRAVYA) care prezintă valoare nutritivă (alimentele) precum şi toate substanţele care au virtuţi terapeutice (medicamentele) trebuie să fie bine cunoscute de către un practician ayurvedic expert, ele fiind clasificate după numele lor, după formă, după proprietăţi şi de asemenea după acţiunile pe care le pot produce asupra organismului uman. Prin urmare, DRAVYAGUNA este acea **ramură a ştiinţei medicale ayurvedice care se ocupă cu studiul, caracterizarea şi clasificarea substanţelor (atât alimentele cât şi medicamentele) în funcţie de numele lor, forma, proprietăţile, acţiunile şi care descrie de asemenea în amănunţime nenumărate posibilităţi de combinare a acestora.**

Conceptele de bază ale farmacologiei ayurvedice sunt următoarele: 1. **DRAVYA** (substanţa), 2. **GUNA** (calitatea generală), 3. **RASA** (gustul), 4. **VIRYA** (acţiunea specifică, puterea sau potenţa), 5. **VIPAKA** (acţiunea post-digestivă), 6. **PRABHAVA** (acţiunea paradoxală) şi 7. **KARMAN** (acţiunea propriu zisă). 1. Substanţa (DRAVYA) este definită ca substrat al calităţilor generale (GUNA-ele) şi al acţiunilor (KARMA). 2. Calitatea generală (GUNA) este inerentă substanţei (DRAVYA), 3. gustul (RASA) reprezintă obiectul organului de simţ al gustului (RASANA), 4. acţiunea specifică, puterea sau potenţa (VIRYA) este acel factor care este responsabil de acţiunea substanţei (DRAVYA) asupra focului digestiv (AGNI) al fiinţei umane, 5. acţiunea postdigestivă (VIPAKA) pune în evidenţă transformarea ce rezultă după ce substanţa (DRAVYA) a fost supusă focului digestiv (AGNI), 6. acţiunea paradoxală (PRABHAVA) este acea acţiune particulară (specifică unei anumite substanţe (DRAVYA)) care evidenţiază o acţiune specifică (VIRYA) sau o acţiune postdigestivă (VIPAKA) ce nu poate fi deductibilă din compoziţia acelei substanţe (din caracterizarea făcută în funcţie de gust (RASA)), iar 7. acţiunea (KARMAN) înseamnă acţiunea relativă la ceva ce trebuie obţinut şi de asemenea acest tip de acţiune este dependent de substanţă (DRAVYA), cum ar fi spre exemplu acţiunea ghimbirului de a fi tonic aperitiv (DIPANA). Există trei modalităţi principale de clasificare a substanţelor. O primă modalitate de clasificare este cea care se realizează în funcţie de sursa din care aceste substanţe

provin, ele fiind prin urmare de trei feluri: 1. **BHAUMA** (substanţe anorganice); 2. **JANGAMA** (substanţe de origine animală); 3. **AUBHIDA** (substanţe de origine vegetală sau plante). O a doua clasificare se face în funcţie de modul de utilizare, substanţele (DRAVYA) putând să fie: 1. substanţe cu rol de aliment (**AHARA**), 2. substanţe cu rol de excipient (**ANUPANA**); 3.substanţe cu rol de medicament (**AUSHADA**). În conformitate cu acţiunea pe care o au asupra factorilor subtili vitali ai organismului (DOSHA-urile) şi de asemenea asupra constituenţilor corporali (DHATU-urile şi de asemenea MALA-urile), substanţele sunt de trei tipuri: 1. **SAMANA** (echilibrante sau amelioratoare); 2. **KOPANA** (agravante sau care amplifică) şi 3. **SVASTHAHITA** (care menţin în limite foarte apropiate constantele mediului intern (homeostaziante)).

GUNA

"calitate generală" sau "tendinţă fundamentală"

Cel mai general sens al termenului sanscrit GUNA este acela de **TENDINŢĂ FUNDAMENTALĂ A NATURII** sau altfel spus **MODALITATE ESENŢIALĂ.** După cum ştim, toate obiectele şi fiinţele lumii fenomenale (PRAKRITI) sunt structurate de jocul dinamic al celor Tendinţe fundamentale ale Naturii (**PRAKRITI**) (GUNA-ele): 1. **SATTVA GUNA**, 2. **RAJAS GUNA** şi 3. **TAMAS GUNA**. Aceste trei GUNA-e, care sunt caracteristici esenţiale şi intrinseci ale iluziei cosmice (**MAYA**), depind de Supremul Absolut (**BRAHMAN**), căruia ele (GUNA-ele) îi acoperă (voalează) totuşi realitatea pentru fiinţele care nu au realizat încă eliberarea spirituală. Dacă GUNA-ele se află într-un echilibru perfect, nu se produce nici un fenomen, nu mai există nici manifestare şi nici creaţie. În momentul în care echilibrul lor este perturbat, se manifestă creaţia. În celebrul tratat YOGA SUTRA, PATANJALI descrie aceste trei tipuri de forţe fundamentale (comparabile cu subparticulele elementare (cuarcii sau subcuarcii) ale fizicii cuantice care reprezintă substratul ultim, cu 3 aspecte distincte, al întregii realităţi) ca fiind într-un continuu conflict unele cu altele. Drept rezultat al acestei tensiuni inerente dintre ele (sau, în limbajul fizicii moderne, datorită rupturii de simetrie) se creează diversele niveluri ontologice ale realităţii manifestate. Scopul propus de PATANJALI pentru practica YOGA este, în acest context, "involuţia" GUNA-elor, sau altfel spus, resorbţia lor în aspectul transcendent al Energiei Divine Creatoare (PRAKRITI), la nivel individual, în MICROCOSMOSUL fiinţei yoghinului.

În universul fizic, SATTVA GUNA se manifestă în tot ce este pur, elevat, luminos şi rafinat (de exemplu, lumina Soarelui); RAJAS GUNA se manifestă în aproape orice activitate şi dinamism (de exemplu un vulcan) iar TAMAS GUNA se manifestă mai ales în tot ceea ce se prezintă ca greutate, inerţie, întuneric şi imobilitate (de exemplu un bloc de stâncă). Din punctul de vedere al evoluţiei, SATTVA GUNA reprezintă esenţa manifestată a tot ceea ce trebuie realizat. TAMAS GUNA poate fi considerată obstacolul care împiedică realizarea iar RAJAS GUNA poate fi considerată forţa prin care este contracarat aspectul TAMAS GUNA. La nivelul conştiinţei umane, SATTVA GUNA

corespunde, de exemplu, unei stări de pace euforică, echilibru, liniște, elevare şi seninătate; RAJAS GUNA îmbracă forma activităţii, pasiunii şi a agitaţiei permanente iar TAMAS GUNA corespunde stării de lene, lipsei de interes, scepticismului, indiferenţei, apatiei şi prostiei.

Caracterul şi predispoziţia existentă în cazul fiinţelor umane depind în mod direct de calitatea esenţială (GUNA) predominantă la un moment dat în microcosmosul acelei fiinţe. Căutătorul spiritual trebuie astfel să se străduiască neîncetat (PÂNĂ ÎN MOMENTUL REUŞITEI FINALE) să învingă toate tendinţele TAMAS-ice cu ajutorul lui RAJAS GUNA şi să stăpânească apoi calitatea RAJAS prin amplificarea în fiinţa sa a aspectelor SATTVA-ice. Procedând astfel, el va triumfa în final, transcenzând chiar şi SATTVA GUNA şi îl va realiza astfel pe ATMAN, Sinele său Divin ETERN. **VEDANTA** compară în mod analogic GUNA-ele cu 3 hoţi care au "furat" prin crearea diferitelor agitaţii sau perturbări în conştiinţa omului, perceperea clară şi directă a acestuia asupra Realităţii Ultime. În această direcţie există chiar şi o povestire simbolică în cadrul filozofiei vedantice: trei hoţi, numiţi **TAMAS**, **RAJAS** şi **SATTVA**, au atacat un negustor care tocmai se reîntorcea în satul său după o călătorie de afaceri şi l-au jefuit. După aceasta, TAMAS a vrut să-l ucidă pe negustor, pentru a elimina orice urmă a tâlhăriei lor. Ceilalţi doi hoţi mai aveau însă anumite scrupule şi, din această cauză, RAJAS a spus: "Mai bine să-l legăm de un copac; KARMA lui va fi cea care va hotărî dacă o să-l găsească sau nu cineva". Atunci ei l-au legat de un arbore şi au fugit repede. După o clipă însă, SATTVA a revenit şi l-a dezlegat pe negustor. Acesta, plin de bucurie şi recunoştinţă, i-a spus: "Tu m-ai salvat acum! Vino, te rog, cu mine în sat, am să te recompensez regeşte pentru asta". "Nu pot, a răspuns atunci SATTVA, pentru că sunt cunoscut de poliţie că sunt un hoţ şi aş fi imediat întemniţat. Singurul lucru pe care putem să-l fac pentru tine era doar să te eliberez de legături".

În cadrul sistemului medical tradiţional AYURVEDA, termenul GUNA este utilizat cel mai adesea cu sensul de **calitate generală**. În tratatul secret de AYURVEDA "CHARAKA SAMHITA" (I, 49) sunt menţionate 20 de calităţi generale (GUNA-e) astfel: "1. uşurimea (LAGHU), 2. greutatea (GURU), 3. răceala (SHITA), 4. căldura (USHNA), 5. onctuozitatea (SNIGDHA), 6. uscăciunea (RUKSHA), 7. încetineala (MANDA), 8. ascuţimea (TIKSHNA), 9. imobilitatea (STHIRA), 10. mobilitatea (SARA), 11. fineţea (MRIDU), 12. duritatea (KATHINA), 13. calitatea de a nu fi subţire (PICCHILA), 14. calitatea de a fi subţire (VISHADHA), 15. netezimea (SLAKSHNA), 16. asprimea (KHARA), 17. calitatea de a fi grosier (STHULA), 18. subtilitatea (SUKSHMA), 19. lichiditatea (DRAVA) şi 20. densitatea (SANDRA)". Calitatea generală (GUNA) reprezintă unul dintre cele şapte concepte de bază ale farmacologiei ayurvedice: 1. **DRAVYA**, 2. GUNA, 3. **RASA**, 4. **VIRYA**, 5. **VIPAKA**, 6. **PRABHAVA**, 7. **KARMAN**.

Termenul sanscrit GUNA este utilizat în cadrul sistemului medical

AYURVEDA şi cu sensul de **calitate generală formatoare**. În AYURVEDA sunt cunoscute 10 astfel de **calităţi generale** (GUNA-e) care alcătuiesc categoria calităţilor generale formatoare. Acestea sunt: 1. predominanţa (PARA), 2. subordonarea (APARA), 3. proprietatea (YUKTI), 4. numărul (SAMKHYA), 5. combinaţia (SAMYOGA), 6. diviziunea (VIBHAGA), 7. separaţia (PRITHAKTVA), 8. măsurarea (PARIMANA), 9. transformarea (SAMSKARA) şi 10. repetiţia (ABHYASA)" (CHARAKA SAMHITA, I,49). Toate aceste calităţi generale (GUNA-e) formatoare acţionează ca nişte SUI GENERIS **operatori care au rolul de a modula într-o anumită manieră specifică raporturile de interacţiune dintre diferitele forţe sau energii subtile care contribuie la alcătuirea unei anumite structuri** (forme) animată (vie) sau neanimată (ne-vie). Calităţile generale (GUNA-ele) formatoare "măsoară" specificitatea alcătuirii din punct de vedere subtil a unei anumite structuri, prin evidenţierea raporturilor existente între forţele şi energiile subtile care constituie factorii formatori ai acelei structuri (forme). Tocmai de aceea, calităţi generale (GUNA-ele) formatoare sunt uneori considerate ca fiind **factori de diferenţiere structurală.**

O altă semnificaţie a termenului sanscrit GUNA se referă la **obiectele celor cinci organe de simţ** (**TANMATRA**-e) care reprezintă în acest context calităţi (GUNA-e) ale elementelor subtile (TATTVA-ele). Cele cinci calităţi ale elementelor subtile (TATTVA-ele) sunt: 1. sunetul (**SHABDA**), 2. atingerea (**SPARSA**), 3. forma şi culoarea (**RUPA**), 4. gustul (**RASA**) şi 5. mirosul (**GANDHA**). Calităţile generale (GUNA-ele) care reprezintă **condiţii ale cunoaşterii sunt următoarele**: "1. memoria (SMRITI), 2. conştiinţa (CETANA), 3. răbdarea (DHRITI), 4. EGO-ul (AHAMKARA)" (CHARAKA SAMHITA, I, 49). Tot cu termenul de GUNA sunt denumite şi diferitele **condiţii ale minţii** (MANAS): 1. dorinţa (ICCHA), 2. ura (repulsia) (DVESHA), 3. fericirea (SUKHA), 4. durerea (DUKHA), 5. eforturile (PRAYATNA). (CHARAKA SAMHITA, I, 49).

GUNA

principiul universal al ordonării calitative

Principiul universal a ordonării calitative (GUNA) ne permite să descoperim care este ordinea structurală a Universului (MACRO-COMOSULUI). Orice aspect manifestat (obiect, fenomen sau fiinţă) poate fi caracterizat prin intermediul unei combinaţii de calităţi. În AYURVEDA cunoaşterea calităţilor reprezintă baza terapiei naturale. Atât caracterizarea fiinţelor uman, cât şi alegerea remediilor se face pornind de la identificarea manifestărilor unor calităţi, cum ar fi spre exemplu calitatea de rece sau de fierbinte, de uscat sau umed, de greu sau de uşor, etc. Calitatea (GUNA) este acel aspect al realităţii a cărei existenţă este intim corelată cu cea a substanţelor (DRAVYA) şi care are rolul de forţă potenţială în procesul interacţiunilor dintre substanţe, entităţi, lucruri sau sisteme. Chiar şi la nivel atomic atracţia între particule se datorează calităţilor polare care există între acestea.

GUNA reprezintă totodată una din cele şase categorii fundamentale (mijloace de cunoaştere de bază) ale ştiinţei vieţii (AYURVEDA): 1. **SAMANYA**; 2. **VISHESHA**; 3. **DRAVYA**; 4. GUNA; 5. **KARMAN**; 6. **SAMAVAYA** (=> v. **PADARTHA**). În lucrarea secretă de AYURVEDA "CHARAKA SAMHITA" se precizează despre acest mijloc de cunoaştere următoarele: "GUNA posedă simultaneitate inseparabilă şi ea reprezintă cauza lipsită de orice fel de efort" (I, 51). Prin urmare, spre deosebire de acţiune (KARMAN), GUNA este lipsită de orice fel de eforturi, ea fiind o calitate intrinsecă a substanţei sau materiei (DRAVYA). În acest context, traducerea românească cea mai potrivită pentru termenul sanscrit GUNA este aceea de **condiţie a substanţei** sau **calitate generală ce aparţine substanţei** (DRAVYA).

ISHVARA-PRANIDHANA

adorarea frenetică a DIVINULUI

ISHVARA-PRANIDHANA (adorarea Divinului) este una dintre cinci "observări" (**NIYAMA**) enumerate în lucrarea fundamentală YOGA SUTRA a înţeleptului PATANJALI: 1. **SAUCHA** (purificarea); 2. **SANTOSHA** (mulţumirea); 3. **TAPAS** (austeritatea); 4. **SVADHYAYA** (studiul atent şi sistematic al scrierilor cu adevărat spirituale); 5. ISHVARA-PRANIDHANA (adorarea Divinului). Cuvântul sanscrit ISHVARA înseamnă "DUMNEZEU", iar PRANIDHANA înseamnă "devoţiune neîntreruptă" sau "dăruire necondiţionată de sine".

ISHVARAPRANIDHANA înseamnă deci consacrarea sau dăruirea către DUMNEZEU a tuturor acţiunilor noastre împreună cu FRUCTELE (ROADELE) acestora, a trăirilor, a gândurilor şi a aspiraţiilor noastre intime. Cel umil a cărui minte şi inimă vor fi mai mereu pline de iubire faţă de DUMNEZEU, nu va mai fi tulburat de mândrie sau de dorinţa puterii şi în această stare înălţătoare va elimina rapid din mintea sa orice gând egoist. ISHVARA-PRANIDHANA, prin unirea minţii cu inima în DUMNEZEU, conferă o nesfârşită energie benefică, putere mentală superioară şi face să apară iluminarea spirituală. Prin această stare de adoraţie, mintea este golită de dorinţe josnice şi este umplută de gânduri sublime pentru şi despre DUMNEZEU. Întotdeauna acţiunea reflectă în mod fidel personalitatea unei fiinţe mult mai bine decât cuvintele sale. Tocmai de aceea, yoghinul învaţă să-şi dedice cât mai des toate acţiunile Divinului (DUMNEZEU) şi astfel ele ajung să reflecte Divinitatea în el. Cuvântul ISHVARA înseamnă totodată şi cel ce reprezintă ultimul stadiu sau nivel din orice ierarhie, atât universală cât şi individuală. Astfel, privit din acest punct de vedere, cuvântul nu se referă numai la Fiinţa Supremă (DUMNEZEU), ci şi la SINELE SUPREM (ATMAN). Această disciplină a fost, de asemenea, uneori definită ca reprezentând o totală devoţiune faţă de un ideal sublim, Suprem.

ISHVARA-PRANIDHANA este o practică lăuntrică extrem de importantă care trebuie să fie realizată aproape în fiecare clipă. O formă simplă de început a acestei practici constă în rostirea unor rugăciuni (TATĂL NOSTRU) la începutul fiecărei zile sau în momentele mai deosebite precum şi înaintea

fiecărei mese. Stadiul cel mai înalt în realizarea perfectă a lui ISHVARA-PRANIDHANA are ca efect cunoaşterea spirituală nelimitată a tot ceea ce există, dar cu menţiunea că ATUNCI această cunoaştere nu este primită din exterior, ci apare FULGERĂTOR în noi. ISHVARA (DUMNEZEU) manifestă permanent această cunoaştere, iar un aspirant care a atins cea mai înaltă stare de conştiinţă ajunge şi rămâne pentru TOTDEAUNA în legătură cu toată cunoaşterea (care în realitate reprezintă OMNISCIENŢA lui DUMNEZEU).

Această dăruire necondiţionată de sine către DUMNEZEU nu trebuie niciodată să se manifeste ca o stare inertă de abandon pasiv, nici să însemne o scuză pentru indolenţă, pentru că în nici un moment fiinţa umană plină de umilinţă nu trebuie să părăsească energia sa de acţiune-**VIRYA**. Din contră, această dăruire plină de umilinţă îi permite acesteia să împingă la maxim eforturile sale fără să se exalte îmbătat de orgoliu în faţa succesului sau să se descurajeze în faţa obstacolelor, pentru că atunci el are în permanenţă în faţă modelul Divin pe care i-l insuflă DUMNEZEU.

Proverbe româneşti care ilustrează specificul lui ISHVARA-PRANIDANA:

"Cine începe cu DUMNEZEU, cu DUMNEZEU sfârşeşte".

"De la mine mai puţin, de la DUMNEZEU mai mult".

"Din acelaşi aluat sunt făcuţi toţi oamenii".

"Dacă nu este, nu trebuie".

"Fiecare pentru sine, DUMNEZEU pentru toţi".

"Lumina rămâne, deşi orbul nu o întâmpină".

"Lumina nu numără câţi luminează".

"Mai bine roagă-te la DUMNEZEU decât la sfinţi".

"Munca, când ţi-o cauţi bine, e şi DUMNEZEU cu tine".

"Nu este după cum gândeşte omul, ci după cum vrea Domnul".

"Numai la DUMNEZEU e dreptate".

"Omul propune şi DUMNEZEU dispune".

"Omul dacă se păzeşte şi DUMNEZEU, la rândul său, îl grijeşte".

"Păzeşte-te singur dacă vrei ca şi DUMNEZEU să te păzească".

"Răbdarea este din rai".

"Roagă-te lui DUMNEZEU şi munceşte mai mereu".

mulţumim întotdeauna lui DUMNEZEU şi de bine şi de rău".

"Unde este pace şi lui DUMNEZEU îi place".

Proverbe din BIBLIE ce ilustrează realitatea lui ISHVARA-PRANIDANA:

"Cine umblă cu dreptate îl cinsteşte pe Domnul, dar cine apucă pe căi strâmbe îl nesocoteşte".

"Inima care se depărtează de DUMNEZEU se va sătura de căile ei şi omul bun se va sătura şi el de ce este în el".

"Credinţa în Domnul este un izvor de viaţă, ea ne fereşte de cursele morţii".

"Pentru cel înţelept cărarea vieţii duce în sus ca să-l abată de la locuinţa Morţilor, de jos".

"Încrederea în Domnul este şcoala înţelepciunii".

"Cine îşi bate joc de sărac, îşi bate joc de Cel care l-a făcut".

"Numele Domnului este un turn tare; cel drept fuge în el şi este în siguranţă".

"Săracul vorbeşte rugându-se, dar bogatul răspunde cu asprime".

"Cine are milă de sărac împrumută pe Domnul şi El îi va răsplăti binefacerea".

"Încrederea în Domnul duce la viaţă şi cel ce o are se odihneşte mulţumit fără să fie cercetat de nenorocire".

"Aşteaptă de la Domnul şi el te va mântui".

"Cel care se încrede în Domnul nu are de ce să se teamă".

"Recunoaşte-L pe DUMNEZEU în toate căile tale şi El îţi va netezi cărările".

JIVA

VIAŢĂ sau "ceea ce este VIU"

Termenul JIVA corespunde în mare cu ceea ce este numit în **YOGA psihic** sau, aşa cum spune MAHABHARATA (XII.180.30), cu "**focul mental**". Acesta este de fapt **EU-l individual şi efemer** (JIVA-ATMAN), spre deosebire de Sinele Nemuritor, divin şi transcendent (PARAMA-ATMAN). LAGHU-YOGA-VASISHTHA (V.10.18) o numeşte mintea (CITTA) care nu cunoaşte Realitatea ultimă (Divină) şi care, prin urmare, este supusă suferinţei. Conform şcolilor vedantice, numeroasele EU-ri individuale sunt de fapt un produs al iluziei. Multiplicitatea lor, ce provine din ignoranţa spirituală (AVIDYA, AJNANA), nu permite cunoaşterea adevărului ultim. După eliberarea spirituală, aparenţa diversităţii existenţei se topeşte complet şi atunci apare singur Sinele nemuritor, divin, transcendent (**ATMAN**). În GORAKSHA-PADDHATI (II.35), un străvechi text de HATHA-YOGA, JIVA este comparat cu un taur care este "legat cu trei legături" şi care "urlă cu putere". Afirmaţia "legat cu trei legături" sugerează experienţa individuală care se confruntă cu cei trei constituenţi primari ai naturii (GUNA-ele) (**TAMAS**, **RAJAS**, **SATTVA**).

SHIVA PURANA (I.16.99) defineşte JIVA ca fiind "**ceea ce decade gradat începând chiar din momentul naşterii**" şi ca fiind "ceea ce este născut încurcat şi îngenunchiat". Din acelaşi motiv, GHERANDA-SAMHITA (III.50) îl compară cu un animal (PASHU), atât timp cât forţa spirituală sau KUNDALINI-SHAKTI este încă adormită şi netrezită în respectiva fiinţă umană. KAULA-JNANA-NIRNAYA (VI.7) afirmă la rândul său că individul este numit JIVA atât timp cât el locuieşte în corpul fizic, identificându-se în special cu acesta şi devine supremul SHIVA după ce, graţie trezirii spirituale, este eliberat de legăturile cu corpul fizic. În momentul morţii, în general se spune că JIVA pleacă prin creştetul capului (SAHASRARA) (în cazul yoghinului foarte avansat), sau prin alte orificii (de fapt CHAKRA) ale corpului (în cazul fiinţelor umane neevoluate care nu sunt încă suficient de pregătite din punct de vedere spiritual pentru a atinge starea de eliberare supremă). Există o relaţie strânsă între JIVA şi forţa subtilă a vieţii (**PRANA**) privită ca respiraţie (prin intermediul căreia pot fi captate suflurile vitale vehiculate de aer). Această relaţie a fost

studiată cu multă atenţie mai ales în HATHA-YOGA.

Astfel, în GORAKSHA-PADDHATI (I.38) găsim următoarea SUTRA importantă: "La fel cum o minge lovită cu putere de un băţ este instantaneu proiectată în sus, tot astfel (JIVA), de îndată ce este lovit de PRANA şi APANA nu mai poate rămâne liniştit. Sub influenţa permanentă a lui PRANA şi APANA psihicul se mişcă rapid când în sus, când în jos, când către calea din stânga (-), când către calea din dreapta (+) (sau, cu alte cuvinte, când prin IDA (-), când prin PINGALA (+) NADI) şi, tocmai din cauza acestei mişcări continue, el (JIVA) nu poate fi văzut. La fel cum un şoim puternic legat cu o funie poate fi oricând tras îndărăt cu funia, fiind oricând adus înapoi de îndată ce şi-a luat zborul, tot astfel, la rândul său, psihicul legat prin intermediul calităţilor naturii (GUNA-elor) este tras când într-o parte când într-alta de PRANA şi APANA. El (JIVA) părăseşte corpul fizic odată cu emisia sunetului HAM şi intră îndărăt în corpul fizic odată cu emisia sunetului SA, ambele sunete subtile fiind în mod continuu emise (deoarece ele formează aşa-zisa MANTRA nebănuită HAMSA)".

YOGA-VASISHTHA (apendice la VI.50.2) conţine următoarea categorisire a JIVA-şilor în şapte tipologii care sunt grupate după starea lor de putere şi după gradul lor de maturitate spirituală: 1. SVAPNA-JAGARA (starea de vis-veghe): în această grupă intră cei ale căror vise sunt generate de lumea stării de veghe a celorlalţi. 2. SAMKALPA-JAGARA (imaginaţie-veghe): în această grupă intră cei a căror imaginaţie este atât de puternică încât ea creează o lume la fel ca cea a stării de veghe pentru ceilalţi. 3. KEVALA-JAGARA (starea doar de veghe): în această grupă intră cei care experimentează starea de veghe pentru prima dată şi ajung să se simtă renăscuţi ca şi cum ar avea un "suflet nou". 4. CIRA-JAGARA (o lungă veghe): în această grupă intră cei care au experimentat starea de veghe timp de multe vieţi, putând chiar ei singuri să-şi dea seama că sunt nişte "suflete bătrâne". 5. GHANA-JAGARA (starea de veghe solidificată): în această grupă intră cei ale căror acţiuni repetate i-au readus până la urmă la o stare de relativă inconştienţă. 6. JAGRAT-SVAPNA (starea de veghe-vis): în această grupă intră cei pentru care lumea percepută în timpul stării de veghe nu este decât un vis. 7. KSHINA-JAGARA (starea diminuată de veghe): în această grupă intră cei pentru care lumea percepută în starea de veghe a încetat complet să mai existe ca o manifestare sau ca o creaţie aparent independentă, deoarece ei au realizat plenar existenţa Sinelui Etern transcendent (ATMAN)."

Într-un alt loc (III.94.2) aceeaşi lucrare propune o clasificare în douăsprezece grupe a JIVA-şilor, pe baza legăturilor ce există între Tendinţele fundamentale ale Naturii (GUNA-ele). Aceste ordonări sau grupe servesc scopului principal prin care se urmăreşte a se arăta că de fapt starea de veghe, care este atât de mult apreciată în cazul civilizaţiei noastre actuale, nu exprimă în nici un caz potenţialul ultim uman. Ea reflectă mai degrabă un grad aparte de conştiinţă care este caracterizată printr-un anumit nivel de

maturitate psihică, mentală, morală şi spirituală.

JIVATMAN

suflet, "sine încarnat, viu", "sine individual"

JIVATMAN reprezintă ceea ce numim **sufletul fiinţei umane**. Conform filozofiei **VEDANTA** şi a şcolilor de înţelepciune posterioare ei, eliberarea spirituală constă în reintegrarea sau fuziunea (FĂRĂ PIERDEREA IDENTITĂŢII PROPRII a) sinelui individual (sufletului (JIVATMAN)) cu Sinele Suprem Transcendent (PARAMATMAN).

JNANA

"cunoaşterea generală", "cunoaşterea spirituală şi iluminatoare".

Termenul JNANA provine de la rădăcina "JNA" care înseamnă "**a cunoaşte**". JNANA sau JNANA SHAKTI reprezintă cunoaşterea Realităţii Ultime (DUMNEZEU), înţelegerea transcedentală a unităţii fundamentale dintre ATMAN şi BRAHMAN. "Calea Cunoaşterii spirituale" sau "Calea lui JNANA" (**JNANA YOGA**) este aceea a intelectului pur care urmăreşte să ajungă la cunoaşterea deplină şi la fuziunea totală cu DUMNEZEU. Ea presupune o capacitate de discernământ aproape fără greşeală (eroare) capabilă să respingă fulgerător ca fiind ireal tot ce este MAYA. JNANA YOGA implică să fie sublimate perfect şi transcense aproape toate dorinţele inferioare şi iluziile, pentru a nu mai rămâne decât BRAHMAN (DUMNEZEU), ca unică şi supremă realitate. JNANA SHAKTI semnifică puterea subtilă, divină prin care Creatorul (Absolutul sau DUMNEZEU) realizează cunoaşterea esenţială şi totală a Creaţiei. Din acest punct de vedere, JNANA SHAKTI reprezintă de fapt omniscienţa divină şi în acelaşi timp cunoaşterea divină unificatoare care leagă între ele într-un întreg (TOT) coerent, toate obiectele, fiinţele şi aspectele în aparenţă foarte disparate şi diverse ale manifestării.

JNANENDRIYA

organ de cunoaştere sau organ de simţ. (=> v. INDRIYA)

KALA

"timp" şi desemnează energia subtilă a timpului

KALA este un alt nume atribuit lui YAMA, zeul morţii. În ATHARVA VEDA, timpul ca energie misterioasă este invocat ca fiind la originea şi totodată stăpânul tuturor lucrurilor: "El este cel care face să apară şi permanent îmbrăţişează lumile. El este tatăl tuturor lucrurilor şi fiinţelor. Cu excepţia lui DUMNEZEU (SUPREMUL ABSOLUT) nu există nici o forţă superioară lui". În VISHNU PURANA, BHAGAVATA PURANA şi PADMA PURANA se poate citi că BRAHMA se manifestă cu ajutorul lui KALI (Marea Putere Cosmică a Timpului) sub forma timpului. Totuşi PURANA-ele nu consideră timpul (KALA) ca un element originar. În BHAGAVAD-GITA, KRISHNA spune "Eu sunt de asemenea Timpul".

Timpul (KALA) constituie un element extrem de important în cadrul sistemului medical AYURVEDA deoarece toate metodele terapeutice tradiţionale

ayurvedice trebuie să fie adecvate influxului subtil predominant existent în momentul realizării acestuia. În cadrul patologiei ayurvedice (**ROGAVIJNANA**), KALA este **cea de-a opta etapă a examinării pacientului**, care include, în ordine, următoarele 10 faze succesive: 1. **PRAKRITI**; 2. **VIKRITI**; 3. **DUSHYA**; 4. **AGNI**; 5. **BALA**; 6. **VAYA**; 7. **MANAS**; 8. KALA; 9. **DESHA**; 10. **SATMYA**. Aceasta este **etapa identificării proceselor de REZONANŢĂ care apar datorită influenţei energiilor subtile ale ciclurilor temporale asupra stării pacientului.** Această etapă (KALA) constă în corelarea specificului perturbării existente cu momentul de timp prezent, determinarea aportului factorului timp în apariţia respectivei perturbări şi implică de asemenea identificarea posibilităţilor de refacere în condiţiile predominanţelor energetice-subtile existente în acel moment şi în viitorul apropiat. În AYURVEDA, perioada unui an este împărţită în două jumătăţi, în funcţie de manifestarea tendinţei de creştere (amplificare) a predominanţei unuia dintre aspectele polare (**YIN**, polaritate - şi **YANG**, polaritate +): 1. **ADANA** şi 2. **VISARGA**. De asemenea, în tradiţia hindusă anul are şase anotimpuri: 1. **VARSHA** (anotimpul ploios); 2. **SHARADA** (toamna); 3. **HEMANTA** (începutul iernii); 4. **SHISHIRA** (iarna târzie); 5. **VASANTA** (primăvara); 6. **GRISHMA** (vara). Există de asemenea, împărţirea în cele 12 luni ale anului (ASHADA) precum şi împărţirea în semne zodiacale (RASHI).

KAMA

înseamnă dorinţă senzuală, aspiraţie sau alteori apetit sexual

KAMA reprezintă unul dintre cele patru obiecte fundamentale ale aspiraţiei umane: 1. **DHARMA**; 2. **ARTHA**; 3. KAMA; 4. **MOKSHA**. KAMA înseamnă **plăcerile dătătoare de bucurie şi fericire** şi are de asemenea sensul de **amor cu continenţă care dă naştere satisfacţiei erotice plenare**. În RIG VEDA dorinţa (KAMA) este prezentă ca fiind prima veleitate (pretenţie) de manifestare a Absolutului: "Dorinţa care a luat naştere în El este sursa conştiinţei, pe care sfinţii şi chiar înţelepţii au descoperit-o în adâncul inimii lor. Dorinţa este forţa care determină căutările şi ea este aceea care uneşte Fiinţa Absolută (SUPREMUL DIVIN) cu lumea fenomenelor".KAMA este totodată numele fiinţei divine care guvernează trăirile plăcute.

KAPHA

forţa subtilă vitală primară care în principal structurează

Sinonim cu termenul sanscrit KAPHA este cuvântul SHLESHMA, care provine din rădăcina sanscrită "SHLISH" (care înseamnă "a îmbrăţişa" sau "a uni"). Astfel KAPHA înseamnă "**ceea ce uneşte**". Această forţă subtilă rezultă din combinaţia armonioasă a elementului subtil apă (**APAS TATTVA**) şi a elementului subtil pământ (**PRITHIVI TATTVA**). Ea manifestă în primul rând rezonanţa calităţii generale de greu (**GURU GUNA**) care este reprezentativă în cazul său. KAPHA mai este caracterizată de calităţile principale de umed-uleios (**SNIGDHA GUNA**) şi rece (**SHITA GUNA**). În plus, KAPHA mai este caracterizată şi de calităţile de stabil, dens, solid (**SANDRA**), neted, neted-

bălos (**SLAKSHNA**), lent, încet (**MANDA**), imobil, inert (**STHIRA**), moale (**MRIDU**), vâscos, tulbure, gros (**PICCHILA**). Funcţia generală a acestei forţe subtile vitale primare este **structura** sau **structurarea** şi **stabilitatea**. KAPHA se manifestă în fiinţa umană sub cinci forme distincte numite forme secundare ale lui KAPHA. Acestea sunt: 1. **SHLESHAKA KAPHA**; 2. **BODHAKA KAPHA**; 3. **KLEDAKA KAPHA**; 4. **AVALAMBAKA KAPHA**; 5. **TARPAKA KAPHA**. (=> v. **DOSHA**).

KARMAN

principiul universal al acţiunii

Principiul universal al acţiunii (KARMAN) ne permite să descoperim care este ordinea funcţională a Universului (MACRO-COMOSULUI). În AYURVEDA acţiunea (KARMAN) depinde întotdeauna de natura substanţei (DRAVYA) căreia îi aparţine. Acţiunea este caracteristică atât substanţelor, cât şi fiinţelor. În cazul substanţelor ea se manifestă ca acţiune terapeutică, cum este spre exemplu acţiunea ghimbirului de a stimula focul digestiv. În cazul fiinţelor ea include totalitatea funcţiilor corporale, pornind de la mecanismele de autoreglare, până la funcţiile ce pot fi activate voluntar. Principiul universal al acţiunii (KARMAN) ne permite să descoperim care sunt interacţiunile tainice ce există între fiinţa noastră şi lumea înconjurătoare. Cu ajutorul lui noi putem învăţa cum să ne menţinem starea de sănătate şi de echilibru, fiind în acelaşi timp plenar activi.

KAUMARABHRITYA

ştiinţa întreţinerii şi creşterii sănătoase a copilului sau pediatrie

KAUMARABHRITYA este una dintre cele opt mari ramuri (**ANGA**-uri) sau ştiinţe, specializări, diviziuni specializate (**TANTRA**-uri) ale sistemului medical tradiţional AYURVEDA: 1. **KAYACIKITSA**, 2. **SHALYATANTRA**, 3. **SHALAKYATANTRA**, 4. **BHUTAVIDYA**, 5. KAUMARABHRITYA, 6. **AGADATANTRA**, 7. **RASAYANA**, 8. **VAJIKARANA**. KAUMARABHRITYA (KANMARATANTRA sau KANMARASHRITYA) se ocupă în principal cu **menţinerea şi amplificarea prin metode perfect naturale a puterii corporale** (**BALA**). Sunt incluse aici şi aspecte privitoare la obstetrică şi ginecologie.

KAYACIKITSA

medicină internă

KAYACIKITSA este una dintre cele opt mari ramuri (**ANGA**-uri) sau ştiinţe, specializări, diviziuni specializate (**TANTRA**-uri) ale sistemului medical tradiţional AYURVEDA: 1. KAYACIKITSA, 2. **SHALYATANTRA**, 3. **SHALAKYATANTRA**, 4. **BHUTAVIDYA**, 5. **KAUMARABHRITYA**, 6. **AGADATANTRA**, 7. **RASAYANA**, 8. **VAJIKARANA**.. În lucrarea secretă de AYURVEDA "SUSHRUTA SAMHITA", această ramură (ANGA) este descrisă ca fiind "**ştiinţa care studiază modalităţile de tratament a bolilor cu caracter general**, care pot afecta gradat forţele vitale principale care menţin viaţa şi sănătatea organismului unei fiinţe umane" ("SUSHRUTA SAMHITA", I, 6).

KAYACIKITSA cuprinde **studiul şi tratamentul bolilor cu caracter general** şi anume acelea care nu se restrâng doar la nivelul unui anumit organ sau la nivelul unei anumite părţi a corpului, ci afectează întregul sistem corporal, cum ar fi spre exemplu febra, diareea, hemoragiile, anemia, etc. (=> v. **KAYA**).

KOSHA

înveliş al fiinţei umane

În lucrarea TAITTIRYA UPANISHAD găsim descrierea celor cinci învelişuri (KOSHA) succesive care acoperă (învelesc) pe **ATMAN** (SINELE NEMURITOR ETERN). Primul, pornind de la exterior, este numit **ANNAMAYA KOSHA**, învelişul grosier sau cel alcătuit din hrană. Al doilea (**PRANAMAYA KOSHA**) este învelişul vital sau subtil. El este cel care animă şi unifică corpul cu spiritul. Cel de-al treilea este învelişul gândirii (**MANOMAYA KOSHA**), care recepţionează toate impresiile înregistrate prin intermediul simţurilor. Al patrulea este învelişul inteligenţei (**VIJNANAMAYA KOSHA**), care cuprinde facultăţile de discriminare şi funcţia volitivă. Cel de-al cincelea se numeşte **ANANDAMAYA KOSHA** şi este învelişul fericirii sau învelişul beatitudinii, deoarece atunci când fiinţa umană se află în el ea este cel mai aproape de ATMAN. SINELE NEMURITOR ETERN (ATMAN) nu este totuşi niciodată în contact cu aceste învelişuri ale sale şi nu împărtăşeşte nici una dintre restricţiile acestora.

KUBERA

fiinţa divină guvernatoare a sănătăţii şi a bogăţiei

KUBERA este descris ca fiind împodobit de bijuterii şi se află pe un tron susţinut de entităţile protectoare ale bogăţiilor ascunse (gnomii). El este paznicul celor mai mari comori ale pământului.

LOKA

"Lume" sau "diviziune (parte) a MACROCOSMOSULUI"

LOKA este o diviziune a MACROCOSMOSULUI, după situarea spaţială sau dimensională, ori după frecvenţa specifică de vibraţie a anumitor realităţi, zone sau straturi ale acestuia care sunt distincte şi separate astfel prin energiile care se arată acolo în momentul manifestării; ele există în simultaneitate şi sunt reflectate analogic precis în fiinţă în anumite zone sau niveluri ale microcosmosului acesteia (fiind în special perceptibile şi accesibile prin intermediul centrilor secreţi de forţă (**CHAKRA**)). Toate aceste "lumi" sau LOKA sunt clar omologabile în microcosmosul fiinţei umane în anumite "locuri" sau Zone ale acesteia. Prin trezirea şi activarea acestor Zone sau puncte-focar de corespondenţă în fiinţă, devine posibil să se pătrundă cu uşurinţă în mod direct şi conştient în aceste lumi adeseori supranumite PARALELE datorită faptului că ele au fiecare o frecvenţă de vibraţie distinctă şi există în simultaneitate în diferitele dimensiuni ale manifestării, întrepătrunzându-se totuşi fără să se atingă şi inter-determinându-se unele pe altele în mod inefabil. TRIPURA SUNDARI permite, printre altele, celui care fuzionează plenar cu sfera sa de forţă, să devină cu uşurinţă conştient de acele lumi fundamentale care în

tradiţia înţelepciunii orientale sunt şapte la număr.

Există astfel trei lumi (LOKA) materiale sau fizice supranumite TRILOKA. Acestea sunt: 1. Sfera Pământului (BHURLOKA); 2. Spaţiul sau sfera dintre pământ şi soare (BHUVARLOKA); 3. Spaţiul sau sfera între soare şi steaua polară (SVARLOKA). În afara acestor sfere cunoscute sub numele de TRILOKA sau cele trei lumi oarecum materiale există şi alte lumi sau sfere de manifestare care se află în alte dimensiuni ale macrocosmosului şi care sunt invizibile vederii fizice deoarece au o frecvenţă rapidă de vibraţie imperceptibilă simţurilor obişnuite. Ele sunt aşa-zisele lumi paralele sau lumi "subtile" accesibile conştiinţei numai prin trezirea anumitor centri de forţă (CHAKRA-e) care fac cu putinţă trezirea şi a anumitor simţuri paranormale ale fiinţei umane. Aceste lumi paralele, subtile sau LOKA sunt: 4. Tărâmul sau lumea celor înţelepţi (MAHARLOKA); 5. Tărâmul sau lumea celor "PURI" (JNANALOKA); 6. Tărâmul sau lumea celor complet detaşaţi (TAPARLOKA); 7. Tărâmul ADEVĂRULUI şi supremului ABSOLUT sau lumea lui DUMNEZEU (SATYALOKA). SATYALOKA este supranumită uneori şi sfera lui BRAHMA sau BRAHMALOKA şi această "lume", odată plenar atinsă, garantează eliberarea supremă de ciclul renaşterilor şi încarnărilor în lumea fizică, în astral şi în cauzal, făcând totodată posibilă atingerea stării de nemurire spirituală.

MANAS

mintea senzorială

Icest termen se referă în general, în cazul sistemului **YOGA**, la **aspectul inferior al mentalului**, care răspunde de organizarea informaţiei primite de la simţuri (**INDRIYA**). Datorită acestei contingenţe cu funcţiile senzoriale, mentalul inferior (MANAS) este înfăţişat adesea ca fiind de asemenea un simţ, numit adeseori **simţul intern**.

În BRIHADARANYAKA UPANISHAD, modalităţile de operare ale lui MANAS sunt arătate ca fiind: 1. dorinţa (KAMA), 2. voinţa (SAMKALPA), 3. îndoiala (VICIKITSA), 4. credinţa (SHRADDHA), 5. lipsa credinţei (ASHRADDHA), 6. fermitatea (DHRITI), 7. nesiguranţa (ADHRITI), 8. ruşinea gregară ce rezultă prin impregnarea prejudecăţilor (HRI), 9. cunoaşterea (DHI) şi 10. teama (BHI). Textele yoghine descriu în special dispoziţiile volitive şi dubitative ale minţii. Recomandarea universală este că mintea (după cum afirmă şi SHVETASHVATARA-UPANISHAD), trebuie ferm controlată şi strunită "întocmai ca o trăsură care ar fi trasă de nişte cai nărăvaşi (simţurile)" şi care tocmai din această cauză trebuie să fie foarte bine stăpâniţi. Pe de altă parte, celebrul tratat LAGHU-YOGA-VASISHTA compară mintea inferioară cu un copac care trebuie tăiat cât mai repede nu de la ramuri, ci chiar de la rădăcină. "Sublima beatitudine perfectă care apare prin transcenderea deplină a minţii inferioare (MANAS) este chiar Supremul Absolut (BRAHMAN)", afirmă MAITRAYANIYA-UPANISHAD. Tot aici se spune că, în funcţie de intensitatea gândurilor pe care PREPONDERENT le NUTRIM, mintea fiinţei umane poate fi pură sau impură, după cum ea poate sau REFUZĂ CONSECVENT, cu

FERMITATE să fie împovărată şi agitată de dorinţe inferioare care generează REZONANŢE INFERNALE sau DEMONIACE ce ne pun în fulgerătoare comuniune cu energii subtile rele din MACROCOSMOS. Într-o altă **SUTRA** a aceleiaşi lucrări se precizează că, atunci când mintea (MANAS) este predominant orientată doar către obiectele simţurilor (fără a urmări niciodată transcenderea), ea conduce fiinţa umană la sclavie, ataşament şi suferinţă, în timp ce desprinderea sa (prin constantă orientare sublimă, transcedentală) de la acestea (obiectele simţurilor sau lumea fenomenală, inferioară, efemeră, empirică), este cauza fundamentală a eliberării şi transcenderii limitărilor egoismului, ataşamentelor şi suferinţei.

HATHA-YOGA PRADIPIKA îl compară pe MANAS (mentalul inferior) cu mercurul, care este veşnic agitat şi neliniştit (instabil). În SUTRA 29, capitolul IV (HATHA-YOGA PRADIPIKA) el (MANAS sau mentalul inferior) este numit "stăpânul (NATHA) simţurilor", în timp ce energia subtilă vitală (**PRANA**) este numită "stăpânul minţii". Legătura intimă şi cel mai adesea nebănuită dintre suflul subtil respirator (PRANA) şi minte (MANAS) este una dintre cele mai mari descoperiri ale sistemului YOGA, nenumărate aplicaţii ale acestui aspect fundamental putându-se utiliza permanent în practica HATHA YOGA, în LAYA YOGA, în TANTRA YOGA şi de asemenea în majoritatea modalităţilor de reechilibrare a fiinţei din cadrul sistemului medical AYURVEDA.

MANIPURA CHAKRA

centrul subtil din regiunea abdominală. (v. CHAKRA)

MANOMAYA KOSHA

învelişul mental

MANOMAYA KOSHA este cea de-a treia dintre cele cinci teci (**KOSHA**) ale fiinţei care înconjoară Sinele Absolut sau EU-l Nemuritor (**ATMAN**). Ea este considerată a fi teaca gândirii în şi prin care se manifestă energiile subtile mentale. Această structură primeşte şi înmagazinează toate impresiile şi senzaţiile înregistrate de simţuri.

MOKSHA

starea de eliberare spirituală

MOKSHA reprezintă unul dintre cele patru obiecte fundamentale ale aspiraţiei umane: 1. **DHARMA**; 2. **ARTHA**; 3. **KAMA**; 4. MOKSHA. În LAGHU-YOGA-VASISHTHA (V.9.48), MOKSHA este explicată în termenii următori: "Eliberarea nu este nici dincolo de cer, nici în interiorul pământului, nici pe pământ. Eliberarea spirituală este considerată a fi disoluţia (suspendarea activităţii ALTFEL NEÎNCETATĂ a) minţii prin îndepărtarea (nemanifestarea) tuturor dorinţelor (ASH))". Cu alte cuvinte, eliberarea spirituală este un eveniment intrapsihic şi mental care nu ţine de o localizare. Ea este deci o profundă transformare în conştiinţă prin care fiinţa umană transcende orice dualitate. Evenimentul fundamental al eliberării spirituale coincide în mod paradoxal cu realizarea inefabilă şi lăuntrică a faptului că atât eliberarea spirituală cât şi sclavia noastră de până atunci au fost şi sunt doar construcţii

conceptuale şi deci nu au o semnificaţie ultimă.

LAGHU-YOGA-VASISHTHA (VI.13.25) indică acest aspect în următorii termeni: "Pentru cel cu adevărat liber spiritual ATUNCI nu mai există nici sclavie, nici eliberare fiindcă de fapt există doar Absolutul (DUMNEZEU) aflat dincolo de rău". Acelaşi text (VI.13.93) spune în mod similar: "Ceea ce este cu adevărat eliberare spirituală nu are nici spaţiu, nici timp şi nici nu mai este constrânsă de vreo altă stare". Prin urmare, MOKSHA este eliberarea definitivă sau altfel spus eliberarea de toate legăturile terestre, de **KARMA** şi de ciclul obligatoriu al renaşterii (SAMSARA), graţie contopirii (comuniunii) extatice cu Dumnezeu care face cu putinţă cunoaşterea Realităţii Ultime sau a ADEVĂRULUI de care vorbea ISUS. MOKSHA este cel mai elevat dintre cele 4 ţeluri ale existenţei umane, celelalte 3 fiind: ARTHA (bunăstarea materială), KAMA (plăcerile dătătoare de bucurie şi fericire) şi DHARMA (îndatoririle fundamentale specifice). Pentru fiinţa care aspiră intens şi sincer la spiritualitate, MOKSHA constituie unicul scop al existenţei sale. Eliberarea spirituală coincide în mod paradoxal (aşa cum spuneam) cu revelaţia yoghinului că atât eliberarea cât şi ataşamentele şi limitările sale de tot felul nu sunt altceva decât nişte modele sau construcţii conceptuale (mentale), neavând nici unul o semnificaţie absolută. Marele yoghin SWAMI ATMANANDA afirmă: "Pentru yoghinul cu ADEVĂRAT LIBER nu mai există nici legături, nici constrângere în eliberare. Pentru el nu există decât Absolutul Divin ce străluceşte acum în glorie, dincolo de orice stricăciune".

MULADHARA CHAKRA

centrul secret de forţă din regiunea perineală (=> v. CHAKRA)

NADI

canale subtile extrem de fine prin care circulă energiile subtile

NADI-urile sunt **traseele sau conductele subtile invizibile prin care circulă energiile subtile: vitale, psihice şi mentale**. Pentru a realiza diverse acţiuni cu ajutorul corpului subtil bioenergetic, va trebui în prealabil să trezim şi să purificăm cât mai bine canalele specifice prin care circulă energiile respective ce fac posibile aceste acţiuni. Întocmai cum un halterofil, printr-un antrenament caracteristic, îşi dezvoltă şi îşi amplifică în special forţa părţii superioare a corpului, iar un călăreţ iscusit insistă pe forţa picioarelor, şi noi, în practica specifică **YOGA**, ne vom activa mai ales canalele subtile energetice corespunzând tipului de activitate eterică, psihică sau mentală pe care urmărim să o realizăm cel mai adesea într-o anumită fază a evoluţiei noastre spirituale.

Vasele sanguine şi chiar traseele nervoase care alimentează organele fizice sunt permanent active la un om sănătos; în schimb, canalele subtile (NADI-urile) folosite pentru percepţia eterică, psihică, mentală sau spirituală sunt în general în stare latentă şi nu se activează decât prin reacţia la o aspiraţie, nevoie sau dorinţă fermă imediată sau la un stimul conştient adecvat.

NIYAMA

"indicaţii generale", "observări" sau "disciplinări"

În timp ce YAMA prezintă în esenţă acele reguli ce conduc la armonizarea relaţiilor între om şi toate fiinţele, între om şi societate, NIYAMA se referă deja la organizarea armonioasă a vieţii interioare. NIYAMA conţine deci anumite sunt **reguli ale disciplinei individuale**, în timp ce indicaţiile care sunt puse la dispoziţie în cadrul etapei YAMA sunt oarecum universale în aplicarea lor. NIYAMA cuprinde regulile necesare pentru a atinge o stare de echilibru profund cu sine însuşi.

NIYAMA este **a doua dintre cele opt etape (faze) ale sistemului milenar YOGA** (1. **YAMA**; 2. NIYAMA; 3. **ASANA**; 4. **PRANAYAMA**; 5. **PRATYAHARA**; 6. **DHARANA**; 7. **DHYANA**; 8. **SAMADHI**). Prin urmare doar a impune limite de comportament exterior, nu este suficient - trebuie de asemenea să fie restructurată personalitatea profundă prin intermediul celor cinci "observări" - NIYAMA. În conformitate cu faimosul tratat YOGA SUTRA ale lui PATANJALI aceste cinci "observări" (NIYAMA) sunt: 1. **SAUCHA** (purificarea); 2. **SANTOSHA** (mulţumirea); 3. **TAPAS** (austeritatea); 4. **SVADHYAYA** (studiul atent şi sistematic al scrierilor cu adevărat spirituale); 5. **ISHVARA-PRANIDHANA** (adorarea Divinului).

OJAS

energie subtilă, esenţă subtilă vitală, fluid subtil binefăcător

Derivat din rădăcina verbală sanscrită "VAJ", care înseamnă "a fi puternic", cuvântul OJAS semnifică "forţă subtilă uriaşă, energie subtilă sublimată pe care o acumulăm prin transmutaţia biologică a anumitor potenţiale fizice ce există în MICROCOSMOSUL fiinţei noastre, în acestea fiind inclus şi potenţialul creator (sexual), vigoare (vitală, psihică, mentală, spirituală)". În medicina tradiţională indiană AYURVEDA, OJAS este de fapt **CHINTESENŢA constituenţilor corporali** (**DHATU**-urilor)). OJAS este deci un principiu subtil, vital foarte important, conţinut şi acumulat în cele 7 DHATU-suri (1. PLASMA (**RASA DHATU**); 2. SÂNGELE (**RAKTA DHATU**); 3. MUŞCHII (**MAMSA DHATU**); 4. GRĂSIMEA (**MEDA DHATU**); 5. OASELE (**ASTHI DHATU**); 6. MĂDUVA şi NERVII (**MAJJA DHATU**); 7. SPERMA şi ŢESUTURILE REPRODUCĂTOARE (**SHUKRA DHATU**)).

Textele yoghine secrete consideră că fluidul subtil OJAS este forma supremă a energiei binefăcătoare subtile în MICROCOSMOSUL fiinţei umane (în acest MICROCOSMOS fiind inclus şi corpul fizic) şi ele definesc uneori OJAS ca fiind **ENERGIA VITALĂ SUBTILĂ ESENŢIALĂ**. Prin intermediul anumitor tehnici speciale HATHA YOGA (cum ar fi: MULA BANDHA, UDDIYANA BANDHA, NAULI, YONI MUDRA, OLI-MUDRA-ele, SHAKTI CHALANA MUDRA etc.) realizate în mod corect cu consecvenţă atât în timpul ABSTINENŢEI SEXUALE ACTIVE cât şi în timpul CONTINENŢEI SEXUALE PERFECTE (vezi BRAHMACHARYA), anumite substanţe ("potenţialele" specifice) care există în corpul fizic printre care, în special secreţiile sexuale (sperma la bărbat şi respectiv secreţiile sexuale (inclusiv cele MENSTRUALE) corespondente la femeie) pot să fie gradat transmutate biologic în energie

subtilă (OJAS), transformându-se astfel în fluide benefice subtile care, datorită proceselor ulterioare, complexe de sublimare armonioasă, vor putea deveni după aceea diverse forme de energie din ce în ce mai elevate (OJAS) ce vor putea fi dirijate (canalizate) cu uşurinţă şi acumulate ca ENERGIE DE REZERVĂ la nivelul celor 7 centri de forţă (**CHAKRA**).

Având în vedere toate aceste aspecte, deosebit de importante, se poate constata direct de către yoghin sau de către yoghină prin proprie experienţă că: la nivelul lui MULADHARA CHAKRA fluidul subtil OJAS conferă o vitalitate cu totul ieşită din comun; la nivelul lui SWADHISTHANA CHAKRA, OJAS trezeşte, amplifică şi rafinează imaginaţia creatoare care trebuie să fie perfect controlată; la nivelul lui MANIPURA CHAKRA, energia sublimată OJAS conferă expansivitate, umor, jovialitate, veselie şi încredere uriaşă în sine; la nivelul lui ANAHATA CHAKRA, fluidul OJAS conferă empatie pozitivă, rafinată, bucurie, dilatare afectivă euforică, bun simţ şi putere de iubire copleşitoare; la nivelul lui VISHUDDHA CHAKRA, OJAS conferă forţă de transfigurare, intuiţie, puritate, inspiraţie spirituală; sublimată la nivelul lui AJNA CHAKRA, energia subtilă OJAS conferă forţă extraordinară de pătrundere mentală, clarviziune, influenţă CHARISMATICĂ binefăcătoare, genialitate; la nivelul lui SAHASRARA, fluidul OJAS conferă inspiraţie divină, înţelepciune, beatitudine şi face posibilă comuniunea inefabilă cu Supremul Absolut, DUMNEZEU. Termenul de OJAS-SHAKTI desemnează efectul benefic extraordinar produs de energia subtilă (OJAS) manifestată sub forma unei SFERE URIAŞE DE FORŢĂ RADIANTĂ BINEFĂCĂTOARE, în care este acumulat foarte mult fluid subtil (OJAS).

Această AURĂ GIGANTICĂ permite manifestarea în cazul respectivei fiinţe umane, a unei game complexe de puteri paranormale (**SIDDHI**-uri) mentale şi psihice precum şi (în cazul acumulării preponderente în aură a celui mai pur şi mai elevat fluid subtil OJAS) fuziunea, în "straturile" cele mai înalte ale conştiinţei individuale, cu CONŞTIINŢA ABSOLUTĂ A LUI DUMNEZEU.

PADARTHA

categorie fundamentală sau mijloc esenţial de cunoaştere.

În tradiţia sistemului medical AYURVEDA există şase categorii fundamentale de cunoaştere numite PADARTHA (PADA desemnează aici atributul de "a fi esenţial", "de bază" sau "fundamental", iar ARTHA are sensul de "mijloc", "instrument" sau într-un sens mai larg şi mai nuanţat semnifică "bogăţie". Importanţa cunoaşterii şi înţelegerii corecte a cestor şase categorii fundamentale este evidenţiată în lucrările tradiţionale, unde se afirmă că: "Pentru un practician ayurvedic care aspiră cu toată fiinţa să înţeleagă cu adevărat ştiinţa vieţii (AYURVEDA), astfel încât el să-i poată pătrunde în întregime toate tainele (adesea nebănuite de către cei neiniţiaţi în secretele acestei ştiinţe milenare) este stringent necesar ca el să cunoască temeinic cele 6 categorii fundamentale (PADARTHA)".

Aceste 6 PADARTHA-uri sunt: 1. **SAMANYA** (simultaneitatea generală

sau similitudinea); 2. **VISHESHA** (factorul variant sau disimilitudinea); 3. **DRAVYA** (substanţa); 4. **GUNA** (calitatea generală); 5. **KARMAN** (acţiunea) şi 6. **SAMAVAYA** (simultaneitatea inseparabilă sau ceea ce este inerent sau intrinsec).

PARAMATMAN

Supremul Sine Macrocosmic, Conştiinţa Divină Absolută.

PARAMATMAN este identic cu **BRAHMAN** sau DUMNEZEU. Scopul suprem al oricărui sistem YOGA autentic este să faciliteze fuziunea totală dintre **JIVATMAN** (Sinele individual) cu PARAMATMAN.

PITTA

forţa subtilă vitală primară care în principal transformă

Etimologic PITTA înseamnă "**agent metabolic**" sau "**principiu metabolic**". Termenul PITTA (care apare în unele lucrări sub numele de PITTAM) provine din rădăcina sanscrită "TAPA" care are sensul de "a fi fierbinte" sau "a arde". Astfel PITTA înseamnă "**ceea ce arde**". Această forţă subtilă rezultă din combinaţia armonioasă a elementului subtil foc (**TEJAS TATTVA**) şi a elementului subtil apă (**APAS TATTVA**). Ea manifestă în primul rând rezonanţa calităţii generale de fierbinte (**USHNA GUNA**) care este reprezentativă în cazul său. PITTA mai este caracterizată de calităţile principale de umed-uleios (**SNIGDHA GUNA**) şi uşor (**LAGHU GUNA**). În plus, PITTA mai este caracterizată şi de calităţile de lichid, fluid (**DRAVA**), mobil, mişcător (**CHALA**), fulgerător, pătrunzător, ascuţit (**TIKSHNA**), iritabil, înţepător şi intens. Funcţia generală a acestei forţe subtile vitale primare este **metabolismul, transformarea** sau **transmutaţia**. PITTA se manifestă în fiinţa umană sub cinci forme distincte numite forme secundare ale lui PITTA. Acestea sunt: 1. **RANJAKA PITTA**; 2. **BHARAJAKA PITTA**; 3. **PACHAKA PITTA**; 4. **SADHAKA PITTA**; 5. **ALOCHAKA PITTA**. (v. **DOSHA**).

PRAJNA

"conştiinţă pură" sau "înţelepciune".

PRAJNA desemnează **conştiinţa ultimă ca esenţă a lui ATMAN**. După P. DEUSSEN, ea este "subiectul gândind în absenţa oricărui obiect sau cu alte cuvinte fără obiect, Spiritul Suprem eliberat de orice obiect în afară de el însuşi ca Esenţă şi care pune stăpânire pe sufletul individual adeseori în timpul somnului profund (fără vise). De aici rezultă definirea lui PRAJNA ca fiind sufletul conştient cufundat în somnul profund". În Budism şi Zen PRAJNA este "Înţelepciunea", concept central al şcolii MAHAYANA, desemnând o înţelepciune intuitivă, spirituală şi imediată şi nu o înţelepciune abstractă, supusă intelectului. Momentul decisiv, fundamental este cel al înţelegerii şi al prizei de conştiinţă asupra Vacuităţii Beatifice (SHUNYATA) care este adevărata natură a lumii. Realizarea lui PRAJNA este deseori asimilată cu obţinerea Iluminării şi constituie una din caracteristicile esenţiale ale stării de BUDDHA. PRAJNA este una din "Perfecţiunile" (PARAMITA) realizată de BODHISATTVA pe parcursul drumului său spiritual către ELIBERARE (BHUMI). Stare de somn

profund caracterizată de absenţa gândirii şi fuziunea temporală şi cel mai adesea inconştientă (cu excepţia yoghinilor avansaţi şi a Maeştrilor) a lui JIVA cu BRAHMAN. **VEDANTA** distinge patru stări diferite de conştiinţă: 1. VAISHVANARA (starea de veghe), 2. TAIJASA -(starea de vis), 3. PRAJNA (starea de somn fără vise) şi 4. TURIYA (a "patra"). MANDUKYA - UPANISHAD tratează pe larg acest subiect. Cele patru stări de conştiinţă mai sunt numite şi 1. JAGRAT (veghe), 2. SVAPNA (vis), 3. SUSHUPTI (somn profund) şi 4. TURIYA (vid beatific supraconştient).

PRAJNAPARADHA

lipsă de inteligenţă naturală sau "crime împotriva înţelepciunii"

PRAJNAPARADHA desemnează toate acele **acţiuni greşite care contravin în mod flagrant unui mod de viaţă natural**, în care fiinţa umană este pe deplin conştientă de necesitatea respectării permanente a legii divine a armoniei.

PRAJNAPARADHA este o **atitudine negativă** care îşi are în esenţă originea tot în ignoranţă (**AVIDYA**), dar care, în raport cu ignoranţa, reprezintă o abatere gravă de la calea înţelepciunii divine. Dacă PRAJNA reprezintă conştiinţa pură sau mai exact conştiinţa ultimă a SINELUI ETERN (ATMAN), atunci PRAJNAPARADHA este tocmai o îndepărtare de această conştiinţă divină sau cu alte cuvinte o îndepărtare de SINELE NEMURITOR (ATMAN), îndepărtare care este cauza principală a bolilor şi suferinţelor.

PRAKRITI

"natură primordială"

În limba sanscrită, termenul PRAKRITI are atât sensul de **"natură"**, cât şi sensul de **"materie"**. În tradiţia hindusă PRAKRITI reprezintă deci **"materia"** sau cu alte cuvinte **"substanţa primordială din care este creat apoi Universul (MACROCOSMOSUL)"**.

Structura materiei primordiale (PRAKRITI) se organizează în jurul celor trei tendinţe fundamentale (cunoscute sub numele de **GUNA**-uri), care sunt: 1. **SATTVA** (modalitatea echilibrului şi a unificării (0)), 2. **RAJAS** (modalitatea dinamismului şi a expansiunii (+)) şi 3. **TAMAS** (modalitatea inerţiei şi a contracţiei (-)). Conform filozofiei SAMKHYA (care o desemnează şi sub numele de PRADHANA), PRAKRITI reprezintă o realitate obiectivă şi ea este substanţa primordială care creează întreaga lume a gândurilor şi a fenomenelor, graţie apropierii ei de **PURUSHA** (Eternul Spirit sau Masculinul transcendent). Prin urmare, PRAKRITI este elementul generator al tuturor formelor manifestate, fiind tocmai de aceea cunoscută ca NATURĂ. În schimb, pentru ADVAITA VEDANTA, materia nu are nici o realitate definitivă, deoarece ea nu poate fi percepută decât în starea de veghe sau de vis şi niciodată în starea de somn fără vise sau în starea spirituală numită TURYA. ADVAITA VEDANTA nu recunoaşte drept real decât ceea ce are o realitate permanentă în fiecare dintre cele 4 stări fundamentale de conştiinţă.

La scara MICROCOSMOSULUI fiinţei umane, PRAKRITI desemnează natura individuală umană sau cu alte cuvinte ansamblul tendinţelor înnăscute

care influenţează conştiinţa şi activitatea acelei fiinţe umane, tipul constituţional. Elementul central al ştiinţei medicale a sistemului tradiţional AYURVEDA constă tocmai în cunoaşterea cât mai exactă a naturii individuale a fiinţei umane (PRAKRITI). Întotdeauna factorii cauzali (care acţionează în deplină concordanţă cu legea fundamentală a cauzei şi a efectului (legea KARMA-ei) determină formarea unei anumite constituţii individuale la naştere. Tipul constituţional al unei fiinţe umane este determinat de DOSHA care este predominantă în momentul fertilizării, iar această combinaţie devine un reper esenţial pentru întreaga existenţă fizică, rămânând în general neschimbată ca predominanţă de-a lungul întregii vieţi fizice. Atunci când ne referim la fiinţa umană, PRAKRITI reprezintă acea modelare particulară a principiului individualităţii (AHAMKARA) în funcţie de condiţiile legate de naşterea fiinţei umane şi care se menţine în general între anumite limite constante de-a lungul unei vieţi terestre. Principiul individualităţii (AHAMKARA) este condiţionat de la o viaţă la alta de condiţiile particulare în care fiinţa umană se dezvoltă în perioada dintre momentul concepţiei şi momentul naşterii. Viitoarea identitate umană este influenţată de caracteristicile ovulului matern, de caracteristicile fluidului reproducător patern, de momentul de timp şi anotimpul în care a avut loc concepţia, de starea generală a mamei, de alimentele şi emoţiile cu care ea s-a confruntat în perioada sarcinii, precum şi de caracteristicile zodiilor şi anotimpurilor trecute în perioada celor nouă luni. Toţi aceşti factori modelează individualitatea viitorului nou-născut, determinând astfel, la momentul naşterii, o anumită configuraţie a proporţiilor celor trei factori fundamentali de sănătate sau de boală (DOSHA). Această configuraţie iniţială este numită natură individuală (PRAKRITI), urmând ca tendinţele naturale înnăscute ale acelei fiinţe umane să fie gradat manifestate sub forma tipului constituţional. Diferitele etape ale vieţii fac posibilă manifestarea predominantă a acestor tendinţe înnăscute, care alcătuiesc acum un anumit tip constituţional.

De asemenea, PRAKRITI desemnează la nivelul MICROCOSMOSULUI unei fiinţe umane acea stare armonioasă a sistemului celor trei DOSHA-uri care exprimă cel mai bine necesităţile individuale din perspectiva evoluţiei spirituale a acelei fiinţe umane în actuala ei încarnare. PRAKRITI corespunde prin urmare unei anumite configuraţii armonioase (SATTVA) a DOSHA-urilor în cazul acelei fiinţe umane. Această configuraţie unică (care este în mod natural armonioasă (SATTVA) şi echilibrată (SAMYA), este în general în perfect acord cu tendinţa evolutivă) şi se exprimă de la o fiinţă umană la alta printr-o anumită proporţie specifică (particulară) ce caracterizează fiecare dintre cele trei forţe subtile vitale primare (DOSHA-urile). PRAKRITI determină de asemenea modul specific de reacţie (de răspuns) al corpului fizic şi al minţii în anumite situaţii speciale (neaşteptate) sau în situaţii de stres.

PRANAMAYA KOSHA

a doua dintre cele cinci teci, teaca bioenergetică.

PRANAMAYA KOSHA este aşa-zisa structură vitală care însufleţeşte,

energizează şi menţine corpul fizic (material) şi gândirea. Atât timp cât ea subzistă în organismul fizic, acesta rămâne în viaţă. Manifestarea cea mai grosieră a acesteia sunt suflurile vitale subtile (VAYU-urile) care sunt în strânsă legătură cu respiraţia fizică.

PRASUTITANTRA

obstetrică şi ginecologie

PRASUTITANTRA este una dintre cele 9 noi ramuri (**ANGA**-uri) sau ştiinţe, specializări, diviziuni specializate (**TANTRA**-uri) care alcătuiesc în prezent, împreună cu celelalte 8 ramuri tradiţionale, sistemul medical AYURVEDA: 1. **MAULIKA SIDDHANTA**; 2. **SHARIRA**; 3. **DRAVYAGUNA**; 4. **BHESHAJAKALPANA**; 5. **RASASHASTRA**; 6. **ROGAVIJNANA**; 7. **SVASTHAVRITTA**; 8. **MANASAROGA**; 9. PRASUTITANTRA. PRASUTITANTRA este **ştiinţa care se ocupă de fiziologia şi patologia sarcinii şi a naşterii, asistenţa naşterii şi problemele aparatului genital feminin.**

PRITHIVI TATTVA

elementul subtil pământ. (v. TATTVA)

PURUSHA

"om DIVIN, universal şi etern" sau "fiinţa supremă".

PURUSHA este una dintre cele două realităţi recunoscute de filozofia **SAMKHYA**, care vede în PURUSHA **SINELE ETERN, NEMURITOR, SPIRITUL DIVIN ESENŢIAL, ABSOLUTUL, PURA CONŞTIINŢĂ**. PURUSHA este "spectatorul" sau **"martorul" complet detaşat** care asistă netulburat la mutaţiile (transformările) lui PRAKRITI, deşi Universul (MACROCOSMOSUL) nu poate să apară decât prin uniunea polară dintre PURUSHA (SPIRITUL NEMURITOR) şi PRAKRITI (NATURA PRIMORDIALĂ). În VEDANTA, PURUSHA este asimilat cu ATMAN şi astfel este indirect identificat cu BRAHMAN.

În AYURVEDA termenul sanscrit PURUSHA este utilizat de asemenea pentru a desemna **fiinţa umană individuală** sau **persoana**. În acest context fiinţa individuală (PURUSHA) este alcătuită din şase componente, numite DHATU-uri fundamentale şi anume cele cinci elemente subtile (TATTVA-ele) şi ATMAN (SINELE ETERN). Fiinţa individuală (PURUSHA) este subiectul oricărei examinări medicale sau tratament în AYURVEDA. Cele şase componente fundamentale (DHATU-uri) ale unei fiinţei umane (PURUSHA) sunt: 1. ATMAN (SINELE NEMURITOR ETERN); 2. AKASHA TATTVA; 3. VAYU TATTVA; 4. TEJAS TATTVA; 5. APAS TATTVA; 6. PRITHIVI TATTVA.

RAJAS

"pată" sau "fum" , "perturbare".

Termenul sanscrit RAJAS indică o **stare perturbată existentă la** un **anumit nivel al fiinţei** şi care corespunde predominanţei accentuate a lui **RAJAS GUNA** la acel nivel. În AYURVEDA, RAJAS indică de asemenea o **natură mentală perturbată**, caracterizată de mişcare, exteriorizare, lipsă de

control şi agresivitate.

RAJAS GUNA

modalitatea fundamentală a dinamismului şi a expansiunii (+)

RAJAS GUNA este **a doua dintre Tendinţele fundamentale ale Naturii** (**GUNA**-ele) şi se manifestă în **PRAKRITI** sub forma activităţii, aspiraţiei, dorinţei, neastâmpărului, poftei de aventură, îndrăznelii. Ea este forţa subtilă ce ne permite să învingem cu uşurinţă apatia, inerţia, complacerea în inactivitate (TAMAS). Atunci când RAJAS GUNA predomină mai mereu activitatea sau gândirea unei fiinţe umane, făcând-o să fie activă şi energică, spunem că aceasta este predominant RAJAS-ică, adică predominant pătrunsă de **RAJAS**.

RASASHASTRA

ştiinţa alchimică a esenţelor tămăduitoare

RASASHASTRA este una dintre cele 9 noi ramuri (**ANGA**-uri) sau ştiinţe, specializări, diviziuni specializate (**TANTRA**-uri) care alcătuiesc în prezent, împreună cu celelalte 8 ramuri tradiţionale, sistemul medical AYURVEDA: 1. **MAULIKA SIDDHANTA**; 2. **SHARIRA**; 3. **DRAVYAGUNA**; 4. **BHESHAJAKALPANA**; 5. RASASHASTRA; 6. **ROGAVIJNANA**; 7. **SVASTHAVRITTA**; 8. **MANASAROGA**; 9. **PRASUTITANTRA**.

RASAYANA

ştiinţa reîntineritoarelor şi tonicelor sau ştiinţa longevităţii.

RASAYANA este una dintre cele opt mari ramuri (**ANGA**-uri) sau ştiinţe, specializări, diviziuni specializate (**TANTRA**-uri) ale sistemului medical tradiţional AYURVEDA: 1. **KAYACIKITSA**, 2. **SHALYATANTRA**, 3. **SHALAKYATANTRA**, 4. **BHUTAVIDYA**, 5. **KAUMARABHRITYA**, 6. **AGADATANTRA**, 7. RASAYANA, 8. **VAJIKARANA**. În AYURVEDA, RASAYANA este definită ca fiind un ansamblu de modalităţi naturale menite să asigure o excelentă stare a constituenţilor corporali (DHATU). Procedeele şi modalităţile practice incluse în RASAYANA alcătuiesc ştiinţa menţinerii tinereţii şi vigorii corporale a fiinţei, conferindu-i energie şi viaţă lungă (longevitate).

RISHI

fiinţe umane inspirate de înţelepciunea lui DUMNEZEU.

Cu acest termen general (RISHI) sunt numiţi toţi profeţii, sfinţii şi poeţii inspiraţi, în special vizionarii spirituali cărora le-au fost revelate prin inspiraţie Divină imnurile din VEDA. Aceştia din urmă sunt numiţi cei şapte mari RISHI. SHATAPATHA-BRAHMANA dă lista celor mari RISHI: GOTAMA, BHRARADVAJA, VISHVAMITRA, JANMADAGNI, VASISHTHA, KASHYAPA şi ATRI. În MAHABHARATA ei se numesc: MARICHI, ATRI, ANGIRAS, PULAHA, KRATU, PULASTYA şi VASISHTHA. VISHNU PURANA adaugă la această listă numele de BHRIGU şi DAKSHA şi numeşte aceşti mari sfinţi cei nouă BRAHMARISHI. Există încă numeroşi alţi RISHI mai puţin cunoscuţi.

RUDRA

"Teribilul"

În VEDA-e, RUDRA SHIVA are numeroase nume şi atribute; el este PUTEREA DIVINĂ MASCULINĂ teribilă care, manifestându-se impetuos şi în forţă în anumite situaţii, urlă atunci când se luptă cu cei răi, fiind Forţa care se manifestă ca un tunet atunci când guvernează furtunile. Uneori acest aspect al lui SHIVA (RUDRA) este identificat chiar cu forţa purificatoare a focului care se află în legătură cu aspectul distrugător a tot ceea ce ajunge să devină RĂU şi pervers în manifestare. Prin urmare, aspectul RUDRA al lui SHIVA este **divinitatea anihilatoare a tot ceea ce este limitat, negativ sau RĂU şi EGOIST în manifestare** şi care aduce boală printre oamenii răi şi anumite animale. Pentru cei buni şi virtuoşi, RUDRA este o divinitate binefăcătoare care ajută pe cel năpăstuit şi vindecă în mod miraculos bolnavii care îl invocă plini de aspiraţie către DUMNEZEU. În YAJUR VEDA, RUDRA SHIVA este supranumit MAHA DEVA. El este totodată tatăl RUDRA-ilor sau al MARUŢILOR.

SAHASRARA

centrul subtil suprem al fiinţei (v. CHAKRA)

SAMADHI

stare de extaz divin

SAMADHI este **faza cunoaşterii Sinelui-Esenţă**, care conferă cunoaşterea absolută prin fuziunea dintre esenţa ultimă a MICROCOSMOSULUI fiinţei şi esenţa absolută, infinită a MACROCOSMOSULUI. SAMADHI reprezintă totodată şi **cea de-a opta etapă principală a sistemului YOGA**. Menţionăm că cele opt etape (faze) ale sistemului milenar **YOGA** sunt: 1. **YAMA**; 2. **NIYAMA**; 3. **ASANA**; 4. **PRANAYAMA**; 5. **PRATYAHARA**; 6. **DHARANA**; 7. **DHYANA**; 8. SAMADHI. În hinduism SAMADHI desemnează acea **stare beatifică de conştiinţă, superioară celei de veghe, de vis şi de somn profund**, care este o **stare caracterizată de încetarea completă a oricăror gânduri.** În starea de SAMADHI se produce o fuziune totală a celui ce meditează şi a obiectului de meditaţie (DUMNEZEU sau Absolutul, dacă acesta este obiectul meditaţiei).

Există diferite forme sau stadii de SAMADHI. Cel mai elevat se numeşte NIRVIKALPA-SAMADHI. În budismul Zen starea extatică de SAMADHI rezultă prin concentrarea intensă a minţii asupra unei realităţi supreme (DIVINE). Această concentrare extraordinară se obţine printr-o diminuare progresivă a activităţii minţii. SAMADHI este **starea supremă de conştiinţă în întregime nondualistă** caracterizată, printre altele, prin unirea dintre "subiectul" şi "obiectul" experienţei: conţinutul profund extatic al experienţei este singurul care există. Această stare beatifică, divină de conştiinţă este adesea calificată de yoghini drept "**focalizarea unică şi extatică a minţii**", expresie care, la prima vedere, poate să ne inducă în eroare căci ea ne lasă să presupunem că această concentrare ar fi orientată voluntar, egotic, către un punct precis. Cu

toate acestea, starea de SAMADHI nu este numai o concentrare intensă asupra unui punct, iar mintea nu este orientată de la un aici (subiect) către un acolo (obiect), ca într-o simplistă schemă dualistă. A fi capabil de a intra spontan, cât mai des în starea de SAMADHI este o condiţie indispensabilă oricărei meditaţii yoghine (DHYANA) profunde care este cu adevărat perfect realizată.

Distingem, în general, în tradiţia Orientală trei feluri de SAMADHI supranaturale, perfecte (LOKOTTARA) care au ca scop respectiv vacuitatea beatifică (SHUNYATA), absenţa deplină a tuturor caracteristicilor (ANIMITTA) şi dispariţia completă a dorinţelor pentru obiecte, care face cu putinţă accesul la Extazul Dumnezeiesc complet Eliberator. Celelalte forme de SAMADHI sunt considerate ca fiind mai mult sau mai puţin înalte chiar şi atunci când ele sunt însoţite de cea mai profundă meditaţie extatică sau de uluitoare puteri paranormale (**SIDDHI**-uri). În concluzie, putem spune că starea de SAMADHI (**extaz divin** sau **enstază**) reprezintă de fapt cea de-a opta şi ultima "ramură" sau etapă (**ANGA**) a practicii şi evoluţiei spirituale în YOGA. Unul din textele fundamentale yoghine (GHERANDA SAMHITA) vorbeşte despre starea de SAMADHI (extaz divin) ca fiind "**YOGA supremă**", care poate fi atinsă cu uşurinţă fie printr-o **KARMA** spirituală favorabilă fie prin graţia şi compasiunea infinită a unui maestru spiritual competent. În alte situaţii, starea de SAMADHI (extaz divin) poate fi de asemenea realizată şi prin puterea virtuţilor divine şi a devoţiunii pline de abnegaţie a aspirantului către DUMNEZEU.

Un alt text, TRISHIKHI-BRAHMANA-UPANISHAD (II, 31) descrie starea de extaz divin ca fiind "uitarea totală" a stării de meditaţie care o precede. YOGA SUTRA (III, 3) vorbeşte despre starea de SAMADHI (extazul divin) ca despre acea condiţie a fiinţei umane în care conştiinţa (**CITTA**) acesteia străluceşte atunci cu o mare putere, fiind identificată în mod perfect cu obiectul asupra căruia se orientează şi se focalizează; cu alte cuvinte, în starea de SAMADHI (extaz divin) există o contopire şi o identificare perfectă a subiectului cu obiectul de meditaţie. Textul KURMA-PURANA (II, 11.41) explică această condiţie esenţială ca fiind "uniformitatea" (EKA-AKARA) conştiinţei în manifestare. Pe de altă parte, PAINGALA-UPANISHAD (III, 4) oferă următoarea explicaţie: "starea de extaz divin reprezintă acea condiţie net superioară a conştiinţei obiectului în care aceasta (conştiinţa) cuprinde şi se identifică în totalitate cu obiectul meditaţiei (DHYEYA). Atunci, precum o flacără a unei lămpi arzând nemişcată într-un loc lipsit de vânt, ea (conştiinţa) uită complet atât de cel care meditează (DHYATRI), cât şi de actul meditaţiei (DHYANA) în sine". În mod obişnuit, starea de SAMADHI (extaz divin) este însoţită de o retragere completă a celor cinci simţuri în ceea ce priveşte stimulii exteriori. Acest proces lăuntric se declanşează în primul rând ca efect al realizării cu succes a etapelor anterioare de interiorizare (**PRATYAHARA**) şi de meditaţie (**DHYANA**). Unele texte, cum ar fi MANI-PRABHA (III, 12) şi diferite alte PURANA-e explică starea de SAMADHI (extaz divin) ca fiind rezultatul prelungirii gradate în timp şi a profunzimii practicii celor douăsprezece tipuri de meditaţie

care, printre altele, implică detaşarea completă de condiţiile şi influenţele mediului înconjurător. Atingerii stării de extaz divin (SAMADHI) îi sunt atribuite, de asemenea trezirea şi amplificarea a nenumărate capacităţi de influenţă paranormală (SIDDHI-uri) şi spirituală. Acest aspect este limpede exprimat în celebrul text yoghin HATHA YOGA PRADIPIKA (IV. 108): "Yoghinul care experimentează cu adevărat starea de extaz divin (SAMADHI) nu mai este supus influenţei timpului (**KALA**), nu mai este limitat în (şi de) acţiunile (**KARMA**) sale şi după aceea nu mai poate fi niciodată învins sau robit de către nimeni". "Yoghinul care experimentează din plin starea de extaz divin nu se mai cunoaşte nici pe el însuşi şi nici pe ceilalţi (cu alte cuvinte, el SE DETAŞEAZĂ COMPLET şi DEFINITIV ATÂT DE EL ÎNSUŞI (îşi transcende EGOUL) CÂT şi DE CEILALŢI); de asemenea, el nu mai este niciodată subjugat (înlănţuit) de diferitele senzaţii oferite de către cele cinci simţuri: miros, gust, văz (**RUPA**), atingere (pipăit) sau auz". "Yoghinul care cu adevărat se află scufundat în starea de SAMADHI (extaz divin) nu mai resimte deloc senzaţiile de căldură sau de frig, suferinţa sau bucuria şi nu mai este afectat în nici un fel de onoarea sau de dispreţul celorlalţi". "Yoghinul care este adânc cufundat în starea de extaz divin (SAMADHI) nu poate fi atins de nimic invizibil (subtil) care este rău şi nici nu mai poate fi influenţat de puterile magice ale diferitelor MANTRA-e sau YANTRA-e; el este totodată complet invulnerabil faţă de orice armă psihică sau faţă de orice metodă mentală malefică pe care ar putea să o utilizeze vreodată cineva împotriva lui".

Toate şcolile şi tradiţiile spirituale autentice disting cel puţin două tipuri de extaz divin (SAMADHI). În primul rând, se vorbeşte despre acea stare de SAMADHI (extaz divin) care implică identificarea profundă cu obiectul meditaţiei şi manifestarea unor foarte elevate forme de gândire şi cunoaştere (**PRAJNA**); în al doilea rând, există acea stare de SAMADHI (extaz divin) care constă în identificarea perfectă cu însăşi esenţa divină a fiinţei, cu Sinele Suprem transcendent (ATMAN); această stare este lipsită de orice conţinut al mentalizării sau, cu alte cuvinte, de cunoaşterea de orice tip. Primul tip de SAMADHI (extaz divin) este numit SAVIKALPA sau SAMPRAJNATA-SAMADHI, iar cel de-al doilea NIRVIKALPA sau ASAMPRAJNATA-SAMADHI. Numai cel de-al doilea tip de SAMADHI (extaz divin) poate conduce la adevărate Eliberare spirituală şi la realizarea directă a Sinelui Suprem Divin (ATMAN), prin transcenderea completă a oricărui concept şi a oricărei discursivităţi în gândire. Unele şcoli spirituale menţionează chiar şi un al treilea tip de SAMADHI (extaz divin), care este cunoscut sub numele de "extazul divin spontan şi necondiţionat" sau SAHAJA SAMADHI; acesta este echivalent cu eliberarea spirituală care este atinsă chiar în timpul vieţii pe pământ (starea de JIVANMUKTI).

În conformitate cu textul fundamental YOGA-CHUDAMANI-UPANISHAD (110), starea de SAMADHI (extaz divin) conduce mai întâi la atingerea "cunoaşterii divine, plenare) (CHAITANYA-ADBHUTA), iar mai apoi la starea

de eliberare spirituală (**MOKSHA**). Stările plenar extatice şi înalt beatifice ale conştiinţei sunt profund şi intens experimentate în SAMPRAJNATA-SAMADHI. De fapt, aceste stări divin extatice sau, cu alte cuvinte, aceste faze de experimentare directă constituie tot atâtea modalităţi de căutare şi cunoaştere care sunt practicate de yoghin, aşa după cum apare ca fiind evident din cel de-al treilea capitol al YOGA SUTRA-elor lui PATANJALI, unde sunt oferite diferite exemple de "constrângere" extatică sau identificare perfectă (**SAMYAMA**).

În cele din urmă, toate formele de cunoaştere (PRAJNA) trebuie însă să fie transcense în totalitate, astfel încât în final să rămână doar viziunea ultimă şi infinită a Sinelui Suprem Divin (ATMAN). Aşa după cum afirmă textul GARUDA-PURANA (49.36), SAMADHI (extazul divin) reprezintă în realitate acea condiţie în care yoghinul realizează cu adevărat faptul că "Eu sunt unit cu Absolutul (DUMNEZEU)". Tocmai de aceea, SAMADHI (extazul divin) este deseori definit în filozofia VEDANTA (şi, de asemenea, de către şcolile spirituale care au fost influenţate de această filozofie) ca fiind "uniunea profundă şi deplină dintre suflet (**JIVA**) şi Sinele Suprem (ATMAN)". În loc de "uniune" (**SAMYOGA**), atât unele texte cât şi unele autorităţi în domeniul spiritual folosesc termenii de "acelaşi" (SAMATVA) sau "identic" (AIKYA). HATHAYOGA PRADIPIKA (IV, 5) oferă în această direcţie următoarele similitudini care prezintă o deosebită expresivitate.

"Aşa cum sarea pusă în apă se dizolvă şi se amestecă intim, în mod asemănător se întrepătrunde mintea şi Spiritul Nemuritor în cazul atingerii stării de extaz divin (SAMADHI)". "Atunci când forţa subtilă a vieţii (**PRANA**) ajunge într-adevăr să pătrundă în canalul subtil central sau SUSHUMNA-NADI, mintea este gradat dizolvată în oceanul cunoaşterii universale şi astfel începe să manifeste din plin acea "co-esenţialitate" (SAMA-RASATVA), care este numită extazul divin (SAMADHI)". "Acel echilibru deplin şi profund (**SAMA**) sau, cu alte cuvinte, acea identitate perfectă a sinelui suprem individual (ATMAN) cu Sinele Suprem Universal (PARAMATMAN), în care orice acţiune generată de voinţa individuală este suprimată se numeşte extaz divin (SAMADHI)".

Doar starea de Eliberare Spirituală Finală este cea care distruge în mod definitiv şi pentru totdeauna "lanţul existenţelor succesive care constrânge prin înlănţuirea în manifestare" (BHAVA PASHYA) (YOGA-YAJNAVALKYA (X, 1)). Tocmai de aceea, starea de SAMADHI (extaz divin) este uneori echivalentă în exprimare cu termenii de eliberare sau chiar de iluminare spirituală. Prezentarea completă a stărilor de SAMADHI (extaz divin) este cea oferită de PATANJALI în YOGA SUTRA. Sunt prezentate astfel acolo, în ordine descrescătoare, următoarele forme de SAMADHI (extaz divin): 1. starea de extaz divin supraconştient (ASAMPRAJNATA-SAMADHI); 2. starea de extaz divin conştient (SAMPRAJNATA-SAMADHI), cu formele sale suprareflexive de claritate (NIRVICHARA-VAISHARADYA), de extaz suprareflexiv

(NIRVICHARA-SAMAPATTI), de extaz reflexiv (SAVICHARA-SAMAPATTI), de extaz supracognitiv (NIRVITARKA-SAMAPATTI) şi de extaz cognitiv (SAVITARKA-SAMAPATTI).

Diferitele forme de extaz conştient sunt uneori însoţite de o denumire oarecum tehnică. În asemenea situaţii, deloc întâmplător, ele primesc denumirea de "coincidenţă" (SAMAPATTI), care atunci este utilizată mai ales în sensul de identificare. Unii înţelepţi, cum ar fi VACHASPATI MISHRA, inserează următoarele stări înaintea celor deja prezentate care, în viziunea sa, constituie subcategorii ale extazului conştient; extazul aflat dincolo de conştiinţa Eului individual (NIRASMITA-SAMAPATTI), extazul însoţit de conştiinţa Eului individual (SA-ASMITA-SAMAPATTI), extazul manifestat dincolo de beatitudine (NIRANANDA-SAMAPATTI) şi extazul însoţit de beatitudine (SA-ANANDA-SAMAPATTI).

Termenul de SAMADHI mai este folosit, de asemenea şi pentru a indica în mod concret mormântul de formă circulară al yoghinului. În India, atunci când asceţii mor, ei sunt totdeauna îngropaţi într-o poziţie cu coloana dreaptă şi cu picioarele încrucişate, în timp ce oamenii obişnuiţi, atunci când mor, ei sunt arşi pe rug. Cremaţia (arderea) trupurilor moarte este înţeleasă ca un fel de ritual de "trecere" pentru aceia care încă nu s-au purificat prin focul subtil spiritual, al practicii YOGA.

SAMANYA

principiul universal al similitudinii

Principiul universal al similitudinii (SAMANYA) pune în evidenţă legăturile tainice care apar prin similaritate şi care se regăsesc totodată pretutindeni în Univers. Or, aceasta este tocmai Legea ocultă a Rezonanţei aşa cum a fost expusă şi explicată în cadrul Şcolii româneşti de YOGA. În AYURVEDA, despre similitudine (SAMANYA) se afirmă că este întotdeauna cauza creşterii fiinţelor vii. Aceasta deoarece similaritatea (SAMANYA) determină creşterea energiei specifice unui anumit sistem prin amplificarea stării de rezonanţă declanşată ca urmare a existenţei unei similarităţii vibratorii cu un alt focar vibrator din MACROCOSMOS. Toate principiile practice din AYURVEDA pot fi puse în aplicare tocmai datorită faptului că noi ţinem cont de principiul universal al similarităţii (SAMANYA), care este de fapt chiar principiul Rezonanţei. Spre exemplu, pe această bază noi putem se ne reechilibrăm fiinţa într-un mod foarte simplu realizând că aspectele similare sunt folosite pentru a conduce la creşterea aspectelor care se află temporar într-o stare de deficit. Stabilirea apartenenţei la un anumit tip constituţional se face prin similaritate, deci prin identificarea rezonanţei comune între anumite fiinţe umane aparţinând acelui tip constituţional (PRAKRITI). Tot similitudinea (REZONANŢA) este cea care determină manifestarea unui anumit efect psiho-mental după consumarea unei substanţe având un anumit gust predominant. Acestea sunt doar câteva exemple din multitudinea de aplicaţii ale principiului universal al similarităţii (REZONANŢEI) în AYURVEDA.

SAMANYA reprezintă prima dintre cele şase categorii fundamentale (mijloace de cunoaştere) ale ştiinţei vieţii (AYURVEDA): 1. SAMANYA; 2. **VISHESHA**; 3. **DRAVYA**; 4. **GUNA**; 5. **KARMAN**; 6. **SAMAVAYA**.În lucrarea secretă de AYURVEDA "CHARAKA SAMHITA" se precizează că: "Simultaneitatea generală (SAMANYA) face să apară unitatea, în timp ce factorul variant (VISHESHA) face să apară separaţia" (I, 45). Prin urmare, această categorie de cunoaştere (SAMANYA) este corelată cu asemănarea, adunarea, apartenenţa la o clasă, concomitenţa, sincronicitatea, unitatea şi completitudinea. SAMANYA reprezintă creşterea prin adăugare sau înaintarea într-o anumită direcţie care este realizată prin adiţie. Simultaneitatea generală (SAMANYA) reprezintă acea caracteristică rezonatorie a unui anumit obiect, fiinţă sau fenomen care certifică apartenenţa sa la o anumită clasă ce este stabilită prin delimitarea unui anumit ansamblu de funcţii specifice clasei respective. Simultaneitatea generală (SAMANYA) este întotdeauna cauza creşterii fiinţelor vii, în timp ce factorul variant (VISHESHA) reprezintă întotdeauna cauza descreşterii fiinţelor vii (v. **VISHESHA**).

SAMAVAYA

principiul universal al simultaneităţii inseparabile

Principiul universal al simultaneităţii inseparabile (SAMANYA) ne permite să descoperim legăturile tainice care există între aspectele variate ale manifestării. Realitatea simultaneităţii inseparabile (SAMAVAYA) ni se poate revela prin intermediul sesizării fenomenelor de sincronicitate. Sincronicitatea atestă legătura subtilă dintre două fenomene sau aspecte care aparţin unor planuri de vibraţie diferite. În acest mod principiul simultaneităţii inseparabile ne permite să descoperim gradat, în mod intuitiv care este structurarea matriceală a Creaţiei sau altfel spus aspectul ei de "ţesătură" (TANTRA) alcătuită din vibraţii-energii subtile.

SAMAVAYA reprezintă simultaneitatea inseparabilă sau ceea ce este inerent sau intrinsec. În lucrarea secretă de AYURVEDA "CHARAKA SAMHITA" se precizează că: "SAMAVAYA este inseparabila concomitenţă a 1. pământului subtil (PRITHIVI TATTVA), 2. a apei subtile (APAS TATTVA), 3. a focului subtil (TEJAS TATTVA), 4. a aerului subtil (VAYU TATTVA) şi 5. a eterului subtil (AKASHA TATTVA) cu calităţile acestor elemente subtile (TATTVA-e) şi anume respectiv 1. mirosul (GANDHA) corespunzător lui PRITHIVI TATTVA, 2. gustul (RASA) corespunzător lui APAS TATTVA, 3. forma şi culoarea (RUPA) corespunzătoare lui TEJAS TATTVA, 4. atingerea sau tactul (SPARSA) corespunzătoare lui VAYU TATTVA şi 5. sunetul (SHABDA) corespunzător lui AKASHA TATTVA" (I, 50). În creaţie există o relaţie specială între întreg (AVAYAVI) şi părţile sale (AVAYAVA-uri), între materia (GUNIN) şi calităţile sale (GUNA-ele), între acţiuni (KARMAN) şi "ceea ce are o anumită acţiune" (KARMAVAT). Această relaţie specială este tocmai inseparabilitatea (SAMANYA), în sensul în care spre exemplu un întreg nu poate exista fără părţile sale.

SAMHITA

reprezintă consemnarea în scris a unei tradiţii orale

SAMHITA reprezintă **culegeri de învăţături spirituale sau practice care au fost sintetizate în scris, fiind rezultatul unei experienţe directe.** Un prim exemplu este SHIVA SAMHITA sau cu alte cuvinte învăţăturile spirituale secrete transmise direct de SHIVA însuşi, discipolilor săi. Majoritatea lucrărilor secrete de AYURVEDA au fost alcătuite în această formă (SAMHITA), numele lor fiind alcătuit din numele autorului, urmat de termenul SAMHITA, cum ar fi spre exemplu cele două lucrări fundamentale de AYURVEDA, CHARAKA SAMHITA şi SUSHRUTA SAMHITA, la care putem adăuga şi alte lucrări mai puţin cunoscute, cum ar fi HARITA SAMHITA, BHELA SAMHITA, KASHYAPA SAMHITA sau AGNIVESHA SAMHITA (această lucrare fiind iniţial alcătuită de înţeleptul AGNIVESHA şi apoi refăcută şi îmbogăţită de către CHARAKA, fiind cunoscută de atunci sub numele de CHARAKA SAMHITA).

SAMKHYA

"număr", "enumerare" sau "discriminare".

SAMKHYA este un **sistem filosofic**, unul dintre cele şase sisteme filosofice ale Indiei. Numele său derivă de la cele 24 de produse fundamentale rezultate din desfăşurarea lui **PRAKRITI**. Fondatorul ei este înţeleptul KAPILA care a trăit între anii 700 şi 600 î.e.n. **PURUSHA**, principiul divin, spiritual, etern, independent, preia totalul de 25 de realităţi sau **TATTVA**-e pe care le conţine lumea (MACROCOSMOSUL) experienţei noastre. Prin înţelegerea profundă şi transcenderea acestora, GRAŢIE DETAŞĂRII SPIRITUALE, survine eliberarea supremă. "Nu există ceva atât de clar şi cuprinzător precum SAMKHYA", spune un vechi text. Mai departe, acelaşi text spune: "Nu există ceva atât de puternic precum **YOGA** pentru acela (yoghinul) plin de înţelepciune care o aplică cu perseverenţă". SAMKHYA promovează teoria ciclicităţii evoluţiei şi disoluţiei materiei în totalitate. Diferenţa între religiile apusene şi YOGA este că primele sunt mai mult religioase decât filosofice, în timp ce YOGA este profund filosofică şi religioasă. SAMKHYA enumeră şi clasifică cu precizie totul, ea arată că toate relele omeneşti sunt cauzate de lumea materială, de alte fiinţe vii sau entităţi satanice ori demoniace, în unele cazuri cel mai rău dintre toate este chiar individul uman care, în anumite situaţii de prăbuşire şi pervertire deplină nu poate fi depăşit de nimeni în răutate, cruzime, ignoranţă şi egoism.

Prin enumerările şi clasificările sale foarte riguroase, SAMKHYA are o ţinută ştiinţifică astfel că, în **BHAGAVAD-GITA**, modelul divin **KRISHNA** explică relaţiile între corp şi suflet "în conformitate cu filozofia SAMKHYA". Cele 25 de diviziuni sunt: 1. Spiritul nemuritor (**PURUSHA**) şi 2. materia (**PRAKRITI**), 3. inteligenţa sau intelectul (**BUDDHI**), 4. individualitatea sau EU-l (**AHAMKARA**), 5. mintea (**MANAS**), cu rol de coordonator, care coordonează şi cu rol de interpret, care interpretează experienţele provenite de la simţuri, 6.-10. cinci organe de simţ (**JNANENDRIYA**), 11.-15. cinci organe

de acţiune (**KARMENDRIYA**), 16.-20. cinci elemente subtile (**TANMATRA**) şi 21.-25. cinci elemente oarecum grosiere sau elemente sensibile (**BHUTA**).

SAMKHYA este deci unul dintre cele şase sisteme ortodoxe (se consideră că el este un sistem filosofic hindus ortodox, derivat din tantrism) dezvoltate din **SUTRA**-ele (aforisme ale înţelepţilor) primitive. SAMKHYA urmăreşte să explice prin evoluţie raţională alcătuirea universului (MACROCOSMOS) la baza căruia se află două principii: materia sau substanţa concretă şi Spiritul divin. Spiritul nemuritor al omului (**ATMAN**) este o parte din SPIRITUL DIVIN, INFINIT al universului (MACROCOSMOSULUI) (**BRAHMAN**).

SAMKHYA-KARIKA

cel mai vechi text al şcolii SAMKHYA

Textul fundamental SAMKHYA-KARIKA expune într-o formă clară principalele puncte ale filozofiei SAMKHYA. În acest text cunoaşterea principiilor de bază (**TATTVA**-ele) şi a relaţiilor dintre ele constituie în realitate un proces de discriminare (**SAMKHYA**).

SANTOSHA

starea de mulţumire

SANTOSHA (mulţumirea) este una dintre cinci "observări" (**NIYAMA**) enumerate în lucrarea fundamentală YOGA SUTRA a înţeleptului PATANJALI: 1. **SAUCHA** (purificarea); 2. SANTOSHA (mulţumirea); 3. **TAPAS** (austeritatea); 4. **SVADHYAYA** (studiul atent şi sistematic al scrierilor cu adevărat spirituale); 5. **ISHVARA-PRANIDHANA** (adorarea Divinului (adorarea lui DUMNEZEU). PATANJALI afirmă în capitolul 2 din YOGA SUTRA: "Dintr-o mare şi constantă mulţumire izvorăşte suprema fericire". Mulţumirea nu înseamnă pur şi simplu o acceptare inertă şi pasivă a împrejurărilor în care te afli, ci mai degrabă o aprobare activă a fiinţelor care te înconjoară, o aprobare înţeleaptă, activă şi sistematică a împrejurărilor, pentru a te folosi mai mereu şi la maximum de ele, chiar dacă la prima vedere ele par a fi nefavorabile. Ca modalitate practică de antrenament aceasta implică să fim mai mereu hotărâţi să transformăm în universul nostru lăuntric (MICROCOSMOS) în bine orice aspect cu care ne confruntăm, fiind mereu mulţumiţi atât de oameni cât şi de evenimente. În acest sens ne este foarte util să creăm o puternică imagine mentală despre noi ca fiind nişte fiinţe umane profund mulţumite şi fericite, care văd mai mereu partea cea bună şi frumoasă a lucrurilor şi a tuturor situaţiilor de zi cu zi.

Prin practica lui SANTOSHA (mulţumirea), fiinţa umană ajunge să trăiască aproape în permanenţă o stare de plenitudine şi de bucurie pentru ceea ce el are şi ceea ce el este fără ca nici o forţă rea exterioară sau vreun conflict interior să îi umbrească sau să îi diminueze cumva această profundă armonie. El nu trebuie niciodată să îşi condiţioneze cumva fericirea de dorinţa obţinerii vreunui lucru. Deoarece agitaţia mentalului creează întotdeauna noi şi noi dorinţe, această vană speranţă de fericire nu i se va putea împlini decât parţial şi temporar. SANTOSHA implică de asemenea să trăim mai mereu în

prezent, fără a ne risipi în mod inutil şi aberant potenţialul energetic cu reproşuri obsesive şi cu regrete lipsite de sens care cel mai adesea sunt legate de trecut sau care se concretizează în imagini nerealiste, fanteziste ce sunt legate de viitor. Această stare intensă de mulţumire nu trebuie niciodată să fie zdruncinată de nici un eşec, căci numai păstrând mai mereu această atitudine orice eşec poate fi transformat în scurt timp într-o victorie strălucită. De asemenea, această atitudine implică o stare de egalitate mentală atât în cazul succesului cât şi în cazul insuccesului. În BHAGAVAD-GITA (cap. 2), KRISHNA îi spune la un moment dat lui ARJUNA: "Atunci când un om, o PARTHA, elimină din mintea sa toate dorinţele şi când este profund satisfăcut în sine prin SINE, se spune despre acel om că el este ferm în înţelegerea sa". "Cel care nu se implică deloc în supărări şi care nu se complace să se lase dominat de plăceri, cel care a părăsit orice dorinţă şi atracţie care este inferioară cât şi teama şi mânia, acela să ştii că este ferm în înţelepciunea sa". "Cel pe care nici un lucru exterior nu-l afectează fie că primeşte binele sau fie că primeşte răul, care nu urăşte şi care nu se mai complace în plăceri efemere, acela să ştii că este ferm în înţelepciunea sa". Când fiinţa umană nu mai este supus aproape deloc valurilor emoţiei care uneori îl ridică, iar alteori îl coboară, deoarece el ajunge să transceandă toate alternanţele şi toate schimbările exterioare şi când el îşi poate păstra cu adevărat un perfect echilibru interior în mijlocul tuturor loviturilor neprevăzute ale vieţii, atunci se poate spune că el a atins starea de egalitate a minţii care este absolut necesară pentru a traversa demn şi glorios toate obstacolele ce apar în calea evoluţiei sale spirituale.

O fiinţă umană a cărei minte nu se păstrează într-o stare de mulţumire nu se poate concentra. Yoghinul ajunge astfel să nu mai simtă lipsa tuturor lucrurilor suplimentare şi atunci el este în mod natural mulţumit. Despre un om mulţumit se poate spune că a atins plenitudinea, pentru că aceasta înseamnă că el cunoaşte şi trăieşte mai mereu iubirea faţă de Divin şi îşi împlineşte astfel menirea sa pe acest pământ. El este în plus, o fiinţă binecuvântată pentru că el începe astfel să cunoască adevărul ultim şi fericirea. Mulţumirea şi liniştea sunt stări strâns legate ale minţii. Diferenţe adeseori aparente şi superficiale pot să se nască între oameni din cauza rasei, a credinţelor, a concepţiilor lor etc. Diferenţele creează în cei ignoranţi şi egoişti tensiuni şi apoi trezesc conflicte conştiente sau inconştiente care la scurt timp după aceea distrag şi perturbă mintea. Identificându-se, datorită proceselor de REZONANŢĂ care sunt astfel declanşate cu unele energii subtile rele, cu aceste stări, mintea îşi pierde în scurt timp capacitatea de focalizare şi starea de pace. Atunci când flacăra spiritului nu pâlpâie aproape tot timpul fiind agitată de vântul cel tulburător al dorinţei, apar mulţumirea profundă şi liniştea euforică DIVINĂ.

Nemulţumirea este unul din voalurile năucitoare ale lui **AVIDYA** (ignoranţa) şi tocmai de aceea ea trebuie să fie cât mai repede îndepărtată, deoarece ea atrage după sine multe complexe de inferioritate indezirabile şi în

unele situaţii chiar induce o stare de boală psihică, iar dacă mintea ajunge să fie bolnavă (mai ales în cazul SCHIZOFRENIEI şi a PARANOIEI), nici o practică spirituală nu mai este posibilă.

În timpul stărilor de meditaţie conştiinţa noastră trebuie să fie eliberată de toate erorile mentale, voalurile şi complexele, prin urmare tocmai de aceea fiinţa umană trebuie să practice în mod consecvent SANTOSHA (mulţumirea). Fericirea profundă care rezultă atunci de aici amplă, pură şi aproape este neegalată. Ca rezultat imediat al acestei stări, fiinţa umană poate ajunge cu uşurinţă la niveluri foarte profunde în meditaţie. În absenţa mulţumirii, diferitele complexe mentale rele ies la iveală şi o astfel de persoană, atât timp cât se va complace în această stare va fi nepregătită pentru o practică spirituală rapidă şi plină de succes. Prin practica perseverentă a lui SANTOSHA se ajunge în scurt timp la o stare de fericire interioară nelimitată, indiferent de emoţiile noastre exterioare. Un iluminat contemporan a spus la un moment dat, în situaţia în care a fost constrâns să trăiască în închisoare, în condiţii foarte grele: "Mă puteţi arunca chiar şi în infern dar trebuie să ştiţi că niciodată nu îmi veţi putea răpi paradisul care deja există în mine". Un maestru yoghin a fost întrebat la un moment dat: "În ce constă de fapt practica YOGA pe care o realizaţi?". El a răspuns atunci simplu: "Când îmi este foame mănânc, când sunt obosit mă culc". Aceasta reprezintă fără îndoială pentru el starea de totală mulţumire şi de acceptare calmă a mediului exterior, a sa însuşi şi a propriei sale realităţi interioare.

Proverbe româneşti care ilustrează necesitatea menţinerii acestei concepţii de viaţă mulţumirea (SANTOSHA):

"Ajută-te şi DUMNEZEU te va ajuta".

"Cine nu se mulţumeşte cu puţin, cu mult nu va fi mulţumit niciodată".

"Fericit este omul care se mulţumeşte cu ceva mai puţin decât are".

"Întinde-te cât îţi este plapuma".

"Mai bine ceva decât nimic".

"Mai bine mai târziu decât niciodată".

"Nemulţumitului i se ia darul".

"Nu da vrabia din mână pe cea de pe gard".

"Omul să zică în gândul său: Doamne fereşte de mai rău".

"Răbdarea este din rai".

"Şi nenorocirea e câteodată bună la ceva".

Proverbe din BIBLIE ce ilustrează realitatea lui SANTOSHA (mulţumirea):

"Omul milos îşi face bine sufletului său".

"O inimă veselă înseninează faţa, dar când inima este tristă duhul este zdrobit".

"Cel cu inima mulţumită are un ospăţ necurmat".

"Recunoaşte-l pe DUMNEZEU în toate căile tale şi El îţi va netezi cărările".

SATTVA

"ceea ce are aceeaşi natură cu Adevărul" sau "armonie"

I. În AYURVEDA, termenul sanscrit SATTVA este utilizat pentru a indica toate acele stări care sunt pe deplin armonioase, având deci sensul general de "**armonie**".

În general, ARMONIA (SATTVA) reprezintă o **concordanţă, un acord, o potrivire a elementelor componente ale unui întreg**. În contextul noţiunilor incluse în ştiinţa milenară a sistemului AYURVEDA, întregul căruia urmărim să-i cunoaştem starea de ARMONIE (SATTVA) specifică poate fi ori fiinţa umană (MICROCOSMOSUL uman), ori o anumită structură vie (a unei plante spre exemplu), ori o anumită forţă vitală sau energie subtilă, ori un anumit constituent corporal sau o anumită substanţă fizică. ARMONIA este o categorie filozofică ce exprimă aderenţa părţilor, coerenţa interiorului şi a exteriorului, unitatea conţinutului şi a formei, împăcarea contrariilor. Analizată pe larg în istoria esteticii, ARMONIA este adesea considerată ca fiind un temei, atribut sau efect al frumosului. "Cele opuse se completează şi se acordă şi din cele discordante rezultă prin proporţionare cea mai frumoasă armonie" (Heraclit). ARMONIA "constă pe de o parte, în totalitatea integrată a unor laturi esenţiale, iar pe de altă parte, în pura opoziţie rezolvată a acestora, prin ceea ce ele revelează ca apartenenţă reciprocă, legătură interioară, ca unitate a lor. În acest sens vorbim de armonia formei, culorilor, tonurilor etc." (Hegel). În muzică, ARMONIA este combinarea simultană, îmbinarea melodioasă a mai multor sunete, în conformitate cu anumite legi, care se ocupă cu studiul acordurilor în compoziţie. Tot astfel, în celelalte arte, armonia este apropiată de ordine, măsură, proporţionalitate, unitate constructivă sau compoziţională. Ştiinţa străveche a sistemului medical tradiţional AYURVEDA porneşte de la premiza esenţială conform căreia starea de sănătate veritabilă (SVASTHAYA) a unei fiinţei umane este întotdeauna expresia unei ARMONIEI DEPLINE (SATTVA), care se manifestă atunci la toate nivelurile. Privind lucrurile din această perspectivă, starea de ARMONIE (SATTVA) constituie punctul de referinţă al oricărei evaluări a stărilor fizice, psihice sau mentale ale fiinţei umane (în cazul în care această evaluare este realizată spre exemplu, în contextul unei examinări medicale ayurvedice). În practica ayurvedică, fiecare dintre substanţele şi energiile subtile care se manifestă în calitate de constituenţi corporali (DHATU-uri), şi care astfel contribuie la structurarea (alcătuirea) specifică a MICROCOSMOSULUI fiinţei umane (atât ce din punct de vedere fizic, cât şi din punct de vedere subtil) sunt evaluate (caracterizate) pornind întotdeauna de la descrierile corespunzătoare stărilor specifice de ARMONIE (SATTVA).

1. Astfel, spre exemplu, cele trei forţe subtile vitale primare (VATA, PITTA şi KAPHA) prezintă - fiecare dintre ele - o anumită stare de ARMONIE (SATTVA) specifică. Prin starea de armonie (SATTVA) corespunzătoare unei DOSHA vom înţelege **concordanţa, acordul şi manifestarea unitară (potrivirea sau coordonarea) care trebuie să existe între cele cinci componente care formează împreună câte o DOSHA**, sau pe scurt **manifestarea concordantă**

(armonioasă) a tuturor celor cinci sub-DOSHA-uri ale unei DOSHA. Caracteristicile stării de ARMONIE (SATTVA) ale unei DOSHA constituie întotdeauna reperul esenţial al oricărui proces de armonizare al naturii individuale (armonizarea aspectelor corespunzătoare predominanţei constituţionale).

În cazul lui VATA DOSHA, manifestarea în MICROCOSMOSUL uman a stării de ARMONIE (SATTVA) specifice acestei DOSHA poate fi recunoscută cu uşurinţă atunci când respectiva fiinţa umană este caracterizată în mod pregnant de stări de veselie, voioşie, entuziasm, exuberanţă benefică, bună dispoziţie, optimism, mobilitate, adaptabilitate, flexibilitate, comunicativitate, elasticitate, imaginaţie, intuiţie, sensibilitate şi detaşare.

În cazul lui PITTA DOSHA, manifestarea în MICROCOSMOSUL uman a stării de ARMONIE (SATTVA) specifice acestei DOSHA poate fi recunoscută cu uşurinţă atunci când respectiva fiinţa umană este caracterizată în mod pregnant de stări de curaj, dinamism, vivacitate, încredere pozitivă, discernământ, inteligenţă, claritate, bunăvoinţă, forţă, ordine, putere de coordonare şi mai ales destindere, zâmbet şi umor spontan.

În cazul lui KAPHA DOSHA, manifestarea în MICROCOSMOSUL uman a stării de ARMONIE (SATTVA) specifice acestei DOSHA poate fi recunoscută cu uşurinţă atunci când respectiva fiinţa umană este caracterizată în mod pregnant de stări de calm, mulţumire, linişte, seninătate, iubire, răbdare, iertare, devotament, compasiune, credinţă, stabilitate, tenacitate, perseverenţă, statornicie, relaxare, rezistenţă şi mai ales umilinţă.

2. De asemenea, cele şase energii subtile corespunzătoare gusturilor (RASA) prezintă fiecare o anumită stare de ARMONIE (SATTVA) specifică, care caracterizează în mod unic fiecare astfel de energie subtilă, prin intermediul anumitor stări corespondente:

a) Starea de ARMONIE (SATTVA) care corespunde sublimării armonioase a energiei subtile corespunzătoare gustului DULCE (MADHURA) este caracterizată de stări de mulţumire fără obiect, pace lăuntrică, stări de împlinire, iubire infinită, de bucurie nemărginită şi de fericire oceanică. Fiinţa umană care urmăreşte în mod consecvent trezirea, amplificarea şi sublimarea armonioasă a acestei energii subtile va avea posibilitatea de a se apropia gradat de realitatea divină ultimă (DUMNEZEU) prin iubire sau cu alte cuvinte pe calea iubirii sau a dăruirii de sine prin iubire de DUMNEZEU. Întotdeauna o asemenea fiinţă umană va putea trăi plenar sentimentul copleşitor "că DUMNEZEU ESTE IUBIRE ŞI PACE INFINITĂ".

b) Starea de ARMONIE (SATTVA) care corespunde sublimării armonioase a energiei subtile corespunzătoare gustului SĂRAT (LAVANA) este caracterizată de stări de însufleţire, participare plenară şi energică, trăire intensă şi plină de savoare a oricărei experienţe binefăcătoare, curiozitate şi interes. Fiinţa umană care urmăreşte în mod consecvent trezirea, amplificarea şi sublimarea armonioasă (rafinarea) acestei energii subtile va avea posibilitatea să se apropie

gradat de realitatea divină ultimă (DUMNEZEU) printr-o beatifică dizolvare a conştiinţei sale în nemărginire sau cu alte cuvinte prin descoperirea adevărului esenţial (fundamental) şi anume că "DUMNEZEU ESTE PREZENT PRETUTINDENI, ATÂT ÎN FIECARE ASPECT MANIFESTAT DIN UNIVERS (MACROCOSMOS), CÂT ŞI DINCOLO DE ORICE FEL DE ASPECT MANIFESTAT (ÎN TRANSCENDENT)".

c) Starea de ARMONIE (SATTVA) care corespunde sublimării armonioase a energiei subtile corespunzătoare gustului ACRU (AMLA) este caracterizată de stări de discernământ, claritate, concizie, putere de focalizare, aspiraţie spirituală precis orientată, cunoaştere, selectivitate şi discriminare înţeleaptă. Fiinţa umană care va urmăreşte în mod consecvent trezirea, amplificarea şi sublimarea armonioasă (rafinarea) acestei energii subtile va avea posibilitatea să se apropie gradat de realitatea divină ultimă (DUMNEZEU) prin aprofundarea constantă şi perseverentă şi unui anumit aspect al DIVINULUI, prin adorarea plină de iubire a uneia dintre cele 10 Mari Puteri Cosmice şi în general prin focalizarea precisă a unui anumit aspect suprem care constituie un atribut al lui DUMNEZEU. Experienţa ultimă pe care o poate conferi sublimarea armonioasă a acestei energii subtile este starea în care fiinţa umană fuzionează cu realitatea ultimă, conştientizând în mod plenar că: "DUMNEZEU ESTE SINGURA REALITATE ETERNĂ SAU UNICUL, IMANENT ŞI TOTODATĂ TRANSCENDENT".

d) Starea de ARMONIE (SATTVA) care corespunde sublimării armonioase a energiei subtile corespunzătoare gustului PICANT (KATU) este caracterizată de stări de curaj, încredere nemărginită în puterea binelui divin, putere de pătrundere spirituală, putere de dăruire necondiţionată, eroism precum şi o foarte intensă şi fierbinte ardoare în aspiraţia spre DUMNEZEU. Fiinţa umană care va urmăreşte în mod consecvent trezirea, amplificarea şi sublimarea armonioasă (rafinarea) acestei energii subtile va avea posibilitatea să se apropie de realitatea divină ultimă (DUMNEZEU) adeseori printr-o puternică aspiraţie şi detaşare de sine, prin desprinderea de aspectele mărginite şi efemere, ea comportându-se în această situaţie ca un veritabil erou spiritual (VIRA). Pe această cale a aspiraţiei intense şi pline de ardoare fiinţa umană se îndreaptă spre DUMNEZEU din perspectiva calităţii sale de PRINCIPIU MASCULIN SUPREM (SHIVA), amplificând gradat toate acele calităţi spirituale solare (masculine, YANG) care în final îi vor permite fuziunea cu aspectul ultim (DUMNEZEU sau, în acest context, SHIVA).

e) Starea de ARMONIE (SATTVA) care corespunde sublimării armonioase a energiei subtile corespunzătoare gustului AMAR (TIKTA) este caracterizată de stări de detaşare, decondiţionare, înţelegere intuitivă profundă, pătrundere spirituală în regiunile elevate ale conştiinţei, transcendere şi iluminare. Fiinţa umană care va urmăreşte în mod consecvent trezirea, amplificarea şi sublimarea armonioasă (rafinarea) acestei energii subtile va avea posibilitatea să se apropie gradat de realitatea divină ultimă (DUMNEZEU) renunţând gradat la toate

aspectele efemere (iluzorii), înţelegând că natura manifestării este neeternă şi astfel orientându-se cu totul către fuziunea cu singura realitate eternă care este SINELE UNIVERSAL (PARAMATMAN) sau DUMNEZEU. Prin sublimarea armonioasă a acestei energii subtile (ce are loc în acest caz mai ales prin TRANSCENDERE) fiinţa umană depăşeşte gradat iluzia oricărui aspect ce ţine de manifestare (MAYA) şi astfel experimentează în ea în mod direct că "SINGURA REALITATE ESTE EXISTENŢA TRANSCENDENTĂ A LUI DUMNEZEU".

f) Starea de ARMONIE (SATTVA) care corespunde sublimării armonioase a energiei subtile corespunzătoare gustului ASTRINGENT (KASHAYA) este caracterizată de stări în care are loc retragerea completă a simţurilor către interior (PRATYAHARA), interiorizare elevată, introspecţie şi căutare de sine. Fiinţa umană care va urmăreşte în mod consecvent trezirea, amplificarea şi sublimarea armonioasă (rafinarea) a acestei energii subtile va avea posibilitatea să se apropie gradat de realitatea divină ultimă (DUMNEZEU) prin descoperirea naturii sale esenţiale care este SINELE NEMURITOR (ATMAN), scânteie din DUMNEZEU TATĂL (PARAMATMAN). Prin rafinarea gradată a acestei energii subtile fiinţa umană poate experimenta, printr-o interiorizare elevată constantă, starea de identificare cu aspectul ultim SINELE NEMURITOR, ETERN (ATMAN).

Din punctul de vedere al sistemului YOGA, o fiinţă armonioasă reprezintă o fiinţă care se află în stare de REZONANŢĂ cu energiile benefice din MACROCOSMOS. De asemenea, în acelaşi context, armonia (SATTVA) reprezintă unitatea contrariilor în întreaga manifestare. În ceea ce priveşte starea de armonie am selectat câteva proverbe româneşti care o prefigurează:

"Asta nu-i nici cea dintâi, nici cea din urmă".
"Astăzi eşti, mâine nu eşti".
"Astăzi ploaie, mâine ninsoare şi poimâine soare".
"Auzi cum creşte iarba".
"Cine vede naşterea, vede şi moartea".
"Cât dai atâta iei".
"În trup sănătos, minte voioasă".
"Noapte cu soare nu s-a pomenit".
"Soarele ne încălzeşte pe toţi la fel".
"Toată treaba cu socoteala ei".
"Unul se naşte şi altul moare".
"Vremea îndreaptă toate lucrurile".

SATTVA GUNA
modalitatea echilibrului şi a unificării (0)

SATTVA GUNA este prima dintre cele trei Tendinţe fundamentale ale Naturii (**GUNA**). SATTVA GUNA sau "conştiinţa subiectivă" este considerată adeseori ca fiind acea tendinţă care atunci când este predominantă determină armonia, frumuseţea, echilibrul şi credinţa puternică în DUMNEZEU. Ea con-

duce fiinţa umană către eliberarea spirituală, fiind tocmai de aceea numită în unele scrieri "**forţa ascendentă**", cea care atunci când predomină în fiinţă determină expansiunea conştiinţei şi trezirea cunoaşterii superioare.

SATTVA GUNA este acea forţă subtilă care menţine echilibrul între activitate (corespunzătoare lui RAJAS GUNA) şi stabilitate (corespunzătoare lui TAMAS GUNA). Atunci când SATTVA GUNA predomină mai mereu activitatea sau gândirea unei fiinţe umane făcând-o să fie sănătoasă, armonioasă şi fericită, spunem despre aceasta că este o fiinţă SATTVA-ică, adică predominant pătrunsă de SATTVA GUNA (=> v. **SATTVA**).

SATYA

adevărul sau starea de a fi în Adevăr

I. SATYA (adevărul) este una dintre cele cinci **YAMA** (reguli de comportament) menţionate în YOGA SUTRAS ale lui PATANJALI: 1. **AHIMSA** (non-violenţa); 2. SATYA (adevărul); 3. **ASTEYA** (non-furtul); 4. **BRAHMACHARYA** (continenţa); 5. **APARIGRAHA** (non-posevitatea). SATYA sau adevărul este **cea mai importantă regulă de comportare**. MAHATMA GANDHI spunea: "ADEVĂRUL ESTE DUMNEZEU ŞI DUMNEZEU ESTE ADEVĂR". Aşa cum focul arde impurităţile şi rafinează aurul, tot astfel focul adevărului purifică totdeauna fiinţa. Adevărul a fost în mod special respectat şi chiar adorat în tradiţia yoghină. **VEDA**-ele afirmă că: "Adevărul este cel ce guvernează pământul, apa, cosmosul întreg". MAHABHARATA afirmă chiar că: "Dacă meritul obţinut făcând o mie de sacrificii rituale ASHVAMEDHA ar fi plasat în balanţă cu meritul adevărului (SATYA), adevărul ar atârna încă mai greu".

Marele înţelept MANU afirmă: "Toate activităţile umane sunt efectuate graţie cuvântului şi nu există alt mijloc de comunicare a gândurilor decât cuvântul, deci omul care necinsteşte cuvântul care este sursă şi fundament pentru toate activităţile, fiind nesincer sau incorect în limbajul său, se poate spune că devine în acelaşi timp un hoţ al tuturor lucrurilor pe care el le denaturează". Pentru respectarea acestei reguli, fiinţa umană trebuie să se abţină de la orice exagerare, pretenţie, exprimare echivocă, semiadevăr, dezvoltând în acelaşi timp o putere de viziune clară şi directă excluzând confuzia, inconstanţa, agitaţia haotică în vorbire, gândire sau acţiune.

SATYA, la nivelul vorbirii, înseamnă că nu trebuie să spunem ceea ce ştim că este fals şi nici nu trebuie să inducem pe alţii în eroare lăsându-i să înţeleagă că ştim cu precizie ceva când de fapt numai bănuim, sau facem presupuneri dogmatice. Implică de asemenea că nu trebuie să facem judecăţi pripite. Acestui autocontrol trebuie să i se dea totuşi un sens mai larg: să fii drept în gând şi în faptă tot aşa ca şi în vorbire. Fiinţa umană care urmăreşte să respecte SATYA trebuie să consacre fiecare clipă a vieţii sale Adevărului în sensul lui cel mai larg. Aceasta implică să gândim în termenii celor mai înalte principii de care suntem capabili, hotărând ca acţiunile şi gândurile noastre să fie în concordanţă cu aceste principii şi fiind consecvenţi lor.

Minciuna nu se referă numai la vorbire. Putem minţi prin acţiuni dacă aceste acţiuni îi înşeală pe alţii; de exemplu, îi facem să creadă că am făcut un lucru pe care nu l-am făcut şi nici nu am avut de gând să-l facem. La sfârşitul fiecărei zile trebuie să ne întrebăm dacă am respectat principiile adevărului. Uneori poate exista tendinţa de a încerca să justificăm un neadevăr. Ar fi însă o nouă greşeală pentru că în felul acesta ne-am minţi pe noi înşine şi nu trebuie să ne înşelăm pe noi aşa cum nu trebuie să-i înşelăm nici pe ceilalţi. De asemenea, adevărul nu trebuie comunicat fără discriminare deoarece, aşa cum afirmă un înţelept yoghin, Cunoaşterea adevărată adresează această rugăciune oricărei persoane care o deţine: "Eu sunt comoara ta, păstrează-mă şi nu mă dărui celor ce nu mă preţuiesc". Fiinţa umană nu trebuie să facă afirmaţii despre care nu este în totalitate sigur. De multe ori imaginaţia oamenilor obişnuiţi ajunge să deformeze foarte mult adevărul, deşi aparent aceştia nu au nici o intenţie negativă. Din viziunea înţelepciunii yoghine, aceasta este totuşi o încălcare a lui SATYA, deoarece a existat o mare superficialitate în gândire.

Înţeleptul VYASA, unul dintre cei care au făcut cele mai autorizate comentarii ale textului YOGA-SUTRA al lui PATANJALI, spune: "Adevărul va fi folosit totdeauna spre folosul tuturor şi nu pentru a distruge sau a face vreun rău creaturilor. Chiar dacă în anumite situaţii afirmăm adevărul, dar prin aceasta facem totuşi un anume rău unei fiinţe, comitem o mare greşeală". În anumite situaţii adevărul poate fi folosit pentru a face rău. Aceasta însă reprezintă o folosire a adevărului nu pentru adevăr în sine ci pentru a face rău celorlalţi. Chiar dacă cineva spune un adevăr incontestabil, dar o face cu intenţia vădită de a răni o altă persoană, atunci el nu practică în mod corect SATYA şi în mod evident el încalcă atunci AHIMSA (non-violenţa). SATYA implică de asemenea o analiză foarte lucidă şi conştientă asupra a ceea ce suntem. Cel care îşi imaginează doar că realizează lucruri folositoare pentru el şi pentru ceilalţi când de fapt nu este aşa, nu are nici o şansă să se schimbe. În primul rând un om trebuie să-şi înţeleagă lipsurile şi limitările acceptându-se aşa cum este pentru că doar în felul acesta poate exista o şansă de transformare. Această falsă înţelegere a ceea ce un om este de fapt este considerată de înţelepţii yoghini ca fiind cel mai mare rău, deoarece toate celelalte rele, dureri, suferinţe provenind din exterior, sunt un rezultat al legii KARMA-ei, având rolul de a ne face să învăţăm şi deci conduc şi ele indirect către înţelepciune. Această falsă înţelegere nu poate însă decât să ne îndepărteze de înţelepciune hrănind egoismul, împingându-ne din ce în ce mai adânc în ignoranţă şi creând imposibilitatea elevării conştiinţei. VYASA continuă: "Deci yoghinul trebuie mai întâi să analizeze hotărând în final ceea ce este mai bun pentru toate fiinţele şi numai după aceea el trebuie să vorbească abţinându-se permanent de la orice minciună". "Gândeşte înainte de a vorbi" este o recomandare cu caracter general. Totuşi, pentru ca o persoană să poată spune adevărul, trebuie în primul rând să-l fi trăit în propria sa fiinţă. De aceea

sensul cel mai înalt al lui SATYA îl reprezintă însăşi profunda transformare interioară ce are ca rezultat revelarea Sinelui Esenţă (ATMAN).

În ştiinţa actuală se cunosc multe cazuri în care o teoremă, o lege sau o idee apreciată la un moment dat ca fiind un adevăr absolut, peste o perioadă de timp a ajuns să fie infirmată sau să constituie un adevăr parţial înglobat într-un sistem mai amplu şi mai profund. Pe măsură ce o fiinţă îşi elevează conştiinţa, rafinându-şi atât frecvenţa predominantă de vibraţie cât şi percepţiile interioare precum şi capacitatea de exprimare, ajunge să trăiască un proces similar celui descris anterior în care noua modalitate de înţelegere o plasează la un nivel mai înalt dându-i astfel o viziune mai amplă şi mai integrată asupra realităţii ori asupra unui fenomen. Acest proces de transformare care implică totdeauna răsturnarea principiilor limitatoare, eliminarea dogmatismului, depăşirea conformismului asociată cu o stare de compasiune pentru cei care deocamdată nu au ajuns încă la acest nivel, este o consecinţă firească a procesului de trezire a conştiinţei.

Plasându-ne la un nivel superior, dispare treptat interesul pentru fenomenele fluctuante, trecătoare şi apare o aspiraţie către tot ceea ce este universal valabil, superior, înălţător, sublim. De aceea, înţelepţii Orientului au afirmat că lumea este o iluzie, iar omul obişnuit poate în multe direcţii să fie asemănat cu o maşină căci el este inconştient faţă de realităţile subtile, adevărate şi nu există nici un alt motiv să fie aşa decât doar faptul că el a consimţit să fie astfel. Starea celui care prin căutarea Sinelui a atins Adevărul Ultim este sublima beatitudine a libertăţii totale. Ea este libertate pentru că în acest moment fiinţa nu mai este constrânsă de nici o lege sau determinare exterioară. Ea este tăcere, căci, citându-l pe LAO TZE: "orice ai spune despre Adevărul Ultim devine o minciună în momentul în care te supui lui". Cele 12 calităţi pe care le implică SATYA sunt: 1. veracitatea, sau faptul de a te abţine de la orice formă de minciună, aceasta atrăgând dispariţia temerii; 2. egalitatea psihică; 3. stăpânirea de sine; 4. absenţa dorinţei în emulaţie (la nivelul dorinţelor superficiale) arată dacă e util să dorim un lucru; 5. iertarea; 6. modestia; 7. puterea de îndurare (rezistenţă); 8. absenţa geloziei; 9. mila; 10. atenţia şi consideraţia pentru ceilalţi; 11. filantropia dezinteresată; 12. dominarea asupra sa însăşi.

Dacă mintea nutreşte gânduri adevărate, dacă omul rosteşte cuvinte adevărate şi dacă întreaga fiinţă este bazată pe adevăr, atunci se creează condiţiile pentru fuziunea cu infinitul. Realitatea în natura sa fundamentală este dragoste şi adevăr şi se exprimă prin aceste două aspecte. Viaţa yoghinului trebuie să se conformeze strict acestor două faţete ale realităţii. De aceea este absolut necesară AHIMSA, care în esenţă se bazează pe iubire. SATYA presupune adevăr total în gând, vorbire şi faptă. Neadevărul, sub orice formă, scoate fiinţa din armonia în care există în mod esenţial cu legea fundamentală a Adevărului. Există 4 păcate provocate prin vorbire: obscenitatea şi injuriile, a spune neadevăruri, calomnia sau inventarea unor lucruri şi ridiculizarea a

ceea ce este sacru sau demn de veneraţie pentru alţii. Controlul vorbirii duce la dezrădăcinarea răului de orice fel. Când mintea nu mai este orientată negativ în nici o direcţie ea este imediat umplută cu bunătate faţă de toţi. Cel care a învăţat să-şi controleze felul de a vorbi, simţind când trebuie şi când nu să vorbească, a obţinut un autocontrol în mare măsură. Când o astfel de persoană vorbeşte, ea va fi ascultată cu respect şi cu atenţie. Cuvintele sale vor fi ţinute minte căci ele vor fi bune şi adevărate.

În YOGA SUTRA (cap. 2 sutra 36) PATANJALI afirmă: "Fiind ferm stabilit în SATYA, rezultatul acţiunilor va fi dobândit, el depinzând în întregime de voinţa noastră". Atunci când aspirantul devine ferm stabilit în veracitate, prin practica acesteia ca lege universală, necondiţionată de timp, ţară, naştere şi circumstanţe, el capătă un BUDDHI (intelect) divin. El este capabil să dobândească fructul KARMA-ei sale (legea cauzei şi a efectului) conform cu dorinţa sa. De obicei, rezultatul KARMA-ei este independent de dorinţele noastre, dar acest lucru nu este valabil în cazul unui om care a realizat perfect SATYA. Prin practicarea lui SATYA, yoghinul capătă adevărul vorbirii. Tot ceea ce spune va deveni adevărat, se va realiza. În YOGA acest lucru este numit vorbire psihică. Aspirantul dobândeşte astfel o anumită putere psihică, mintea sa devine la fel de clară ca o oglindă, astfel încât ea reflectă tot ceea ce spune. Astfel, rezultatul oricărei acţiuni este în totalitate dependent de el - rezultatul nu mai depinde de schimbare. Sau, se poate spune că acela care a atins perfecţiunea în SATYA e capabil să cântărească în permanenţă cât mai bine orice cuvânt pe care-l rosteşte deoarece el deţine controlul perfect asupra vorbirii.

Numai acela care ştie să-şi cântărească fiecare cuvânt poate spune adevărul; acest lucru devine o condiţie a vorbirii sale. El nu exprimă nimic care să nu fi fost cântărit prin puterea spirituală. În acest fel el poate controla în aşa măsură vehiculul vorbirii încât orice rosteşte se realizează. Acestea sunt cele două înţelesuri ale acestei SUTRA a lui PATANJALI. În primul rând, ea înseamnă că orice spune fiinţa se realizează şi în al doilea rând, ea înseamnă că rezultatul acţiunilor depinde de voinţa sa.

Practica lui SATYA atrage după sine VAK-SIDDHI, sau, cu alte cuvinte, puterea paranormală obţinută prin practica lui SATYA, graţie căreia tot ceea ce spune sau gândeşte fiinţa umană respectivă devine adevărat, efectiv şi se realizează (aceasta deoarece atunci energia specifică a individului se măreşte considerabil, intrând benefic în rezonanţă cu energia subconştientului colectiv).

Proverbe româneşti care îndeamnă la respectarea lui SATYA (adevărul):

"Ce este cu adevărat drept, nu este niciodată păcat".

"Cine tace în mijlocul strigărilor, acela este mai înţelept".

"Cine spune minciună este precum cel ce fură".

"Dumnezeu a dat omului două urechi şi numai o limbă, ca mai mult să audă decât să spună".

"Fii totdeauna un om pe cuvântul căruia poţi zidi".

"Fii tată celor buni şi bici celor răi".

"Fii statornic întru cugetul tău şi unul, dar respectat, să fie cuvântul tău".

"Întâi gândeşte, apoi porneşte şi vorbeşte".

"Gândul rău te dă degrabă cu capul în pârâu"

"Nu poţi sluji în acelaşi timp la doi stăpâni".

"Ori taci, ori spune ceva mai bun decât tăcerea".

"Pe unde iese vorba, pe acolo iese totodată şi sufletul".

"Timpul până la urmă le descoperă pe toate".

"Ţine-ţi totdeauna limba în gură ca-n temniţă".

"Vorba când a ieşit din gură, nu o mai poţi ajunge nici cu armăsarul, nici cu ogarul".

Proverbe din BIBLIE care îndeamnă la respectarea lui SATYA (adevărul):

"Fiul meu, să nu te părăsească bunătatea şi adevărul: leagăţi-le de gât, scrie-le pe tăblia inimii tale".

"Izgoneşte ne-adevărul din gura ta şi depărtează viclenia de pe buzele tale".

"Cine răspândeşte bârfele este un nebun".

"Cine vorbeşte mult nu se poate să nu greşească, dar cel ce-şi ţine buzele este înţelept".

"Limba celui drept este argint ales".

"Buzele celui drept hrănesc pe mulţi".

"Gura celui drept scoate înţelepciune, dar limba stricată va fi nimicită".

"Cine spune adevărul face o mărturie dreaptă".

"Buza care spune adevărul e întărită pe veci, dar limba mincinoasă nu este decât pentru o clipă".

"Limba dulce este un pom de viaţă, dar când este necinstită ea zdrobeşte duhul".

"Martorul mincinos nu va rămâne nepedepsit şi cel ce spune minciuni nu va scăpa".

"Un cuvânt spus la timpul potrivit este ca nişte mere de aur într-un coşuleţ de argint".

"Celor drepţi li se împlineşte dorinţa".

(Prin practica consecventă a lui SATYA (adevărul) se poate dobândi VAK SIDDHI sau puterea paranormală datorită căreia tot ceea ce spune sau gândeşte fiinţa umană respectivă devine adevărat şi se realizează).

SAUCHA

purificarea sau curăţenia

SAUCHA (purificarea) este una dintre cinci "observări" (**NIYAMA**) enumerate în lucrarea fundamentală YOGA SUTRA a înţeleptului PATANJALI: 1. SAUCHA (purificarea); 2. **SANTOSHA** (mulţumirea); 3. **TAPAS** (austeritatea); 4. **SVADHYAYA** (studiul atent şi sistematic al scrierilor cu adevărat spirituale); 5. **ISHVARA-PRANIDHANA** (adorarea Divinului). Înţeleptul VYASA afirmă în comentariul său celebru la SUTRA-ele lui

PATANJALI: "Dintre acestea cinci (NIYAMA), purificarea este foarte importantă şi ea poate fi realizată atât prin intermediul energiilor subtile PURE ale pământului, cât şi prin acelea ale apei cu apă sau cu altceva asemănător, de asemenea, ea poate fi realizată foarte bine prin post, cât şi prin respectarea strictă a anumitor cerinţe care sunt legate de ingerarea zilnică a unei hrane pure".

Curăţirea sau purificarea fizică începe în YOGA prin curăţirea atentă atât exterioară, cât şi interioară. Aceasta implică printre altele efectuarea zilnică a tehnicilor de curăţire a limbii, a nasului, periodic chiar a abdomenului, etc.

SAUCHA (purificarea) cuprinde şase tehnici secrete de curăţire care sunt cunoscute sub numele de SHAT KARMA KRIYAS. Curăţirea atât interioară cât şi exterioară a corpului face să fie eliminată în mod natural şi rapid starea de slăbiciune fizică, deprimarea, deznădejdea, apatia; simultan ea înlătură astfel o mare parte dintre anumite boli. Totodată ea face să dispară starea penibilă de îngreunare, sentimentul de a te simţi impur şi murdar, mărind în acest mod imunitatea organismului la o serie de boli. Yoghinii consideră în unanimitate că doar curăţirea de suprafaţă, exterioară nu este propriu-zis o curăţire. Ea nu este decât nici măcar începutul începutului curăţirii. Dacă în interior eşti foarte curat, chiar dacă eşti acoperit cu noroi la suprafaţă, eşti şi rămâi totuşi curat. Dacă însă în interior eşti foarte murdar, atunci oricât de mult ar fi curăţit DOAR exteriorul, să nu te surprindă că în realitate eşti şi rămâi în continuare murdar.

VYASA continuă: "Acestea toate sunt însă exterioare. Curăţirea interioară esenţială este înainte de toate reprezentată prin curăţirea de toate gândurile rele şi prin eliminarea mizeriilor agitaţiei mentale". Întreaga noastră activitate care este realizată în vederea purificării naturii noastre emoţionale este de asemenea o curăţire eficientă care face să dispară mizeriile agitaţiei mentale. Acestea implică de asemenea eliminarea sistematică a gândurilor şi ideilor rele, negative. De cele mai multe ori gândurile şi ideile noastre care generează totdeauna în universul nostru lăuntric procese de REZONANŢĂ cu anumite energii sunt condiţionate de stadiul de elevare a naturii noastre emoţionale. Prin purificarea gradată a acesteia se purifică de asemenea şi mentalul. Purificarea mentalului are totdeauna o extraordinară importanţă atât în practica YOGA, cât şi în accelerarea evoluţiei fiinţei, pentru că un mental cu adevărat pur poate determina la rândul său purificarea extraordinar de rapidă a tuturor celorlalte structuri subtile, invizibile ale fiinţei.

Înţelepţii yoghini spun: "Mentalul poate transforma (SUBLIMA) cu uşurinţă nectarul în otravă şi otrava în nectar". Ei folosesc adesea exemplul extrem de semnificativ al lotusului care, deşi creşte în ape tulburi şi mlăştinoase îşi păstrează totuşi nealterată frumuseţea şi strălucirea, fără ca prin aceasta vreo picătură de noroi să-i atingă petalele sale albe. În felul acesta ei urmăresc să ilustreze starea unei fiinţe pure care poate să trăiască "nepătată" printre oameni josnici, vicioşi şi obişnuiţi. O stare lăuntrică de puritate, o atitudine interioară

care aspiră intens către curăţenie atrage către fiinţa care practică SAUCHA, instantaneu şi aproape permanent, prin REZONANŢĂ, numai energii benefice, înalte, pure, sublime, divine. Acesta este de fapt şi principiul secret al alchimiştilor care prin purificări, transmutări şi sublimări repetate aspirau astfel să atingă starea ideală, divină a supremei purităţi care era de fapt simbolizată la nivelul material prin aur. Puritatea trupului este de asemenea esenţială pentru a avea o stare psihică cât mai bună. În timp ce obişnuinţele bune ca spălatul, purifică trupul la exterior, **ASANA** şi **PRANAYAMA** îl curăţă în mod tainic şi subtil în interior. Prin urmare, un yoghin veritabil ştie că şi aceste etape din YOGA pot fi incluse în SAUCHA. Practicarea corectă şi sistematică a ASANA-urilor tonifică întregul corp şi îndepărtează gradat toxinele şi impurităţile care generează cauzate de o înclinaţie uneori irezistibilă către plăceri grosiere. PRANAYAMA curăţă şi întăreşte plămânii, oxigenează sângele şi purifică nervii. Dar mult mai importantă decât curăţirea fizică a trupului este curăţirea minţii de emoţiile sale negative care o tulbură. Acestea sunt: ura, pasiunea, lăcomia, desfrâul, gelozia, răutatea, mânia, minciuna şi mândria.

Şi mai importantă chiar decât aceasta este curăţirea aproape completă a intelectului (BUDDHI) de gânduri josnice, impure. Impurităţile minţii sau ale raţiunii sunt eliminate cel mai repede prin iubire copleşitoare şi devoţiune, **BHAKTI** YOGA. Impurităţile intelectului sau ale raţiunii sunt arse cu uşurinţă de focul introspecţiei şi prin aspiraţia frenetică ce vizează realizarea Adevărului. Cuvântul KRIYA în limba sanscrită înseamnă exerciţiu, acţiune şi este în general asociat cu practicile de purificare. SAUCHA poate îngloba prin urmare şi STHULA-KRIYA ce reprezintă ansamblul modalităţilor fizice prin care se realizează operează purificarea structurilor grosiere dar şi SUKSHMA-KRIYA care reprezintă ansamblul acţiunilor de purificare la nivel mental şi spiritual ce îi permit fiinţei umane să se integreze cât mai armonios în ambianţa subtilă universală (MACROCOSMOS).

Curăţirea interioară aduce o inefabilă stare de bucurie şi conferă fiinţei umane o radiaţie luminoasă şi plăcută. Ea face să se instaleze rapid bunăvoinţa şi elimină îngrijorările, frustrările, tensiunea interioară, disperarea şi bolile mentale uşoare. Când o fiinţă umană este mai mereu veselă şi binevoitoare, ea vede la ceilalţi în primul rând calităţile, ignorând sau iertând adeseori spontan defectele. Respectul pe care o anumită fiinţă umană îl acordă în mod firesc şi sincer unei alte fiinţe umane pentru anumite calităţi evidente, o va face la scurt timp după aceea să se respecte şi pe sine însuşi şi chiar să fie respectată de ceilalţi, aceasta atrăgând totodată după sine trezirea şi amplificarea puterii de a depăşi cu mare uşurinţă grijile şi supărările. Când mintea yoghinului este pură şi lucidă acestuia îi va fi foarte uşor să se focalizeze. Printr-o bună concentrare mentală se obţine cu uşurinţă stăpânirea simţurilor (INDRIYA-JAYA). În această stare, yoghinul pătrunde cu repeziciune în templul propriului său corp şi apoi îşi revelează propriul SINE SUPREM (ATMAN) care se află oglindit în inima sa.

În afară de puritatea corpului, a gândirii şi a cuvântului este de asemenea necesară şi o corespunzătoare puritate a hranei. Pe lângă curăţenia absolut necesară ce trebuie urmărită în timpul preparării hranei, este esenţial să studiem în prealabil gradul de puritate al elementelor componente pe care după aceea ea ni le oferă. Hrana reprezintă suportul important sau substanţa care asigură susţinerea întregii vieţi şi ea este tocmai de aceea privită ca o fiind o expresie a lui BRAHMAN (Absolutul sau DUMNEZEU). De aceea hrana trebuie să fie mâncată cu sentimentul pregnant că ea este o ofrandă pe care natura ne-o dăruieşte. Tocmai de aceea sfinţii simt cel mai adesea că fiecare înghiţitură de hrană pură le conferă puterea tainică de a-l servi pe DUMNEZEU. Gândind mai mereu în felul acesta o hrană pură devine foarte pură. Cunoscând de mii de ani toate acestea yoghinii au stabilit anumite reguli stricte ale dietei. În primul rând ei recomandă regimul lacto-vegetarian. În general yoghinii consideră că există trei tipuri de hrană după efectele pe care aceasta le produce asupra organismului. În această direcţie faimosul tratat al înţelepciunii BHAGAVAD GITA spune: "Hrana preponderent SATTVA-ică este acea care conduce fiinţa umană la longevitate, inteligenţă, forţă benefică, sănătate, bunăstare şi bună dispoziţie; ea este savuroasă, substanţială, plăcută şi profund hrănitoare. Hrana preponderent foarte amară, exagerat de acidă, prea sărată, iritantă, prea condimentată, este aceea care declanşează atât durere cât şi dezordini fizice şi mentale, ea fiind RAJAS-ică. Hrana preponderent TAMAS-ică este cea care deja şi-a pierdut valoarea nutritivă (fiind fiartă mai mult de două ore) care este insipidă, alterată sau de mult timp conservată, care este fetidă sau care reprezintă resturile lăsate de cineva. Toată această hrană este impură şi generează stări de inerţie, somnolenţă şi greutate".

Regimul alimentar al yoghinului trebuie să fie în esenţă preponderent SATTVA-ic: cereale (grâu, orez, orz, etc), lapte, brânză şi smântână proaspete, unt natural albit, fructe maturizate, miere, polen apă pură de izvor (eventual MINERALĂ naturală) sau apă de ploaie. La rândul său faimosul tratat YOGA "HATHA YOGA PRADIPIKA" menţionează: "Yoghinul nu trebuie niciodată să-şi umple, atunci când mănâncă, stomacul mai mult de trei sferturi, lăsând un sfert din acesta gol pentru circulaţia aerului".

Chiar şi caracterul unei fiinţe umane poate fi până la urmă transformat după felul de mâncare care este preponderent consumat şi în funcţie de modul în care o consumăm. Omul este singura fiinţă care datorită pervertirii instinctului mănâncă chiar şi atunci când nu-i este deloc foame. Există de asemenea foarte mulţi oameni care trăiesc mai mult pentru a mânca în loc să mănânce cu înţelepciune pentru a trăi sănătoşi şi fericiţi. Cei care mănâncă cel mai adesea doar pentru plăcerea grosieră de a mânca, se hrănesc de cele mai multe ori în exces şi ajung să sufere de felurite boli la nivel digestiv.

Yoghinii realizează în orice acţiune echilibrul, aşa că cel mai adesea ei mănâncă atât pentru a-şi susţine din punct de vedere energetic corpul fizic, cât şi pentru a fi împliniţi şi armonioşi trupeşte. Ei tocmai de aceea nu mănâncă

nici prea puţin, dar nici prea mult, deoarece idealul lor este o deplină armonie vitală şi corporală.

Un yoghin nu este nici slab, nici gras, ci ARMONIOS ÎMPLINIT CORPORAL. În concluzie, SAUCHA reprezintă activitatea sistematică de purificare care este realizată la toate nivelurile fiinţei umane şi ea insistă în special asupra purităţii mentale şi psihice. PATANJALI în YOGA SUTRAS (cap. 2, SUTRA 41, afirmă: "Prin practica atentă şi perseverentă a purităţii mentale se atinge cu uşurinţă fericirea, focalizarea minţii, controlul stărilor mentale şi se poate chiar realiza viziunea SINELUI SUPREM (ATMAN)".

Proverbe româneşti care reflectă în mod indirect necesitatea respectării principiilor purităţii (SAUCHA):

"Brânză bună în burduf de câine".
"Ceea ce e curat n-are trebuinţă să fie spălat".
"Când capul boleşte, tot trupul pătimeşte".
"Necuratul, când nu are de lucru, îşi aprinde luleaua".
"Gura mereu curăţată, de dureri este curăţată".
"La mâncare să ai cumpătare şi la băutură să fii cu măsură".
"Mai bine mâncare puţină decât boală lungă".
"Omul cinsteşte haina, nu haina pe om".
"Omul de va bea, ca porcul va mânca".
"Vorba puţină şi mâncarea puţină nu strică niciodată omului".

Proverbe din BIBLIE ce ilustrează realitatea lui SAUCHA (puritatea):

"Fiul meu, ia aminte la cuvintele mele căci ele sunt viaţă pentru cei ce le găsesc şi sănătate pentru trupul lor".
"Cel plin de cruzime îşi tulbură însăşi carnea lui".
"Omul plin de răutate se face urât".
"O inimă liniştită este viaţa trupului, dar invidia este putrezirea oaselor".
"Cine poate zice: "Mi-am curăţat inima, sunt curat de păcatul meu?".
"Nu fi printre cei ce beau vin, nici printre cei ce se îmbuibă cu carne".

SHAKTI

"putere feminină", "forţă a naturii", "energie"

Considerată adesea ca fiind contrapartea feminină (-) sau iubita lui SHIVA (Supremul masculin (+)) ea este expresia eternului feminin sau a Zeiţei mame unificând feminitatea şi maternitatea prin manifestarea sa ca Forţă a Naturii. Ea este venerată în Orient în diferitele sale aspecte feminine dintre care amintim pe KUNDALINI prezent în fiecare fiinţă umană. SHAKTI este **personificarea efectivă a energiei feminine primordiale**, ea încarnează adeseori forţa de realizare a lui BRAHMAN, fiind aspectul feminin dinamic al lui DUMNEZEU, vitalitatea feminină care îi permite lui BRAHMAN să creeze totul, să conserve sau să păstreze totul, să facă să dispară totul. În fiinţa umană expresia cea mai uşor sesizabilă a lui SHAKTI este dinamismul sexual. Pulsiunea amoroasă sau libidoul este un exemplu de manifestare a lui SHAKTI. Textele secrete orientale menţionează că graţia lui SHAKTI în fiinţa umană (trezirea, amplificarea,

acumularea, transmutarea şi sublimarea diferitelor aspecte sau manifestări specifice ale lui SHAKTI) este indispensabilă pentru a putea înţelege gradat dimensiunea transcendentală a lui DUMNEZEU. Tantrismul în special se interesează adeseori de conştientizarea şi integrarea lui SHAKTI în fiinţă într o manieră cu totul şi cu totul specială, aici punându se un accent deosebit pe conştientizarea şi amplificarea lui SHAKTI în fiinţă în vederea punerii la unison cu energiile SHAKTI corespondente din MACROCOSMOS.

SHALAKYA-TANTRA

ştiinţa referitoare la tratamentul bolilor organelor din cap şi gât

SHALAKYATANTRA este una dintre cele opt mari ramuri (**ANGA**-uri) sau ştiinţe, specializări, diviziuni specializate (**TANTRA**-uri) ale sistemului medical tradiţional AYURVEDA: 1. **KAYACIKITSA**, 2. **SHALYATANTRA**, 3. SHALAKYATANTRA, 4. **BHUTAVIDYA**, 5. **KAUMARABHRITYA**, 6. **AGADATANTRA**, 7. **RASAYANA**, 8. **VAJIKARANA**. SHALAKYATANTRA se ocupă de **tratamentul şi chirurgia afecţiunilor supra-claviculare** sau bolile capului, gâtului, gurii, nasului, ochilor şi urechilor.

SHALYA-TANTRA

chirurgie generală

SHALYATANTRA este una dintre cele opt mari ramuri (**ANGA**-uri) sau ştiinţe, specializări, diviziuni specializate (**TANTRA**-uri) ale sistemului medical tradiţional AYURVEDA: 1. **KAYACIKITSA**, 2. SHALYATANTRA, 3. **SHALAKYATANTRA**, 4. **BHUTAVIDYA**, 5. **KAUMARABHRITYA**, 6. **AGADATANTRA**, 7. **RASAYANA**, 8. **VAJIKARANA**. SHALYATANTRA reprezintă **ştiinţa extragerii corpurilor străine** prin chirurgie şi a fost iniţiată în vechime de către înţeleptul DHANVANTARI.

SHASTRA

învăţătură tradiţională sau manual fundamental

Acest termen general (SHASTRA) desemnează toate acele texte spirituale, mai mult sau mai puţin secrete, şi care sunt în acord cu VEDA-ele, cărţile sfinte indiene referitoare la principiile spirituale (=> v. **VEDA**). Cu alte cuvinte ele (SHASTRA-ele) reprezintă scrieri ale înţelepciunii orientale, însoţite sau nu de comentarii adecvate.

SHIVA

Supremul Transcendent, literal înseamnă "cel Bun, cel Blând"

SHIVA este cel de-al treilea aspect esenţial din trinitatea hindusă (TRIMURTI) ce îi cuprinde pe **BRAHMA, VISHNU** şi **SHIVA**. SHIVA este aspectul divin prin care are loc distrugerea celor răi şi ignoranţi şi disoluţia a ceea ce este impur. El este o forţă infinită, binefăcătoare, în măsura în care îndepărtează adeseori fulgerător AVIDYA sau ignoranţa înlănţuitoare. Simbolul său este LINGAM-ul (organul masculin creator) ce reprezintă VIRILITATEA, aspectul solar, activ, YANG (+). SHIVA este deseori reprezentat în fuziune intimă, amoroasă, infinită cu iubita sa SHAKTI, care este aspectul feminin, al

cărei simbol fundamental este YONI sau organul feminin, sexual, ce reprezintă aspectul YIN, energia naturii, etc. Numele lui SHIVA nu apare în VEDE. Există o divinitate care poartă numele RUDRA SHIVA şi, pornind de la aceasta, s-a născut SHIVA cu manifestările sau aspectele sale specifice, numit RUDRA. în RIGVEDA termenul RUDRA este uneori folosit în sensul de AGNI, foc subtil şi fii săi sunt MARUT-ii. În RAMAYANA, SHIVA apare ca o mare fiinţă divină atotputernică şi are sensul divinităţii supreme. În MAHABHARATA, cel mai important dintre cele trei aspecte divine este când VISHNU, când SHIVA, care redevine chiar maestrul şi creatorul lui BRAHMA şi al lui VISHNU, venerat de toţi zeii în calitatea sa esenţială de distrugător al tuturor fiinţelor şi stăpân ghid inspirator şi protector al tuturor yoghinilor.

Pentru adepţii care adoră frenetic în el "idealul lor ales" (ISHTA-DEVA), el este divinitatea supremă totală, Realitatea Ultimă. Asociat formelor sale feminine, manifestatoare, dinamice, cunoscute sub numele de SHAKTI, PARVATI, KALI sau DURGA, el încarnează Absolutul Transcendent. Fiecare din aceste Mari Puteri Cosmice sau anumite divinităţi feminine este adeseori considerată a fi contrapartea feminină (SHAKTI) sau soţia lui SHIVA şi uneori iconografia hindusă îl reprezintă în intimă fuziune sexuală infinită, datorită controlului perfect al energiei sexuale, cu încarnările sau aspectele acestor forţe "feminine" imense.

SHIVA poartă numeroase alte nume în funcţie de predominanţa anumitor aspecte ale sale, cum ar fi: SHAMBU, SHANKARA, ISHANA, VISHVANATHA, KEDARNATH sau NATARAJA; acesta din urmă este reprezentat în arta hindusă ca SHIVA-NATARAJA, SHIVA cel transcendent, stăpân suprem al universului, tronând pe NANDI, taurul simbolic al DHARMA-ei şi venerat ca GURU Suprem al tuturor GURU-şilor, distrugătorul suferinţei, distrugătorul celor răi cât şi a întregii materialităţi, datorită graţiei sale fulgerătoare, cel ce dăruieşte înţelepciune, încarnarea renunţării dătătoare de eliberare şi a compasiunii transcendente, a puterii masculine arhetipale a virilităţii esenţiale.

SHUKRA DHATU

"fluidele reproducătoare"

SHUKRA DHATU este **cel de-al şaptelea constituent corporal (DHATU)** principal al corpului. SHUKRA DHATU se referă la **totalitatea fluidelor reproducătoare**, atât cele existente în cazul bărbatului (sperma), cât şi cele existente în cazul femeii (secreţiile sexuale feminine), care alcătuiesc **ţesutul reproducător**. **Sângele menstrual** (ARTAVA) este corelat de asemenea cu SHUKRA DHATU. Funcţia generală corespunzătoare ţesutului reproducător (SHUKRA DHATU) este creativitatea (**GARBHOPATTI**). Ţesutul reproducător (SHUKRA DHATU) se formează din partea cea mai fină a lui **MAJJA DHATU**. Partea fluidă a lui SHUKRA DHATU este transportată în corp prin intermediul sistemului de canale corespunzător numit **SHUKRAVAHASROTA**. Agentul transformator al acestui constituent corporal este **SHUKRA AGNI**. SHUKRA AGNI acţionează asupra substanţei din care este alcătuit SHUKRA DHATU,

dând naştere numai unei singure componente: partea subtilă (**PRASADA**) sau partea cea mai fină, esenţa lui SHUKRA DHATU care va contribui la formarea esenţei subtile vitale a fiinţei (**OJAS**).

SOMA

nectarul divin esenţial

SOMA reprezintă băutura divină, purificatoare, regenerantă, extaziantă preparată din mai multe plante secrete căţărătoare, care este dăruită ca ofrandă lui DUMNEZEU şi pe care marii iniţiaţi brahmani şi yoghinii avansaţi o beau. Această băutură iluminatoare joacă un rol important în RIG VEDA. Considerată a fi capabilă să confere multe puteri supranaturale, SOMA era şi este venerată deoarece pune fiinţa în legătură cu anumite energii subtile, benefice, înalte din MACROCOSMOS. Hinduşii o numeau, de asemenea, "vinul nemuririi" (AMRITA). SOMA este simbolul transformării prin transmutare şi sublimare a bucuriilor obişnuite şi de tot felul care aparţin simţurilor în extatica şi plenara fericire divină (ANANDA). Continenţa amoroasă perfect realizată într-un cuplu dăruit şi iubitor face cu uşurinţă posibilă această asimilare a lui SOMA în AURA celor doi iubiţi. Preoţii Orientului o produceau presând între pietre vlăstare ale plantei secrete cunoscute în India sub numele de SOMA (AMSHU). Sucul natural astfel obţinut este filtrat, apoi este amestecat cu suc de orz şi cu lapte proaspăt, fiind băut după ce a fost consacrat cu fervoare lui DUMNEZEU. El este dulce, cafeniu la culoare şi produce o stare extraordinară de extaz care durează minim 7 zile.

SURYA

fiinţa divină guvernatoare a energie Soarelui sau Zeul Soarelui

SURYA este forţa subtilă divină a marelui Luminător ceresc, care dă naştere zilei şi face cu putinţă existenţa vieţii tuturor oamenilor şi a întregii naturi. El este cel care vede şi supraveghează totul. El este conştiinţa superioară care observă întreaga existenţă, atât cea a fiinţelor umane, cât şi cea a fiinţelor divine (zeilor). SURYA reprezintă forţa subtilă stimulatoare a procesului manifestării. Soarele (SURYA) este cel care separă lumea vizibilă de lumea invizibilă şi totodată lumea fenomenelor de lumea principiilor fundamentale. El guvernează limita dintre material şi spiritual.

SUSHRUTA

autorul lucrării fundamentale de AYURVEDA "SUSHRUTA SAMHITA".

SUSHRUTA-SAMHITA

text fundamental secret de AYURVEDA

SUSHRUTA SAMHITA reprezintă cea mai completă lucrare tradiţională care include atât aspectele fundamentale ale Ştiinţei Vieţii, cât şi nenumărate aspecte referitoare la ştiinţa chirurgiei (**SHALYATANTRA**), deoarece SUSHRUTA însuşi a fost un mare chirurg.

SUTRA

strofă, aforism sau afirmaţie plină de înţelepciune

SVADHYAYA

studiul atent şi sistematic ce vizează revelarea SINELUI

SVADHYAYA (studiul) este una dintre cinci "observări" (**NIYAMA**) enumerate în lucrarea fundamentală YOGA SUTRA a înţeleptului PATANJALI: 1. **SAUCHA** (purificarea); 2. **SANTOSHA** (mulţumirea); 3. **TAPAS** (austeritatea); 4. SVADHYAYA (studiul atent şi sistematic al scrierilor cu adevărat spirituale); 5. **ISHVARA-PRANIDHANA** (adorarea Divinului). Termenul "SVA" înseamnă în limba sanscrită "SINE" şi "ADHYAYA" înseamnă "studiu" sau "educaţie". Educaţie înseamnă trezirea, amplificarea, conturarea şi înflorirea celor mai bune aspecte care există într-o fiinţă umană. SVADHYAYA înseamnă deci "educaţia ce vizează revelarea SINELUI SUPREM". SVADHYAYA este net diferită de învăţarea obişnuită care este realizată prin audierea unui text în care vorbitorul îşi expune propria învăţătură în faţa ignoranţei celor care îl ascultă.

Când o fiinţă umană urmăreşte cu adevărat să realizeze SVADHYAYA, atunci atât cel care vorbeşte, cât şi cel care ascultă au oarecum aceleaşi aspiraţii, multă dragoste şi un profund respect reciproc. Gândurile profund înnobilatoare ce se nasc în timpul stării de SVADHYAYA sunt preluate de cel ce le recepţionează astfel încât ele devin aproape fulgerător o parte din propria sa viaţă şi fiinţă. Cel care practică în mod sistematic SVADHYAYA la modul profund face din urmărirea atentă a propriilor sale trăiri, un fel de citire a propriei sale cărţi a vieţii, iar din răspunsul care apare la aceste trăiri şi din capacitatea sa de a acţiona, el urmăreşte să realizeze un fel de scriere şi revizuire a cărţii sale. El realizează astfel în scurt timp o transformare amplă. El începe astfel să înţeleagă că întreaga creaţie este divină, că Divinitatea (DUMNEZEU) este în interiorul său şi că energia misterioasă care acţionează în el este de aceeaşi natură cu aceea care acţionează în întregul Univers (MACROCOSMOS).

SVADHYAYA reprezintă, de asemenea, studiul spiritual realizat cu multă atenţie asupra unui subiect care este baza sau cauza tuturor celorlalte subiecte sau acţiuni şi care ea însăşi nu mai are nici o altă cauză. Studiul atent şi sistematic al cărţilor sacre ale lumii (BIBLIA, YOGA SUTRA a lui PATANJALI, BHAGAVAD GITA, SHIVA SAMHITA, HATHA YOGA PRADIPIKA etc.) îi vor permite la scurt timp după aceea căutătorului spiritual să se concentreze mai uşor şi să rezolve cu multă uşurinţă dificilele probleme ale vieţii atunci când ele apar. El va elimina astfel în scurt timp ignoranţa şi va putea aduce atât în el, cât şi în ceilalţi DIVINA cunoaştere. Ignoranţa nu are un început, nu are margini, dar TOTUŞI are un sfârşit. Pentru cunoaştere există totdeauna un început, dar nu există un sfârşit decât atunci când căutătorul descoperă ADEVĂRUL ULTIM.

Prin practica lui SVADHYAYA, fiinţa umană înţelege cu adevărat care este natura sa profundă şi astfel realizează gradat comuniunea cu Divinul. Cărţile cu adevărat sacre, profund spirituale, ale lumii există pentru a fi citite

de toţi. Ele sunt revelaţii divine şi tocmai de aceea nu trebuie să fie citite numai de membrii unei singure şcoli spirituale sau grupări. Aşa cum albina culege nectarul din diferite flori, tot astfel un aspirant YOGA veritabil care vizează adevărata spiritualitate asimilează cu nesaţ şi trăieşte plenar în propria sa fiinţă învăţăturile pline de înţelepciune ale celorlalte credinţe, deoarece el ştie că acestea şi vor permite să aprecieze la justa lor valoare, să înţeleagă în profunzime şi să trăiască cât mai bine propria sa credinţă. Filologia nu este un limbaj, ci o ştiinţă a limbajelor şi a cuvântului. Studiul ei îi permite astfel elevului să înveţe mai bine propriul său limbaj. În mod similar, pentru cel înţelept care vede dincolo de aparenţe, YOGA nu este o religie în sine; ea este ştiinţa esenţei tuturor religiilor. Privită din acest punct de vedere ea este studiul şi practica spirituală sistematică ce permit unei fiinţe umane să-şi aprecieze mult mai bine propria sa credinţă. Prin urmare, YOGA nu se opune niciodată creştinismului, iar CREŞTINUL care practică în mod perseverent YOGA VA DEVENI ASTFEL MULT MAI BUN CREŞTIN. În general, pentru un yoghin, practica lui SVADHYAYA înseamnă studiul atent al textelor spirituale tradiţionale care ne vorbesc despre eliberarea spirituală şi despre divinitate. Toate tratatele cu adevărat esenţiale care analizează diferitele aspecte şi ramuri ale sistemului YOGA trebuie să-i devină cunoscute. De multe ori, aceste texte sacre erau memorate pe dinafară, în întregime în şcolile de YOGA şi de filozofie din Orient. Textele sacre şi învăţăturile secrete deosebit de valoroase cu privire la practica YOGA erau rareori tipărite, ele fiind adeseori transmise pe cale orală sau prin manuscrise. Cei care practică SVADHYAYA nu trebuie niciodată să se limiteze în studiul lor numai la modul intelectual vag şi confuz de a înţelege aceste texte, ci trebuie înainte de toate să urmărească să simtă profund în propria lor fiinţă încărcătura spirituală pe care acel text o emană (identificându-se profund prin declanşarea unor procese inefabile de REZONANŢĂ cu mesajul tainic al acestora). Aceste texte care reprezintă întotdeauna nişte revelaţii divine au o forţă cu totul aparte care ne ajută ca prin ele să putem evoca însăşi prezenţa divină a lui DUMNEZEU. Privite din acest punct de vedere ele sunt întocmai ca nişte căi ce ne permit să ajungem la DUMNEZEU. De altfel, multe dintre aceste texte sunt redate ca fiind nişte dialoguri între încarnarea Principiului Suprem Masculin (SHIVA) şi aceea a celui Feminin (SHAKTI), între zei şi zeiţe, între zei şi oameni care au atins un înalt nivel de evoluţie spirituală. Întotdeauna profunzimea adevărurilor enunţate în aceste cărţi sunt de natură să schimbe adânc conştiinţa celui ce se apleacă cu interesul cuvenit asupra lor deoarece prin procesele de REZONANŢĂ care se declanşează atunci acest miracol devine posibil.

O reflecţie constantă şi profundă asupra acestor texte fundamentale pregăteşte mintea şi sufletul căutătorului pentru înţelegerea adevărurilor ultime, trezeşte, amplifică şi întreţine aspiraţia de a realiza scopul DIVIN ultim. Ea eliberează printre altele mintea de ignoranţă, de semi-conştienţa sa, de semidoctism şi de orizonturile sale limitate, cufundându-o în adâncimea

preocupărilor spirituale până în momentul în care aspirantul se va putea dispensa de toate ajutoarele exterioare şi va putea găsi prin ILUMINARE SPIRITUALĂ în el însuşi întreaga cunoaştere divină. În anumite texte yoghine se spune că adeptul poate să renunţe la toate cărţile, chiar şi la scrierile sacre doar în momentul în care le-a asimilat perfect.

Învăţăturile sacre vedice sunt numite SRUTI şi ele sunt privite din două puncte de vedere: 1. Ca obiect de studiu; 2. Ca o culegere de formule sacre prin a căror recitare transfiguratoare se realizează astfel un act tainic de adorare a lui DUMNEZEU. În acest al doilea caz, SVADHYAYA include, de asemenea, repetarea orală sau mentală a unor formule, cum ar fi: "DOAMNE DUMNEZEULE MILUIEŞTE-MĂ PE MINE, ROBUL TĂU" sau a unor MANTRA-e. În aceste BIJA sau "seminţe verbale secrete" se spune că sunt condensate toate VEDA-ele. Ele sunt nucleul din care totul emană şi către care în final totul converge (se îndreaptă), iar recitarea lor transfigurată de către cei care înţeleg semnificaţia lor profundă este considerată a fi echivalentă şi chiar întrece ca valoare citirea superficială a textelor vedice în toată extensia lor.

SVADHYAYA implică, de asemenea, lectura spirituală într-o stare transfiguratoare, elevată, a conştiinţei a unor texte sacre, cum ar fi: BIBLIA, SHIVA SAMHITA, HATHA YOGA PRADIPIKA, YOGA SUTRA a lui PATANJALI, VIJNANA BHAIRAVA TANTRA, SHIVA SUTRA, GHERANDA SAMHITA, cele patru evanghelii din Noul Testament, şi chiar EVANGHELIA LUI TOMA care a fost descoperită la MAREA MOARTĂ.

Anumite proverbe româneşti care îndeamnă la educaţie şi studiu (SVADHYAYA):

"Ai carte, ai parte".

"Cel care ştie carte, are patru ochi şi nouă minţi".

"Cel ce caută va afla".

"Cunoaşte-te pe tine însuţi".

"Când e vorba de învăţătură, omul nu e niciodată bătrân".

"Cu cât auzi mai multe, cu atât mai multe înveţi".

"Gura înţeleptului când se deschide, tu închide-o pe a ta (dacă nu eşti şi tu înţelept)".

"Învaţă la tinereţe, ca să ştii la bătrâneţe".

"Nu este învăţat cel ce citeşte, ci este învăţat cel care ia înţelesul la ceea ce citeşte".

"Nu să grăieşti, ci felul în care să grăieşti să te sileşti a învăţa".

"Omului cu învăţătură îi curge miere din gură".

"Omul care ştie carte de toate are parte".

"Vorbele plăcute înmulţesc învăţătura".

Proverbe din BIBLIE ce ilustrează realitatea lui SVADHYAYA (studiul atent):

"Păstrează bine în inima ta cuvintele mele, păzeşte poruncile mele şi vei trăi".

"Dobândeşte înţelepciune, dobândeşte pricepere; nu uita cuvintele gurii mele şi nu te abate de la ele".

"Fiul meu, ia aminte la cuvintele mele, căci ele sunt viaţă pentru cei ce le găsesc şi sănătate pentru trupul lor".

"Învăţătura înţeleptului este izvor de viaţă".

"Cel care leapădă învăţătura îşi dispreţuieşte sufletul".

"Lipsa cunoaşterii este o pagubă pentru suflet".

"Ascultă şi primeşte învăţătura ca să fi înţelept pe viitor".

"Deschide-ţi inima la învăţătură şi urechile la cuvintele ştiinţei".

SVADHISTHANA CHAKRA

centrul subtil de forţă din regiunea genitală (v. CHAKRA)

TAMAS

"greutate" sau "letargie" şi este utilizat cu sensul de "întunecare"

Termenul sanscrit TAMAS indică o stare statică sau inertă existentă la un anumit nivel al fiinţei şi care corespunde predominanţei accentuate a lui TAMAS la acel nivel. În AYURVEDA, TAMAS indică de asemenea o **natură mentală întunecată**, caracterizată de ignoranţă, inerţie, prostie, lene şi stagnare. (v. **TAMAS GUNA**).

TAMAS GUNA

modalitatea fundamentală a inerţiei şi a contracţiei (-)

TAMAS GUNA este ultima dintre cele trei Tendinţe fundamentale ale Naturii (GUNA). Ea este **principiul obscurităţii şi al inerţiei în Natură**, fiind acea forţă subtilă care asigură stabilitatea fizică, materială a manifestării. Înţeleptul Aulukya a propus o teorie similară teoriei atomice care descrie fluiditatea materiei. El spunea că: "Dacă nu ar fi TAMAS GUNA sau acea proprietate care face ca toate corpurile materiale să rămână aceleaşi, clipă de clipă, în timp, atunci nu ar mai exista nimic solid". Fără TAMAS GUNA nu ar mai exista prezentul aşa cum îl cunoaştem, ci doar trecutul şi viitorul. TAMAS GUNA conferă corpurilor materiale caracteristica statică, el este **factorul de coeziune** fără de care lumea, aşa cum o ştim, n-ar putea exista. TAMAS GUNA desemnează energia potenţială a particulelor materiale. În mod similar TAMAS GUNA îşi manifestă funcţia sa de factor de coeziune şi la nivel psihic şi mental, gândirea fiind şi ea fluidă. TAMAS GUNA face astfel încât cunoaşterea să fie statică şi să rămână astfel încât să poată fi stocată în creier. TAMAS GUNA este considerată adeseori ca fiind acea tendinţă care conduce către ignoranţă şi inerţie, fiind numită în unele lucrări **"forţa descendentă"**. Ea amplifică lenea şi complacerea "fatalistă" care ne împiedică să progresăm în indiferent ce direcţie. În multe texte yoghine străvechi, TAMAS GUNA este definită inerţie, non-inteligenţă, fiind principiul obscurităţii sau al inerţiei în natură. Atunci când TAMAS GUNA predomină mai mereu activitatea sau gândirea unei fiinţe umane, făcând-o să fie apatică, egoistă, inertă, inactivă sau somnolentă, spunem despre aceasta că este TAMAS-ică, adică predominant pătrunsă de TAMAS GUNA (v. **TAMAS**).

TANTRA

ştiinţă specializată

Termenul TANTRA se referă la modul general la o anumită ştiinţă, specializare, ramură sau diviziune specializată a unui anumit sistem amplu de cunoştinţe. Literal cuvântul sanscrit TANTRA înseamnă "ţesătură", "urzeală", "relaţie", "adunare". Spre exemplu, sistemul medical tradiţional AYURVEDA cuprinde 8 mari ramuri sau diviziuni specializate, care fiecare în parte reprezintă o anumită formă de TANTRA: 1. KAYACIKITSA TANTRA, 2. SHALYA TANTRA, 3. SHALAKYATANTRA, 4. BHUTAVIDYA, 5. KANMARATANTRA, 6. AGADATANTRA, 7. RASAYANA TANTRA, 8. VAJIKARANA TANTRA. Toate aceste 8 diviziuni (TANTRA-uri) se ocupă cu prevenirea şi vindecarea bolilor şi ele studiază de asemenea condiţiile de mortalitate în domeniile respective. În conformitate cu VEDA-ele, UPANISHAD-ele, PURANA-ele şi cu BHAGAVAD-GITA, TANTRA (sau TANTRA YOGA) face parte din SANATANA-DHARMA, religia eternă a hinduşilor.

TANTRA are drept temă centrală energia divină sau forţa creatoare (SHAKTI) care, sub forma unei zeiţe (DEVI), încarnează aspectul feminin al fiecărei divinităţi. Această energie divină feminină este adeseori cunoscută ca fiind contrapartea polară sau soţia lui SHIVA. În deplin acord cu SHIVA, SHAKTI adoptă adeseori forme benefice. Orice TANTRA comportă cinci teme: 1. creaţia lumii; 2. distrugerea sau disoluţia acesteia; 3. adorarea frenetică a lui DUMNEZEU în aspectele sale masculin sau feminin sau, cu alte cuvinte, fuziunea inefabilă cu una dintre nenumăratele divinităţi masculine sau feminine; 4. obţinerea puterilor supranaturale (SIDDHI); 5. diferitele căi şi modalităţi pentru a ajunge la intima fuziune inefabilă şi unire cu SUPREMUL ABSOLUT prin meditaţie.

Adeseori TANTRA YOGA este sinonimă cu KUNDALINI-YOGA. Tratatele tantrice sunt în general redactate sub forma dialogurilor între SHIVA, Absolutul divin şi o SHAKTI a sa care încarnează energia feminină subtilă divină. Aceste texte au drept scop să accelereze trezirea spirituală şi să eleveze fiinţa umană în întregime, conducând-o la perfecţiunea divină, învăţând-o cum să-şi trezească şi să conducă gradat în sus forţa cosmică latentă (KUNDALINI-SHAKTI) care dormitează în ea (o bună parte din aceasta manifestându-se prin potenţialul sexual specific atât la bărbat (sperma) cât şi la femeie (ciclul menstrual), cu ajutorul diferitelor exerciţii specifice şi a anumitor procedee meditative. Veche de câteva mii de ani, TANTRA YOGA este o sinteză plină de înţelepciune a TRADIŢIEI şi a ştiinţei yoghine care urmăreşte corelarea inefabilă, într-o deplină armonie, a stărilor fizice cu anumite experienţe metafizice pe care numai o fiinţă umană plenar conştientă şi iniţiată poate să le realizeze.

Practica tantrică oferă individului o gamă uluitoare de modalităţi simple şi rapide care îl ajută clipă de clipă să fie în echilibru şi armonie cu Universul (MACROCOSMOSUL), folosind în mod înţelept însăşi condiţiile pe care oricând viaţa de zi cu zi ni le rezervă. Aşa-zisa TANTRA "mâinii drepte" cuprinde o serie vastă de practici care includ exerciţii fizice profund binefăcătoare pentru

sănătate, metode respiratorii care fac să se mişte la voinţă fluxurile subtile ale energiei vitale, procese de purificare ce armonizează aspectele emoţionale ale fiinţei, tehnici mentale care disciplinează şi focalizează mintea, practici meditative care implică diagrame geometrice (YANTRA) şi sunete subtile (MANTRA) care rafinează conştiinţa şi o fac aptă să reveleze SPIRITUL.

În practica tantrică, potenţialul creator, energia sexuală transmutată, atunci când este valorificată cu succes prin sublimare, devine o forţă extrem de importantă care poate conduce rapid către o transformare extraordinară a fiinţei umane. Toate acestea pot fi realizate de către un individ care, rămânând abstinent, practică singur, sau pot fi trăite într-un cuplu stabil, unit, plin de tandreţe şi iubitor în care se urmăreşte permanent continenţa şi sublimarea superioară a energiilor rezultate, precum în aşa-zisa TANTRA "a mâinii stângi". Abordarea intimă afectuoasă a acestor aspecte în cuplu presupune o rafinată şi sensibilă explorare şi valorizare a relaţiei dintre bărbat şi femeie, iubire reciprocă, respect pentru celălalt, transfigurarea fiecăruia de către celălalt în fiinţă ideală divină, transmutarea potenţialului sexual şi sublimarea armonioasă a energiei rezultante în sferele cele mai elevate ale fiinţei, pentru a atinge împreună, sau fiecare la un anumit moment dat, starea de extaz divin. Aplicarea corectă a acestor precepte izvorâte din înţelepciunea milenară a Orientului conduce gradat la o elevare şi o amplificare a trăirilor în cazul unirii sexuale conştient controlate, de la un proces guvernat de instincte ajungându-se la o veritabilă experienţă spirituală în care cuplul resimte la unison fericirea oceanică infinit nuanţată. Această stare extraordinară este definită adeseori în textele fundamentale YOGA sub numele de **ANANDA**, beatitudine cosmică sau extaz. Dincolo de aberaţiile pe care le susţin cei ignoranţi şi răuvoitori, TANTRA este viaţă trăită plenar şi superior. TANTRA constant şi bine practicată este viaţă echilibrată şi conştiinţă în armonie cu ceea ce apare în mod spontan oricând. TANTRA YOGA este practicată de către Oameni Naturali din întreaga lume, simplu şi într-o transfiguratoare stare de respect pentru Tot ceea ce Este.

TAPAS

austeritate

TAPAS (austeritatea) este una dintre cinci "observări" (**NIYAMA**) enumerate în lucrarea fundamentală YOGA SUTRA a înţeleptului PATANJALI: 1. **SAUCHA** (purificarea); 2. **SANTOSHA** (mulţumirea); 3. TAPAS (austeritatea); 4. **SVADHYAYA** (studiul atent şi sistematic al scrierilor cu adevărat spirituale); 5. **ISHVARA-PRANIDHANA** (adorarea Divinului). Cuvântul sanscrit TAPAS este derivat din rădăcina "TAP" care înseamnă **"a arde"**, **"a izbucni în flăcări"**, **"a străluci"**, **"a suferi de durere"** sau **"a fi mistuit de foc"**.

TAPAS înseamnă deci un efort voit, conştient şi ardent realizat la toate nivelurile fiinţei umane în orice circumstanţă pentru a realiza un ţel spiritual în această viaţă. Realizarea cu succes a unui TAPAS implică printre altele purificare, autodisciplină şi austeritate. Întreaga ştiinţă a construirii unui caracter sau a unei personalităţi elevate poate fi privită ca fiind o practică a unui

TAPAS. Un TAPAS reprezintă prin urmare un efort angrenat conştient, care este realizat pentru a arde cât mai repede toate dorinţele inferioare care ne împiedică pe drumul către ţelul spiritual propus şi în esenţa sa el este efortul de a atinge fuziunea ultimă cu Divinul (DUMNEZEU). Prin urmare, este foarte important să conştientizăm în prealabil, profund scopul pentru care urmează să realizăm un anumit TAPAS. Un ţel profund spiritual va face ca după aceea viaţa noastră să devină pură, elevată, divină. Fără un asemenea scop înalt, sublim, nici o acţiune de acest gen nu are cu adevărat valoare. Înţelepţii yoghini afirmă că viaţa spirituală fără nici un TAPAS este întocmai ca o inimă fără iubire. Fără TAPAS mintea şi inima nu pot fuziona rapid şi pe deplin în Divin. Un TAPAS este de trei feluri. El se poate referi: 1. la trup (KAYIKA), 2. la vorbire (VACHIKA) sau 3. la minte (MANASIKA).

Continenţa sexuală perfectă sau abstinenţa activă (BRAHMACHARYA) şi non-violenţa (AHIMSA) sunt TAPAS-uri pentru trup. A folosi numai cuvinte binefăcătoare care nu aduc răul unei fiinţe, a vorbi despre adevăr, a recita plin de transfigurare imnuri de slavă lui DUMNEZEU şi a nu vorbi în mod mincinos de rău despre alţii (vezi BÂRFA şi CALOMNIA), sunt TAPAS-uri ale vorbirii. A dezvolta o atitudine mentală profund echilibrată în care să putem rămâne liniştiţi şi egali atât în bucurie cât şi în durere, a păstra în permanenţă un riguros autocontrol, toate acestea sunt TAPAS-uri ale minţii. TAPAS-ul se realizează cu aspiraţie spirituală atunci când aspirantul YOGA acţionează fără nici un motiv egoist şi mai ales fără speranţă de recompensă, având o credinţa de nezdruncinat că nici măcar un fir de iarbă nu se poate mişca fără voia lui DUMNEZEU. TAPAS-ul realizat corect şi dus la bun sfârşit conferă întotdeauna o mare forţă însă atunci când după aceea, respectiva forţă este folosită în scopuri egoiste nu face decât să ne înlănţuie şi mai mult în lanţurile iluziei. Prin realizarea cu succes a unui TAPAS yoghinul capătă forţă în trup, în minte şi tărie de caracter. El dobândeşte astfel curaj şi înţelepciune, integritate, fermitate şi simplitate.

TAPASYA înseamnă energie subtilă, tainică produsă de foc. Ea este o purificare prin foc ceea ce înseamnă totodată efortul de a aduce forţele lăuntrice contradictorii la o diferenţă de potenţial foarte mare pentru ca apoi, prin alăturarea lor, să se creeze în universul nostru lăuntric o foarte mare energie subtilă. În comentariul său la YOGA SUTRA a lui PATANJALI, înţeleptul yoghin VYASA spune: "Un TAPAS înseamnă de fapt producerea conştientă şi confruntarea fiinţei noastre cu efectele extremelor: foame şi saţietate, frig şi cald, a sta în picioare şi a sta jos, nemişcare şi mişcare care se realizează atunci în conformitate cu anumite procedee şi reprezintă anumite impuneri corporale, post."

Destul de multe persoane practică o cale spirituală dar în momentul în care intervine un anumit disconfort sau este necesar să fie făcut un efort ceva mai mare, abandonează imediat şi astfel PIERD O ŞANSĂ UNICĂ. Evitarea constantă a disconfortului nu este niciodată o atitudine spirituală. Aceasta nu

implică neapărat să trăim în condiţii foarte dificile dar în momentul în care asemenea situaţii apar sau se creează de la sine, când la un moment dat nu ai ce mânca sau când trebuie să dormi pe pământul gol sau când trebuie neapărat să munceşti foarte mult, este NEAPĂRAT NECESAR să fi capabil să depăşeşti cu bine toate aceste situaţii având exact aceeaşi atitudine şi aceleaşi sentimente pe care le ai atunci când trăieşti în confort.

Este evident, că prin această atitudine noi vom genera în fiinţa noastră o stare SATTVA-ică (de echilibru), acceptând şi totodată transcenzând iluzia indiferent cum s-ar manifesta ea. Despre o asemenea stare lăuntrică înţeleptul SHANKARA spune: "Cel care îl cunoaşte pe ATMAN (Sinele Suprem Individual) nu se identifică cu trupul său. El rămâne atunci în acesta întocmai ca într-un vehicul; dacă oamenii îi creează condiţii de disconfort sau de lux, el se va bucura în mod egal de acestea toate acestea şi totdeauna el se va juca cu ele ca un copil. El poate purta atunci haine costisitoare sau zdrenţe. El poate părea un nebun sau un copil; uneori el se poate purta ca un înţelept. Uneori este tăcut, alteori atrage în jurul său foarte mulţi oameni. Uneori oamenii îl onorează cu măreţie, alteori îl insultă, îl calomniază sau îl ignoră. Deşi nu are nici o bogăţie materială, cu toate acestea el este mereu mulţumit. El acţionează liber şi totuşi nu este niciodată înrobit de acţiune. El pare a fi o banală fiinţă individuală, dar în realitate el este prezent în toate lucrurile şi toate fiinţele, fiind în mod tainic pretutindeni".

Toate lucrurile realizate prin ducerea la bun sfârşit a unui TAPAS reprezintă de fapt eforturi de a distruge limitările create în noi de feluritele prejudecăţi. Acestea (PREJUDECĂŢILE) ne programează în mod vicios comportamentul, iar noi devenim astfel incapabili să realizăm lucruri cu adevărat profunde datorită acestor condiţionări nefaste. Atunci doar prin distrugerea completă a cauzelor ce creează aceste limitări ne putem elibera de ele. Omul este adeseori înlănţuit de inimaginabil de multe aspecte ireale, de iluzii, de aparenţe, de fantezii. Acestea se sedimentează adeseori în straturile profunde ale subconştientului şi sunt foarte greu de eliminat fără un efort considerabil care atunci trebuie să fie însoţit de o permanentă conştientizare a scopului DIVIN ultim.

Uneori oamenii încearcă într-un mod impropriu să găsească moduri prin care să-şi schimbe viaţa şi astfel ei îşi schimbă meseria, îşi fac noi prieteni, dar cu toate acestea după foarte puţin timp ei se întorc PRIN FORŢA TAINICĂ A OBIŞNUINŢELOR RELE la aceleaşi activităţi cotidiene, la aceleaşi emoţii, la aceeaşi atitudine predominant pesimistă, la aceleaşi consideraţii interioare chinuitoare, la aceleaşi prejudecăţi înrădăcinate, la aceleaşi tensiuni, la aceeaşi suferinţă. Acest aspect se produce şi se perpetuează pentru că atunci oamenii nu caută să înţeleagă în profunzimile fiinţei lor care este de fapt cauza de unde toate acestea vin. Efortul lăuntric care este realizat prin TAPAS şi în general prin respectarea tuturor regulilor care alcătuiesc de YAMA şi NIYAMA nu reprezintă simple atitudini care caută în mod anemic să modifice lucrurile la suprafaţă, ci ele acţionează rapid şi direct chiar la nivelul cauzei, identificând

şi eliminând apoi impresiile, atitudinile şi reacţiile de bază care generează în fiinţa noastră suferinţa.

TAPAS-ul implică de asemenea ardoarea în convingeri, încrederea totală în faptul că îl vom duce la bun sfârşit, iar această încredere de nezdruncinat ne permite să atingem obiectivul urmărit în timpul realizării cu succes a TAPAS-ului. Practica sistematică a tăcerii (MAUNA) este o formă simplă de TAPAS cu rezultate deosebit de profunde. Ea ne permite printre altele conservarea energiilor psihice, amplificarea stăpânirii de sine, o mai mare profunzime la nivel mental. Ea poate fi realizată o zi pe săptămână sau numai câteva ore pe zi. Uneori cuvântul TAPAS se traduce de asemenea şi prin **devoţiune, adică dorinţa fierbinte de a atinge un ţel înalt, divin**. Alte forme de TAPAS profund benefice pe care este indicat să le realizeze oricine sunt: 1. hotărârea ca pentru o anumită perioadă de timp să ne abţinem de la unele plăceri obişnuite cum ar fi consumul de zahăr în ceai, dulciuri, prăjituri, îngheţată, bomboane etc. Acest TAPAS ţinut cu succes ne va elibera în scurt timp de sclavia unor plăceri nocive (la ora actuală se ştie că ZAHĂRUL este dăunător sănătăţii) care deja au devenit pentru noi obişnuinţe tiranice. 2. hotărârea de a ne începe pentru o anumită perioadă de timp (o lună, 3 luni, 6 luni) activitatea zilnică cu o oră mai devreme decât de obicei. Dacă vrem cu adevărat, putem găsi nenumărate alte exerciţii prin care un act bine definit al voinţei va fi utilizat pentru a învinge o anumită înclinaţie naturală sau o obişnuinţă tiranică. Un pas superior în realizarea TAPAS-ului îl reprezintă păstrarea continuă a unor atitudini echilibrate în orice situaţie. De exemplu, a vorbi în mod inteligent şi cu măsură atunci când cei din jurul nostru se agită şi vorbesc inutil este mult mai valoros decât a nu vorbi atunci când eşti singur şi izolat.

În YOGA SUTRA (cap. 2 sutra 43) PATANJALI spune: "Prin TAPAS se distrug cu uşurinţă impurităţile şi se atinge perfecţiunea trupului şi a organelor de simţ". Meditaţia yoghină profundă necesită printre altele un trup perfect şi organe de simţ care să funcţioneze excelent. O meditaţie yoghină care se întinde pe durata a mai multor ore este un lucru obişnuit şi tocmai de aceea PATANJALI recomandă ca organele de simţ şi trupul să funcţioneze perfect, pentru a putea practica foarte bine şi uşor meditaţia. Prin urmare, nu trebuie să existe ceva care ne stânjeneşte,sau ceva care ne creează disconfort în timpul meditaţiei din cauza slăbiciunii unui organ. Toate funcţiile corpului, cum ar fi respiraţia, circulaţia sângelui, digestia, secreţiile etc., trebuie să se desfăşoare atunci perfect şi pentru aceasta este atât de necesar să se practice TAPAS-ul.

În India realizarea unui TAPAS implica cândva expunerea la austerităţi, astfel încât yoghinul să poată îndura căldura, frigul, realizarea unor eforturi deosebite şi aşa mai departe. Yoghinii consideră că pentru a realiza o bună meditaţie este necesar un trup puternic. Impurităţile fizice trebuie tocmai de aceea să fie îndepărtate din creier, ochi, urechi, nas, piele etc. Există în această direcţie câteva tipuri clasice de austerităţi: 1. Expunerea trupului complet gol (NUDISMUL) la soare pentru a face pielea să devină frumoasă şi rezistentă;

2. Supunerea gradată a trupului la căldura focului pentru a face pielea să devină subţire şi maronie prin amplificarea în microcosmosul fiinţei yoghinului a energiilor subtile ale focului (TEJAS); 3. Practica atentă şi perseverentă a tehnicilor de PRANAYAMA se face pentru a crea căldură în trup; 4. Trebuie înteţit gradat focul subtil al concentrării asupra unui singur punct; 5. Focul cel tainic al postului (abţinerea de la consumul de hrană (dar cu consum de apă) timp de cel puţin 24 de ore).

Trezirea şi amplificarea gradată a acestor cinci focuri tainice îndepărtează toxinele şi întăresc trupul, astfel încât el devine apt pentru meditaţia yoghină profundă.

Pentru un yoghin avansat, continenţa sexuală şi toate practicile care sunt corelate TAPAS-ului ajung să fie realizate uşor şi fără efort deoarece atunci însăşi natura profundă a unei astfel de fiinţe a fost eliberată de prejudecăţile limitatoare cu privire la confort şi plăcere. Privită din exterior, atitudinea unei asemenea fiinţe umane ilustrează un autocontrol perfect. De exemplu, într-o situaţie evident nefavorabilă, yoghinul nu se enervează. În realitate acolo nu este vorba despre un uriaş autocontrol ci mai degrabă de manifestarea naturii sale interioare, calmă şi egală în permanenţă. Pentru o asemenea fiinţă umană acesta nu mai este un TAPAS deci nu mai este o restricţie deoarece acolo este evident cel s-a ridicat deasupra ei. Prin practicarea atentă şi consecventă a acestor principii se atinge gradat starea de libertate necondiţionată care după aceea ne face să nu le mai simţim ca fiind nişte reguli stricte care vin de undeva din afara noastră, ci ca ele să fie manifestate aproape spontan prin însăşi natura noastră interioară. Sfântul Serafim de Sarov a stat timp de trei ani numai în genunchi rugându-se la DUMNEZEU. Când cineva i-a admirat voinţa şi stăpânirea de sine, acest sfânt i-a răspuns: "Nu aş fi putut sta în felul acesta nici măcar o oră fără ajutorul nesfârşit ce mi-a venit de la DUMNEZEU".

Proverbe româneşti care demonstrează faptul că austeritatea (TAPAS) este o conduită morală specifică spaţiului nostru spiritual:

"Cuvântul este de argint, iar tăcerea de aur".
"Cine tace primeşte".
"Cel ce vorbeşte mai mult risipeşte, cel ce ascultă adună".
"Cel biruit de patimi e ca un dobitoc".
"Cel ce ştie nu spune, cel ce spune nu ştie".
"Cine îşi îngrădeşte gura, îşi cruţă dosul".
"Când aud de zi de lucru, mi se îngreunează trupul".
"De nevoie face omul şi ce nu vrea".
"Înţeleptul nu face ce vrea, ci ce poate".
"La mâncare să ai cumpătare, şi la băutură să fii cu măsură".
"Mai bine cară pietre cu un înţelept decât să petreci cu zece nebuni".
"Tăcerea este de aur".
"Tăcerea este singurul lucru de aur pe care femeile nu îl adoră".

"Unii vorbesc ce ştiu şi unii ştiu ce vorbesc".

Proverbe din BIBLIE ce ilustrează realitatea lui TAPAS (austeritatea):

"A practica dreptatea şi judecata este mai plăcut Domnului decât o jertfă".

"Dacă stai la masă ca unul din cei mari, ia seama bine la ce ai dinainte: pune-ţi un cuţit în gât dacă eşti prea lacom".

"Nu fi printre cei care beau vin, nici printre cei care se îmbuibă cu carne".

"Dacă dai peste miere, nu mânca decât atât cât îţi trebuie ca să nu te saturi şi s-o verşi din gură

TATTVA

element subtil fundamental

TATTVA este o modalitate specifică de existenţă subtilă caracterizată printr-o anumită frecvenţă de vibraţie care o face să fie considerată o manifestare distinctă. TATTVA este deci o categorie (iluzorie) a existenţei cosmice (macrocosmice) care este, de asemenea, prezentă într-o anumită proporţie (ce diferă de la o fiinţă umană la alta) în microcosmosul fiinţei umane. Proporţia de predominanţă a unei TATTVA în microcosmosul fiinţei umane se poate modifica sau rămâne constantă datorită fenomenelor de rezonanţă ce se stabilesc între o anumită TATTVA din MACROCOSMOS şi aceeaşi TATTVA ce se află prezentă într-o anumită proporţie în MICROCOSMOSUL fiinţei umane, dând astfel naştere unui proces relativ constant de predominanţă. Datorită fenomenului de preponderenţă a uneia dintre cele 5 TATTVA (PĂMÂNT, APĂ, FOC, AER, ETER) în fiinţa umană, aceasta va fi caracterizată automat printr-un NIVEL CARACTERISTIC DE CONŞTIINŢĂ care o defineşte ca frecvenţă de vibraţie specifică, ca mod de simţire, reacţie, gândire, acţiune etc. Indiferent dacă o fiinţă umană practică sau nu YOGA, ea va avea totdeauna o anumită predominanţă accentuată a unui anumit simţ care îi poate permite să-şi descopere propria sa preponderenţă a unei anumite TATTVA din cele 5 fundamentale. Cei care cunosc aceste noţiuni se pot folosi de ele atât pentru a se autocunoaşte şi depăşi prin procedeele YOGA cât şi pentru a-i putea cunoaşte mai bine şi înţelege pe ceilalţi oameni (care nu practică eventual YOGA) cu care venim adeseori în contact. În unele cazuri complexe putem descoperi atât la noi cât şi la ceilalţi că sunt fiinţe umane la care poate să existe în mod egal 2, 3 sau chiar 4 preponderenţe care se manifestă aproape la egalitate.

TEJAS TATTVA

elementul subtil foc. (v. TATTVA)

UPAVEDA

text fundamental care face parte dintr-o VEDA. (v. VEDA)

În mod tradiţional, AYURVEDA este considerată ca un supliment al VEDA-elor. CHARANA VYUHA o consideră a fi o UPAVEDA a lui RIG-VEDA. Însă **CHARAKA** şi **SUSHRUTA** o consideră o UPAVEDA a lui **ATHARVA-VEDA**.

VAJIKARANA

ştiinţa substanţelor naturale afrodiziace sau terapia afrodiziacă

VAJIKARANA este una dintre cele opt mari ramuri (**ANGA**-uri) sau ştiinţe,

specializări, diviziuni specializate (**TANTRA**-uri) ale sistemului medical tradiţional AYURVEDA: 1. **KAYACIKITSA**, 2. **SHALYATANTRA**, 3. **SHALAKYATANTRA**, 4. **BHUTAVIDYA**, 5. **KAUMARABHRITYA**, 6. **AGADATANTRA**, 7. **RASAYANA**, 8. VAJIKARANA. În AYURVEDA, VAJIKARANA este definită ca fiind un **ansamblu de modalităţi naturale menite să asigure o excelentă vitalitate sexuală**. Alături de semnificaţia uzuală conform căreia VAJIKARANA **este ştiinţa păstrării nealterate şi amplificării virilităţii**, termenul mai are şi o altă semnificaţie, mai largă, aceea de **ansamblu de atitudini şi modalităţi practice menite să asigure fiinţei umane fericirea.**

VATA

forţa subtilă vitală primară care asigură în principal mişcarea

Cuvântul sanscrit VATA (care uneori este înlocuit cu cel de VAYU) provine din rădăcina sanscrită "VA" care înseamnă "a se mişca". Astfel VATA înseamnă **"ceea ce mişcă"**. Această forţă subtilă rezultă din combinaţia armonioasă a elementului subtil aer (**VAYU TATTVA**) şi a elementului subtil eter (**AKASHA TATTVA**). Ea manifestă în primul rând rezonanţa calităţii generale de uscat (**RUKSHA GUNA**) care este reprezentativă în cazul său. VATA mai este caracterizată de calităţile principale de rece (**SHITA GUNA**) şi uşor (**LAGHU GUNA**). În plus, VATA mai este caracterizată şi de calităţile de aspru (**KHARA**), mobil, mişcător (**CHALA**), rapid (**TIKSHNA**), limpede, subţire, rarefiat (**VISHADHA**)), subtil (**SUKSHMA**) şi neregulat. Funcţia generală a lui VATA este prin urmare **mişcarea** sau **mobilitatea**. VATA se manifestă în fiinţa umană sub cinci forme distincte numite forme secundare ale lui VATA sau pe scurt sufluri subtile (**VAYU**-uri). Acestea sunt: 1. **UDANA VAYU**; 2. **PRANA VAYU**; 3. **SAMANA VAYU**; 4. **VYANA VAYU**; 5. **APANA VAYU**. (v. **DOSHA**).

VAYU

fiinţa divină guvernatoare a aerului şi vântului

Literal cuvântul sanscrit VAYU înseamnă "suflu subtil", "aer" sau "vânt". Elementul subtil esenţial aer, este personificat în **VEDA**-e ca zeu al vânturilor; el apare aici în acelaşi car cu **INDRA**, dar atunci INDRA este cel care ţine hăţurile în mână. Trei zeităţi vedice întreţin între ele relaţii privilegiate: **AGNI**, al cărui loc (plan preponderent de manifestare) este pe pământ, VAYU, al cărui loc predilect de manifestare este în aer şi SURYA, al cărui loc predilect de manifestare este în cer. VAYU a luat naştere din suflul vital al lui PURUSHA. După BHAGAVATA PURANA, înţeleptul NARADA i-ar fi cerut lui VAYU să doboare vârful muntelui MERU. VAYU a declanşat atunci o puternică furtună care a ţinut un an, dar GARUDA, pasărea lui VISHNU, a protejat muntele cu aripile sale. NARADA l-a sfătuit atunci pe VAYU să atace muntele în absenţa lui GARUDA, ceea ce acesta a şi făcut; muntele a fost decapitat şi atunci vârful său a căzut în mare, dând naştere insulei LANKA. VAYU mai este numit şi **"purtătorul miresmelor"** şi **"cel care este într-o perpetuă mişcare"**.

VAYU TATTVA
elementul subtil aer (v. TATTVA)

VEDA
cunoaştere esenţială, ştiinţă sau doctrină sacră

VEDA este un nume generic dat celor mai străvechi texte ale înţelepciunii indiene. Hinduşii ortodocşi le atribuie o origine inspirată, supranaturală şi totodată o autoritate supremă de esenţă divină. Acest vast ansamblu de SCRIERI SACRE (VEDA-ele), având o lungime de şase ori mai mare decât cea a BIBLIEI, se divizează în 4 părţi: 1. RIG-VEDA sau VEDA versurilor divine; 2. SAMA-VEDA sau VEDA cânturilor sacre; 3. YAJUR-VEDA sau VEDA formulelor sacrificiale secrete; 4. ATHARVA-VEDA sau VEDA lui ATHARVAN, nume al unui mistic, preot al focului. Fiecare dintre aceste patru VEDE se divizează în trei feluri de texte, în funcţie de conţinutul lor, în funcţie de forma lor sau în funcţie de data la care ele au fost redactate. Aceste trei grupe sunt: 1. SAMHITA (culegeri de învăţături spirituale); 2. BRAHMANA (explicaţii procedurale precise din care aparţin ARANYAKA-ele "texte ale pădurii sau ale deşertului" şi o parte din UPANISHADE; 3. SUTRA-ele ("fire aforistice conducătoare"). În funcţie de scop, le mai putem grupa în două părţi: 1. KARMA-KANDA, partea de acţiune eficientă; 2. JNANA-KANDA, partea de cunoaştere spirituală, profundă. La început, cele patru VEDA serveau marilor preoţi drept culegere de imnuri şi formule sacre pentru o executare corectă a sacrificiilor şi procedeelor de punere în REZONANŢĂ cu lumi şi aspecte elevate din MACROCOSMOS. Pentru derularea corectă a acestor angrenări spirituale erau necesare 4 categorii de mari iniţiaţi preoţi: 1. HOTAR-ul, cel care recită în mod adecvat imnurile pentru a chema şi invita zeii să profite de SOMA şi alte energii consacrate sau ofrande: el utiliza în special RIG-VEDA; 2. UDGATAR-ul, cântăreţul iniţiat care acompania prin cântecele sale, care uşurau fuziunea şi REZONANŢA, pregătirea şi ofranda lui SOMA; el utiliza în special SAMA-VEDA; 3. ADHVARYU-ul, executantul iniţiat care realiza procedeul sacru propriu-zis, rostind versete, emiţând mental MANTRA-e şi formule (YAGU) corespondente; el folosea în special YAJUR-VEDA; 4. Marelui preot îi revenea misiunea de a integra, supraveghea şi direcţiona ansamblul procedeului spiritual de punere în rezonanţă. ATHARVA-VEDA nu era totuşi direct legată de persoana sa. Se crede că a fost necesar un timp extrem de lung (pornind de la 1500 î.e.n.) pentru a se ajunge la elaborarea celor patru VEDA, aşa cum le cunoaştem astăzi. VEDA-ele au fost mai întâi secrete şi erau transmise oral din generaţie în generaţie. SHAKHA-ele (sau cu alte cuvinte "ramurile") se diferenţiază în funcţie de şcolile în care ele (VEDA-ele) servesc ca bază de studiu. Există mai multe versiuni legate de originile fiecărei VEDA, dar toate sunt de acord în a recunoaşte că aceste texte fundamentale sunt fructul revelaţiilor divine făcute RISHI-lor aflaţi în stare de inspiraţie spirituală şi contemplare profundă.

VEDANTA
sinteza ultimă a înţelepciunii VEDA-elor (=> v. VEDA)

VEDANTA este un ansamblu de profunde reflexii inspirate şi revelaţii divine spirituale referitoare la ABSOLUT (DUMNEZEU (BRAHMAN)), care descriu, de asemenea, natura esenţială divină a omului (ATMAN) şi raporturile fundamentale dintre acestea două. VEDANTA a generat trei curente filosofice principale: 1. ADVAITA VEDANTA, învăţătură non-dualistă plină de înţelepciune, promovată de mari înţelepţi ca: GAUDAPADA, SHANKARA, PADMAPADA, SURESHVARA şi VIDYARANA; cel mai cunoscut printre ei este însă SHANKARA; 2. VISHISHTADVAITA VEDANTA (non-dualismul diferenţiat, al cărui principal exponent este RAMANUJA; 3. DVAITA VEDANTA (VEDANTA dualistă), al cărei reprezentant principal este MADHVA.

VIJNANAMAYA KOSHA
teaca intelectului sau învelişul inteligenţei

VIJNANAMAYA KOSHA este considerată a fi printre cele mai elevate structuri invizibile ale omului. În MICROCOSMOSUL fiinţei umane, VIJNANAMAYA KOSHA este cel de-al patrulea înveliş (KOSHA) care reprezintă teaca invizibilă superioară a inteligenţei. Aceasta conţine energiile rafinate şi facultăţile care manifestă şi fac cu putinţă inteligenţa, discriminarea şi voinţa.

VISHESHA
principiul universal al diferenţierii manifestărilor subtil-vibratorii

Principiul universal al diferenţierii manifestărilor subtil-vibratorii (VISHESHA) ne permite să cunoaştem structura diferenţiată a Universului pe planuri distincte de vibraţie, fiecare având câte o frecvenţă de vibraţie specifică. Prin intermediul revelării acestui principiu universal, în fiinţa noastră se poate trezi şi amplifica extraordinar de mult capacitatea de discriminare înţeleaptă, se poate trezi capacitatea de percepţie a diferitelor planuri ale Manifestării şi de asemenea noi vom putea dezvolta mai mult latura analitică a minţii noastre individuale. Principiul universal al diferenţierii (VISHESHA) este cel care face ca noi să realizăm care sunt distincţiile dintre obiectele variate (fizice sau subtile) pe care le percepem. În acest mod noi putem stabili care este particularitatea lor. Principiul diferenţierii (VISHESHA) ne arată că fiecare aspect distinct din univers reprezintă în esenţă o unicitate. În AYURVEDA el ne permite spre exemplu să sesizăm care sunt diferenţele dintre feluritele substanţe cu valoare terapeutică, care va fi turnura favorabilă în procesul de evoluţie al unei boli sau cum se poate declanşa intrarea neaşteptată într-o criză, care sunt aspectele care conduc la diferenţieri constituţionale, etc.

VISHESHA reprezintă factorul variant sau disimilitudinea şi este una din cele şase categorii fundamentale. În lucrarea secretă de AYURVEDA "CHARAKA SAMHITA" se precizează că: "Simultaneitatea generală (SAMANYA) face să apară unitatea, în timp ce factorul variant (VISHESHA) face să apară separaţia" (I, 45). Prin urmare, această categorie de cunoaştere (VISHESHA) este corelată cu deosebirea, diferenţierea, separarea de rest şi cu varietatea. În timp ce simultaneitatea generală (SAMANYA) (v. **SAMANYA**) este întotdeauna cauza

creşterii fiinţelor vii, factorul variant (VISHESHA), prin separarea pe care o produce, reprezintă întotdeauna cauza descreşterii fiinţelor vii.

VISHNU

una din principalele divinităţi esenţiale ale hinduismului

În RIGVEDA, VISHNU apare ca un zeu solar, supranumit "CEL CARE ACŢIONEAZĂ" ("VISH" = a acţiona), deşi el nu şi-a manifestat acţiunea sa decât prin celebrii săi "TREI PAŞI" ce i-au permis să măsoare fulgerător universul. Aceşti TREI PAŞI sunt consideraţi adeseori a reprezenta răsăritul, apogeul şi asfinţitul soarelui. Zenitul, "pasul suprem al lui VISHNU", desemnează tărâmul subtil, secret al preafericiţilor. Rareori evocat în RIGVEDA, VISHNU capătă din ce în ce mai multă importanţă de-a lungul timpului.

El înglobează şi alte divinităţi, ca HARI şi NARAYANA, ale căror nume devin propriile sale epitete. În timpul perioadei epice, el apare ca fiind divinitatea supremă, împărţind succesiv supremaţia cu BRAHMA şi SHIVA. VISHNU este venerat mai ales în valea GANGELUI, în timp ce SHIVA este venerat mai mult în regiunea Himalayei. Pentru a vedea cum se stabileşte un echilibru între cele trei divinităţi esenţiale ale lui TRIMURTI, în care VISHNU încarnează principiul conservator sau păstrător, alături de BRAHMA manifestatorul sau creatorul şi SHIVA distrugătorul, trebuie să studiem cu atenţie PURANA-ele. VISHNU este de asemenea păstrătorul DHARMA-ei. El coboară de fiecare dată când lumea decade şi se încarnează în calitate de AVATHARA, pentru a arăta în calitate de MODEL DIVIN, umanităţii, noi căi de dezvoltare spirituală. Adoratorii săi, numiţi VAISHNAVA au răspândit VISHNUISMUL care constituie astăzi una dintre cele mai mari orientări spirituale ale tradiţiei hinduse.

La fel precum SHAKTI, VISHNU, la rândul său, poartă "o mie de nume" care reprezintă tot atâtea aspecte sau faţete ale sale şi repetarea lor zilnică de către cei care îl adoră, reprezintă o dovadă a credinţei şi a fervorii lor. Adorarea lui VISHNU revelează un aspect vesel, dătător de fericire. Zeul VISHNU are ca SHAKTI pe LAKSHMI; cerul său sau sfera sa (lumea) subtilă este numită VAIKUNTHA; animalul său suport este pasărea GARUDA. Postura GARUDASANA ne pune în rezonanţă telepatică cu sfera de forţă a lui VISHNU. VISHNU este reprezentat uneori ca un tânăr foarte frumos cu patru braţe (multiplicitatea braţelor este întotdeauna un semn al divinităţii care arată că ele pot realiza mai multe lucruri în acelaşi timp). În prima mână el ţine o scoică, în a doua un arc, în a treia o măciucă şi în a patra o floare superbă de lotus. Fluviul GANGE izvorăşte, se spune, din picioarele sale. Arcul său se numeşte SHARGNA, sabia sa, MANDAKA. El este aşezat pe o frunză gigantică de lotus, contrapartea sa (SHAKTI) feminină LAKSHMI, fiind mereu alături. Îl întâlnim pe VISHNU reprezentat simbolic ca fiind lungit pe şarpele SHESHA sau chiar urcat călare pe pasărea sa vehicul GARUDA.

VISHUDDHA CHAKRA

centrul subtil situat în zona gâtului. (v. CHAKRA)

YAMA

"abţinere" sau "control de sine"

Cuvântul YAMA provine din rădăcina sanscrită "YAM" care înseamnă "a pune frâu", "a ţine în mână", "a supune", "a stăpâni".

I. YAMA reprezintă deci acele **reguli de comportament** care se referă la controlul anumitor tendinţe negative ce apar la toate fiinţele umane. YAMA este prima dintre cele opt etape (faze) ale sistemului milenar YOGA (1. YAMA; 2. **NIYAMA**; 3. **ASANA**; 4. **PRANAYAMA**; 5. **PRATYAHARA**; 6. **DHARANA**; 7. **DHYANA**; 8. **SAMADHI**). Această primă etapă (YAMA) cuprinde cele 5 atitudini morale care permit integrarea armonioasă a fiinţei umane, atât în MACROCOSMOS cât şi în mediul în care el trăieşte: 1. respectarea vieţii sau non-violenţa (**AHIMSA**), 2. respectarea adevărului (**SATYA**), 3. respectarea proprietăţii altora sau non-furtul (**ASTEYA**), abstinenţa sau continenţa amoroasă (**BRAHMACHARYA**) şi absenţa dorinţelor rele şi a lăcomiei sau non-posesivitatea (**APARIGRAHA**). Toate aceste atitudini esenţiale trebuie să predomine mereu, în gândire, vorbire şi acţiune. Prin urmare, YAMA implică reguli morale de comportament necesare pentru a atinge o stare de echilibru profund cu celelalte fiinţe. În YOGA există două prime etape esenţiale ce integrează aspectele morale şi etice într-un mod foarte riguros: YAMA şi NIYAMA (=> v. **NIYAMA**). Din perspectiva integrării fiinţei în armonia universală, nerespectarea acestor prime etape cât de cât face ca ulterior yoghinul să nu poată evolua spiritual. Aceste aşa-zise constrângeri sau reguli de comportament (numite YAMA-uri) nu sunt specifice numai yoghinilor, deoarece orice om într-o anumită măsură le practică. Dar yoghinul trebuie să le aducă la perfecţiune, lucru care cere o dăruire totală, aspiraţie, consecvenţă, curaj. Ele conferă în acest caz puteri paranormale.

YAMA

fiinţa divină care reduce totul la nimic

Cuvântul sanscrit YAMA îl indică de asemenea pe Zeul Morţii. YAMA este fiul lui VIVASVAT şi fratele geamăn al lui YAMUNA. Se consideră că YAMA şi YAMUNA este primul cuplu uman. În conformitate cu străvechile imnuri din RIG-VEDA se arată că zeii recompensează pe oamenii buni permiţându-le să trăiască mult timp după moartea fizică în preajma lor, sub oblăduirea lui YAMA. Imnurile mai recente îl prezintă pe YAMA ca fiind primul om care a găsit calea de acces la culmile luminoase ale Cerului, unde el domneşte ca prinţ în regatul paradisiac al Preafericiţilor. Pentru a ajunge până la el, sufletul trebuie să treacă prin faţa celor doi câini ai lui YAMA, însărcinaţi să păzească intrarea Cerului şi să nu-i lase să intre decât pe cei buni şi "aleşi", aceasta fiind o primă aluzie la judecata morţilor (VICHARABHU), pe care YAMA o prezidează. Porumbelul este mesagerul simbolic al morţii reprezentate de YAMA, ale cărui atribute sunt plasa şi laţul, simboluri ale fricii pe care o inspiră Marea Trecere (Moartea). YAMA mai are şi alte apelative, cum ar fi "Executorul" sau "Regele Justiţiei Divine".

YANG

aspect solar, masculin, emisiv , flux energetic subtil solar (+)

YANG este **aspectul dinamic al manifestării**, prezent în anumite proporţii în tot ceea ce există. Aspectul YANG poate fi conştientizat destul de bine de către fiinţa umană atunci când respiraţia sa se desfăşoară natural, preponderent pe nara dreaptă.

YIN

aspectul feminin, receptiv, lunar , flux energetic subtil lunar (-)

YIN este **aspectul static al manifestării**, prezent în anumite proporţii în tot ceea ce există. Poate fi conştientizat destul de bine atunci când respiraţia se face natural, preponderent pe nara stângă.

YOGA

comuniune, contopire, fuziune inefabilă

YOGA este o **ştiinţă tradiţională a Orientului**, fondată prin secolul I î.e.n., pe baza unor tradiţii ale înţelepciunii milenare, care vizează integrarea armonioasă a fiinţei umane în Univers, trezirea puterilor latente, paranormale. Mai mult celebră decât înţeleasă, YOGA este şi rămâne un ansamblu de metode milenare sistematice care vizează eliberarea definitivă a fiinţei umane. Cunoscută în Occident sub forme vulgarizate şi uneori degradate, YOGA constituie o disciplină spirituală extrem de riguroasă. Un text al înţelepciunii orientale, ISHVARA GITA, spune referitor la YOGA: "PRIN YOGA IA NAŞTERE CUNOAŞTEREA ULTIMĂ, IAR DIN CUNOAŞTEREA SUPERIOARĂ REZULTĂ YOGA. PENTRU ACELA CARE ARE LA DISPOZIŢIE YOGA ŞI CUNOAŞTEREA PE CARE ACEASTA O FACE CU PUTINŢĂ, NU MAI EXISTĂ NIMIC ALTCEVA DE DORIT."

Pentru cei mai mulţi oameni, YOGA este practica ciudată a concentrării atenţiei, uitându te la buric şi controlându ţi respiraţia. Performanţele unora dintre aceste exemplare se înscriu în ordinul spectacolului: contorsionarea membrelor, transa, moartea aparentă, levitaţia, telepatia, mersul pe foc ş.a.m.d. Pentru cunoscătorii autentici, problema este mult mai serioasă şi se bucură de creditul unei discipline fizice şi mentale precise care trece dincolo de stereotipia performanţelor. În ceea ce priveşte originile sistemului YOGA, acestea se pierd în negura timpului. Încă din veacul al III lea, celebrul text PHILOSOPHOUMENA al Sfântului HIPPOLIT menţionează despre o anumită categorie de rătăcitori (yoghini) - gymnosofiţi cum sunt numiţi acolo. Ei îşi petreceau atunci, întocmai ca şi astăzi, viaţa goi, pentru că DUMNEZEU le a creat corpul ca haină a spiritului. După ei, DUMNEZEU este Lumină, nu ca Soarele sau ca Focul, ci în calitate de Supremă Rostire Infinită, a cărui cunoştinţă şi o dezvăluie înţelepţilor, pentru ca aceştia să pătrundă în misterele ultime ale naturii şi Universului (MACROCOSMOSULUI).

În viziunea lor, Lumina Spirituală este o misterioasă rostire şi ei pretind că o cunosc intim fiindcă s au debarasat de deşarta părere personală şi de ego, care este ultima cămaşă a SPIRITULUI. Pentru ei, toate organele corpului

sunt la fel de importante şi n au de ce să le atribuie o ierarhie morală când nu constituie nici unul "CORPUS DELICTUS", pentru care mulţi dintre noi se ruşinează şi caută ascunzătoare în decenţă!

Cine practică YOGA - şi o poate face oricine, indiferent de sex, religie sau poziţie socială - urmăreşte progresiv să şi purifice conştiinţa de legăturile sale trupeşti în primul rând şi să realizeze CUNOAŞTERE şi puteri PARANORMALE în al doilea rând. YOGA îl face pe om să răstoarne timpul şi spaţiul! YOGHINUL urmăreşte să atingă iluminarea şi mântuirea prin control, detaşare şi transcenderea tuturor limitelor.

Prin YOGA totul este cu putinţă dar nu orice este permis. Yoghinul ispăşeşte şi anihilează în cursul unei singure vieţi toate greşelile sau, altfel spus, păcatele săvârşite de suflet în cursul reîncarnărilor precedente. Un text al înţelepciunii yoghine spune: "FOCUL DECLANŞAT PRIN PRACTICA YOGA ASIDUĂ FACE SĂ ARDĂ RAPID ŞI COMPLET ACEASTĂ CUŞCĂ A IGNORANŢEI CARE CONSTITUIE RĂUL. ATUNCI SE DEZVĂLUIE CUNOAŞTEREA CLARĂ CARE NE PERMITE SĂ REALIZĂM CU UŞURINŢĂ EXTAZUL DIVIN".

Amintim că, în afară de HATHA YOGA, mai există şi alte sisteme YOGA care vizează ca şi HATHA YOGA acelaşi ţel esenţial- atingerea Absolutului, desăvârşirea fiinţei umane. Dintre aceste sisteme amintim câteva: 1. KARMA YOGA sau YOGA punerii la unison cu Supremul prin activitate, în care rezultatul sau fructele acţiunii sunt consacrate Divinului; 2. BHAKTI YOGA sau YOGA iubirii universale, a abnegaţiei şi dăruirii faţă de Suprem; 3. RAJA YOGA sau YOGA fuziunii cu mentalul cosmic, vizând amplificarea puterii minţii, controlul turbioanelor mentale, trezirea celui de-al treilea ochi (centrul de forţă secret AJNA CHAKRA); 4. JNANA YOGA sau YOGA fuziunii cu energiile superioare ale minţii, a trezirii şi amplificării puterii de discriminare; 5. LAYA YOGA sau YOGA fuziunii depline cu anumite sfere de forţă infinite ale Universului; 6. MANTRA YOGA sau YOGA punerii în rezonanţă, prin intermediul anumitor sunete imitative, cu diferitele energii subtile ale Universului; 7. TANTRA YOGA sau YOGA expansiunii extreme ale câmpului conştiinţei care integrează o gamă complexă de procedee şi tehnici, integrând printre altele activitatea sexuală în scopul accelerării evoluţiei spirituale prin transmutarea şi sublimarea potenţialului creator sexual, atât la bărbat cât şi la femeie; 8. KUNDALINI YOGA sau YOGA trezirii şi orientării ascendente a puterii colosale ce există în stare latentă la baza coloanei vertebrale în MULADHARA CHAKRA; 9. YANTRA YOGA sau YOGA fuziunii telepatice cu anumite energii sau sfere de forţă ale Universului prin intermediul anumitor desene geometrice special concepute şi revelate pentru aceasta; 10. HATHA YOGA sau este cea mai cunoscută în Occident, fiind bazată pe echilibrarea polarităţilor fundamentale ale fiinţei, a energiilor solară (+) şi lunară (-); urmăreşte stăpânirea cât mai perfectă a corpului, redobândirea sau menţinerea sănătăţii, controlul cât mai deplin al energiilor vitale.

Toate sistemele YOGA expuse mai sus în general şi HATHA YOGA în

particular nu sunt în mod obligatoriu legate de vreo religie. Atât cel credincios, indiferent dacă este ortodox sau catolic, cât şi necredinciosul sau ateul pot practica cu succes diferitele metode YOGA sau oricare dintre sistemele enunţate mai sus, fără a-i fi teamă că i se vor impune principii în dezacord cu convingerile sale religioase.

Termenul sanscrit YOGA este utilizat în cadrul sistemului medical AYURVEDA şi cu sensul de **"legătură"**, **"unire"**, **"asociere"** sau **"combinare"**, desemnând cel mai adesea acele atitudini care determină crearea unei legături sau combinarea a două structuri distincte. Într-o formă concretă, termenul YOGA desemnează de asemenea actul hrănirii propriu-zise, dar el poate fi adesea extins la semnificaţiile sale subtile, fiind corelat cu aspecte legate de hrănirea subtilă (bioenergetică sau astrală), asimilarea unor idei şi intrarea urmată de menţinerea în stare de REZONANŢĂ cu anumite energii subtile sau aspecte ale planului MENTAL MACROCOSMIC, fuziunea inefabilă cu anumite sfere de forţă infinite şi ajungând până la contopirea ultimă cu SUPREMUL ABSOLUT (DUMNEZEU). În acest context termenul YOGA este forte apropiat ca semnificaţie de **acţiunea de a utiliza, de a folosi, de a asimila** sau **acţiunea de a se hrăni**, aplicată fiecărui nivel (plan) al MICROCOSMOSULUI fiinţei umane. În conformitate cu lucrarea secretă de AYURVEDA "CHARAKA SAMHITA" există patru tipuri principale de acţiuni (sau atitudini) prin care fiinţa umană interacţionează cu lumea exterioară cu scopul de a asimila anumite substanţe, energii subtile sau aspecte pe care să le integreze apoi (într-o anumită formă) în MICROCOSMOSUL fiinţei sale.

Acestea sunt: 1. acţiunea cumpătată (echilibrată) de asimilare (**SAMA YOGA**), 2. neutilizarea sau lipsa folosinţei (**AYOGA**), 3. utilizarea excesivă şi neintegrată, exagerarea în folosinţă sau abuzul (**ATIYOGA**) şi 4. utilizarea greşită (**MITHYA YOGA**). Aceste patru tipuri de legături (sau conjuncţii (YOGA)) constituie cauza existenţei atât a stării de sănătate (SVASTHYA) cât şi a stării de boală (RAGA). Prima (SAMA YOGA) este o cerinţa esenţială pentru menţinerea stării de sănătate (SVASTHYA), în timp ce celelalte trei (AYOGA, ATIYOGA şi MITHYA YOGA) cauzează apariţia stărilor de dezechilibru (VAISAMYA) şi de boală (VIKARA).

YUGA

termen generic desemnând cele patru ere cosmice

Durata acestor ere cosmice este calculată în ani divini. Pentru a converti anii divini în ani umani, trebuie multiplicaţi fiecare dintre ei cu 360. Fiecare eră cosmică este precedată de o "aurora" (SANDHYA) şi urmată de un "crepuscul" (SANDHYANSHA) de aceeaşi durată (perioadă de tranziţie de la o YUGA la alta). Fiecare dintre aceste faze de tranziţie reprezintă o zecime din durata totală a respectivei YUGA. Cele 4 YUGA sunt: 1. SATYA YUGA sau KRITA YUGA (1728000 ani umani); 2. TRETA YUGA (1296000 ani umani); 3. DVAPARA YUGA (864000 ani umani); 4. KALI YUGA (432000 ani umani). Durata totală a celor 4 YUGA este deci de 4.320.000 ani umani sau 12000 ani divini şi este

numită MAHAYUGA sau "Marea eră cosmică". 2000 MAHAYUGA echivalează cu o zi şi o noapte a lui BRAHMA (Creatorul Universului).

Nicăieri în RIG-VEDA nu este evocat acest complex sistem de calcul; el se întâlneşte de-abia în MAHABHARATA şi la MANU. Cele 4 ere cosmice sunt descrise astfel: SATYA (KRITA) YUGA este epoca ideală, vârsta de aur a umanităţii care nu cunoaşte nici ură, nici invidie, nici suferinţă, nici teamă, nici primejdie. Nu există în SATYA YUGA decât un singur Dumnezeu, o singură VEDA, o singură lege şi un singur mod, comun tuturor oamenilor, de adorare a lui Dumnezeu. Castele sociale au fiecare atribuţiile lor precise şi îşi îndeplinesc cu detaşare menirea în cadrul comunităţii.

În cursul erei cosmice TRETA YUGA încep să aibă loc (fiind acum necesare) sacrificiile; spiritul de dreptate diminuează cu un sfert. Sacrificiile necesită un întreg ansamblu de rituri şi ceremonii. Oamenii acţionează acum interesaţi, aşteptând curent recompense pentru riturile şi manifestările cultului lor.

În cursul erei cosmice DVAPARA YUGA, spiritul de dreptate se reduce la jumătate. Există de acum 4 VEDA-e, dar care nu mai sunt profund studiate şi înţelese decât de puţini oameni. Există deja rituri care te conduc oriunde (şi în bine şi în rău); puţini oameni se mai îngrijesc de respectarea adevărului. Dorinţele inferioare şi bolile încep să-şi facă apariţia. Nedreptatea creşte. În cursul lui KALI YUGA, nu mai subzistă decât un sfert din spiritul de dreptate iniţial. Aspiraţiile spirituale dispar, străvechile cunoştinţe spirituale şi ştiinţifice cad în uitare, răul predomină aproape peste tot. Bolile fără număr, epuizarea, ura, foamea, teama, disperarea lovesc neîncetat fiinţele umane; oamenii nu mai au nici un scop cu adevărat important în viaţă. Actualmente, omenirea se află în KALI YUGA, iar nenumăratele semne care apar neîncetat vestesc sfârşitul iminent şi apocaliptic al prezentei epoci întunecate a decăderii spirituale (KALI YUGA) şi indică trecerea la viitoarea SATYA YUGA. (NOTĂ: în limba sanscrită, KALI YUGA înseamnă "epoca (YUGA) extremei decăderi spirituale, a întunericului, ignoranţei, a materialismului, a răutăţii dezlănţuite, a conflictelor, neînţelegerilor şi a violenţei". Cuvântul sanscrit KALI (compus din două silabe scurte), care înseamnă propriu-zis conflict, ceartă, decadenţă sau, în limbaj modern, entropie, nu are nimic de-a face cu numele KALI (compus din două silabe lungi), care este de fapt denumirea orientală a Primei Forţe Cosmice creatoare, divine, care este puterea stăpânitoare a energiei subtile a timpului care distruge numai ceea ce este rău şi care se opune evoluţiei spirituale care conduce către DUMNEZEU).

"Deoarece Ştiinţa sacră a AYURVEDA-ei este benefică umanităţii, atât pentru viaţa ce se desfăşoară în această lume fizică, cât şi pentru viaţa ce va urma într-una din lumile (sferele subtile sau tărâmurile) în care fiinţa spirituală va continua să existe după părăsirea planului fizic, din acest motiv ea (AYURVEDA) este considerată de către înţelepţii cunoscători ai scrierilor sacre (VEDA-elor) ca fiind cea mai sacră şi mai onorată dintre acestea (VEDA-e)."

CHARAKA-SAMHITA

ISBN 973-8279-03-8

ISBN - vol.1 973-8279-04-6